

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO

Wrocław, dnia 8 lutego 2016 r.

Poz. 597

UCHWAŁA NR XVII/240/16 RADY MIEJSKIEJ STRZELINA

z dnia 26 stycznia 2016 r.

w sprawie przyjęcia programu opieki nad zabytkami dla Miasta i Gminy Strzelin na lata 2016-2020

Na podstawie art. 87 ust. 3 ustawy z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U z 2014r. poz. 1446 ze zmianami) w związku z art. 18 ust. 2 pkt 15 i art. 7 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U z 2015r. poz. 1515) Rada Miejska Strzelina uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji program opieki nad zabytkami dla Miasta i Gminy Strzelin na lata 2016-2020 zaopiniowany pozytywnie przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków we Wrocławiu, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Strzelin.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia jej ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego.

Przewodniczący Rady Miejskiej Strzelina:
I. Szalajko

Załącznik nr 1
do uchwały nr XVII/240/16
Rady Miejskiej Strzelina
z dnia 26.01.2016r.

Program opieki nad zabytkami dla Miasta i Gminy Strzelin na lata 2016-2020

SPIS TREŚCI

1.	Wstęp.....	4
2.	Podstawa prawna opracowania gminnego programu opieki nad zabytkami.....	4
3.	Uwarunkowania prawne ochrony i opieki nad zabytkami w Polsce.....	4
4.	Uwarunkowania zewnętrzne ochrony dziedzictwa kulturowego.....	8
4.1.1	Strategiczne cele polityki państwa w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.....	8
4.1.2	Narodowa Strategia Rozwoju Kultury na lata 2004-2013. Uzupełnienia Narodowej Strategii Rozwoju Kultury na lata 2004-2020.....	10
4.1.3	Koncepcja zagospodarowania przestrzennego kraju 2030.....	10
4.2.	Relacje gminnego programu opieki nad zabytkami z dokumentami wykonanymi na poziomie województwa i powiatu.....	12
4.2.1	Założenia wynikające ze Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020 r.	13
4.2.2	Diagnoza oraz cele wynikające z Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego.....	13
4.2.3	Cele i kierunki wynikające z Planu Opieki nad Zabytkami Województwa Dolnośląskiego 2015-2018.....	15
4.2.4	Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego 2014-2020.....	19
4.3	Powiatowy Program Opieki nad Zabytkami.....	20
5.	Uwarunkowania wewnętrzne ochrony dziedzictwa kulturowego.....	20
5.1	Uwarunkowania wynikające ze Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Strzelin.....	20

5.2	Uwarunkowania wynikające z miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.....	26
6.	Charakterystyka zasobów i analiza stanu dziedzictwa i krajobrazu kulturowego gminy.....	33
6.1	Zabytki objęte prawnymi formami ochrony.....	52
6.2	Zasady ochrony krajobrazu kulturowego.....	102
6.3	Ochrona dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.....	103
6.4	Zabytki objęte prawnymi formami ochrony.....	163
6.5.	Zabytki o najwyższym znaczeniu dla gminy.....	164
7.	Ocena stanu dziedzictwa kulturowego gminy. Analiza szans i zagrożeń.....	164
8.	Założenia programowe.....	165
8.1.	Priorytety programu opieki.....	165
8.2.	Kierunki działań programu opieki.....	166
8.3.	Zadania programu opieki.....	166
9.	Zasady oceny realizacji programu opieki nad zabytkami	167
10.	Źródła finansowania programu opieki nad zabytkami	168
11.	Realizacja i finansowanie przez gminę zadań z zakresu ochrony zabytków.....	168
12.	Załączniki.....	169

1. Wstęp

Przedmiotem opracowania jest dziedzictwo kulturowe w granicach administracyjnych gminy, natomiast celem jest określenie zasadniczych kierunków działań i zadań na rzecz ochrony i opieki nad zabytkami.

2. Podstawa prawna opracowania gminnego programu opieki nad zabytkami

Podstawa prawna obowiązku wykonania programu opieki nad zabytkami, określona jest w przepisie art. 87 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r. (Dz. U. z 2003 r. nr 162 poz. 1568, tekst jednolity Dz.U z 2014 r. poz. 1446 z późniejszymi zmianami) Zgodnie z ww. artykułem wójt, (burmistrz, prezydent miasta) sporządza na okres 4 lat gminny program opieki nad zabytkami.

Program ma na celu zahamowanie degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy ich stanu przy jednoczesnym uwzględnieniu uwarunkowań ochrony przyrody i równowagi ekologicznej. Zabytki powinny stanowić atrakcję dla społeczeństwa oraz dawać impuls do podejmowania działań mających na celu zwiększenie środków finansowych na opiekę nad zabytkami oraz być wykorzystywane do celów turystycznych i edukacyjnych. Podejmowane przedsięwzięcia powinny umożliwiać tworzenie miejsc pracy.

Gminny program jest przyjmowany przez radę gminy po uprzednim uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków a następnie publikowany w wojewódzkim dzienniku urzędowym.

Z realizacji programu wójt, (burmistrz prezydent miasta) sporządza, co 2 lata, sprawozdanie, które przedstawia radzie gminy.

3. Uwarunkowania prawne ochrony i opieki nad zabytkami w Polsce

Poniżej zamieszczono uregulowania prawne dotyczące ochrony zabytków i opieki nad zabytkami:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej stypizuje w art. 5 i 6 iż strzeże dziedzictwa narodowego oraz stwarza warunki upowszechniania i równego dostępu do dóbr kultury, jego trwania oraz rozwoju.
- Głównym aktem prawnym regulującym zasady ochrony i opieki nad zabytkami w Polsce jest ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2003 r. nr 162 poz. 1568, tekst jednolity Dz.U z 2014 r. poz. 1446 z późniejszymi zmianami). Przy opracowywaniu programu opieki nad zabytkami należy uwzględnić następujące przepisy cyt. wyżej ustawy: art. 3, 4, 6, 7, 16 ust. 1, art. 17, 18, 19, 20, 21, 22 oraz art. 89.

W świetle ustawy zabytkiem jest: nieruchomość lub rzecz ruchoma jej część lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową.

Zabytkiem archeologicznym jest zabytek nieruchomy, będący pozostałością egzystencji i działalności człowieka, złożoną z nawarstwień kulturowych i znajdujących się w nich wytworów bądź ich śladów albo zabytek ruchomy, będący tym wytworem;

Ustawa definiuje rodzaje prac i badań konserwatorskich mających na celu: rozpoznanie historii i funkcji zabytku, zabezpieczenie i utrwalenie substancji zabytku, zahamowanie procesów jego destrukcji oraz dokumentowanie tych działań, wyeksponowanie wartości artystycznych i estetycznych zabytku.

Badania archeologiczne polegają na odkryciu, rozpoznaniu, udokumentowaniu i zabezpieczeniu zabytku archeologicznego.

Ochrona zabytków polega, w szczególności, na podejmowaniu przez organy administracji publicznej działań mających na celu:

- zapewnienie warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych umożliwiających trwałe zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie;
- zapobieganie zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości zabytków;
- udaremnianie niszczenia i niewłaściwego korzystania z zabytków;
- przeciwdziałanie kradzieży, zaginięciu lub nielegalnemu wywozowi zabytków za granicę;
- kontrolę stanu zachowania i przeznaczenia zabytków;
- uwzględnianie zadań ochronnych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz przy kształtowaniu środowiska.

Ochronie i opiece podlegają zabytki nieruchome będące dziełami architektury, budownictwa w tym obronnego oraz tworzone przez nie układy urbanistyczne i ruralistyczne.

Bezwzględnie opiece podlegają: cmentarze, parki, miejsca upamiętniające wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji.

Na mocy ustawy chronione są również zabytki ruchome w tym:

- dzieła sztuk plastycznych, rzemiosła artystycznego i sztuki użytkowej,
- kolekcje,
- numizmaty, militaria, sztandary, pieczęcie, medale i i ordery,
- urządzenia będące środkami transportu, maszynami i narzędziami świadczącymi o kulturze materialnej dokumentującymi poziom nauki i rozwoju cywilizacyjnego,
- materiały biblioteczne,
- instrumenty muzyczne,
- wytwory sztuki ludowej, rękodzieła, obiekty etnograficzne,
- zabytki archeologiczne,
- nazwy geograficzne i historyczne.

Formami ochrony zabytków są:

- wpis do rejestru zabytków;
- uznanie za pomnik historii;
- utworzenie parku kulturowego;
- ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego albo w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach

zabudowy, decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego.

Rada gminy, po zasięgnięciu opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków, na podstawie uchwały, może utworzyć park kulturowy w celu ochrony krajobrazu kulturowego i tradycji budowlano osadniczej.

Na terenie parku kulturowego mogą być ustanowione zasady dotyczące korzystania z nieruchomości, prowadzenia prac budowlanych, działalności przemysłowej, rolniczej, hodowlanej lub usługowej, umieszczania ogłoszeń reklamowych i znaków niezwiązanych z ochroną parku kulturowego, z wyjątkiem znaków drogowych i znaków związanych z ochroną porządku i bezpieczeństwa publicznego.

Ochronę zabytków i opiekę nad zabytkami uwzględnia się przy sporządzaniu studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego albo decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy, decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego, w których należy uwzględnić m.in.: zapisy z krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami; rozwiązania niezbędne do zapobiegania zagrożeniom dla zabytków, zapewnienia im ochrony przy realizacji inwestycji oraz przywracania zabytków do jak najlepszego stanu.

Powyższe projekty i zmiany planu zagospodarowania przestrzennego podlegają uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków w zakresie kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu.

Podstawą do sporządzenia programu opieki nad zabytkami jest Gminna Ewidencja Zabytków nieruchomych w tym archeologicznych wykonana dla danej gminy.

Wójt, (burmistrz, prezydent miasta) prowadzi gminną ewidencję zabytków w formie zbioru kart adresowych zabytków nieruchomych z terenu gminy.

W gminnej ewidencji zabytków powinny być ujęte:

- zabytki nieruchome wpisane do rejestru;
- inne zabytki nieruchome znajdujące się w wojewódzkiej ewidencji zabytków;
- inne zabytki nieruchome wyznaczone przez wójta, (burmistrza, prezydenta miasta) w porozumieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków.
- Obszary historycznych układów ruralistycznych i urbanistycznych.

Organami ochrony zabytków są:

- minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, w imieniu którego zadania i kompetencje, w tym zakresie, wykonuje Generalny Konserwator Zabytków;
- wojewoda, w imieniu którego zadania i kompetencje, w tym zakresie, wykonuje wojewódzki konserwator zabytków.

Wykonywanie zadań w zakresie kultury i ochrony zabytków jest ustawowym zadaniem samorządów. w art. 7 ust. 1, pkt 9 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2001 r., Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.) zostały określone zadania własne gminy: „zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy.

W szczególności zadania własne obejmują sprawy (...) kultury, w tym (...) ochrony zabytków i opieki nad zabytkami”. Istotne jest uwzględnienie innych uregulowań prawnych dotyczących ochrony zabytków i opieki nad zabytkami, które znajdują się w wielu obowiązujących ustawach, w tym w:

1. ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. z 2015r, poz. 19),
2. ustawie z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz.U. z 2013 r., poz. 1409 z późn. zm.),
3. ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2013 r, poz. 1232 z późn. zm.),
4. ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2013 r., poz. 627 z późn. zm.),
5. ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz.U. z 2015 r, poz 782 z późn. zm),
6. ustawie z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (tekst jednolity Dz.U. z 2012 r., poz. 406 z późn. zm),
7. ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz.U. z 2014 r., poz. 111 z późn. zm.).

Zasady ochrony zabytków znajdujących się w muzeach i w bibliotekach zostały określone w:

1. ustawie z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach (Dz.U. z 2012 r, poz. 987),
2. ustawie z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach (Dz.U. z 2012 r., poz. 642).

Ochronę materiałów archiwalnych regulują przepisy:

1. ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (Dz.U. z 2015 r., poz. 566 z późn. zm.).

W grupie aktów prawnych UNESCO znajdują się między Innymi:

- Konwencja o ochronie dóbr kultury w razie konfliktu zbrojnego wraz z regulaminem wykonawczym oraz Protokół o ochronie dóbr (UNESCO, Haga 1954; Dz. U. z 1957 r., 57.46.212),
- II Protokół do konwencji haskiej z 1954 roku sporządzony w Hadze 26 marca 1999 r. (Dz. U. z 2012 r., poz. 248.),
- Konwencja dotycząca środków zmierzających do zakazu i zapobieganiu nielegalnemu przywozowi, wywozowi i przenoszeniu własności dóbr kultury (UNESCO, Paryż 1970; Dz. U. 1974 r., nr 20, poz. 106),
- Konwencja w sprawie ochrony światowego dziedzictwa kulturalnego i naturalnego (UNESCO, Paryż 1972; Dz. U. z 1976 r., nr 32, poz. 190),
- Konwencja w sprawie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego (UNESCO, 2003; Dz. U. 2011, nr 172, poz. 1018),
- Konwencja w sprawie ochrony i promowania różnorodnych form wyrazu kulturowego (UNESCO, Paryż 2005; Dz. U. z 2007 r., nr 215, poz. 1585),

W grupie aktów prawnych instytucji europejskich najistotniejsze są:

- Europejska Konwencja Kulturalna, Paryż 1954,
- Europejska Konwencja o Ochronie Dziedzictwa Architektonicznego, Grenada 1985,
- Europejska Konwencja o Ochronie Dziedzictwa Archeologicznego, (tzw. konwencja maltańska), La Valetta 1992,
- Europejska Konwencja Krajobrazowa, Florencja 2000,
- Konwencja ramowa Rady Europy w sprawie znaczenia dziedzictwa kulturowego dla społeczeństwa, Faro 2005.

Spośród międzynarodowych dokumentów doktrynalnych najistotniejsze są:

- Karta ateńska uchwalona na konferencji Międzynarodowego Kongresu Architektury Nowoczesnej dotycząca zasad postępowania konserwatorskiego w wypadku budowli zabytkowych, Ateny 1931 r.,
- Międzynarodowa Karta Konserwacji i Restauracji Zabytków i Miejsc Zabytkowych (Karta Wenecka), Wenecja 1964,
- Międzynarodowa Karta Ogrodów IFLA-ICOMOS (Karta Florencka), Florencja 1981,
- Międzynarodowa Karta Ochrony Miast Historycznych ICOMOS, Toledo-Waszyngton 1987,
- Karta Ochrony i Zarządzania Dziedzictwem Archeologicznym, Lozanna 1990,
- Karta Ochrony i Zarządzania Podwodnym Dziedzictwem Kulturowym, Sofia 1996,
- Zasady ochrony i konserwacji malowideł ściennych, Victoria Falls 2003.

4. Uwarunkowania zewnętrzne ochrony dziedzictwa kulturowego**4.1.1 Strategiczne cele polityki państwa w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami**

Opracowanie Krajowego Programu Ochrony Zabytków i Opieki nad Zabytkami jest ustawowym obowiązkiem Ministra Kultury, zgodnie z zapisem Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Program określa cele i kierunki działań oraz zadania, które powinny być podjęte w szczególności przez organy i jednostki administracji publicznej w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

Celem Programu jest wzmocnienie ochrony i opieki nad tą istotną częścią dziedzictwa kulturowego oraz poprawa stanu zabytków w Polsce. Kolejnym celem jest także stworzenie wykładni porządkującej sferę ochrony poprzez wskazanie siedmiu podstawowych zasad konserwatorskich:

1. zasady *primum non nocere*,
2. zasady maksymalnego poszanowania oryginalnej substancji zabytku i wszystkich jego wartości (materialnych i niematerialnych),
3. zasady minimalnej niezbędnej ingerencji (powstrzymywania się od działań niekoniecznych),
4. zasady, zgodnie z którą usuwać należy to (i tylko to), co na oryginał działa niszcząco,
5. zasady czytelności i odróżnialności ingerencji,
6. zasady odwracalności metod i materiałów,
7. zasady wykonywania wszelkich prac zgodnie z najlepszą wiedzą i na najwyższym poziomie.

Narodowa Strategia Rozwoju Kultury na lata 2004–2013. Uzupełnienia Narodowej Strategii Rozwoju Kultury na lata 2004–2020 (dokument wdrożeniowy: Narodowy Program Kultury „Ochrona Zabytków i Dziedzictwa Kulturowego na lata 2004–2013”).

Misją strategii jest: zrównoważony rozwój kultury jako najwyższej wartości przenoszonej ponad pokoleniami, określającej całokształt historycznego i cywilizacyjnego dorobku Polski, wartości warunkującej tożsamość narodową i zapewniającej ciągłość tradycji i rozwój regionów.

Kultura jako podstawowy czynnik rozwoju społecznego:

- kreuje potencjał intelektualny regionów, budując kapitał ludzki,
- tworzy, poprzez popularyzację różnorodności kulturowej, społeczeństwo świadome i kierujące się normami etycznymi, otwarte.
- przeciwdziała patologiom społecznym,
- jest spoiwem integracji społecznej,
- jest treścią tożsamości narodowej,
- pielęgnuje więzi lokalne,
- jest bazą nawiązywania współpracy i komunikacji międzyludzkiej,
- realizuje założenia polityki równouprawnienia płci, równości rasowej i solidarności społecznej,
- pomaga przywracać osoby upośledzone i inwalidów do życia społecznego i zawodowego (np. terapie przez kulturę, zmiana mentalności i pokonywanie uprzedzeń),
- zmniejsza dysproporcje rozwoju osobowego obywateli,
- stanowi jedną z form i wymiarów awansu społecznego.

Ważną część dziedzictwa kulturowego Polski stanowi kultura tradycyjna, nie dającą się niczym zastąpić w kulturze narodowej. Główne kierunki sprawowanego przez Państwo mecenatu nad kulturą ludową (sztuką, rękodziełem, rzemiosłem artystycznym, folklorem) to: opieka nad twórcami i twórczością, promocja w kraju i za granicą, edukacja kulturalna tj. przekazywanie dziedzictwa kulturowego młodemu pokoleniu i kształtowanie w nim poczucia tożsamości regionalnej.

Podjęcie działań wspierających kulturę ludową, pomóc może w rozwoju kulturalnym rejonów wiejskich oraz miejskich jak również winna sprzyjać konsolidacji wspólnot lokalnych. Kultywowanie i promocja szczególnie wartościowych zjawisk kultury lokalnej (sztuki ludowej, oryginalnych i nie występujących w innych miejscach zawodów, rękodzieła ludowego) może stać się atutem wzmacniającym atrakcyjność turystyczną regionu, a tym samym da impuls do wzrostu gospodarczego i zwiększenia liczby miejsc pracy.

Równie ważną rolę w rozwoju społeczeństwa pełnić może zapewnienie warunków do rozwoju amatorskiej działalności artystycznej i kulturalnej. Budowa społeczeństwa obywatelskiego wymaga stworzenia warunków do wyzwalania inicjatyw lokalnych i rozwijania aktywności twórczej jak najszerzych kręgów społeczeństwa. Wspieranie wartościowych przedsięwzięć kulturalnych ze wszystkich dziedzin twórczości amatorskiej: muzyki, plastyki, tańca, fotografii, filmu, literatury umożliwi promowanie postaw kreatywnych, spełnienie aspiracji mieszkańców środowisk lokalnych, doprowadzi do wzrostu aktywności kulturalnej, umożliwi świadomy odbiór „sztuki wysokiej”.

Należy zwrócić uwagę, że pojęcie „potencjał intelektualny regionu” jest pewnym skrótem myślowym na wyrażenie szerszego spektrum zjawisk i procesów mających miejsce w danej jednostce terytorialnej. Jest on wypadkową głównie trzech wektorów.

Pierwszy, to istniejący w danym czasie kapitał ludzki, jego jakość kształtowana głównie zdobytymi już kwalifikacjami. Chociaż kultura w tym aspekcie jest raczej skutkiem, a nie przyczyną rozwoju, to jednak jej znaczenie jest ewidentne. Po pierwsze, należyty poziom jej rozwoju jest jednym z ważnych czynników przeciwdziałających tendencjom emigracyjnym najbardziej wartościowych składowych kapitału ludzkiego po drugie zaś kultura w wymiarze nie mniejszym niż oświata – jest czynnikiem podtrzymywania ogólnych wartości intelektualnych funkcjonującego kapitału ludzkiego.

Druga składowa potencjału intelektualnego regionu związana jest z istniejącą infrastrukturą w zakresie kształtowania jakości kapitału ludzkiego. Chociaż dotyczy głównie instytucji edukacji wszystkich szczebli nauczania, również tutaj kultura pełni ważne funkcje komplementarne. Jedną z najważniejszych z nich jest współdziałanie instytucji kultury w rozwijaniu aspiracji młodego pokolenia do zdobywania wiedzy i kształtowania dostatecznie szerokich horyzontów myślowych dla samodzielnych, trafnych wyborów życiowych karier.

Trzecim wektorem potencjału intelektualnego regionu jest jego zdolność finansowa, co najmniej do podtrzymywania istniejącej w danym czasie jakości kapitału ludzkiego.

Ważnym elementem współokreślającym potencjał rozwojowy regionów jest ich atrakcyjność lokalizacyjna rozpatrywana w dwóch ujęciach:

- atrakcyjności dla biznesu,
- atrakcyjności do zamieszkania.

Inwestycje w rozwój infrastruktury społecznej w zakresie kultury pełnić mogą, jak wszystkie inne wydatki publiczne, funkcje mnożników rozwoju.

Niezbędna jest zatem rozbudowa regionalnej bazy ekonomicznej, która poprawi wizerunki regionów, przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców i ich zamożności, co będzie rzutować na decyzje o uczestnictwie w kulturze. W rezultacie wzrost popytu na dobra kultury będzie wzmacniał tendencje do rozrostu sektora kultury, tym samym zatrudnienia w tym sektorze, jak i rentowności inwestycji o charakterze kulturalnym.

4.1.2 Narodowa Strategia Rozwoju Kultury na lata 2004–2013. Uzupełnienia Narodowej Strategii Rozwoju Kultury na lata 2004–2020

Wyznaczają nową misję oraz formułuje zadania Ministerstwa Kultury w zakresie współpracy z samorządami terytorialnymi, a także cele i formy wykorzystania środków z funduszy strukturalnych w dziedzinie kultury. Przy czym kultura traktowana jest tu jako sektor gospodarczy, a nie jak dotychczas beneficjent środków publicznych.

4.1.3 Koncepcja zagospodarowania przestrzennego kraju 2030

Najważniejszy strategiczny dokument w Polsce traktujący o ładzie przestrzennym to Koncepcja zagospodarowania przestrzennego kraju 2030. KZPK przyjęta została uchwałą nr 239 Rady Ministrów dnia 13 grudnia 2011 r.

Celem strategicznym jest: „Efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i jej terytorialnie zróżnicowanych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia ogólnych celów rozwojowych – konkurencyjności, zwiększenia zatrudnienia, sprawności funkcjonowania państwa oraz spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym i terytorialnym w długim okresie”.

Osiągnięcie celu strategicznego winno być realizowane przy zachowaniu spójności przyrodniczo-kulturowej służącej realizacji konstytucyjnej zasady zrównoważonego rozwoju. KZPP formułuje sześć przedstawionych celów polityki przestrzennego zagospodarowania kraju, które nie mogą być traktowane rozłącznie. Są ze sobą ściśle powiązane i dopełniają się wzajemnie:

- Podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającej spójności.
- Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów.
- Poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej.
- Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski.
- Zwiększenie odporności struktury przestrzennej na zagrożenia naturalne i utratę bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa.
- Przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego.

W ramach 4 celu, KZPZ przyjmuje zasadę gospodarowania krajobrazu zgodnie z zapisami Europejskiej Konwencji Krajobrazowej, którą Polska w 2004 roku ratyfikowała Europejską Konwencję Krajobrazową (EKK). Wdrożenie EKK obejmowało trzy poziomy działań: rozpoznanie zasobów, gospodarowanie nimi i edukację wspomagającą. Wszystkie muszą być ściśle powiązane z konstytucyjnym wymogiem dbałości o przestrzeganie zasad zrównoważonego rozwoju oraz dotyczyć obszarów lądowych i morskich – szczególnie w odniesieniu do ochrony widoku. KZPZ kładzie nacisk na:

- upowszechnienie listy krajobrazów zagrożonych – Czerwoną Księgą.
- zmianę obecnego systemu prawa, charakteryzującego się różnicami definicyjnymi i nierównomiernym poziomem ochrony oferowanym w dwóch ustawach w stosunku do tego samego obszaru,
- objęcie ochroną i działaniami promocyjnymi dorobku współczesnej architektury i urbanistyki,
- ograniczenie presji na obszary dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego poprzez zmiany w systemie prawa umożliwiające efektywne rozpoznawanie zasobów krajobrazowych, ich ochronę i gospodarowanie nimi,
- wprowadzenie obowiązku wykonywania studiów krajobrazowych w procesie przygotowywania inwestycji planowanych na terenach objętych krajobrazową ochroną obszarową lub obiektową,
- rozwinięcie monitoringu cennych krajobrazów kulturowych,
- uspołecznienie procesów planistycznych, które wspomagać będą integrację zarządzania krajobrazem kulturowym odziedziczonym i związanym ze współczesnymi stosunkami społeczno-gospodarczymi, z zarządzaniem obiektami ochrony obszarowej, ochroną wartości symbolicznych mogących być podstawą potencjału rozwoju regionów, takich jak sylweta miasta i obiektu zabytkowego, obiektów istotnych dla dziedzictwa kulturowego społeczności lokalnych.

Ze względu na powyższe wytyczne określone w KZPZ. dokumenty planistyczne sporządzane przez Miasto i Gminę Strzelin powinny zapewnić zrównoważony rozwój z uwzględnieniem ochrony walorów przyrodniczych i kulturowych.

W gminie Strzelin jedynie w miejscowości Krzepice zabudowa o charakterze pałacowym wykorzystana jest na cele hotelarsko-gastronomiczne. Część obiektów dworskich jest użytkowana na cele mieszkaniowe.

Bardzo cenne pod względem architektonicznym są obiekty sakralne np. romański kościół św. Gotarda w Strzelinie, kościół parafialny p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego w Strzelinie z XV w., oraz kościół filialny p.w. Matki Bożej w Żeleźniku z XIV w. z malowanym stropem belkowym oraz barokowym ołtarzem głównym.

Walorem są licznie występujące epitafia oraz płyty nagrobne znajdujące się we wnętrzach kościołów lub na ich ścianach zewnętrznych np. w Białym Kościele, Broczu, Żeleźniku. Niewątpliwie ciekawostką są również mury obronne miasta Strzelina.

Atrakcją mogą być również obiekty przemysłowe np. cukrownia i młyn oraz zespół dworca z XIX w. w Strzelinie.

W miejscowości Gębczyce unikatem jest cmentarz symboliczny w wyrobisku na głębokości 28 pod wodą, gdzie umieszczono dwie symboliczne tablice pamiątkowe poświęcone zmarłym płetwonurkom - grotolazom W. Szymanowskiemu i W. Bolkowi.

Na terenie gminy Strzelin występuje wiele krzyży pokutnych o metryce średniowiecznej np. w Chociwelu, Nowolesiu, Dankowicach.

Strzeleńskie kamieniołomy są najciekawszymi wyrobiskami w skali europejskiej. Są to obszary cenne pod względem gospodarczym, naukowym i turystycznym.

W Gębczycach jest nieczynne wyrobisko kamieniołomu, który służy uprawianiu nurkowania.

Na terenie gminy znajdują się Zespół Przyrodniczo – Krajobrazowy „Wzgórza Strzeleńskie”, oraz pomniki przyrody.

Powiat jest organizatorem kilku działań, których celem jest ochrona przyrody np. „Program ochrony wód zlewni rzeki Ślęzy i Oławy”.

Przez region przebiega kilka szlaków:

- św. Jana (Ziębice, Przeworno, Miłocice, Gościęcice, Strzelin),
- Dolnośląskich Zamków i Pałaców,
- Nieczynnych kamieniołomów (dwie trasy: Strzelin – Henryków, Biały Kościół – Henryków) – na etapie tworzenia
- Historyczny Strzelina – lokalna trasa.

4.2 Relacje gminnego programu opieki nad zabytkami z dokumentami wykonanymi na poziomie województwa i powiatu.

Dokumentem określającym politykę władz jest strategia rozwoju województwa będąca koncepcją świadomego i systemowego sterowania długookresowym rozwojem regionu. Strategia ze swojej istoty ma charakter ogólny, ponieważ musi koncentrować się na sprawach najistotniejszych. Przedstawia uwarunkowania oraz określa cele i kierunki rozwoju.

W dalszym etapie będzie podstawą do opracowania szczegółowych programów wojewódzkich istotnych z punktu widzenia funkcjonowania i rozwoju całego województwa.

Realizacja tych programów będzie jednocześnie realizacją strategii. Strategia rozwoju ma charakter długookresowy bez ściśle określonego horyzontu czasowego. Jednak ze względu na okresy periodyzacji budżetu Unii Europejskiej, przyjęto horyzont czasowy odpowiadający okresom programowania polityki regionalnej, tj. lata 2007-2013 i 2014-2020.

4.2.1 Założenia wynikające ze Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020 roku

Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020 została uchwalona w dniu 28 lutego 2013 r. Jest ona najważniejszym dokumentem strategicznym regionu wytyczającym cele i kierunki rozwoju Dolnego Śląska na najbliższe lata. W powiązaniu z krajowymi oraz europejskimi dokumentami strategicznymi, ujmuje całość spraw wpływających na kształtowanie sytuacji społeczno-gospodarczej regionu.

Przyjęty w SRWD 2020 model gospodarczy składa się z dwóch filarów. Pierwszy filar stanowić będzie rozwój przemysłu opartego na najnowocześniejszych technologiach oraz nowoczesnych usługach. Drugi filar opierać się będzie na unikatowych zasobach przyrodniczych, uzdrowiskowych i kulturowych, a także bogatych zasobach naturalnych wspieranych działaniami w sferze energii, klimatu, krajobrazu i zdrowia. Te dwa filary, tworzące podstawy modelu gospodarczego województwa dolnośląskiego, wymagać będą powiązania i skomunikowania dobrej jakości infrastrukturą techniczną, co pozwoli na zwiększenie znaczenia Dolnego Śląska jako silnego regionu gospodarczego.

Realizacja Strategii oparta będzie o następujące zasady i wzorce postępowania:

- Zasada partnerstwa i współpracy (partnerstwo: publiczno-publiczne, publiczno-społeczne, publiczno-prywatne).
- Zasada wieloszczeblowego zarządzania i zintegrowanych projektów inwestycyjnych
- Zasada budowania tożsamości regionalnej.
- Zasada zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego dla następnych pokoleń (zasada zrównoważonego rozwoju).
- Zasada decentralizacji i dekoncentracji systemu wdrażania.
- Zasada celowości i efektywności interwencji.
- Zasada równości szans.

Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego określa cztery podstawowe obszary integracji:

- Wrocławski Obszar Integracji - Wrocław i otaczający go obszar, posiadający z nim silne powiązania funkcjonalne.
- Legnicko - Głogowski Obszar Integracji - obszar zagłębia miedziowego oraz jego zaplecza.
- Sudecki Obszar Integracji - południowy obszar województwa.
- Zachodni Obszar Integracji - tereny leżące przy zachodniej granicy regionu.

4.2.2 Diagnoza oraz cele wynikające Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego.

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego Sejmiku Województwa Dolnośląskiego przyjętego w dniu 27 marca 2014 r. Uchwałą Nr

XLVIII/1622/2014 dokonano diagnozy zasobów kulturowych i w odniesieniu do niej zostały wskazane poniższe, najważniejsze uwarunkowania dla rozwoju przestrzennego województwa w sferze kulturowej:

- położenie Dolnego Śląska, sprzyjające przenikaniu wpływów kulturowych z Czech i Niemiec oraz oddziaływaniu wielu ośrodków, przede wszystkim Wiednia, Pragi, Drezna, Berlina i Krakowa, przy częstych zmianach sytuacji politycznej, zdecydowały o jego czołowej pozycji w kraju pod względem nasycenia obiektami zabytkowymi o wysokiej klasie artystycznej i znaczeniu historycznym;
- utrzymanie ww. pozycji regionu wiąże się z zapewnieniem warunków dla trwałego zachowania, zagospodarowania i utrzymania zabytkowych krajobrazów kulturowych oraz zespołów zabytków, takich jak: zabytki archeologiczne, miejskie i wiejskie zespoły zabytkowej zabudowy, obiekty architektury sakralnej, zespoły rezydencjonalne z założeniami parkowymi, obiekty architektury militarnej, zabytki przemysłu i techniki, miejsca upamiętniające ważne wydarzenia historyczne oraz miejsca martyrologii z okresu drugiej wojny światowej;
- zachowaniu ww. wartości służy regionalny system ochrony dziedzictwa kulturowego, który tworzą obiekty i obszary zabytkowe, objęte międzynarodowymi i krajowymi formami ochrony (wpisy na listę Światowego Dziedzictwa UNESCO, uznanie za Pomnik Historii, parki kulturowe, wpisy do rejestru zabytków, objęcie ochroną w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, wojewódzka i gminna ewidencja zabytków oraz wykaz zabytków).

Jednocześnie w diagnozie wskazano szereg pozytywnych tendencji w zmianach stanu środowiska kulturowego regionu, których umocnieniu winny służyć: kontynuacja rewitalizacji historycznych zespołów staromiejskich, układów wiejskich oraz miejscowości turystyczno uzdrowiskowych, odnowa zabytkowych zespołów rezydencjonalnych wraz z adaptowaniem do nowych funkcji, rozwój nowych form obszarowej ochrony krajobrazu kulturowego, w tym zwłaszcza systemu parków kulturowych.

W odniesieniu do niekorzystnych tendencji plan przyjął, że dla ich wyeliminowania lub osłabienia winny być preferowane przede wszystkim:

- kompleksowa odbudowa zdegradowanych zespołów zabytkowych w obszarach historycznych centrów miast i wsi, zespołów rezydencjonalnych oraz nie użytkowanych kościołów i cmentarzy;
- przeciwdziałanie dewastacji zabytków przemysłu i techniki, w szczególności wyłączonych z użytkowania obiektów infrastruktury kolejowej;
- zagospodarowanie i udostępnianie wybranych stanowisk archeologicznych o charakterystycznych formach krajobrazowych;
- promowanie i oznakowanie w terenie historycznych miejsc pamięci oraz utrzymanie pomników i cmentarzy wojennych.

Plan przyjął także, iż ochrona i utrzymanie walorów zabytkowych krajobrazów kulturowych oraz zespołów zabytków województwa jest szczególnie ważne w kontekście wzrastającej presji inwestycyjnej, kierowanej zarówno na tereny tworzące te zespoły, jak i ich najbliższe otoczenie. W obrębie śródmiejskich zespołów zabudowy, a także w bezpośrednim otoczeniu zabytkowych zespołów pałacowo-parkowych i sakralnych dochodzi, mimo rygorystycznie prowadzonej ochrony konserwatorskiej, do trudnych do uniknięcia konfliktów

interesu publicznego, jakim jest ochrona zasobów środowiska kulturowego, z interesami grupowymi lub indywidualnymi. Racjonalne wykorzystanie pomniejszających się zasobów środowiska kulturowego, przeciwdziałanie ich degradacji, znacząca poprawa ich stanu oraz zachowanie krajobrazu kulturowego w ścisłym powiązaniu z ochroną zasobów przyrodniczych powinno być jednym z priorytetów polityki przestrzennej województwa. Jego uwzględnianie w planowaniu rozwoju przestrzennego służyć powinno m. in.: wprowadzenie obiektów objętych obszarową ochroną zabytków do zaproponowanej wcześniej strefy zintegrowanej ochrony walorów środowiska przyrodniczego, kulturowego i krajobrazu, a także pełne uwzględnienie potrzeby ochrony zabytków na poziomie planowania lokalnego.

W celu ochrony i odnowy zasobów dziedzictwa kulturowego z uwzględnieniem ochrony zasobów przyrodniczo - krajobrazowych, Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego przyjął następujące podstawowe kierunki i zasady zagospodarowania przestrzennego:

1. Harmonijne kształtowanie krajobrazu kulturowego oraz poprawę stanu i wykorzystania zespołów zabytkowych, realizowane przy uwzględnieniu następujących zasad:
  - zachowania i odnowy walorów oraz cech krajobrazu kulturowego w miejscach o szczególnym znaczeniu dla tożsamości regionu,
  - ochrony miejsc o wysokich wartościach kulturowych i przyrodniczo-krajobrazowych oraz zachowanej historycznej strukturze przestrzennej,
  - zintegrowanego podejścia do waloryzacji, ochrony i zagospodarowania przestrzennego zasobów kulturowych;

4.2.3 Cele i kierunki wynikające z Programu Opieki nad Zabytkami Województwa Dolnośląskiego 2015 – 2018

Przyjęty w dniu 26 października 2006 r. Uchwałą Nr LX/912/2006. przez Sejmik Województwa Dolnośląskiego Program opieki nad zabytkami Województwa Dolnośląskiego 2007-2011 zakładał że podstawą jest uznanie zasobów regionalnego dziedzictwa kulturowego za zasadniczy czynnik wpływający na kształtowanie się tożsamości regionalnej. Program opieki nad zabytkami województwa dolnośląskiego na lata 2015 - 2018 co prawda nie został jeszcze uchwalony, ale jest ważnym dokumentem ukazującym aktualne kierunki i cele w dziedzinie ochrony i opieki nad zabytkami.

Głównym celem sformułowanym przez program jest dążenie do znaczącej poprawy stanu zasobów regionalnego dziedzictwa kulturowego oraz zachowanie krajobrazu kulturowego Dolnego Śląska przez określenie służących temu warunków organizacyjnych i finansowych w zakresie leżącym w kompetencjach samorządu województwa. W wyniku przeprowadzonej analizy zasobów dziedzictwa kulturowego województwa dolnośląskiego, analizy realizacji poprzedniego dokumentu programowego i działań samorządu województwa do 2014 r. oraz analizy szans i zagrożeń, mocnych i słabych stron stanu dziedzictwa kulturowego oraz uwarunkowań jego ochrony na Dolnym Śląsku, określony został cel strategiczny Programu opieki nad zabytkami województwa dolnośląskiego na lata 2015 - 2018 określa cel strategiczny: „Zwiększenie roli dziedzictwa kulturowego w rozwoju społecznym i ekonomicznym Dolnego Śląska”.

- Na potrzeby jego realizacji ustalono dwa cele kierunkowe:

- Zabezpieczenie i zagospodarowanie potencjału kulturowego regionu
- Zaangażowanie społeczne w zakresie ochrony i promocji dziedzictwa,
- na które składają się cztery priorytety.
- Ochrona i rewitalizacja zabytków.
- Zwiększenie potencjału ekonomicznego regionu w oparciu o dziedzictwo kulturowe.
- Pogłębianie poczucia odpowiedzialności za wielokulturowe dziedzictwo regionu.
- Aktywizacja społeczności i podmiotów lokalnych.

Cel kierunkowy 1: Zabezpieczenie i zagospodarowanie potencjału kulturowego regionu.

Priorytet 1: Ochrona i rewitalizacja zabytków.

Kierunek działania- Ratowanie zabytków najbardziej zagrożonych.

- zabezpieczanie przed dalszą dewastacją zabytków zrujnowanych,
- ochrona obiektów zabytkowych przed pożarem, zniszczeniem i kradzieżą,
- przeciwdziałanie wyburzaniu zabytków ze względu na ich zły stan techniczny.

Kierunek działania - Dokumentowanie i badanie dziedzictwa kulturowego

- wspieranie działań konserwatorskich zmierzających do wpisywania zabytków do rejestru zabytków i do ewidencji zabytków,
- wsparcie działań, mających na celu poprawę stanu dokumentacji i inwentaryzacji dziedzictwa materialnego i niematerialnego, w tym szkoleń z zakresu wykonywania nowoczesnych dokumentacji skierowanych do sektora samorządowego (np. konferencje i warsztaty doskonalące w zakresie GEZ),
- działania wspierające starania o wpisywanie dziedzictwa województwa dolnośląskiego na listy Pomników Historii, UNESCO itp.,
- pomoc w utworzeniu i uruchomieniu programów ewidencjonowania i porządkowania danych o zabytkach w formie elektronicznej z wykorzystaniem najnowszych metod gromadzenia informacji,
- wsparcie opracowywania i publikacji profesjonalnych katalogów zabytków sztuki.

Kierunek działania - Promocja dobrych praktyk w zakresie ochrony i rewitalizacji dziedzictwa kulturowego.

- wspieranie starań o zachowanie historycznego ładu przestrzennego dolnośląskich miast i wsi poprzez przeciwdziałanie naruszającym go inwestycjom,
- promowanie i wspieranie inicjatyw mających na celu interaktywną wymianę informacji na temat firm i osób świadczących usługi w zakresie prac remontowych i budowlanych w zabytkowych obiektach (projektanci, architekci, murarze, malarze, kamieniarze pozłotnicy, parkieciarze i inni specjaliści)
- wspieranie inwestorów poprzez udzielanie informacji na temat źródeł finansowania projektów w zakresie ochrony i rewitalizacji obiektów zabytkowych,
- wspieranie podmiotów organizujących konferencje i warsztaty poświęcone ochronie i zagospodarowaniu zabytków.

Kierunek działania - Wsparcie specjalistycznego kształcenia w zakresie opieki i ochrony zabytków

- wsparcie i organizacja szkolnictwa specjalistycznego w zakresie konserwacji zabytków (np. kamieniarstwo, snycerstwo, parkieciarstwo),

- promocja szkolnictwa zawodowego w zakresie zawodów ginących (np. ludwisarz, pozłotnik, kowal, introligator, garncarz, bednarz, zdun).

Priorytet 2: Zwiększenie potencjału ekonomicznego regionu w oparciu o dziedzictwo kulturowe

Kierunek działania - Rozwój turystyki kulturowej.

- działania zapewniające dostępność obiektów zabytkowych regionu,
- uczestnictwo w krajowych i międzynarodowych targach turystycznych,
- uwzględnianie celów i priorytetów turystycznych w organizacji i rozwoju sieci komunikacji w regionie,
- współpraca transgraniczna z państwami sąsiedzkimi i ponadregionalna z województwami lubuskim, wielkopolskim, opolskim i śląskim w zakresie promowania wspólnego dziedzictwa kulturowego.

Kierunek działania - Nowoczesne zagospodarowanie obiektów zabytkowych

- wypracowanie przyjaznych mechanizmów konkursowych, promujących rozwiązania sprzyjające ochronie zabytku i nadaniu mu funkcji związanej z potrzebami społeczności lokalnych,
- uwzględnianie rewitalizowanych zabytków w strategiach regionalnych, planach zagospodarowania przestrzennego i innych wsparcie inicjatyw mających na celu tworzenie nowych miejsc pracy przy obiektach zabytkowych.

Kierunek działania - Promocja partnerstwa publiczno-prywatnego w dziedzinie zagospodarowania dóbr kultury

- wprowadzenie zachęt dla inwestorów – właścicieli i użytkowników – podejmujących się rewitalizacji i zagospodarowania obiektów zabytkowych,
- włączenie właścicieli i użytkowników zabytków w proces ustalania możliwych form użytkowania obiektów zabytkowych i poszukiwania nowych funkcji, zakładających integralną ochronę zabytkowych przestrzeni i ich wyposażenia.

Cel kierunkowy 2

Zaangażowanie społeczne w zakresie ochrony i promocji dziedzictwa kulturowego.

Priorytet 1: Poglębianie poczucia odpowiedzialności za wielokulturowe dziedzictwo regionu.

Kierunek działania - Intensyfikacja działań edukacyjnych:

- wprowadzanie profilowanych zajęć edukacyjnych w szkołach na temat dziedzictwa kulturowego regionu,
- organizowanie otwartych imprez informacyjnych i warsztatów w celu kształcenia umiejętności korzystania z portali informacyjnych poświęconych dziedzictwu kulturowemu regionu,
- wsparcie organizacji szkoleń i konferencji propagujących wiedzę nt. dziedzictwa kulturowego regionu kierowanych do mieszkańców i środowisk opiniotwórczych.

Kierunek działania - Poszerzanie kompetencji nauczycieli w zakresie wiedzy o regionie:

- szkolenie nauczycieli w zakresie wiedzy o dziedzictwie kulturowym Dolnego Śląska,

- wspieranie inicjatyw mających na celu przygotowanie pomocy dydaktycznych do edukacji regionalnej.

Kierunek działania - Intensyfikacja działań popularyzatorskich w zakresie dziedzictwa kulturowego regionu:

- upowszechnienie dostępu do cyfrowych baz danych dotyczących dziedzictwa kulturowego,
- opracowanie na bazie istniejącej literatury przedmiotu serii krótkich przewodników, atrakcyjnych w przekazie, nowoczesnych w formie i poprawnych merytorycznie, dbałość o miejsca pamięci i martyrologii (wsparcie działań konserwatorskich, tablice informacyjne).

Kierunek działania - Promocja specyficznych wartości kulturowych jako marki Dolnego Śląska:

- promocja regionalnych produktów turystycznych i wybranych walorów kulturowe regionu, np. architektury militarnej, sakralnej, kuchni regionalnej,
- podejmowanie i wspieranie działań reklamowych o zasięgu lokalnym i ponadregionalnym (telewizja, radio, Internet),
- zabezpieczenie charakteru tradycyjnej zabudowy, propagowania typowych dla danego regionu (miejsca) formy zabudowy.

Priorytet 2: Aktywizacja społeczności i podmiotów lokalnych.

Kierunek działania - Wspieranie organizacji pozarządowych i liderów lokalnych w zakresie ochrony i promocji dziedzictwa kulturowego:

- ożywienie funkcji społecznego opiekuna zabytków
- wspieranie proturystycznych projektów rewitalizacyjnych
- wsparcie oddolnych inicjatyw na rzecz ochrony pamięci i dziedzictwa kulturowego „w skali mikro” (obejmujących np. wieś, dawny klucz dóbr) wykorzystywanie sieci placówek muzealnych i bibliotecznych do budowania aktywności lokalnych społeczności w oparciu o dziedzictwo historyczne i kulturowe okolicy
- organizacyjne i materialne wspieranie autentycznych przejawów kultury ludowej.

Kierunek działania - Wspieranie współpracy międzysektorowej i inicjatyw ponadlokalnych:

- promocja działań przekraczających granice administracyjne i obejmujących obszary stanowiące historycznie zwartą całość
- wspieranie inicjatyw o już ugruntowanej pozycji (np. Europejskie Dni Dziedzictwa, konkurs „Przyjazna Przestrzeń Publiczna”, Dolnośląski Festiwal Architektury itp.).

Kierunek działania - Upowszechnianie kreatywnych postaw wobec dziedzictwa kulturowego:

- rozszerzanie zasobów portalu e-DS przy wykorzystaniu aktywności społecznej
- promocja istniejących w regionie tematycznych baz danych i działań opartych na klasyfikacji,
- wspieranie oryginalnych przedsięwzięć i inicjatyw wykorzystujących zasoby dziedzictwa historycznego i kulturowego regionu.

4.2.3 Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego 2014 - 2020

Przyjęty przez Komisję Europejską w dniu 18 grudnia 2014 r Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego 2014 – 2020 jest dokumentem stanowiącym podstawę dla realizacji zadań, które mogą być dofinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Głównym celem programu jest – „Wzrost konkurencyjności Dolnego Śląska, zapewniający poprawę poziomu życia jego mieszkańców przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju”.

Program zakłada 11 osi priorytetowych, w tym oś priorytetową 4 – „Środowisko i zasoby. Zawiera ona 2 cele tematyczne: Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem oraz zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami.” Priorytetem inwestycyjnym jest: „Dziedzictwo kulturowe”, a celem szczegółowym: „Zwiększona dostępność do zasobów kulturowych regionu”.

Przewidywanymi rezultatami jest zwiększenie atrakcyjności województwa zarówno dla jego mieszkańców jak i turystów, przy jednoczesnej ochronie istniejących zasobów dziedzictwa kulturowego. Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego 2014 - 2020 umożliwi zachować elementy dziedzictwa kulturowego dla przyszłych pokoleń oraz stanowić będzie bodziec dla rozwoju społeczno - gospodarczego regionu. Projekty wspierane w ramach tego priorytetu będą dotyczyły małej infrastruktury. Koszty całkowite projektu nie mogą przekroczyć 5 mln Euro.

Wsparciem zostaną objęte zabytki nieruchome, wpisane do rejestru (prowadzonego przez DWKZ we Wrocławiu) wraz z ich otoczeniem, jak również zabytki ruchome znajdujące się w ww. zabytkach objętych wsparciem. Będzie także możliwe przystosowanie obiektów zabytkowych do pełnienia przez nie nowych funkcji (w szczególności do prowadzenia działalności kulturalnej i turystycznej). Wsparcie obejmować będzie również rozwój zasobów kultury, w tym podnoszenie jakości funkcjonowania instytucji kultury jako miejsc ochrony i prezentacji dziedzictwa materialnego i niematerialnego. Priorytet inwestycyjny może zostać objęty zasadami pomocy publicznej.

Potencjalni beneficjenci:

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia;
- jednostki organizacyjne jest;
- administracja rządowa;
- kościoły i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych;
- organizacje pozarządowe, w tym regionalne i lokalne organizacje turystyczne;
- LGD;
- przedsiębiorcy;
- instytucje kultury: samorządowe, państwowe oraz współprowadzone z Ministrem właściwym ds. kultury i dziedzictwa narodowego;
- szkoły wyższe, ich związki i porozumienia;

szkoły artystyczne.

- Istotny jest fakt, że zaproponowany przez Komisję Europejską oraz przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego obszar wsparcia dla kolejnego okresu programowania na lata 2014-2020 nie ulega zmianom z wyjątkiem powiatu strzelińskiego, który obecnie zlokalizowany jest w podregionie wrocławskim i będzie poza zasięgiem wsparcia.
- Ukształtowanie sieci korytarzy ekologicznych między innymi pasma łączące izolowane obszary cenne przyrodniczo np. Wzgórza Niemczańsko-Strzelińskie.

4.3 Powiatowy Programu Opieki nad Zabytkami

Starostwo Powiatowe w Strzelinie nie posiada „Powiatowego programu opieki nad zabytkami”.

5. Uwarunkowania wewnętrzne ochrony dziedzictwa kulturowego

5.1 Uwarunkowania wynikające ze Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Strzelin

Wytyczne konserwatorskie zawarte w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Strzelin.

Strefa „A” ochrony konserwatorskiej obejmująca:

1. założenie urbanistyczne starego miasta w Strzelinie, w obrysie murów miejskich,
2. zespoły kościelne (kościół wraz z cmentarzami przykościelnymi, ogrodzeniami i zabytkowymi elementami małej architektury),
3. zespoły pałacowo-folwarczne, dworsko-folwarczne, folwarczne, wraz z parkami i założeniami ogrodowymi,
4. założenia ruralistyczne w obrębie których elementy dawnego układu przestrzennego miejscowości tzn. rozplanowanie, kształt zewnętrzny zabudowy, a także jej powiązania z zielenią i krajobrazem zachowały się w dobrym stanie i całość stanowi dużą wartość kulturową w skali lokalnej.

W strefie „A” obowiązują następujące wymogi konserwatorskie:

1. należy zachować historyczny układ przestrzenny (tj. rozplanowanie dróg, ulic i placów, historycznych zbiorników wodnych, przebieg: linii zabudowy, kompozycję wewnątrz urbanistycznych, kompozycję historycznej zieleni,) oraz poszczególne istniejące elementy tego układu (tj. historyczne nawierzchnie ulic, placów i chodników, historyczne obiekty techniczne, historyczną zabudowę i zielen);

2. w przypadku zabytków nieruchomości wpisanych do rejestru oraz wpisanych do gminnej ewidencji należy przyznać pierwszeństwo wszelkim działaniom odtworzeniowym i rewaloryzacyjnym;
3. przy odbudowie elewacji rynkowych, szczególnie północnej i wschodniej należy nową zabudowę przylegającą do rynku dostosować do historycznej kompozycji przestrzennej w zakresie sytuacji, skali, bryły i jej formy architektonicznej (podziałów architektonicznych, proporcji powierzchni murów i otworów, opracowania elewacji, kolorystyki, stolarki okien i drzwi) oraz nawiązać formami współczesnymi i stosowanymi materiałami do lokalnej tradycji architektonicznej;
4. nowopowstająca zabudowa w obszarze strefy A Starego Miasta w Strzelinie winna w miarę możliwości powtarzać przebieg pierwotnej linii zabudowy elewacji frontowej oraz winna być kształtowana w zakresie podziałów architektonicznych elewacji frontowej, to jest proporcji powierzchni murów i otworów, opracowania kolorystyki, stolarki okien i drzwi w oparciu o dostępne materiały ikonograficzne, albo w nawiązaniu do zachowanej historycznej zabudowy;
5. kolorystyka obiektów istniejących winna respektować oryginalne rozwiązania kolorystyczne (np. ustalone badaniami stratygraficznymi) ponadto uwzględniać walory estetyczne otoczenia jak i rozwiązania kolorystyczne występujące w zabudowie historycznej miasta;
6. umieszczanie reklam lub innych tablic reklamowych niezwiązanych bezpośrednio z danym obiektem i stanowiących na obiekcie lub obszarze element obcy, jest bezwzględnie zabronione. Dopuszczalne jest umiejscawianie tablic informacyjnych instytucji lub szyldów sklepów i zakładów w miejscach na to wyznaczonych.
7. dla zespołów ruralistycznych w zakresie kolorystyki należy uwzględniać walory estetyczne otoczenia a także rozwiązania kolorystyczne występujące w zabudowie historycznej wsi;
8. zaleca się, aby obiekty dysharmonizujące w zespołach ruralistycznych w porozumieniu z właścicielami pozostawiać do śmierci technicznej.
9. w obszarze strefy A Starego Miasta w Strzelinie przed przystąpieniem do realizacji robót budowlanych lub robót ziemnych należy przeprowadzić niezbędne badania archeologiczne oraz ich dokumentację zgodnie z ustaleniami przepisów odrębnych.
Dla zespołów kościelnych, niezależnie od powyższych uwarunkowań, jako nadrzędne obowiązują ustalenia:
  - obowiązuje bezwzględny priorytet wymagań i ustaleń konserwatorskich nad względami wynikającymi z działalności inwestycyjnej;
  - należy zachować i konserwować zachowany zabytkowy układ przestrzenny oraz poszczególne elementy tego układu;
  - nowe inwestycje dopuszczalne wyłącznie jako uzupełnienie już istniejącej formy zainwestowania terenu, przy założeniu maksymalnego zachowania i utrwalenia historycznych relacji oraz pod warunkiem, iż nie kolidują one z historycznym charakterem założenia;
  - w obszarze strefy A dla zespołów kościelnych przed przystąpieniem do realizacji robót budowlanych lub robót ziemnych należy przeprowadzić

niezbędne badania archeologiczne oraz ich dokumentację zgodnie z ustaleniami przepisów odrębnych. Strefa „A”, obejmująca historyczne założenia pałacowo-parkowe, założenia kościelne wraz z cmentarzami oraz obszary ruralistyczne równoznaczna jest ze ścisłą strefą ochrony zabytków archeologicznych;

- w zakresie ochrony zabytków archeologicznych obowiązują ustalenia jak dla stanowisk archeologicznych. Dla planowanej zabudowy uzupełniającej obowiązuje wymóg przeprowadzenia wyprzedzających badań archeologiczno-architektonicznych. Ratownicze badania archeologiczne mogą określić pierwotne linie zabudowy, historyczne podziały działek, szerokość zabudowy historycznej, która winna znaleźć odzwierciedlenie w projektowanych elewacjach budynków;
- należy liczyć się także z koniecznością zachowania w nowej zabudowie czy zagospodarowaniu terenu wartościowych reliktyw historycznej zabudowy (piwnic, murów) i ekspozycji w nawierzchni zarysów dawnej zabudowy, wjazdów, bram itp. Nakazuje się odtworzenie historycznej zabudowy uzupełniającej (plombowej) zgodnie z przekazami ikonograficznymi oraz wynikami badań archeologiczno-architektonicznych.

Strefa „B” ochrony konserwatorskiej, obejmująca: obszary historycznych układów urbanistycznych i ruralistycznych, w obrębie których elementy dawnego układu przestrzennego miejscowości tzn. rozplanowanie, kształt zewnętrzny zabudowy, a także jej powiązania z zielenią i krajobrazem zachowały się w stosunkowo dobrym stanie i całość stanowi wartość kulturową w skali lokalnej. Działalność konserwatorska w strefie „B” zmierza do zachowania zasadniczych elementów historycznego rozplanowania, w tym przede wszystkim zabudowy, układu dróg. Zmierza również do restauracji i modernizacji technicznej obiektów o wartościach kulturowych z dostosowaniem współczesnej funkcji do wartości obiektów i obszarów.

W strefie „B” obowiązują następujące wymogi konserwatorskie:

1. zachować i wyeksponować elementy historycznego układu przestrzennego tj. rozplanowanie dróg, ulic i placów, linie zabudowy, kompozycję: wewnątrz ruralistycznych, zabudowy, zieleni, zespoły zabudowy,
2. zachować historyczne nawierzchnie kamienne,
3. obiekty o wartościach zabytkowych poddać restauracji i modernizacji technicznej z dostosowaniem obecnej lub projektowanej funkcji do wartości obiektu,
4. wszelka działalność inwestycyjna musi uwzględniać istniejące już związki przestrzenne,
5. należy preferować te inwestycje, które stanowią rozszerzenia lub uzupełnienie już istniejących form zainwestowania terenu, przy założeniu maksymalnego zachowania i utrwalenia istniejących już relacji oraz pod warunkiem, iż nie kolidują one z historycznym charakterem obiektu i obszaru,

6. przy inwestycjach związanych z modernizacją, rozbudową, przebudową obiektów istniejących wymagane jest uwzględnienie warunków kształtowania nowej zabudowy w obszarze strefy ochrony konserwatorskiej oraz zasad zachowania ładu przestrzennego, w tym urbanistyki i architektury, po rozbudowie budynek winien tworzyć spójną kompozycję z istniejącą częścią (w przypadku obiektów objętych wojewódzką i gminną ewidencją zabytków obowiązują odrębne uwarunkowania),
7. nowa zabudowa winna być zharmonizowana z historyczną kompozycją przestrzenno-architektoniczną w zakresie lokalizacji, rozplanowania, skali, ukształtowania bryły, w tym kształtu i wysokości dachu, poziomu posadowienia parteru, formy architektonicznej, formy i podziałów otworów okiennych i drzwiowych, materiału oraz przy nawiązaniu do historycznej zabudowy poszczególnych miejscowości,
8. lokalizacja nowej zabudowy w obrębie zespołów folwarcznych/zagród możliwa jest wyłącznie w miejscu nieistniejących historycznych budynków lub jako logiczne uzupełnienie czworoboku bądź układu zabudowy,
9. w obrębie w/w zespołów zakazuje się budowy silosów w obrębie podwórz gospodarczych;
10. dopuszcza się budowę silosów na tym terenie jako wbudowane w obiekty folwarczne, w formie obudowanej, w miejscu nieistniejących obiektów historycznych,
11. zakazuje się wprowadzania przegrodzeń dzielących optycznie historyczne zespoły,
12. nowa zabudowa nie może dominować nad zabudową historyczną,
13. ustala się dachy symetryczne: dwuspadowe, naczółkowe, o kącie nachylenia połaci dachowych powyżej 38°; dopuszcza się wzbogacenie formy dachu poprzez wprowadzenie świetlików, lukarn,
14. należy stosować historyczny rodzaj pokrycia dachowego (dachówka ceramiczna w kolorach ceglastym, matowym); w obiektach historycznych, które posiadały inne pokrycie niż ceramiczne stosuje się pokrycie historyczne właściwe dla danego obiektu,
15. dla zespołów ruralistycznych w zakresie kolorystyki należy uwzględniać walory estetyczne otoczenia a także rozwiązania kolorystyczne występujące w zabudowie historycznej wsi;
16. elewacje należy kształtować w nawiązaniu do rozwiązań stosowanych w występujących w danej miejscowości budynkach historycznych o zachowanych walorach architektonicznych
17. zakaz stosowania tworzyw sztucznych (np. siding) jako materiały okładzinowe,
18. zaleca się aby obiekty dysharmonizujące w zespołach ruralistycznych w porozumieniu z właścicielami pozostawiać do śmierci technicznej,
19. zakaz budowy ogrodzeń betonowych z elementów prefabrykowanych,
20. forma, materiał i wysokość ogrodzenia ma nawiązywać do lokalnych historycznych ogrodzeń,
21. umieszczanie reklam lub innych tablic nie związanych bezpośrednio z danym obiektem i stanowiących na obiekcie lub obszarze element obcy, jest zabronione,
22. dopuszcza się umiejscowienie tablic informacyjnych instytucji lub szyldów sklepów i zakładów w miejscach na to wyznaczonych,

23. wyklucza się możliwość prowadzenia napowietrznych linii teletechnicznych i energetycznych,
24. istniejące linie napowietrzne należy sukcesywnie zastępować w ziemnymi,
25. dla budynków i obiektów gospodarczych i inwentarskich dopuszcza się dachy jedno i dwuspadowe o kącie nachylenia powyżej 25°. Dla wiat na maszyny rolnicze dwu i jednospadowe, o kącie nachylenia powyżej 10 ° oraz płaskie do 10 °, pokryte blachą dachówko podobną koloru czerwonego matowego.
26. Przy opracowaniu zasad kształtowania przyszłej zabudowy należy uwzględnić historyczny charakter zabudowy miejscowości i jej rozplanowania: np. mieszkaniowy, zagrodowy itp.

Strefa „K” ochrony krajobrazu kulturowego, obejmująca: historyczne obszary oraz związane z nimi tereny krajobrazu przyrodniczego lub obszary o wyglądzie ukształtowanym w wyniku działalności człowieka. Działania konserwatorskie w strefie „K” obejmują restaurację zabytkowych elementów krajobrazu urządzonego, ochronę krajobrazu naturalnego, przestrzenie związane z historycznym założeniem, ochronę form i sposobu użytkowania terenów takich jak: układ dróg, miedzy, zadrzewień, alei, szpalerów, grobli, stawów, przebiegu cieków wodnych, z zaleceniem utrzymania wykształconego sposobu parcelacji gruntów i formy użytkowania.

W strefie „K” obowiązują następujące wymogi konserwatorskie:

1. należy zachować i wyeksponować elementy historycznego układu przestrzennego i kompozycję zieleni,
2. nowa zabudowa winna być zharmonizowana z historyczną kompozycją przestrzenno-architektoniczną w zakresie lokalizacji, skali, bryły, formy architektonicznej, materiału oraz nawiązywać do lokalnej tradycji architektonicznej,
3. wszelka działalność inwestycyjna musi uwzględniać istniejące już związki przestrzenne,
4. umieszczanie reklam lub innych tablic, nie związanych bezpośrednio z danym obiektem i stanowiących element obcy na tym obszarze jest zabronione,
5. dopuszcza się umiejscowienie tablic informacyjnych instytucji lub szyldów sklepów i zakładów w miejscach na to wyznaczonych. Na terenie cmentarza obowiązują następujące warunki konserwatorskie:
6. jeżeli są one nadal użytkowane, należy zachować ich dotychczasową funkcję,
7. cmentarze nieużytkowane należy zachować jako tereny zielone,
8. należy utrzymać i konserwować zachowane elementy historycznego układu przestrzennego oraz poszczególne elementy tego układu, w tym historyczne ogrodzenie, obiekty sztuki sepulkralnej, zieleni,
9. nagrobki zabezpieczyć przed dewastacją i pozostawić na miejscu, ewentualnie stworzyć dla nich lapidaria lub zachować je w inny sposób,
10. należy zaznaczyć w terenie obszar cmentarza poprzez ogrodzenie go w sposób trwały (funkcję ogrodzenia pełnić może zarówno twór sztuczny, np. mur, estetyczne ogrodzenie metalowe, jak i naturalne, np. żywopłót).

W przypadku szpalerów, alei i pojedynczych okazów obowiązują wymogi konserwatorskie:

1. właściwa pielęgnacja zieleni,
2. w przypadku szpalerów i alei usuwanie chorych i uzupełnienie układu nasadzeniami właściwych gatunków drzew.

Należy uwzględnić ochronę obiektów budowlanych ujętych w ewidencji zabytków, dla których obowiązują następujące wymogi konserwatorskie:

1. zachować ich bryłę, kształt i geometrię dachu oraz zastosowane tradycyjne materiały budowlane, utrzymać, a w przypadku zniszczenia odtworzyć historyczny detal architektoniczny,
2. zachować kształt, rozmiary i rozmieszczenie otworów zgodne z historycznym wizerunkiem budynku,
3. w przypadku konieczności przebicia nowych otworów, należy je zharmonizować z zabytkową elewacją budynku,
4. stosować kolorystykę i materiały nawiązujące do tradycyjnych lokalnych rozwiązań w tym ceramiczne lub tynkowe pokrycie ścian zewnętrznych; zakazuje się stosowania okładzin ściennych typu „siding”,
5. należy stosować historyczny rodzaj pokrycia dachowego (dachówka ceramiczna w kolorze ceglastym lub inne właściwe dla danego obiektu),
6. elementy elewacyjne instalacji technicznych należy montować z uwzględnieniem wartości zabytkowych obiektów.

Należy ustalić ochronę historycznych urządzeń technicznych oraz dzieł inżynierskich lub ich zespołów, trwale związanych z miejscem posadowienia (m. in. stacje transformatorowe).

Podstawowymi wymogami konserwatorskimi w przypadku tych obiektów jest:

1. zachowanie tych urządzeń oraz ich formy wraz z najbliższym otoczeniem, utrzymanie ich w należytych stanie technicznym, Założeniem winno być docelowe dążenie do utrzymania i odtworzenia zabudowy mieszkaniowej w granicach historycznych działek, a nowe budynki, dostosowane do charakteru zabudowy poszczególnych miejscowości, lokowane jako uzasadnione historycznie uzupełnienie przestrzeni. Ponadto wskazuje się na lokowanie nowej zabudowy w logicznym rozwinięciu przy istniejącej siatce dróg.

W obrębie znajdujących się na terenie objętym opracowaniem studium stanowisk archeologicznych, zamierzenia inwestycyjne związane z pracami ziemnymi wymagają przeprowadzenia badań archeologicznych, zgodnie z przepisami odrębnymi.

Na terenie objętym studium, z uwagi na domniemanie zawartości reliktyw archeologicznych (w sąsiedztwie nagromadzenia udokumentowanych stanowisk archeologicznych), wprowadza się strefę ochrony konserwatorskiej zabytków

archeologicznych. Na obszarze tym dla inwestycji związanych z pracami ziemnymi wymagane jest przeprowadzenie badań archeologicznych, zgodnie z przepisami odrębnymi.

Strefa „W” ścisłej konserwatorskiej ochrony archeologicznej

Wyznacza się strefę „W” ścisłej konserwatorskiej ochrony archeologicznej dla stanowiska archeologicznego Nieszkowice nr 88-28/38/1 AZP - grodzisko wraz z fosą z XIV w. wpisanego do rejestru zabytków pod numerem 75/Arch/1964 decyzją z 17.10.1964 r., dla obszarów kościołów wraz z cmentarzami przykościelnymi oraz Bierzyn 86-28/16/5 AZP, grodzisko stożkowe z okresu późnego średniowiecza, Częszyce 86- 29/35/7 AZP grodzisko z okresu późnego średniowiecza, Pławna nr 86-29/109/6 AZP grodzisko stożkowe z okresu późnego średniowiecza, Warkocz nr 86-28/28/2 AZP grodzisko stożkowe z okresu późnego średniowiecza.

Obiekty o zachowanej formie krajobrazowej, dla których wyznaczono strefę „W” wyłączone są z wszelkiej działalności inwestycyjnej (wyjątek stanowią tereny posiadające status budowlany), która mogłaby naruszyć ich specyficzną formę.

Dla wszystkich obiektów w strefie wprowadza się priorytet wymogów konserwatorskich oraz zakaz działań inwestycyjnych niezwiązanych bezpośrednio z konserwacją i rewaloryzacją zabytkowego terenu dopuszcza się jedynie prowadzenie badań naukowych, prac porządkowych, konserwację zachowanych fragmentów zabytkowych celem ich ekspozycji w terenie lub zabezpieczenia przed zniszczeniem (wyjątek stanowią tereny posiadające status budowlany).

W przypadku terenów na których stwierdzono intensywne osadnictwo wyznacza się obszary intensywnego osadnictwa, są one ujęte w wykazie zabytków.

Wszystkie wsie o metryce średniowiecznej objęte są strefą ochrony konserwatorskiej OW dla zabytków archeologicznych, zgodnie z planami miejscowymi i studium.

W procesie decyzyjnym należy uwzględniać archiwalne stanowiska archeologiczne wg lokalizacji K. Demidziuk, Archiwalia do archeologii Ziemi Strzelińskiej, Strzelin – Wrocław 2004.

5.2 Uwarunkowania wynikające z miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Tab. 1. Zestawienie Obowiązujących planów miejscowych

L.P	Nr Uchwały	Nazwa	Dziennik Urzędowy
1.	III/17/98 z 22.12.1998r.	W sprawie zmiany miejscowego planu przestrzennego zagospodarowania gminy Strzelin dla działki położonej w obrębie Wąwolnica, AM 1 dz.5/5	Nr 10, poz. 445 z 25.04.1999 r.
2.	XXIX/330/01 z	W sprawie uchwalenia zmian miejscowego planu	Nr 143, poz.

	31.08.2001r.	zagospodarowania przestrzennego miasta Strzelina obejmującej obszar ograniczony ulicami: J. Piłsudskiego, Wrocławską, Wolności, Mickiewicza. Obszar nr 1	1867 z 05.11.2001 r.
3.	XXIX/331.01 z 31.08.2001r.	W sprawie uchwalenia zmian miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Strzelina obejmujące obszar ograniczony ulicami: Wolności, Wrocławską, Jana Pawła II, Pocztową, Mickiewicza, Obszar nr 2	Nr 147, poz. 1956 z 09.11.2001r.
4.	XXXIX/332/01 z 31.08.2001r.	W sprawie uchwalenia zmian miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Strzelina obejmującej obszar ograniczony ulicami: Kolejową, Wolności, Pl.1 Maja, Dzierżonowska, PKP. Obszar nr 4	Nr 143, poz. 1868 z 05.11.2001r.
5.	XLI/438/02 z 01.10.2002r.	W sprawie uchwalenia zmian miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Strzelina obejmującej obszar ograniczony ulicami: Wolności, Mickiewicza, Pocztową, Rybną, Wojska Polskiego, Placem 1Maja. Obszar nr 3	Nr 21, poz. 588 z 11.03.2003r.
6.	IX/88/03 z 26.06.2003r	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi Dębniki	Nr 184, poz. 2679 z 30.09.2003r.
7.	IX/89/03 z 26.06.2003r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi Nowolesie	Nr 184, poz. 2680 z 30.09.2003r.
8.	IX/90/03 z 26.06.2003r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi Gębice	Nr 184, poz. 2681 z 30.09.2003r.
9.	XIII/138/03 z 20.11.2003r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego ”Strzelin-Osiedle Parkowe”	Nr 13, poz. 245 z 22.01.2004r.
10.	XV/160/03 z 18.12.2003r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części miejscowości Gęsiniec	Nr 23, poz. 416 z 06.02. 2004r.
11.	XV/163/03 z 18.12.2003r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości Gościęcice	Nr 28, poz. 483 z 11.02.20034r.
12.	XV/167/03 z 18.12.2003r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości Kuropatnik	Nr 41, poz. 776 z 02.03.2004r.
13.	XV/169/03 z 18.12.2003r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego ”Strzelin-Przedłużenie ulicy Staromiejskiej”	Nr 23, poz. 417 z 06.02.2004r.
14.	XV/170/03 z 18.12.2003r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości Szczawin	Nr 41, poz. 777 z 02.03.2004r.
15.	XV/172/03 z 18.12.2003r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części miejscowości Dobrogoszcz	Nr 41, poz. 779 z 02.03.2004r.
16.	XV/176/03 z 18.12.2003r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości Gębczyce	Nr 23, poz. 418 z 06.02.2004r.
17.	XVIII/193/04 z 26.02.2004r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości Pęcz, Mikoszków oraz części miejscowości Strzelin	Nr 63, poz. 1255 z 07.04.2004r.

18.	XVIII/194/04 z 26.02. 2004r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Strzelin-Osiedle Wschodnie” Obszar „A”	Nr 63, poz. 1256 z 07.04.2004r.
19.	XXIII/222/04 z 17.06.2004r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów związanych z powierzchnią eksploatacją kopalni ze złoża „Targowica” , położonego w granicach gminy Strzelin (Skoroszwice)	Nr 148, poz. 2562 z 10.08.2004r.
20.	XXVIII/247/04 z 19.10.2004r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Strzelin-Osiedle Na Skarpie”	Nr 240, poz. 3768 z 07.12.2004r.
21.	XXVIII/248/04 z 19.10.2004r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Strzelin-Osiedle Pozytywistów”	Nr 240, poz. 3769 z 07.12.2004r.
22.	XXVIII/249/04 z 19.10.2004r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „ Strzelin-Dolina Rzeki Olawy II”	Nr 240, poz. 3770 z 07.12.2004r.
23.	XXXII/276/04 z 30.12.2004r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Strzelin-Ząbkowicka”	Nr 40, poz. 895 z 07.03.2005r.
24.	XXXII/277/04 z 30.12.2004r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Strzelin-Wrocławska”	Nr 40 poz. 896 z 07.03.2005r.
25.	XXXII/278/04 z 30.12.2004r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości Trzeźnia oraz części miejscowości Pławna – jednostka urbanistyczna „ A” i „B”	Nr 31, poz. 722 z 22.02.2005r.
26.	XL/337/05 z 30.06.2005r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części miejscowości Dębniki (dz. nr 24/1, 24/2)	Nr 167, poz. 3093 z 30.08.2005r.
27.	XL/338/05 z 30.06.2005r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części miejscowości Dębniki (dz. nr 47/2, 47/4)	Nr 167, poz. 3094 z 30.08.2005r.
28.	XL/339/05 z 30.06.2005r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części miejscowości Nowolesie (dz.155)	Nr 167, poz. 3095 z 30.08.2005r.
29.	XL/341/2005 z 30.06.2005r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Strzelin-Dolina Rzeki Olawy I”	Nr 144, poz. 2863 z 08.08.2005r.
30.	LIX/474/06 z 25.04.2006r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości Piotrowice	Nr 131, poz. 2049 z 28.06.2006r.
31.	LIV/514/06 z 26.10.2006r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości Górzec	Nr 276, poz. 4195 z 21.12.2006r.
32.	LIV/515/06 z 26.10.2006r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla Pęcz-Mikoszów strefa aktywności ekonomicznej	Nr 276, poz. 4196 z 21.12.2006r.
33.	III/12/06 z 28.12.2006r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części miejscowości Strzelin (AM15 dz. 69 i 60)	
34.	VI/42/07 z 27.03.2007r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części	Nr 104, poz. 1312 z

		mięscowości Nowolesie (ROXI)	27.04.2007r.
35.	VI/31/06 z 27.03.2007r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości Wąwolnica	Nr 140, poz. 1835 z 11.06.2007r.
36.	VI/32/06 z 27.03.2007r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości Dankowice	Nr 138, poz. 1795 z 08.06.2007r.
37.	VI/33/06 z 27.03.2007r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości Nieszkowice	Nr 138, poz. 1796 z 08.06.2007r.
38.	VI/35/06 z 27.03.2007r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości Skoroszwice	Nr 138, poz. 1797 z 08.06.2007r.
39.	VI/35/06 z 27.03.2007r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości Kazanów	Nr 140, poz. 1836 z 11.06.2007r.
40.	VI/36/06 z 27.03.2007r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości Bierzyn	Nr 140, poz. 1837 z 11.06.2007r.
41.	VI/36/06 z 27.03.2007r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości Karszów	Nr 159, poz. 2040 z 02.07.2007r.
42.	VI/38/06 z 27.03.2007r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości Dobrogoszcz	Nr 138, poz. 1798 z 08.06.2007r.
43.	VI/42/06 z 27.03.2007r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części miejscowości Nowolesie	
44.	XIV/99/07 z 30.10.2007r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części miejscowości Strzelin (dz.nr 34 AM 19)	Nr 306, poz. 4180 z 28.12.2007r.
45.	XIX/156/08 z 29.04.2008r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części miejscowości Gęsiniec (dz.nr 71/3 AM 1)	Nr 153, poz. 1790 z 05.06.2008r.
46.	XIX/ 157/08 z 29.04.2008r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części miejscowości Kuropatnik (dz. nr 61 i 59 AM 1)	
47.	XX/170/08 z 27.07.2008r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości Brożec	Nr 227, poz. 2556 z 28.08.2008r.
48.	XX/171/08 z 27.07.2008r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości Częszyce	Nr 227, poz. 2557 z 28.08.2008r.
49.	XX/172/08 z 27.07.2008r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości Krzepice	Nr 227, poz. 2558 z 28.08.2008r.
50.	XX/173/08 z 27.07.2008r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości Ludów Polski	Nr 227, poz. 2559 z 28.08.2008r.
51.	XX/174/08 z 27.07.2008r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości	Nr 227, poz. 2560 z

		Warkocz	28.08.2008r.
52.	XXII/2004/08 z 30.09.2008r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Strzelin –ul. Sosnowa	Nr 291, poz. 3194 z 06.11.2008r.
53.	XXIV/210/08 z 28.10.2008r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości Biały Kościół	Nr 322, poz. 4185 z 16.12.2008r.
54.	XXIX/258/09 z 19.03.2009r	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości Chociwel	Nr 78, poz. 1682 z 04.05.2009r.
55.	XXXVII/341/09 z 29.12.2009r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części miejscowości Plawna (dz.110-/49)	Nr 66, poz. 1012 z 13.04.2010r.
56.	XL/352/10 z 30.03.2010r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości Biedrzychów	Nr 90, poz. 1353 z 13.05.2010r.
57.	XL/353/10 z 30.03.2010r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części miejscowości Szczawin (dz. nr 232/1 AM 1)	Nr 90, poz. 1353 z 13.05.2010r.
58.	XL/354/10 z 30.03.2010r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części miejscowości Kuropatnik	Nr 146, poz. 2286 z 10.08.2010r.
59.	XL/355/10 z 30.03.2010r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości Karszówek	Nr 90, poz. 1353 z 13.05.2010r.
60.	XL/356/10 z 30.03.2010r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości Żeleźnik	Nr 100, poz. 1547 z 27.05.2010r.
61.	XLIII/393/10 z 22.06.2010r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części miejscowości Trzeźnia (plac zabaw)	Nr 152, poz. 2371 z 19.08.2010r.
62.	XLVIII/453/10 z 09.11.2010r	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części miejscowości Nowolesie (dz. 99)	Nr 252, poz. 4233 z 31.12.2010r.
63.	XLVIII/454/10 z 09.11.2010r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części miejscowości Karszów	Nr 9, poz. 103 z 13.01.2011r.
64.	VI/35/11 z 22.02.2011r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Strzelin – Ząbkowicka II	Nr 62, poz. 911 z 22.03.2011r.
65.	IX/86/11 z 31.05.2011r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gęsiniec „C”	Nr 149, poz. 2540 z 15.07.2011r.
66.	VII/49/11 z 29.03.2011r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Strzelin –Bolka I Świdnickiego	Nr 121, poz. 1931 z 08.06.2011r.
67.	VII/50/11 z 29.03.2011r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Szczawin (dz.nr 282)	Nr 147, poz.2479 z 13.07.2011r.
68.	XI/102/11 z 28.06.2011r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części miejscowości Dębniaki (dz.220)	Nr 162, poz. 2785 z 03.08.2011r.

69.	XI/101/11 z 28.06.2011r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części miejscowości Trześnia (dz.nr 136/1)	Nr 162, poz. 2784 z 03.08.2011r.
70.	XIV/142/11 z 25.10.2011r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części miejscowości Krzepice (cz.dz. 176/3)	Nr , poz.335 z 25.01.2012r.
71.	XVI/172/11 z 20.12.2011r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części miejscowości Gościence	Poz. 513 z 07.02.2012r.
72.	XVI/173/11 z 20.12.2011r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części miejscowości Dębni	Poz. 443 z 31.01.2012r.
73.	XX/198/12 z 28.02.2012r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Strzelin Osiedle Parkowe 2	Poz. 1726 z 10.05.2012r.
74.	XXV/223/12 z 29.05.2012r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części miejscowości Pławna (dz. nr 54/1)	Poz. 3234 z 25.09.2012r.
75.	XXVIII/229/12 z 26.06.2012r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Strzelin –ul. Wolności	Poz. 2825 z 07.08.2012r.
76.	XXVII.230/12 z 26.06.2012r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części miejscowości Strzelin (dz. 13/3, 13/4, 13/5)	Po. 2827 z 07.08.2012r.
77.	XXX/247/12 z 28.08.2012r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego zbiornik przeciwpożarowy Nieszkowice	Poz. 3746 z 05.11.2012r.
78.	XXXI/258/12 z 25.09.2012r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części miejscowości Dębni (dz. 29/5, 29/6, 29/7)	Poz.. 73 z 07.01.2013r.
79.	XXXI/259/12 z 25.09.2012r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Strzelin –Kilińskiego	Poz. 4985 z 19.12.2012r.
80.	XXXI/260/12 z 25.09.2012r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Strzelin –Osiedle Pozytywistów II	Poz. 3766 z 06.11.2012r.
81.	XXXI/261/12 z 25.09.2012r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części miejscowości Gębice (dz.nr 274/2)	Poz. 3767 z 06.11.2012r.
82.	XXXI/262/12 z 25.09.2012r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części miejscowości Nowolesie (dz. 100/5, 100/3, 99/3, 97/5, 99/7, 97/3)	Poz. 4986 z 19.12.2012r.
83.	XXXIII/279/12 z 27.11.2012r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części miejscowości Szczawin (dz. nr 170/1, 168/3)	Poz. 1085 z 15.02.2013r.
84.	XXXIX/324/13 z 26.03.2013r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części miejscowości Gębczyce (dz. nr 167, 176/2, 231/1)	Poz. 4185 z 08.07.2013r.
85.	XL/333/13 z 30.04.2013r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości Strzegów	Poz. 4796 z 29.08.2013r.
86.	XLV/394/13 z 29.10.2013r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części miejscowości Strzelin (dz. 14 AM 26)	Poz. 5760 z 18.11.2013r.

87.	XLVIII/430/13 z 30.12.2013r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „ Strzelin –Krzepicka II ”	Poz. 335 z 22.01.2014r.
88.	L/452/14 z 25.02.2014r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „ Strzelin dz. nr 31 AM 26 ”	Poz. 1355 z 14.03.2014r.
89.	L/453/14 z 25.02.2014r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „ Szczawin-Turkusowa ”	Poz. 1356 z 14.03.2014r.
90.	LIV/499/14 z 27.05.2014r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „ Strzelin – Wrocławska –Olawska –PKP II ”	Poz. 2742 z 11.06.2014r.
91.	LIV/500/14 z 27.05.2014r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości Muchowiec	Poz. 2743 z 11.06.2014r.
92.	LIV/501/14 z 27.05.2014r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości Głęboka Śląska	Poz.2744 z 11.06.2014r.
93.	V/45/15 z 24.02.2015r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „ Pęcz dz. nr 127 AM 1 ”	Poz. 1061 z 10.03.2015r.
94.	V/46/15 z 24.02.2015r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „ Mikoszów –Tereny Zurbanizowane ”	Poz. 1062 z 10.03.2015r.
95.	VI/65/15 z 31.03.2015r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „ Strzelin –Wzgórze Parkowe ”	Poz. 1834 z 20.04.2015r.
96.	VI/66/15 z 31.03.2015r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części miejscowości Gościńce dz. nr 163/1, 163/2	Poz.1835 z 20.04.2015r.
97.	VII/82/15 z 28.04.2015r.	W sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „ Strzelin – Stare Miasto ”	Poz.3019 z 08.07.2015r.
98.	X/119/15 z 30.06.2015r.	w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części miejscowości Biedzychów	Poz.3428 z 11.08.2015r.
99.	XII/172/15 z 29.09.2015r.	w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części miejscowości Krzepice	Poz. 4226 z 15.10.2015r.
100.	XII/171/15 z 29.09.2015r.	w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części miejscowości Górzec	Poz.4225 z 15.10.2015r.

Zapisy w ww. miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dla poszczególnych miejscowości dotyczące ochrony zabytków opieki nad zabytkami są zgodne z zasadami zamieszczonymi w „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Strzelin”.

6. Charakterystyka zasobów oraz analiza stanu dziedzictwa i krajobrazu kulturowego gminy.

Strzelin.

Pierwotna nazwa „Strzelno, niem. Strehln, 1292 Strylen, miasto powiatowe na Śląsku, nad Oławą, na obszarze dawnego księstwa Brzeskiego. Posiada kościół par. katolickiej (poaugustyniański), kościół par. ewangelickiej i kościół ewangelicki filialny (dawniej polski), szkołę miejską ewangelicką, szkołę katolicką, szpital, lazaret wojskowy, pocztę telegraf, przedsiębiorstwo bawełny, łomy granitu, jarmarki na wełnę. Do miasta należy 672 ha (509 roli). Do niedawna otaczały miasto mury, z trzema bramami prowadzącymi do trzech przedmieść. Stare miasto Strzelno istniało już w 1130 r. W 1292 r. Bolko, ks. Świdnicki założył przy nim Nowe miasto, któremu nadał prawo niemieckie i wójta. Książę ten otoczył miasto murami. Mikołaj ks. Ziębicki (Muensterberg), nadał Strzelnu w 1349 i 1350 r. przywileje, którymi zrównał prawa Strzelna z prawami Ziębic. W 1450 r. wcielone zostało do księstwa Brzegu. Jako główne targowisko, na którym ludność górskich okolic zaopatrywała się w zboże, Strzelno doszło do wielkiej pomyślności w latach 1585 do 1604. Po 1700 r. handel zbożowy przeniósł się Ząbkowic i Świdnicy. Husyci owdąnęli Strzelno w 1438 r., zaraza srożyła się w latach 1540, 42, 68 (1220 zmarłych), 1633 (2390 zmarłych). Pożary wielkie w latach: 1548, 1619, 1674, 1706. Wojna 7-letnia przyniosła straty na 30,000 tal. W 1806 oddział bawarski stoczył tu walkę z korpusem pruskim, splądrował miasto i wywołał pożogę. Strzeliński powiat zajmuje obszar 6½ mili kwadratowej w podgórskim dorzeczu u Oławy. Obszar powiatu przedstawia żyzną równinę, po nad którą wystrzela góra Rummelsberg z otaczającymi ją wyniosłościami. Z bogactw naturalnych znajdują się granity i marmury. Żyzna gleba sprzyja uprawie buraków i przemysłowi cukrowniczemu, kwitnie też hodowla owiec. W 1885 r. było w powiecie 37.614 mieszkańców, w tej liczbie 7541 katolików. Co do narodowości to przeważają Niemcy, wśród których mieszka około 10% Czechów. Obszar ogólny wynosi 34,475 ha (26,33 ha roli, 2669 ha łąk i 3373 ha lasu). Br.Ch.”

Tak Strzelin opisywał Bronisław Chlebowski w „Słowniku Geograficznym Królestwa Polskiego i Innych Krajów Słowiańskich”, wydanym pod redakcją Bronisława Chlebowskiego, Magistra nauk filozoficzno-historycznych b. Szkoły Głównej Warszawskiej, Bronisława Walewskiego, obywatela ziemskiego, Kandydata nauk dyplomatycznych Uniwersytetu Dorpackiego. Według planu Filipa Sulimierskiego i z pomocą zgromadzonych przez niego materiałów. TOM XI, Warszawa, Nakładem Władysława Walewskiego. Druk „Wieku” Nowy-Świat Nr. 61. 1890.

Osada Strzelno/Strzelin otrzymuje dokument lokacyjny wystawiony w dniu 30 XI 1292 r. przez Bolka I Świdnickiego, zwanego "Surowym", nadawał on prawa miejskie osadzie, której powstanie sięga początków państwa polskiego. Strzelin powstał na skrzyżowaniu dróg handlowych z Wrocławia do Kłodzka i z Brzegu do Świdnicy. Tu właśnie, w dolinie rzeki Oławy, przejeżdżający kupcy zatrzymywali się na nocleg.

Około 1150 r. wzniesiono w Strzelinie kościół-rotundę, rozbudowaną w XIV i XV w.(dzisiejszy kościół św. Gotarda). W źródle pisanym nazwa "Strzelin" pojawia się po raz pierwszy w 1228r. przy wzmiance o Radosławie, komesie ze Strzelina. Źródła z 1245 r.

wspominają o strzelińskiej kasztelani, co oznacza, że Strzelin mógł być ośrodkiem piastowskiej władzy państwowej. Bolko I był świetnym gospodarzem i dbał również o obronność swojego księstwa. Otoczył miasto zbudowanym z miejscowego granitu murem obronnym wzmocnionym czterema basztami narożnymi. Władca Strzelina nie dopuścił do zajęcia Wrocławia przez Czechów, do czego zmierzał niemiecki patrycjat miasta, a jego trzech synowie najdłużej wytrwali w wierności Polsce. Bolko II Ziębicki, otoczony przez Czechów bronił się długo, jednak w 1536 r. księstwo Ziębickie wraz ze Strzelinem przeszło pod panowanie króla czeskiego. W XV w. ziemia strzelińska ucierpiała na skutek wojen husyckich. Oddziały husytów trzykrotnie zdobywały i plądrowały miasto.

Druga połowa XV i cały XVI w. to szybki rozkwit miasta. Podstawą bogactwa mieszczan stało się sukiennictwo, szewstwo, garbarstwo, piwowarstwo, obróbka metali. Duże dochody przynosiły kamieniołomy granitu. Rozwijało się szkolnictwo i kultura. Pierwsza szkoła powstała przy kościele parafialnym św. Michała Archanioła, a jej istnienie potwierdza dokument z 1552 r. Osobna szkoła przeznaczona wyłącznie dla zakonnic funkcjonowała przy klasztorze Klarysek. Zakon ten, założony w 1295 r., odegrał znaczącą rolę w utrzymywaniu polskości miasta. Wśród jego 10 opatek było sześć księżniczek pochodzących z rodu Piastów śląskich. Strzelin, tak jak cały Śląsk, kolonizowany był przez Niemców. W XVI w. patrycjat miasta był już w większości niemiecki. Zdecydowanie polskie były okoliczne wioski. Obok Polaków i Niemców w mieście mieszkali również Żydzi. W końcu XV w. istniała tu szkoła żydowska. W dobie reformacji w 1540 r. klasztor Klarysek zlikwidowano, a władca Strzelina, książę legnicko-brzeski Fryderyk II wprowadził w swoim księstwie luteranizm. Rozkwit miasta przerwała wojna 30-letnia (1618-1648). Obce wojska wielokrotnie grabiły Strzelin. Skrzętnie ukrywany skarbiec miejski wpadł w ręce Szwedów. Ziemię strzelińską rabowały również wojska cesarskie, saskie, brandenburskie oraz polskie oddziały najemne, tzw. lisowczycy walczący w służbie cesarza. Plagą tych lat były również liczne pożary oraz wielkie epidemie dziesiątkujące ludność. W 1675 r. zmarł Jerzy Wilhelm - ostatni książę z rodu Piastów. Księstwo legnicko-brzeskie, w skład którego wchodził Strzelin, przeszło w bezpośrednie władanie cesarza. Rządy namiestników cesarskich przyniosły wzmogłą akcję kontreformacyjną, ograniczenie samorządności miejskiej oraz wzrost ucisku podatkowego jego mieszkańców. Rozpoczęte w 1740 r. wojny prusko-austriackie o Śląsk nie ominęły ziemi strzelińskiej. W 1761 r. wojska austriackie zostały ostatecznie wyparte. Strzelin wraz z całym Śląskiem dostał się na blisko 200 lat pod panowanie pruskie, a co za tym idzie nastąpiła germanizacja terenów.

W czasie wojen napoleońskich w okolicach Strzelina odbyło się kilka potyczek oraz bitwa stoczona koło wsi Szczawin. W 1807 r. przez Strzelin przechodziły oddziały polskich ułanów - żołnierzy legii polsko-włoskiej. Władze pruskie pragnąc opanować radykalizację nastrojów swych poddanych ogłosiły w 1807 r. akt o zniesieniu poddaństwa, a w 1808 r. przywróciły częściowo samorząd miejski. W 1815 r. przez Strzelin przechodziły wojska rosyjskie spychając Francuzów na zachód. W tym też czasie doszło tu do spotkania między carem Aleksandrem I a królem pruskim Fryderykiem Wilhelmem III. W spotkaniu uczestniczyli też wodzowie obu armii: Kutuzow i Blucher. Sojusznicy obradowali w dawnym zamku książąt brzeskich należącym do Marii Teresy Radziejowskiej.

W drugiej połowie XIX w. i na początku XX w. rozbudowa kamieniołomów w których wydobywano granit na skalę przemysłową przyczyniła się do rozwoju gospodarczego miasta. Ze strzelińskiego granitu wzniesiono m.in. ratusze w Berlinie i Tczewie, mosty na Wiśle, liczne dworce na Śląsku. W 1868 r. uruchomiono cegielnię, a trzy lata później

cukrownię. W 1871 r. otwarto linię kolejową łączącą Wrocław ze Strzelinem, którą następnie przedłużono do Kłodzka i Międzyzlesia. Wkrótce Strzelin otrzymał połączenie kolejowe z Brzegiem, Grodkowem, Otmuchowem i Niemczą. Kolej zrewolucjonizowała handel i transport wpływając na wzrost rentowności przedsiębiorstw i bogacenie się miasta. Po wyburzeniu w XIX w. murów miejskich nastąpił rozrost terytorialny miasta, do którego włączono sąsiednią wieś Wojsewitz (Wojślawice). W 1876 r. wzniesiono gmach gimnazjum miejskiego, a w 1911 r. rozpoczęło naukę liceum żeńskie, natomiast w gimnazjum męskim kształcił się późniejszy laureat Nagrody Nobla w dziedzinie immunologii -Paul Ehrlich.

Działania podczas I Wojny Światowej szczęśliwie ominęły miasto, jednak na terenie powiatu zatrudniano ponad 1000 jeńców wojennych, głównie Rosjan, Serbów i Rumunów. W 1920 r. Strzelin liczył 9400 mieszkańców, w 1925 r. 10900, a w 1938 r. 12550. Po zajęciu Polski przez wojska hitlerowskie w okolicy po raz kolejny powstały obozy jenieckie i obozy pracy przymusowej. W latach 1939-1945 pracowały w nich tysiące jeńców wojennych: Polaków, Rosjan, Francuzów, Belgów, Anglików, Jugosłowian. W obliczu zbliżającego się frontu w styczniu 1945 r. władze niemieckie przesiedliły całą ludność miasta i powiatu na południe, głównie w okolice Bystrzycy Kłodzkiej. Krok ten wymusiło dowództwo wojskowe pragnące oczyścić przedpola "Festung Breslau". Ostatni niemiecki burmistrz Strzelina rozkazał wysadzić w powietrze wieżę ratusza i wieżę kościoła św. Krzyża. Ten sam los podzielił zamek z wieżą widokową na Gromniku. Tuż przed wyzwoleniem hitlerowcy na jednym z centralnych placów miasta powiesili sześciu polskich robotników ukrywających się w opuszczonym mieście. Wokół miasta toczyły się ciężkie walki. Pierwszy czołg radziecki wjechał do miasta 27 marca 1945 r. od zachodu ul. Dzierżonowską. W czasie walk Strzelin po raz kolejny płonął. Kilkutygodniowe pożary zniszczyły niemal doszczętnie zabytkowe centrum miasta. Rynek i okolice spłonęły w 90%. Ogień pochłonął m.in. zabytkowe budowle: ratusz, kościół św. Michała, zamek książąt brzeskich oraz wielki gmach gimnazjum żeńskiego. Szczęśliwie ocalała otoczona morzem ognia rotunda św. Gotarda, jednak w wyniku działań wojennych 90% mostów, 70% dróg w powiecie nie nadawało się do użytku, 60% budynków wiejskich uległo zniszczeniu. Zaminowane zostały pola i drogi. W dniu 15 maja 1945 r. radziecki komendant Strzelina przekazał spalone miasto Pełnomocnikowi Rządu RP p. Janowi Nowakowskiemu i grupie towarzyszących mu osób reprezentantów władzy polskiej. (za www.strzelin.pl/Historia opracowanie Janusza Czachorowskiego)

Najstarszy ratusz powstał najprawdopodobniej na miejscu domu kupieckiego na początku XIV wieku. Pierwszej przebudowie został poddany dwa wieki później, ale w niedługim czasie został zniszczony przez pożar. Odbudowany w stylu renesansowym w 1564 r. przez kolejne dwa wieki nie ulegał większym zmianom. W 1619 r. spaliła się część wieży ratuszowej, która - wprawdzie odbudowana przez Melchiora Hoffmanna w 1648 r. zaważyła się uszkadzając budynek. Kolejny, większy, pożar w 1706 r. ponownie niszczy dużą część ratusza i wieżę, która na odbudowę czeka trzynaście lat. Nieszczęśliwe uderzenie pioruna w 1817 r. jest przyczyną obniżenia wieży oraz przebudowy całego ratusza. Zniszczony w wyniku działań wojennych ratusz i wysadzona wieża zostały rozebrane. Pozostawiony jako trwała ruina czworoboczny fragment podstawy wieży musiał czekać aż 60 lat, by "odrodzić się" ponownie. W 2004 roku wieżę i piwnice ratusza zabezpieczono przed dalszą degradacją, aby po kolejnych 6 latach podjąć odbudowę wieży przywracając tym samym miastu ten wyjątkowy element panoramy.

Rotunda św. Gotarda Image -pierwsza część kościoła, w formie rotundy, powstała około 1150 r. Pod koniec XIII w. wieżę podwyższono oraz dobudowano do niej nawę. Dwa wieki później dodano kolejną nawę a całość przykryto dachem namiotowym. Bryłę, jaką kościół wtedy uzyskał możemy oglądać do dzisiaj.

Dom Ksiąząt Brzeskich powstał w XVII wieku w miejscu istniejącego wcześniej klasztoru klarysek. Do 1675 r. był kwaterą księcia brzeskiego. Wielokrotnie przebudowywany. W latach późniejszych mieścił się w nim m.in. Urząd Podatkowy. W roku 1815, podczas walk z Napoleonem spotkali się tu car Aleksander I i król pruski Fryderyk Wilhelm III. Po roku 1945 budynek pozostał w ruinie i dopiero w latach 90-tych rozpoczęła się jego renowacja.

Kościół p.w. Najświętszej Marii Panny przy ul. Staromiejskiej został ufundowany prawdopodobnie przez Piotra Włosta w 1130 r. W 1264 r. komes Bogusław II stworzył tu odrębną parafię. W czasie wojen husyckich został zniszczony a po odbudowie pełnił rolę kościoła cmentarnego. Od 1548 r. prowadzony był przez szereg odłamów religijnych: protestantów, braci czeskich, ewangelików. Po ostatniej wojnie został opuszczony w wyniku emigracji wiernych tego wyznania. Odbudowano go w 1982 r. jako kościół rzymskokatolicki.

Kościół p.w. Świętego Krzyża wybudowany został w XV wieku przy klasztorze klarysek. Pierwotnie gotycki, po pożarze w okresie wojny trzydziestoletniej, został przebudowany w stylu barokowym z zachowaniem zewnętrznego wyglądu. Wypełniające wnętrze rzeźby i obrazy pochodzą z XVIII wieku i są głównie dziełem Jana Józefa Klimy.

BIAŁY KOŚCIÓŁ. Powiat strzeliński, gmina Strzelin.

Biały Kościół jest jedną z najstarszych wsi okolic Strzelina. Według tradycji miała się tu znajdować pogańska świątynia, która podczas wprowadzania chrześcijaństwa za Mieszka I została zamieniona na kaplicę. Najstarsze wzmianki o miejscowości pochodzą z 1267 r. i dotyczą budowy kościoła, wieś należała wówczas do grafa Bogusława I. W 1301 r. książę Bolko I wykupuje ją, wraz z sąsiednimi Gębicami, od rycerza Mojka z Byczenia i odstępuje klasztorowi sióstr Klarysanek w Strzelinie, od 1544 r. miejscowość stanowiła własność ksiąząt brzeskich. W roku 1643 w trakcie wojny trzydziestoletniej, podczas przemarszu wojsk przez wieś, zniszczeniu uległo wiele zabudowań, podpalono wówczas między innymi plebanię i folwark parafialny. W 1693 roku miejscowość wykupił Jarosław Paczyński. W czasie wojny siedmioletniej w 1758 r. stoczono tu bitwę, w wyniku której austriaccy dragoni zostali pobici przez wojska pruskie. Kolejne wzmianki mówią, iż w 1783 r. wieś należała do książęcego Urzędu Majątkowego w Białobrzeziu, a w 1845 r. stała się własnością królestwa pruskiego, podlegała ona urzędowi podatkowemu w Strzelinie. We wsi były również samodzielne dobra między innymi posiadłość parafii ewangelickiej, wolny majątek ziemski oraz wolne sołectwo. Funkcjonowała tam również szkoła parafialna dla ewangelików. Wzniesiony w 1839 r. budynek szkoły był murowany, posiadał 2 klasy i mieszkanie dla nauczyciela. Do szkoły uczęszczały dzieci z siedmiu pobliskich wsi. W 1884 wzmiankuje się o powstaniu dworca kolejowego oraz poczty. Już wówczas pisano iż okolice wsi obfitowały w kopalnię granitu, w 1898 r. wzmiankuje się o budynku aresztu, a w 1906 r. powstaje fabryka cementu. Na terenie wsi znajduje się ewangelicki cmentarz, który obecnie

jest własnością Gminy. Cmentarz jest oddalony od kościoła o kilkaset metrów, położony jest w znacznej odległości od domostw, ale wewnątrz wsi. Przez wiele lat ulegał dewastacji. Cmentarz jest porośnięty bluszczem(hедера helix), który znajduje się pod ochroną. Najstarsze groby sięgają XIX w. (choć większość napisów na nagrobkach jest już zatarta), a najpóźniejsze roku 1945.

Trzy kilometry na południowy wschód od Białego Kościoła znajduje się kamieniołom granitu. Po kamieniołomach pozostały dwa wyrobiska, zostały zalane wodą co pozwala stworzyć bazę i miejsce zarówno wypoczynku jaki i szkoleń dla pływowników. Pozostałości po wyrobiskach dają też możliwości uprawiania czynnego sportu jakim jest wspinaczka skałkowa.

BIEDRZYCHÓW. Powiat strzeliński, gmina Strzelin.

Pierwszą wzmiankę o miejscowości datuje się na rok 1301. Wieś została wymieniona jako jedna z wsi składających dziesięcinę Klasztorowi Sióstr Klarysek w Strzelinie. W pierwszej połowie XVI w. na terenie miejscowości utworzono parafię protestancką. Podobnie jak wiele innych wsi w okresie wojny trzydziestoletniej została zniszczona. W XVIII wieku wieś należała do Królewskiego Urzędu Majątkowego w Strzelinie, a tereny należały do Królestwa Pruskiego. W tych czasach w miejscowości nastąpił rozwój tkactwa i handlu. W XIX wieku, w okresie wiosny ludów, we wsi wybuchł bunt chłopski, który to został zdławiony przez wojsko. Również w połowie XIX wieku poddano renowacji oraz doposażono kościół mieszczący się na terenie Biedrzychowa. Do 1945 roku zamieszkująca tu ludność wyznania rzymskokatolickiego stanowiła mniejszość i korzystała z parafii katolickiej w Strzelinie.

BIERZYN. Powiat strzeliński, gmina Strzelin.

Nazwa pochodzi od imienia założyciela wsi tj. Berdholdsdorf czyli wieś Bertholda. Pod koniec XVIII wieku wieś należała Plohmule, którego właścicielem był Gustav von Richthofen. W ciągu wieków zmieniali się wielokrotnie właściciele majątku, wymienić należy: majora von Kurssel, starostę von Lieres, rajcę miejskiego Rohde z Piotrowic, Marię Brand. Historia wsi ściśle związana jest właśnie z tym majątkiem na terenie którego mieścił się folwark pański. W XIX wieku wieś została podzielona, jedną część stanowi folwark-owczarnia, jako dobra szlacheckie, drugą część stanowiły dobra gminy wiejskiej.

BROŻEC. Powiat strzeliński, gmina Strzelin.

Pierwsza wzmianka o miejscowości pojawia się w 1240 r. Brożec przez kilka wieków był własnością kościelną. Początkowo należał do komandorii templariuszy, a następnie od 1314 r. do sekularyzacji w 1810 r. wchodził w skład dóbr joannitów z Oleśnicy Małej. Po 1814 r. majątek miał wchodzić w skład majoratu rodziny Yorck von Wartenburg z Oleśnicy

Małej. W drugiej połowie XIX w. Brożec nie był już częścią wspomnianego fideikomisu, a dobra rycerskie w miejscowości rozparcelowano. W 1884 r. W. Elsner zakończył budowę pałacu w Brożcu, a około 1902 r. odziedziczył je porucznik W. Keetman. Pozostał on właścicielem posiadłości co najmniej do 1937 r. W 1937 r. dobra Erbscholtisei liczyły 132 ha, w tym 122,5 ha pól uprawnych, 8 ha łąk, 0,5 ha lasu, 0,5 ha ogrodu, 0,5 ha gospodarstwa (drogi i dziedzince gospodarcze). Po drugiej wojnie światowej majątek znacjonalizowano, a pałac zmieniono w wielorodzinny budynek mieszkalny. Obecnie zabytek w dalszym ciągu pełni funkcje mieszkalne. W XIX w. i pierwszej połowie XX w. w Brożcu znajdował się jeszcze jeden większy majątek, tzw. Freigut, liczący około 85 ha. jego właścicielami była rodzina Knoll

W miejscowości znajduje się pałac o cechach klasycystycznych i barokowych, wzniesiony przez W. Elsnera w 1884 r. Pałac murowany z kamienia i cegły, otynkowany, założony na planie prostokąta, podpiwniczony, dwukondygnacyjny z mezaninem, nakryty dachem dwuspadowym wykonany z blachy. Fasada dziewięcioosiowa, z centralnym trzyosiowym ryzalitem mieszczącym główne wejście poprzedzone portykiem filarowym. Elewacja tylna również dziewięcioosiowa, z trzyosiowym ryzalitem zwieńczonym trójkątnym przyczółkiem z okulesem. Na osi ryzalitu tablica z nazwiskiem fundatora i datą 1884 r. Elewacje w znacznym stopniu uległy zniszczeniu, zachowały się jednak pozostałości licznych detali architektonicznych: gzymsy między kondygnacjami, gzyms wieńczący, lizeny, pilastry tokańskie i kompozytowe, obramowania otworów okiennych, trójkątne nadokienniki zdobione motywem muszli, w jednej z elewacji bocznych medaliony z rzeźbionymi głowami. Układ wnętrz trzytraktowy z centralną sienią i klatką schodową. Piwnice nakryte stropami odcinkowymi, w pozostałych pomieszczeniach zastosowano stropy płaskie. We wnętrzach zachowane eklektyczne piece z końca XIX w. oraz fragmenty okładzin ściennych. Fasada pałacu skierowana jest na dziedziniec gospodarczy wokół którego wznoszą się zbudowane w drugiej połowie XIX zabudowania folwarczne: dwie obory i stodoła.

W Brożcu warto zobaczyć również kościół parafialny p.w. św. Jakuba, wzmiankowany w 1315r., w czasach późniejszych przebudowany w stylu barokowym. Przy kamiennym murze otaczającym kościół znajduje się krzyż pokutny (zwany też krzyżem pojednania).

DOBROGOSZCZ. Powiat strzeliński, gmina Strzelin.

Niemiecka nazwa miejscowości to Dobergast, Kreis Strehlen. Pierwsza wzmianka o niej pochodzi z 1446 r. W XV w. Dobrogoszcz należał do rodziny von Czirn, posiadającej liczne majątki w okolicach Strzelina. W 1528 r. wioskę kupił Friedrich von Reideburg. Kolejnymi właścicielami Dobrogoszcza byli: rodzina von Zettritz i ród von Richthof (1783 r.), w 1830 r. posiadłość należała do porucznika von Kurssel, a w latach 1841-1887 do Franza Burowa. W 1887 r. majątek liczący 316 ha nabył Heinrich Rohde auf Kurtwitz (z Kondratowic). Z ksiąg adresowych wynika, że pozostał on właścicielem dóbr co najmniej do 1937 r. natomiast majątek rękach jego rodziny pozostał do końca drugiej wojny światowej. Powierzchnia dóbr i administratorzy folwarku dość często się zmieniali. W 1894 r. posiadłością o powierzchni 317,21 ha zarządzał inspektor Rothe, w 1905r.- 332,24 ha, inspektor Schwant, w latach 1912 - 1921 majątek liczył 352ha i zarządzał nim inspektor Müller, w 1930 r. – 425 ha, inspektor Kahl, w 1937r. – 366 ha, inspektor Kahl. Po 1945 r.

majątek został znacjonalizowany i przekazany w zarząd Państwowemu Gospodarstwu Rolnemu. W miejscowości znajduje się murowany pałac, który został wybudowany z kamienia i cegły, otynkowany, wzniesiony na rzucie prostokąta. Budynek jest podpiwniczony, dwukondygnacyjny, z użytkowym poddaszem, nakryty dachem mansardowym z lukarnami i powiekami wykonanymi z dachówki. Fasada południowa siedmioosiowa, z centralnym wejściem głównym. Do pałacu przylega park krajobrazowy z XIX w. W parku aleja świerkowa oraz cenne okazy cisa.

GĘBCZYCE. Powiat strzeliński, gmina Strzelin.

Pierwsza wzmianka o miejscowości pochodzi z 1316 r. niemiecka nazwa miejscowości to Geppersdorf, Kreis Strehlen. Od XIV w. wioska należała do klasztoru cystersów w Henrykowie. W XVI w. w Gębczycach został wzniesiony dwór, pełniący funkcję letniej rezydencji. Jeszcze w szesnastym stuleciu miejscowość przeszła w ręce rodziny von Czirn. W 1783 r. właścicielem Gębczyc była rodzina von Sandrasky. Kolejnymi właścicielami dóbr byli: hrabia Pelet-Narbonne (od 1845 r.), Alexis Mätzke (1886 r.). W 1887 r. posiadłość liczącą 540 ha nabył baron Heinrich von Thielmann. Przed 1894 r. dobra odziedziczył baron Adolf von Thielmann. W 1894 r. zarządcą majątku był Fritz Strach, a w 1902 i 1905 r. niejaki Hoffmann. W 1912 r. posiadłość o powierzchni 540 ha należała do spadkobierców barona Adolfa von Thielmanna. W 1927 r. rodzina von Thielmann sprzedała posiadłość Rudolfowi Fischerowi. Pod jego zarządem następuje szybki upadek gospodarstwa, jeszcze w 1930 r. liczącego 450 ha, a w 1937 r. już tylko 260 ha. W rękach rodziny Fischer dobra pozostały do końca drugiej wojny światowej, następnie zostały znacjonalizowane.

GĘSINIEC. Powiat strzeliński, gmina Strzelin.

Wieś została lokowana w roku 1648 przez czeskich husytów wyznawców doktryny Jana Husa, którzy na Dolny Śląsk przybyli, uchodząc przed prześladowaniami religijnymi, jakie spotkały ich w państwie Habsburgów. Uciekinierzy z Czech pochodzili z miejscowości Caslav w Czechach. Wieś dla upamiętnienia Jana Husa nazwano Husinec. W XIX wieku władze niemieckie nasiliły germanizację i przyłączyły miejscowych husytów do Kościoła ewangelicko-reformowanego. Po II wojnie światowej większość ludności wyjechała do Czechosłowacji i RFN; zastąpili ich osadnicy polscy. Jeszcze w latach 1948-1951 działała tu czeska szkoła podstawowa, a potomkowie osadników czeskich do dziś mieszkają m.in. w Gęsińcu i w Strzelinie, gdzie należą do miejscowej parafii ewangelicko-reformowanej.

GŁĘBOKA. Powiat strzeliński, gmina Strzelin.

Pierwsza wzmianka o miejscowości pojawia się w 1419 r. niemiecka nazwa miejscowości to: Glambach, Kreis Strehlen. W piętnastym stuleciu Głęboka należała do rodów von Borschnitz, von Gregersdorf i von Reideburg. Kolejnymi posiadaczami majątku w miejscowości byli przedstawiciele rodzin von Redern i von Wentzky. W 1681 r. nieważniono testament Rosiny Elisabeth von Wentzky z domu von Borschnitz, właścicielki dóbr w

Głębokiej. W 1708 r. wioska należała do Melchiora Sylviusa von Dyhrn zu Schöna. Kolejnymi właścicielami, w osiemnastym stuleciu, byli członkowie rodów von Richthof i von Weyher. Około roku 1783 majątek powrócił w ręce rodziny von Wentzky. W 1845 r. jego właścicielem stał się porucznik Rudolph Friedrich von Wentzky. W 1886 r. dobra w Głębokiej liczące 142 ha należały do Friedricha von Wentzky. W 1897 r. dobra liczące 166,5 ha nabył hrabia dr Max von Sauerma-Ruppersdorf z Wyszonowic. Zmarł on między 1905 a 1909 r., a majątek w Głębokiej (173 ha) ostatecznie przed 1912 r. odziedziczył Georg Friedrich von Sauerma. W rękach rodziny von Sauerma-Ruppersdorf majątek pozostał do 1945 r., a następnie uległ nacjonalizacji. W czasach Polski Ludowej pałacem i folwarkiem zarządzało Państwowe Gospodarstwo Rolne. Rezydencję zmieniono w wielorodzinny budynek mieszkalny. Obecnie w dalszym ciągu zabytek pełni tę funkcję. Teren wokół pałacu otoczony jest XIX-wiecznym parkiem krajobrazowym, w którym występują pojedyncze okazy starodrzewu: graby, buki i dęby.

W 1521 r. w Głębokiej został zbudowany renesansowy dwór. W 1785 r. w jego miejscu rodzina von Wentzky ufundowała istniejący do dziś barokowy pałac. W kolejnych wiekach pałac kilkakrotnie przebudowywano, między innymi około 1840 r. z zastosowaniem neogotyckich detali i w 1910 r. Budynek murowany z cegły, potynkowany, zbudowany na planie prostokąta, podpiwniczony, dwukondygnacyjny, z użytkowym poddaszem, nakryty dachem czterospadowym. Fasada (elewacja wschodnia) siedmioosiowa, z głównym wejściem umieszczonym w parterowym ganku zwieńczonym balkonem. Część środkową elewacji frontowej podkreśla wystawka zamknięta trójkątnym przyczółkiem z herbem rodu von Sauerma. Na osi elewacji ogrodowej przeszklony parterowy ganek. Elewacje o skromnej dekoracji, pokryte nowszym tynkiem, zachowały proste obramowania otworów okiennych i wieńczący gzyms konsolkowy. Miejscami widoczne dawne tynki, z podziałem ramowym i ozdobnymi płycinami. Układ wnętrza trzytraktowy z centralną sienią i klatką schodową. Piwnice i część pomieszczeń parteru nakryta sklepieniami kolebkowymi z lunetami, w pozostałych salach i korytarzach płaskie stropy.

GÓRZEC. Powiat strzeliński, gmina Strzelin.

Pierwsza wzmianka o miejscowości pojawia się w 1149 r., a niemiecka nazwa miejscowości to Gurtsch, Kreis Strehlen. W dwunastym stuleciu Górzec był własnością klasztoru św. Wincentego na Ołbinie we Wrocławiu. Zakonnicy nieraz przekazywali wioskę w zastaw. W 1428 r. trafiła w ręce Jenlina Bryninga (Brünig), a w 1548 r. wzmiankowany jako pan zastawny był Friedrich von Redern. Na przełomie XVI - XVII w. w miejscowości wzniesiono dwór. W 1810 r. po sekularyzacji w Prusach majątków kościelnych Górzec włączono w skład dóbr królewskich. W 1876 roku wzmiankowano jako właściciela w Górcu Juliusa Materne. Pomiędzy 1902 a 1905 r. majątek należący do Juliusa Materne nabył baron Friedrich von Richthofen z pobliskiej Pławnej. Przed 1921 r. posiadłość odziedziczyła baronowa Adelheid von Richthofen z Pławnej. W 1937 r. właścicielką majątku w Górcu o powierzchni 145 ha stała się Sybille von Richthofen. Prawdopodobnie majątek w jej rękach pozostał on do końca drugiej wojny światowej. Drugi majątek w miejscowości do 1912 r. posiadał Oskar Schneider, następnie przed 1917 r. odziedziczył go dr Kurt Schneider.

Pierwszą rezydencję w Górcu wzniesiono w XVI lub XVII w. Siedziba sołtysów od lat siedemdziesiątych XIX wieku należała do Juliusa Materne. W jednym z pomieszczeń gospodarczych (stajni) znajduje się tablica fundacyjna z datą 1874 r. i nazwiskiem J. Materne

i to on prawdopodobnie wznosił nowe zabudowania folwarczne oraz przebudował rezydencję. Obecny dwór jest murowany, otynkowany, założony na planie prostokąta, podpiwniczony, dwukondygnacyjny, nakryty wysokim, czterospadowym dachem. Fasada wschodnia ośmioosiowa, z głównym wejściem ujętym granitową opaską. Elewacja zachodnia z niewielką parterową dobudówką. Elewacje boczne trzyosiowe. Układ wnętrz przekształcony, w piwnicach zachowane sklepienia kolebkowe. Dwór skierowany jest fasadą na dawny dziedziniec folwarczy. Wokół niego rozłożone zabudowania gospodarcze, część z nich w dalszym ciągu użytkowana, inne porzucone powoli popadają w ruinę. Zespół zabudowań dawnego sołectwa znajduje się w środku wioski, na północ od głównej drogi.

W latach dwudziestych XX w. został wzniesiony w Górcu neobarokowy pałac. Budynek ufundowała rodzina Schneider do której należał majątek tzw. Freigut oraz fabryka konserw. Po drugiej wojnie światowej rezydencję przejęło Ludowe Wojsko Polskie. Następnie pałac należał do Państwowego Gospodarstwa Rolnego, a w 1962 r. urządzono w nim działający do dzisiaj Państwowy Dom Dziecka. Budynek murowany z kamienia i cegły, otynkowany, założony na planie prostokąta, podpiwniczony, dwukondygnacyjny, z zagospodarowanym poddaszem, nakryty wysokim dachem czterospadowym z wystawkami. Fasada północna dziewięcioosiowa, z centralnym głównym wejściem umieszczonym w ganku poprzedzonym schodami. Ganek po bokach zamykają dwa ośmioboczne aneksy, nad całością urządzono taras. Część środkową elewacji frontowej podkreśla wystawka zwieńczona trójkątnym przyczółkiem. Na osi elewacji ogrodowej dobudowana przeszklona loggia, poprzedzona schodami. Elewacje o skromnej dekoracji architektonicznej, zachowały dawne podziały za pomocą gzymsów i płycin międzyokiennych. Układ wnętrz przekształcony, dwutraktowy, z korytarzem między traktami. Piwnice nakryte stropami odcinkowymi, w pozostałych pomieszczeniach stropy płaskie z sufitami. Zachowane pozostałości pierwotnego wystroju: część drewnianych okładzin ścian i obramowań otworów drzwiowych. Wokół pałacu znajduje się niewielki park.

KARSZÓWEK. Powiat strzeliński, gmina Strzelin.

Wzmianka o miejscowości pochodzi z 1451 r., a ówczesna niemiecka nazwa miejscowości to Karisch, Kreis Strehlen. Majątek w Karszówku należał w 1451 r. do Kunza Czettersa (Zettritz). W rękach jego potomków pozostał co najmniej do 1529 r. Następnie miejscowość była własnością rodziny von Tscheche, by w 1552 r. przejść we władanie Nickela Tschecha z Krzepic, a w 1558 r. w ręce Hansa i Ernesta von Tschecha. Kolejnymi posiadaczami Karszówka byli w latach 1586-1631 członkowie rodu von Nimitz. Po nich do 1676 r. wioska należała do przedstawicieli rodziny von Posadowsky. Pod koniec XVII w. Karszówek przeszedł w ręce rodziny von Prittwitz. W 1845 i 1857 r. właścicielem majątku był baron Moritz Heinrich von Hiller, a w 1866 r. posiadłość nabył hrabia dr Carl Friedrich Max von Sauerma-Ruppersdorf und Zülzendorf. Za jego rządów w 1886 r. majątek Karszówek liczył 305 ha. Pomiędzy 1894 a 1902r. hrabia Carl Friedrich Max przekazał dobra swojemu synowi baronowi Hansowi von Sauerma. W latach 1902-1921 jako właściciel posiadłości w Karszówku wymieniany był baron Hans von Sauerma. Przed 1930 r. dobra zakupił Conrad Fromberg. Pozostał on ich właścicielem do końca drugiej wojny światowej. Po drugiej wojnie światowej majątek został znacjonalizowany i przekazany w zarząd Państwowemu Gospodarstwu Rolnemu. Początkowo pałac w Karszówku wykorzystywano jako mieszkania pracowników przedsiębiorstwa. Pałac był budynkiem murowanym

z kamienia i cegły, otynkowanym, o skomplikowanej bryle złożonej z kilku skrzydeł, z wieżami, szczytami i wykuszami. Dwukondygnacyjne skrzydła nakrywały wysokie dachy z lukarnami. Zanedbany budynek w latach sześćdziesiątych XX w. został opuszczony, zdewastowany i rozkradzony. Dzisiaj po pałacu pozostały fragmenty murów piwnic i przyziemia. Resztki budynku porastają samosiejki. Do ruin pałacu przylega zanedbany park krajobrazowy z XIX w. W pobliżu zachowane zabudowania gospodarcze dawnego folwarku. W najlepszym stanie neorenesansowa oficyna, wykorzystywana jako budynek mieszkalny. Obok niej brama z inicjałami M v S i datą 1885r. Wygląd rezydencji można odtworzyć na podstawie fotografii sprzed 1945 roku.

KAZANÓW. Powiat strzeliński, gmina Strzelin.

Pierwsza informacja źródłowa na temat Kaznowa pochodzi z 1240 roku, kiedy to wzmiankowano Schambora von Schildperg, a niemiecka nazwa miejscowości to Schildberg, Kreis Münsterberg, która w 1932 roku została zmieniona na Kreis Strehlen. Właścicielami miejscowości byli wymieniani w dokumentach z lat 1287-1318 Johannes Czambrins von Schildperg, w 1343 roku Albert Czambor i w 1380 roku Heinz Czambor von Schildperg. W 1413 roku Bernhard von Dohn (Dohn) sprzedał Wielki i Mały Kazanów Heinrichowi von Stosch. W 1464 roku król czeski Jerzy z Podiebradów przekazał dobra w lenno braciom Hansowi i Christophowi von Parchwitz. W 1479 roku ostatecznie książę Henryk I Starszy sprzedał wioskę Peterowi von Parchwitz. Kolejnym właścicielem Kaznowa był Friedrich von Parchwitz. Po 1563 roku w wyniku małżeństwa z Anną z domu von Parchwitz posiadłość przeszła w ręce Heinricha von Kurzbach. W 1578 roku Heinrich von Kurzbach sprzedał Kazanów Hansowi von Stosch. W 1581 roku majątek nabył Sigmund von Burghaus z Witostowic. Odtąd majątek dzielił losy dóbr Witostowice. W 1592 roku należał do Sigmunda von Zedlitz und Neukirch. W 1601 roku majątek ponownie zakupił Sigmund von Burghaus. Następnie przeszedł w ręce rodziny von Zerotin, m.in. w 1680 roku wzmiankowano Karla von Zierotin. następnie majątek należał do rodziny von Gallas t.j do hrabiny Anny Karoliny z domu von Mansfeld i hrabiego Philippa Franza. W 1738 roku Joseph von Hoditz sprzedał dobra w Witostowicach Gerhardowi, opatowi zakonu cystersów z Henrykowa. Majątek pozostał w rękach cystersów z Henrykowa do sekularyzacji dóbr kościelnych w Królestwie Pruskim w 1810 roku. Dwa lata później dobra obejmujące m.in. folwark w Kazanowie nabyła księżna Fryderyka Luiza Wilhelmina córka króla Prus Fryderyka Wilhelma II i małżonka księcia Wilhelma Orańskiego. W 1815 roku książę Wilhelm Orański został królem Zjednoczonych Niderlandów. Mieszkańcy wsi byli zróżnicowani pod względem wyznaniowym, i tak ewangelicy należeli do kościoła w Nieszkowicach (Neobschuetz), a katolicy posiadali kościół w Nowolesiu (Polnisch Neudorf). W 1837 roku po śmierci żony, król Wilhelm otrzymał w spadku część śląskich posiadłości obejmującą również Kazanów. W 1843 roku kolejnym właścicielem dóbr henrykowskich (Herrschaft Heinrichau), w skład których wchodził Kazanów, został król Holandii Wilhelm II, syn Wilhelma I i księżniczki Fryderyki Luizy Wilhelminy von Hohenzollern. Według opisu Kaznowa z 1845 roku w wiosce znajdował się folwark, młyn, browar, gorzelnia i 51 domów. Miejscowość liczyła 354 mieszkańców, w tym 151 ewangelików. W 1849 roku po śmierci króla Holandii Wilhelma II jego spadkobiercami miejscowości zostali synowie, król Wilhelm III, książę Wilhelm Fryderyk Henryk i córka księżniczka Wilhelmina Maria Sophia Louisa. Ostatecznie na mocy porozumienia rodzinnego z 1863 roku bracia zrzekli się praw majątkowych na rzecz swojej siostry, księżnej Wilhelminy, która to była małżonką wielkiego księcia Karola

Aleksandra Augusta Johanna. W 1872 i 1876 roku funkcję generalnego pełnomocnika do spraw dóbr wchodzących w skład państwa stanowego Henryków pełnił Pan Tiling. Przed 1886 rokiem zastąpił go na tym stanowisku dyrektor ziemski Bodemeyer, ówczesny majątek w Kazanowie liczył 298 ha, a w miejscowości działała również cegielnia. W 1894 roku generalnym pełnomocnikiem wielkiej księżnej był J. Eberhardt. Majątek Kazanów wchodził w skład inspektoratu Henryków (Inspektion Heinrichau) prowadzonego przez inspektora Sauppe z Henrykowa. W 1897 roku zgodnie z testamentem wielkiej księżnej Wilhelminy państwo stanowe Henryków jako fideikomis odziedziczył jej wnuk Wilhelm Ernest. W 1905 roku łączna powierzchnia państwa stanowego Henryków wynosiła 8434 ha., a posiadłość w Kazanowie o powierzchni 1503 ha wchodziła w skład inspektoratu Witostowice i była zarządzana przez inspektora Rabigera z Witostowic. W 1917 roku funkcję administratora pełnił Pan Traeger. W 1923 roku po śmierci wielkiego księcia Wilhelma Ernsta II włości odziedziczyła jego córka Zofia i synowie: Karol August, Bernard i Jerzy Wilhelm. W 1937 roku generalnym pełnomocnikiem rodziny książęcej w Kazanowie był Wilhelm Wolff z Henrykowa. Po drugiej wojnie światowej majątek wraz z resztą gruntów państwa stanowego Henryków przejęło państwo polskie. Folwark w Kazanowie przekazano w zarząd Państwowemu Gospodarstwu Rolnemu. Obecnie część zabudowań mieszkalnych i gospodarczych folwarku jest w dalszym ciągu użytkowana. Większość, popadła jednak w ruinę.

Renesansowy dwór w Kazanowie został ufundowany w pierwszej połowie XVI wieku przez rodzinę von Parchwitz. W drugiej połowie osiemnastego stulecia, w czasie kiedy majątek należał do cystersów z Henrykowa, ta pierwotnie piętrowa siedziba szlachecka została przebudowana na spichlerz, co wiązało się również ze zmianą układu kondygnacji. Kolejne przekształcenia zabytku miały miejsce w XIX wieku. Zabytek murowany z kamienia i cegły, częściowo otynkowany, założony na planie prostokąta, podpiwniczony, trzykondygnacyjny, z użytkowym poddaszem, nakryty dachem dwuspadowym z powiekami. Fasada trzyosiowa, z centralnym głównym wejściem z obramowaniem piaskowcowym ze sfazowanymi narożami, datowanym na pierwszą połowę XVI wieku. Okna prostokątne, zamknięte łukiem odcinkowym, w jednym piaskowcowe obramowanie. Elewacje, za wyjątkiem wspomnianego portalu i obramienia okiennego, pozbawione ozdobnych detali architektonicznych. Pomieszczenia piwnic nakryte sklepieniami kolebkowymi i kolebkowymi z lunetami, w pozostałych kondygnacjach belkowe stropy wsparte na drewnianych słupach. Na pierwszej i trzeciej kondygnacji fragmentarycznie zachowane malowidła ściennie pochodzące z około połowy szesnastego stulecia. Malowidła przedstawiają m.in. portrety władców, prawdopodobnie cesarza Karola V, księcia legnicko-brzeskiego Jerzego II i króla czeskiego Ferdynanda I oraz postać męską w stroju dworskim.

KRZEPICE. Powiat strzeliński, gmina Strzelin.

Pierwsza wzmianka o miejscowości, której niemiecka nazwa brzmiała Krippitz, Kreis Strehlen pochodzi z 1461 r. Od około połowy XV w. do co najmniej 1517 r. Krzepice należały do rodziny von Wandrisch. W latach sześćdziesiątych piętnastego stulecia jeden z majątków w miejscowości posiadał również Kunz von Czetters (Zettritz). W XVI w. Krzepice przeszły na własność rodziny von Tschesch. Następnie od 1584 r. dobra w wiosce należały do rodu von Wentzky. Kolejnymi właścicielami Krzepic byli: w 1761 r. Georg Julius von Prittwitz, w 1783 r. ród von Kracker, a w 1830 r. Bittermann. W latach trzydziestych XIX

w. miejscowość zakupiła rodzina von Wartensleben. W 1845 i 1857 r. właścicielką majątku była hrabina Ottilie von Wartensleben z domu von Schwemmler. Według książki adresowej z 1886r. posiadłość w Krzepicach należała do dziedziców hrabiego von Wartensleben, a znajdujące się tam dobra ziemskie liczyły 430 ha. W 1894 r. dobra nabył Johann Gottlieb Walter z Żeleznika (auf Eisenberg). W 1894 r. wydzierżawił on majątek porucznikowi Adolfowi Straussowi, który pozostał dzierżawcą dóbr również po śmierci ich właściciela. W 1909 r. właścicielem posiadłości o powierzchni 478 ha był Gerhardt Walter, wzmiankowany również w 1912 r. Przed 1917 r. dobra w Krzepicach nabył Oskar Rohde z Piotrowic koło Strzelina (auf Peterwitz). W rękach rodziny Rohde posiadłość pozostała do końca drugiej wojny światowej, następnie w czasach Polski Ludowej objęła ją nacjonalizacja. Rezydencję w Krzepicach wykorzystywano jako budynek biurowy.

LUDÓW POLSKI. Powiat strzeliński, gmina Strzelin.

Pierwsza wzmianka o miejscowości pochodzi z 1297 r., a jej niemiecka nazwa to Klein Lauden, Kreis Strehlen. Właścicielami majątku w Ludowie Polskim byli między innymi: Hans i Ernst von Tscheche (1558 r.), ród von Kanitz (1783 r.), porucznik Schmidt (1845 r.). W 1876 i 1886 r. dobra liczące 258 ha należały do Paula Lübberta. Przed 1894 r. nabył je Karl Hecker, wymieniany jako właściciel posiadłości w Ludowie Polskim do 1917 r. W latach 1921-1937 r. majątek należał do spadkobierców Karla Heckera. W 1930 r. dzierżawił go Oskar Rohde auf Krippitz (z Krzepic), a w 1937 r. Pani Hedwig Rohde z domu Koecher auf Krippitz. W 1937 r. dobrami o powierzchni 302,5ha w imieniu Pani Hedwig Rohde zarządzał Gustav Rohde in Prieborn (z Przeworna). Po drugiej wojnie światowej posiadłość w Ludowie Polskim została znacjonalizowana. Z czasem w pałacu urządzono szkołę. Obecnie budynek w dalszym ciągu pełni funkcję oświatową. Od północy i wschodu do dawnej rezydencji przylega park krajobrazowy z XIX w., z przewagą drzewostanu liściastego: dęby, lipy, wiąz, jesiony. Na południe od parku rozciągają się zabudowania pofolwarczne.

Dom zarządcy wzniesiony pod koniec XIX w., przebudowany w latach dwudziestych XX w. Dom murowany, otynkowany, założony na planie prostokąta, parterowy, z użytkowym poddaszem, nakryty dachem mansardowym z nowszymi świetlikami. Fasada dziewięcioosiowa, z centralnym pozornym trzyosiowym ryzalitem, zamkniętym trójkątnym naczółkiem. Po bokach ryzalitu dwa wejścia, poprzedzone gankami filarowymi. Elewacje odnowione, z oknami w obramowaniach i narożnikami opiętymi pilastrami.

MIKOSZÓW. Powiat strzeliński, gmina Strzelin.

Wzmianki na temat wsi i majątku szlacheckiego mieszczącego się na tym terenie pochodzą z końca XIX wieku. Ówczesnym właścicielem był porucznik von Goldfuss. W miejscowości znajdował się pałac i folwark pański. Poza nim mieścił się jeszcze jeden majątek ziemski, stanowiący własność królewskiego urzędu podatkowego w Strzelinie. Kolejnymi właścicielami majątku byli Oscar Rohde i jego potomkowie, którzy zarządzali dobrem z krótką przerwą do 1945 roku. Pod koniec XIX wieku do majątku należały również położone nieopodal wsi kamieniołomy i cukrownia. W tym samym okresie przez północne obrzeże wsi poprowadzono linię kolejową ze Strzelina do Ząbkowic Śląskich. W tej części

wsi założono także strażnicę kolejową. Dużą grupę mieszkańców wsi stanowili wówczas Polacy i Czesi.

Miejscowość Mikoszków jest położona w odległości niespełna 2 km od granic miasta Strzelina. W 1998 rozpoczęły się prace związane z odkrywaniem złóż drobnopiezistego granitu i gnejsu, który wykorzystany został do budowy autostrady A4. Po zakończeniu prac budowlanych kamieniołom został przeznaczony do sprzedaży. Po 2010 roku ponownie rozpoczęto pozyskiwać granit i wydobywać materiały kamienne dla budownictwa drogowego i kolejowego.

MUCHOWIEC. Powiat strzeliński, gmina Strzelin.

Pierwsza wzmianka o miejscowości pochodzi z 1445 r., a niemiecka nazwa miejscowości to Mückendorf, Kreis Strehlen. W pierwszej połowie XV w. Muchowiec należał do Reintscha Schaffa. Następnie miejscowość nabył Kunze Brynnig (Brünig). W 1463 r. właścicielem w Muchowcu był Kunz von Czetters (Zettritz), posiadający również jeden z majątków w Krzepicach. W 1534 r. Muchowiec należał do Baltzena Seidlitz. W roku 1546 majątek zakupił Friedrich von Redern z Wyszonowic. W latach 1658-1771 dobra Muchowiec należały do rodu von Wentzky. Kolejnymi posiadaczami majątku byli: w latach 1771-1775 Friedrich von Thielau, od 1775 r. rodzina von Sauerma, w 1797 r. Johann Sebastian Rudolf von Johnston, a w 1799 r. Chrystina Wilhelmine von Rieben. Następnie w latach 1801-1807 majątek stanowił własność rodziny Zimmermann, w 1807 r. Friedrich von Studnitz, w 1825 r. Reymann, w 1845 r. von Stegmann. Ostatni prywatny właściciel Ernst Conrad, zmarły w 1872 r. przekazał majątek miastu Strzelin. Przekazane dobra własnością miasta pozostały do końca drugiej wojny światowej. Ówczesne władze samorządowe oddawały posiadłość w dzierżawę dla: Moritz Bohrisch 1886 r., Hermann Kämpffe 1894-1905 r., Friedrich Heitkamp 1909-1921 r. oraz Edgar i Gerhard Pitschel 1930-1937 r. W 1937 r. powierzchnia majątku w Muchowcu wynosiła 300 ha. Po drugiej wojnie światowej dobra przekazane zostały w zarząd Państwowemu Gospodarstwu Rolnemu. W czasach Polski Ludowej dwór w Muchowcu zmieniono w wielorodzinny budynek mieszkalny, w dalszym ciągu pełni on taką funkcję. W pobliżu zachowane zabudowania gospodarcze dawnego folwarku, między innymi gorzelnia z 1862r.

NIESZKOWICE. Powiat strzeliński, gmina Strzelin.

Niemiecka nazwa miejscowości to Neobschütz, następnie w latach 1936-1945 Kaltwassertal, Kreis Münsterberg. Pierwsza wzmianka o miejscowości pochodzi z 1278 r. Początkowo Nieszkowice były własnością książęcą. Około 1340 r. książę Ziębicki Bolko II przekazał wioskę Ottonowi von Borschnitzowi. Otto von Borschnitz służył zarówno Piastom świdnickim, jak i legnicko-brzeskim, dzięki czemu zebrał znaczne dobra w okolicach Oławy, Strzelina i Ząbkowic. Prawdopodobnie to właśnie on ufundował około połowy XIV w. wieżę mieszkalno-obronną w Nieszkowicach. Po śmierci Ottona zgromadzone przez niego majątki podzielili między sobą jego synowie: Gocze z Praus będący starostą w Niemczy w 1400 r, Herman z Praus, Konrad, Guncelin Praus -starosta nyski w 1386 r. oraz Heinczke i Nanker Praus. Nie udało się ustalić jednoznacznie, który z nich odziedziczył Nieszkowice. Następna wzmianka o właścicielu miejscowości pochodzi z 1476 r. z której wynika, iż majątek należał

do Hansa von Warkotsch i jego syna Nicolausa. Prawdopodobnie to oni rozbudowali wieżę mieszkalną, przekształcając ją w dwór obronny. W szesnastym stuleciu Nieszkowice posiadali kolejni przedstawiciele rodziny von Warkotsch: Abraham, Franz i Christoph. Za ich rządów dwór obronny został przebudowany w stylu renesansowym. W rękach rodu von Warkotsch Nieszkowice pozostały do około 1600 r. Następnie wioska należała do Walentyna Francke von Giessbacha i Karla Franka von Giessbacha. Kolejnym właścicielem Nieszkowic został w 1653 r. Samuel von Klimkowski, który pojawił się na Śląsku w czasie wojny trzydziestoletniej. W 1621 r. służył jako kapitan w armii króla duńskiego Chrystiana IV, a w 1628 r. przeszedł na służbę cesarską. W 1632 r. Samuel wraz z braćmi Jerzym i Andrzejem, został nobilitowany, następnie był deputowanym stanów śląskich we Wrocławiu. Po śmierci Samuela von Klimkowskiego w 1676 r. właścicielem miejscowości został jego syn Samuel junior, a następnie Sylwiusz Fryderyk Klimkowski. Kolejnym właścicielem miejscowości był August Sylwiusz Klimkowski, a po jego śmierci w 1791 r. majątek przejęli jego dwaj synowie Fryderyk August Sylwiusz i Sylwiusz Karol Ernest, ci jednak sprzedali wszystkie majątki w okolicach Strzelina, w tym również Nieszkowice. W 1830 r. majątek w Nieszkowicach posiadała rodzina von Stosch. Dziesięć lat później dobra nabył król pruski Fryderyk Wilhelm IV. W 1863 r. majątek odziedziczyła Zofia Orańska córka księcia Wilhelma Orańskiego. Według książki adresowej z 1886 r. posiadłość w Nieszkowicach liczyła 388 ha. Ostatnimi właścicielami dóbr w Nieszkowicach byli spadkobiercy księcia Wilhelma Ernesta - córka Zofia i synowie: Karol August, Bernard, oraz Jerzy Wilhelm. Po zakończeniu drugiej wojny światowej majątek został znacjonalizowany i przekazany w zarząd Państwowemu Gospodarstwu Rolnemu. Dwór przekształcono na mieszkania i biura. W budynku nie przeprowadzano bieżących remontów, co doprowadziło do zawalenia się wschodniego skrzydła rezydencji. Biorąc pod uwagę wygląd wnętrza, prawdopodobnie jeszcze do niedawna zamieszkane było skrzydło zachodnie. Obecnie opuszczony zabytek, niezabezpieczony przed wejściem i dewastacją powoli zmierza do zagłady. Do rezydencji przylegają zabudowania dawnego folwarku oficyny mieszkalne, stajnia z wozownią, stodoły oraz obory. Pochodzące z XIX w. budynki gospodarcze w dalszym ciągu są użytkowane.

NOWOLESIE. Powiat strzeliński, gmina Strzelin.

Pierwsza wzmianka o wsi pochodzi z 1282 r. Kościół po raz pierwszy wzmiankowany został w 1368 r. jako parafialny p.w. Św. Marcina. Około XVI w. świątynię przyjęła gmina ewangelicka, pozostawał w ich rękach jeszcze w 1785 r., natomiast w 1845 r. pisano iż kościół jest katolicki. Majątek ziemski parafii nowoleskiej obejmował w 1845 r. 22 morgi ziemi. Gruntowną przebudowę gotyckiego kościoła przeprowadzono w 1867 r. na podstawie projektu z 1854 r. Po 1860 r. zbudowano znajdującą się w północno-wschodnim narożu cmentarza przykościelną kaplicę pogrzebową. Wykonawcą projektu kaplicy był mistrz budowlany Knorr, który prawdopodobnie był również autorem projektu przebudowy kościoła. Nie wykluczone iż w murach obecnego kościoła tkwią relikty wcześniejszej budowli. Całkowicie przebudowanej w 1867 r. świątyni nadano formę wydłużonej jednonawowej bryły z wyodrębnionym półkolistym prezbiterium i dostawioną do elewacji zachodniej czworoboczną wieżą stanowiącą element dominujący nad bryłą kościoła.

PIOTROWICE. Powiat strzeliński, gmina Strzelin.

Miejscowość wzmiankowana po raz pierwszy w 1301 roku, niemiecka nazwa to Pethrowitz następnie Peterwitz, Kreis Strehlen. Miejscowość była jako część uposażenia klasztoru klarysek ze Strzelina. Według źródła z 1783 roku Piotrowice należały do rodziny von Prittwitz. W miejscowości wzmiankowano folwark i zagrody kmiecie. Wioska liczyła 179 mieszkańców. W 1830 roku właścicielem majątku w Piotrowicach był Hans August Rudolph von Gellhorn. W wiosce znajdował się pałac, folwark, 37 domów, ewangelicka szkoła i młyn. Piotrowice miały 254 mieszkańców, natomiast według opisu miejscowości z 1845 roku w Piotrowicach był pałac, folwark, 30 domów, ewangelicka szkoła i młyn. Liczba mieszkańców wioski wzrosła do 282, spośród nich 14 osób stanowili katolicy. Porucznik Hans August Rudolph von Gellhorn pozostał właścicielem posiadłości do 1858 roku. W 1861 roku dobra rycerskie Piotrowice należały już do rodziny von Saldern. W latach 1872-1876 w księgach adresowych dotyczących miejscowości wzmiankowano Arthura von Saldern. Od 1878 roku właścicielem posiadłości był Amtsrath August Rohde, m.in. dzierżawca królewskich dóbr w Białobrzeziu (Rothschloss). Włości w Piotrowicach w 1886 roku liczyły 239ha. Po śmierci Augusta Rohde majątek otrzymała w spadku wdowa po nim Pani Marie Rohde. W 1894 roku funkcje generalnego pełnomocnika pełnił Heinrich Rohde z Kondratowic (in Kurtwitz). Przed 1902 rokiem majątek przeszedł w ręce Oskara Rohde. Powiększył on powierzchnię włości do 302 ha i pozostał właścicielem majątku przynajmniej do 1930 roku. Przed 1917 rokiem nabył dobra w Krzepicach (Krippitz), gdzie zamieszkał, a zarząd majątkiem w Piotrowicach powierzył synowi Oskarowi Rohde juniorowi. Oskar Rohde senior zmarł przed 1937 rokiem, a dobra ziemskie otrzymała w spadku po nim Pani Hedwig Rohde, natomiast Oskar Rohde junior pełnił funkcję generalnego pełnomocnika. Folwark nastawiony na hodowlę bydła nizinnego prowadził inspektor Hans Appel. Po drugiej wojnie światowej majątek przejęło państwo polskie. Folwark wraz z pałacem przekazano w zarząd Państwowemu Gospodarstwu Rolnemu. Rezydencję przekształcono w wielorodzinny budynek mieszkalny dla pracowników przedsiębiorstwa. W 1976 roku PGR przeprowadził remont elewacji i dachu pałacu. Od 1977 roku folwark należał do Strzelińskiego Kombinatu Rolnego. W latach dziewięćdziesiątych XX wieku po upadku Kombinatu zabudowania znalazły się w posiadaniu Agencji Nieruchomości Rolnej Skarbu Państwa.

W pierwszym ćwierćwieczu dziewiętnastego stulecia pałac miejscowości wzniesiono w. Powiększony pod koniec XIX wieku o cztery osie, został przebudowany pomiędzy 1910 a 1920 rokiem i w drugiej połowie XX wieku. Budynek murowany z cegły, otynkowany, założony na planie wydłużonego prostokąta, częściowo podpiwniczony, dwukondygnacyjny, z częściowo użytkowym poddaszem, nakryty dachem dwuspadowym z naczółkiem od strony zachodniej. Fasada południowa jedenastoosiowa, pierwotnie symetryczna, siedmioosiowa, z głównym wejściem usytuowanym w parterowym ganku, zwieńczonym balkonem. Elewacja północna dziewięćosiowa, z dwuosiowym płytkim ryzalitem w części zachodniej. Część elewacji zachowała ozdobne detale architektoniczne: gzyms między kondygnacyjny, proste nadokienniki w drugiej kondygnacji, boniowanie wykonane w tynku. Układ pomieszczeń zmieniony, w części zachodniej trzytraktowy z centralnym holem, w przedłużeniu którego klatka schodowa. W piwnicach zastosowano stropy odcinkowe, w holu na parterze sklepienie kolebkowe z lunetami, a na piętrze strop z dekoracją fasetową. Resztę pomieszczeń nakrywają płaskie stropy.

Pałac zamyka od północy dziedziniec gospodarczy. Przed fasadą rezydencji niewielkie zadrzewienie, pozostałość po ogrodzie widocznym na przedwojennej widokówce. W pierzei wschodniej folwarku dawna oficyna. Większość pofolwarcznych zabudowań gospodarczych doprowadzona do ruiny. Na południe od folwarku zaniedbany i zdziczały park.

PŁAWNA. Powiat strzeliński, gmina Strzelin.

Pierwsza wzmianka o miejscowości pochodzi z 1388 r. Źródła historyczne wspominają o istnieniu na tych ziemiach osady pod nazwą Pław już w roku 1355. W późniejszych przekazach wielokrotnie ulega zmianie pisownia nazwy wsi. I tak w roku: 1388 Plawenow, 1415 Plowe, 1449 Ploh, 1454 Plow, a w 1559 Pław. Na mapie okręgu strzelińskiego z XVIII wieku zapisano Ployhe bądź Playhe. Do połowy roku 1945 istniała forma zapisu Plohe. Po zakończeniu II wojny światowej, wraz z napływem polskich osadników na tzw. ziemie odzyskane, nazwa została spolszczona na formę Płoc. Obowiązywała ona do końca roku 1947. Od roku 1948 do chwili obecnej obowiązuje nazwa Pławna.

Miejscowość wielokrotnie zmieniała właścicieli, należała między innymi do: rodziny von Wentzky -druga połowa XVIII w., od 1838 r do barona von Richthofen, w 1857 r. do Friedricha Karla Heinricha von Richthofen, a w 1888 r. do barona Otto von Richthofen, następnie w latach 1894-1905 do barona Friedricha von Richthofen seniora, barona Friedricha von Richthofen w latach 1909-1917, baronowej Adelheid von Richthofen w latach 1921-1930, a do roku 1937 w rękach barona Heinza von Richthofen.

W roku 1783 wieś zamieszkiwało 96 mieszkańców, a w roku 1900 w Pławnej było ich już 315. Od roku 1548 istniał w miejscowości książęcy folwark, do którego Richthofenowie dobudowali dodatkowo nowy pałac, który został całkowicie rozebrany w latach 50 XX wieku. W latach powojennych zabudowania folwarczne stały się własnością Państwowego Gospodarstwa Rolnego (PGR), a pozostałe ziemie, w ramach reformy rolnej, rozdysponowano na poszczególnych mieszkańców. W latach 80 XX wieku powstało we wsi osiedle domów wielorodzinnych dla pracowników PGR.

Barokowa rezydencja w Pławnej została zapewne wzniesiona w XVIII w., być może przez rodzinę von Wentzky. Był to budynek murowany z cegły, otynkowany, założony na rzucie prostokąta, podpiwniczony, dwukondygnacyjny, z zagospodarowanym poddaszem, nakryty dachem mansardowym z wystawkami i lukarnami. Pałac posiadał siedmioosiową fasadę, z centralną trzyosiową częścią zaakcentowaną wystawką, zamkniętą trójkątnym przyczółkiem. Główne wejście umieszczono na osi budynku. Elewacje pałacu dzielone były pilastrami. Do obecnych czasów przetrwał pochodzący z XIX w. park krajobrazowy. W parku dominuje drzewostan liściasty: klony, lipy, kasztanowce, buki. Obok parku zabudowania folwarczne z XIX i XX w. Warto zwrócić uwagę na jedną z oficyn, będącą przebudowanym, w ostatnim ćwierćwieczu dziewiętnastego stulecia, budynkiem gospodarczym. Budynek murowany z cegły, wzniesiony na planie prostokąta, trzykondygnacyjny, nakryty dachem mansardowym z lukarnami. Fasada siedmioosiowa, asymetryczna, z wykuszem, podtrzymywanym przez dwa filary i zwieńczonego balkonem. Elewacje oficyny zachowały liczne detale architektoniczne: boniowane naroża i przyziemie, obramowania wokół otworów okiennych gzymsy przepaskowe między kondygnacjami, proste gzymsy nadokienne, podokienniki.

SZCZODROWICE. Powiat strzeliński, gmina Strzelin.

Majątek w Szczodrowicach należał między innymi do: Stritschkego von Czirn w 1463 r., rodu von Axleben w XVI w., hrabiego von Sandrasky w 1783 r., rodziny Zirpel od 1821 r. W 1886 r. właścicielem dóbr był Robert Zirpel. W tym czasie posiadłość liczyła 116 ha. Przed 1894 r. majątek odziedziczył Kurt Zirpel i majątek pozostawał w jego rękach przynajmniej do 1937 roku, wówczas powierzchnia dóbr wynosiła 132 ha. W okresie powojennym został znacjonalizowany. W czasach Polski Ludowej folwarkiem zarządzała Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna. Dwór wykorzystywano jako budynek mieszkalno-biurowy. Obecnie w dalszym ciągu pełni taką funkcję. Wokół dworu pozostały pofolwarczne zabudowania gospodarcze.

Renesansowy budynek dworu wzniesiony w ostatnim ćwierćwieczu XVI w., w kolejnych wiekach kilkakrotnie przebudowywany i powiększony, pozbawiony większości cech stylowych. Dwór murowany z kamienia i cegły, potynkowany, założony na planie prostokąta, podpiwniczony, dwukondygnacyjny, nakryty dachem mansardowym i jednospadowym. Fasada zachodnia siedmioosiowa, z głównym wejściem na osi, poprzedzonym kamiennymi schodami. Wejście ozdabia manierystyczny portal z 1589 r., z inskrypcją i kartuszami herbowymi rodów von Axleben oraz von Czirn. Elewacja tylna sześćoosiowa, z trzykondygnacyjną częścią środkową. Elewacje pozbawione detali architektonicznych, za wyjątkiem obramowań otworów okiennych i portalu w fasadzie. Układ wnętrza budynku przekształcony. W piwnicach zachowane sklepienia kolebkowe, pozostałe pomieszczenia nakryte płaskimi stropami.

WARKOCZ. Powiat strzeliński, gmina Strzelin.

Wzmianka o miejscowości pochodzi już z 1301 r. W 1519 r. Warkocz nabyła rodzina von Redern z pobliskich Wyszonowic. Po 1750 r. miejscowość należała do Pale Maksymiliana von Gaffron. Od 1783 r. dobra rycerskie Warkocz posiadał ród von Minckwitz. W 1845 i 1857 r. właścicielką majątku była Pani Elise von Schickfuss z Kojęcina (auf Baumgarten). Według książki adresowej z 1886 r. dobra liczyły 297ha i należały do Oscar von Schickfuss. Przed 1894 r. majątek odziedziczył Ernst von Schickfuss und Neudorff z Rękowa (auf Rankau). Pozostał on właścicielem posiadłości co najmniej do 1917 r. W latach 1921-1937 wzmiankowany był w Warkoczu Ernst Leopold von Schickfuss. W 1937 r. powierzchnia dóbr wynosiła 273,8 ha. Po drugiej wojnie światowej posiadłość została znacjonalizowana i przekazana w zarząd Państwowemu Gospodarstwu Rolnemu. Obecnie dawny folwark zajmuje Gospodarstwo Rolne. Budynki gospodarcze wykorzystywane są zgodnie ze swoim przeznaczeniem. W dawnej rezydencji prowadzony był remont, w jego trakcie wymieniono dach, wykonano drenaż wokół budynku oraz położono opaskę przeciwwilgociową.

W pierwszej połowie XV w. w Warkoczu znajdował się zamek, został on zniszczony

w 1441 r. w trakcie wojen husyckich. W szesnastym stuleciu w pobliżu ruin warowni wzniesiono renesansowy dwór. Około 1763 r. i pod koniec XIX w. rezydencja została przebudowana. Następnie na początku XX w. rodzina von Schickfuss powiększyła ją o dodatkowe skrzydło. Budynek murowany z kamienia i cegły, potynkowany, założony na planie zbliżonym do litery „L”, dwukondygnacyjny, z zagospodarowanym poddaszem, nakryty dachem czterospadowym -korpus i dwuspadowym -skrzydło. Fasada południowa ośmioosiowa, z głównym wejściem ozdobionym neorenesansowym portalem z końca XIX w. Wejście dodatkowo akcentuje trójkątna wystawka. Elewacje z niewielką ilością detali architektonicznych, zachowały dwa portale oraz proste obramowania otworów okiennych. Na piętrze dobudowanego skrzydła niewielka loggia. Korpus od wschodu wzmocniony przyporami. Wnętrze głównego skrzydła dwutraktowe, z klatką schodową w przedłużeniu sieni. W drugim skrzydle układ pomieszczeń nieregularny. W dwóch salach zachowane sklepienia krzyżowe, w pozostałych wnętrzach stropy odcinkowe i płaskie. Od północy do dworu przylega park krajobrazowy z pierwszej połowy XIX w. W zachowanym starodrzewie wyróżniają się dęby i kasztanowce. Elewacje frontowa skierowana w stronę dziedzińca gospodarczego, wokół którego założone zabudowania folwarczne: oficyny, stodoły, obora.

WĄWOLNICA. Powiat strzeliński, gmina Strzelin.

Pierwsza wzmianka o miejscowości pochodzi już z 1299 r. Wąwolnica przez znaczną część swej historii była własnością kościelną. W 1299 r. należała do klasztoru cystersów z Krzeszowic. Następnie weszła w skład dóbr posiadanych przez klaryski ze Strzelina, pozostała w ich rękach do 1540 r. W 1783 r. Wąwolnica była częścią królewskiej domeny. Dobra rycerskie w miejscowości rozparcelowano zapewne już w XIX w. Dzięki temu w Wąwolnicy powstało kilka większych majątków. Jeden z nich, zwany Erbscholtsei, należał od 1840 r. do rodziny Kaerber. Właścicielami innego znaczącego majątku była w XIX w. rodzina Giehler. W 1894 r. posiadłości w Wąwolnicy należały do: Friedricha Kaerbera – Erbscholtsei, Gustava Gieglera. Friedrich Kaerber pozostał właścicielem dóbr do 1930 r., następnie należały one do jego spadkobierców Pani Gertrud Kaerber. W 1937 r. majątek rodziny Kaerber liczył 139 ha. Po drugiej wojnie światowej posiadłość została nacjonalizowana. W czasach Polski Ludowej pałac zmieniono w wielorodzinny budynek mieszkalny. Obecnie jest on własnością prywatną. Drugi większy majątek w Wąwolnicy przed 1902 r. przeszedł na własność Heinricha Rohde z Konradowic (auf Kurtwitz). Pozostał on właścicielem dóbr do 1937 roku.

Rezydencja o cechach neorenesansowych, wzniesiona zapewne przez rodzinę Kaerber po 1840 roku. Budynek remontowany po 1985 roku. Pałac murowany z kamienia i cegły, otynkowany, założony na planie prostokąta, podpiwniczony, dwukondygnacyjny, z zagospodarowanym poddaszem, nakryty dachem czterospadowym i płaskim nad dobudówką. Fasada północno-zachodnia dziewięćosiowa, z centralnym trzyosiowym ryzalitem mieszczącym główne wejście. Ryzalit zamyka trójkątny szczyt z gzymsem konsolkowym i okulusem. Od wschodu pałac powiększono o niższą jednoosiową dobudówkę. W elewacji ogrodowej pałacu niewielki wykusz. Elewacje zachowały liczne detale architektoniczne: boniowane przyziemie, gzymsy między kondygnacjami i proste gzymsy nadokienne, obramowania wokół niektórych otworów okiennych. Okna w większości prostokątne, ale również zamknięte łukiem odcinkowym i pełnym. Układ wnętrz dwutraktowy z centralną sienią i klatką schodową. Piwnice nakryte stropami odcinkowymi,

w pozostałych wnętrzach zastosowano stropy płaskie z sufitami. Pałac skierowany jest elewacją frontową na dziedziniec folwarczny. Wokół dziedzińca zabudowania gospodarcze z drugiej połowy XIX w., przebudowane w czasach Polski Ludowej. Obecnie część z nich użytkowana. Od południa do rezydencji przylega niewielki park krajobrazowy z drugiej połowy XIX w. W parku dominuje liściasty drzewostan: dęby, kasztanowce, jesiony.

ŻELEŹNIK. Powiat strzeliński, gmina Strzelin.

Wzmianki o miejscowości pochodzą już z 1253 r. Majątek w Żeleźniku należał między innymi do: Chrystiana Eicke w 1363 r., rodu von Schellendorf w XV w., rodziny von Bischofsheim, Nikela von Gersdorf do 1604 r., Nikela von Possadowsky, rodziny von Gregersdorf, rodu von Dyhr po 1631 r. do około 1666 r. i ponownie po 1698 r., rodziny von Hohenhaus po 1666 r., rodu von Waffenberg w latach 1719-1746, Johanna Friedricha Fischera, rodziny von Nimptsch od 1761 r., rodziny Schwarzer od 1796 r., barona von Koppy w 1845 r. W 1854 r. posiadłość nabył Johann Gottlieb Walter. W 1886 r. należące do niego dobra w Żeleźniku liczyły 388 ha. Po śmierci Johanna

Gottlieba Waltera majątek należał do jego spadkobierców. W 1902 i 1905 r. posiadłością zarządzał dzierżawca Hermann Kampffe z Muchowca. W 1909 r. jako właścicielka dóbr Żeleźnik wymieniona została Pani Bertha Walter. Przed 1912 r. najprawdopodobniej Bertha Walter wyszła za mąż za Gottfrieda von Obernitz, który w 1912 i 1917 r. zarządzał gospodarstwem w Żeleźniku. Następnie majątek otrzymał Herbert Walter wzmiankowany w księgach adresowych z lat 1921-1937. W 1937 r. powierzchnia dóbr w Żeleźniku wynosiła 375,1 ha. Po zakończeniu drugiej wojny światowej posiadłość została znacjonalizowana i przekazana w zarząd Państwowemu Gospodarstwu Rolnemu. Obecnie pałac jest własnością prywatną.

Pierwsza rezydencja w Żeleźniku została wzniesiona w XVII w. W pierwszej połowie XVIII w. zbudowano istniejący do dziś barokowy pałac. Rodzina Walter w pierwszym ćwierćwieczu XX w. w znacznym stopniu przebudowała należącą do niej siedzibę. W 1945 r. budynek został uszkodzony. Obecnie prywatny właściciel prowadzi żmudne prace remontowe. Pałac w Żeleźniku to budynek murowany z kamienia i cegły, potynkowany, wzniesiony na rzucie prostokąta, podpiwniczony, dwukondygnacyjny, z zagospodarowanym poddaszem, nakryty dachem mansardowym z lukarnami i powiekami. Fasada północna jedenastoosiowa, z głównym wejściem na osi budynku. Centralna część elewacji frontowej trzyosiowa, zaakcentowana podziałem pilastrowym i trójkątnym naczółkiem. Elewacje zachowały liczne detale architektoniczne: pilastry, gzymsy, obramowania wokół otworów okiennych, owalne płyciny między kondygnacjami, neobarokowe portale. Układ wnętrz trzytraktowy z centralnie usytuowanym hallem, w nim klatka schodowa. W piwnicach sklepienia kolebkowe, kolebkowe z lunetami, krzyżowe oraz stropy odcinkowe. W pomieszczeniach przyziemia i piętra stropy z dekoracją fasetową, na poddaszu stropy belkowe z dekoracją malarską. Zachowane neobarokowe kominki oraz dekoracje stiukowe ścian i drewniana okładzina w jednym z pomieszczeń.

Do pałacu przylega park i ogród założony na tarasach nad korytem rzeki Krynki w pierwszej połowie XVIII w. Teren wokół pałacu i parku otoczony kamiennym murem. Na południe od rezydencji rozciąga się dziedziniec gospodarczy, wokół którego wzniesiono zabudowania folwarczne. Wśród nich warto zwrócić uwagę na spichlerz z tarczą zegarową ze

stiukowymi znakami zodiaku. Do ogrodzenia rezydencji przylega dawny cmentarz z zabytkowym kościołem filialnym p.w. Matki Boskiej Szkaplerznej, wzmiankowanym po raz pierwszy w 1377 r., w czasach późniejszych przekształconym w stylu barokowym i neobarokowym. W kościele znaczny zbiór płyt nagrobnych i epitafiów.

6.1 Na terenie miasta ochroną prawną zostały objęte następujące dobra kultury:

Tab. 2. Obiekty wpisane do rejestru zabytków:

Lp	Miejscowość	obiekt	lokalizacja	nr	Rodzaj obiektu		Data rejestru
2.	Strzelin	Miasto			obszar	A/1422/39 2	25-11-1956
3.	Strzelin	Pozostałości obwarowań miejskich			Mury miejskie	A/1423/16 36	12-04-1966
4.	Strzelin	Kościół par. Podwyższenia Krzyża św.	ul. Św. Floriana	2	Kościół	A/1437/14 0	10-03-1950
5.	Strzelin	Klasztor ss. Boromeuszek	ul. Św. Floriana, (Książąt Brzeskich 5)	2	Klasztor	A/1319/14 1	10-03-1950
6.	Strzelin	Kościół par. Matki Chrystusa i św. Jana od Ewangelii Braci Czeskich	Ul. Staromiejska	23	Kościół	505/A/05	15-04-2005
7.	Strzelin	Kościół pom. Św. Gotarda	Ul. Michała Archaniola		Kościół	A/1320/13 9	10-03-1950
8.	Strzelin	Kaplica szpitalna św. Jerzego	Ul. Brzegowa	10	kaplica	A/1321/16 21	08-04-1966
9.	Strzelin	Park miejski	Wzgórze parkowe		park/ogród	A/1424/55 0/W	27-12-1984
10.	Strzelin	D. Gasthaus ob. Hotel Maria	Wzgórze parkowe		publiczny		
11.	Strzelin	Zespół dworca kolejowego	ul. Bolka I Świdnickiego		zespół	A/1429/65 4/W	15-06-1991
12.	Strzelin	Dworzec	ul. Bolka I Świdnickiego		dworzec	A/1429/65 4/W	15-06-1991
13.	Strzelin	Świetlica i telegraf			publiczny	A/1429/65 4/W	15-06-1991
14.	Strzelin	2 wiaty peronowe			przemysłowy	A/1429/65 4/W	15-06-1991
15.	Strzelin	3 ostony zejść podziemnych			inny	A/1429/65 4/W	15-06-1991

16.	Strzelin	Nastawnia			inny	A/1429/65 4/W	15-06- 1991
17.	Strzelin	Zespół młyna	Ul. Brzegowa	2	zespół	A/1432/47 2/W	22-12- 1980
18.	Strzelin	dom mieszkalny	Ul. Brzegowa	2	budynek mieszkalny	A/1432/47 2/W	22-12- 1980
19.	Strzelin	Budynek - młyn ob. Zakład produkcyjny	Ul. Brzegowa	2	budynek gospodarczy	A/1432/47 2/W	22-12- 1980
20.	Strzelin	budynek	Ul. Brzegowa	2	ogrodzenie	A/1432/47 2/W	22-12- 1980
21.	Strzelin	Willa	Ul. Brzegowa	11	budynek mieszkalny	A/1433/47 5/W	22-12- 1980
22.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Brzegowa	15	budynek mieszkalny	A/1434/47 5/W	22-12- 1980
23.	Strzelin	Dom mieszkalny	Ul. Brzegowa	17b	budynek mieszkalny	A/1435/47 6/W	22-12- 1980
24.	Strzelin	Dom mieszkalny (relikty zamku)	ul. Św. Floriana	14	budynek mieszkalny	A/1436/52 9/W	02-09- 1987
25.	Strzelin	D. plebana ewangelika	ul. Św. Jana	10	plebania	465/527/ W	02-09- 1987
26.	Strzelin	Pocztą	ul. Pocztowa	11	publiczny	A/1439/48 0/W	22-12- 1980
27.	Strzelin	Ratusz	Rynek		ratusz	A/1440/53 1/W	02-09- 1987
28.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Staszica	4	budynek mieszkalny	A/1441/47 3/W	22-12- 1980
29.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Wodna	5	budynek mieszkalny	A/1442/47 7/W	22-12- 1980
30.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Wolności	12	budynek mieszkalny	A/1443/47 8/W	22-12- 1980
31.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Wolności	17	budynek mieszkalny	A/1444/48 1/W	22-12- 1980

Tab. 3. W gminnej ewidencji zabytków miasta Strzelin ujęto:

L.p	Miejscowość	obiekt	Lokalizacja	nr	Rodzaj obiektu
1.	Strzelin	Historyczny układ urbanistyczny miasta z przedmieściami			Obszar
2.	Strzelin	Fragment pierścienia murów	ul. Pocztowa, Staszica, Brzegowa		Mury miejskie
3.	Strzelin	Baszta Prochowa			Mury miejskie

4.	Strzelin	Zespół klasztorny	ul. św. Floriana	2	Zespół klasztorny
5.	Strzelin	Dzwonnica	ul. Św. Floriana	2	Dzwonnica
6.	Strzelin	Mur kościoła z bramą			Ogrodzenie
7.		Mur klasztorny	Ul. Św. Floriana	2	Ogrodzenie
8.	Strzelin	Zespół kościelny			Zespół kościelny
9.	Strzelin	Mur kościoła z bramą	Ul. Staromiejska		Ogrodzenie
10.		Cmentarze husycki	Ul. Staromiejska		Cmentarz
11.		Zespół cmentarny	Ul. Oławska		Zespół
12.	Strzelin	Cmentarz żydowski, ob. Kat	Ul. Oławska		Cmentarz
13.	Strzelin	Kaplica cmentarna			Kaplica
14.	Strzelin	Mur cmentarny z bramą			Ogrodzenie
15.	Strzelin	Park miejski d. cmentarz	ul. Staszica		park/ogród
16.	Strzelin	Cmentarz starołuterański	ul. Wojska Polskiego		Cmentarz
17.	Strzelin	Cmentarz ewangelicki	ul. Wojska Polskiego		Cmentarz
18.	Strzelin	Cmentarz adwentyści dnia siódmego	ul. Wojska Polskiego		Cmentarz
19.	Strzelin	Cmentarz katolicki	ul. Wrocławska		Cmentarz
20.	Strzelin	kaplica	ul. Wrocławska		Kaplica
21.	Strzelin	D. cmentarz kat. ob. Baza PKS	ul. Wrocławska	27	Cmentarz
22.	Strzelin	D. Gasthaus ob. Hotel Maria	Wzgórze parkowe		Publiczny
23.	Strzelin	Ekspedycja kolejowa			Inny
24.	Strzelin	Waga kolejowa			Przemysłowy
25.	Strzelin	Kamienica	ul. Bolka I Świdnickiego	2	budynek mieszkalny
26.	Strzelin	Kamienica	ul. Bolka I Świdnickiego	3	budynek mieszkalny
27.	Strzelin	Willa	ul. Bolka I Świdnickiego	4	budynek mieszkalny
28.	Strzelin	Kamienica	ul. Bolka I Świdnickiego	5	budynek mieszkalny
29.	Strzelin	Willa. Ob. Prokuratura Rejonowa	ul. Bolka I Świdnickiego	6	Urząd
30.	Strzelin	Budynek Sądu Rejonowego	ul. Bolka I Świdnickiego	7	Publiczny
31.	Strzelin	Kamienica	ul. Bolka I Świdnickiego	9	budynek mieszkalny
32.	Strzelin	Kamienica	ul. Bolka I Świdnickiego	11	budynek mieszkalny
33.	Strzelin	Dom Wycieczkowy PTTK "Polonia"	ul. Bolka I Świdnickiego	14	Publiczny
34.	Strzelin	Kamienica	ul. Bolka I Świdnickiego	14a	budynek mieszkalny
35.	Strzelin	Kamienica	ul. Bolka I Świdnickiego	16, 18-20	budynek mieszkalny

36.	Strzelin	Kamienica	ul. Bolka I Świdnickiego	17	budynek mieszkalny
37.	Strzelin	Kamienica	ul. Bolka I Świdnickiego	27	budynek mieszkalny
38.	Strzelin	Zespół mleczarni	ul. Borowska	55	Zespół
39.	Strzelin	Budynek biurowy	ul. Borowska	55	budynek biurowy
40.	Strzelin	Budynek produkcyjny	ul. Borowska	55	Przemysłowy
41.	Strzelin	Transformator	ul. Borowska	55	Transformator
42.	Strzelin	Ogrodzenie z bramami	ul. Borowska	55	Ogrodzenie
43.	Strzelin	Dom mieszkalny	Ul. Brzegowa	6	budynek mieszkalny
44.	Strzelin	Browar	Ul. Brzegowa	7	Przemysłowy
45.	Strzelin	Budynek produkcyjny I	ul. Brzegowa	7	Przemysłowy
46.	Strzelin	Budynek produkcyjny II	Ul. Brzegowa	7	Przemysłowy
47.	Strzelin	Budynek produkcyjny III	Ul. Brzegowa	7	Przemysłowy
48.	Strzelin	Kotłownia	Ul. Brzegowa	7	Przemysłowy
49.	Strzelin	Brama wjazdowa	ul. Brzegowa	7	Inny
50.	Strzelin	Mur graniczny	ul. Brzegowa	7	Ogrodzenie
51.	Strzelin	Dom mieszkalny	Ul. Brzegowa	14	budynek mieszkalny
52.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Brzegowa	16	budynek mieszkalny
53.	Strzelin	Dom mieszkałno - gospodarczy	ul. Brzegowa	17a	budynek mieszkalno – gospodarczy
54.	Strzelin	Zabudowa gospodarcza	ul. Brzegowa	18	budynek gospodarczy
55.	Strzelin	Budynek gospodarczy I	Ul. Brzegowa	18	budynek gospodarczy
56.	Strzelin	Budynek gospodarczy II	ul. Brzegowa	18	budynek gospodarczy
57.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Brzegowa	22	budynek mieszkalny
58.	Strzelin	Budynek gospodarczy	ul. Brzegowa	22	budynek gospodarczy
59.	Strzelin	Budynek gospodarczy	ul. Brzegowa	26	budynek gospodarczy
60.	Strzelin	Dom mieszkalno- gospodarczy	ul. Brzegowa	28	budynek mieszkalno – gospodarczy
61.	Strzelin	Dom mieszkalno- gospodarczy	ul. Brzegowa	29	budynek mieszkalno- gospodarczy
62.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Brzegowa	31	budynek mieszkalny
63.	Strzelin	Stodoła	ul. Brzegowa	31	budynek gospodarczy
64.	Strzelin	Dom mieszkalny	Ul. Brzegowa	32	budynek mieszkalny
65.	Strzelin	Zagroda	ul. Brzegowa	34	Zespół
66.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Brzegowa	34	budynek mieszkalny
67.	Strzelin	Budynek gospodarczy I	ul. Brzegowa	34	budynek gospodarczy
68.	Strzelin	Budynek gospodarczy II	Ul. Brzegowa	34	budynek gospodarczy

69.	Strzelin	Budynek gospodarczy III	ul. Brzegowa	34	budynek gospodarczy
70.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Brzegowa	36	budynek mieszkalny
71.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Brzegowa	37	budynek mieszkalny
72.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Brzegowa	38	budynek mieszkalny
73.	Strzelin	Budynek gospodarczy	ul. Brzegowa	38	budynek mieszkalny
74.	Strzelin	Dom mieszkalno-gospodarczy	Ul. Brzegowa	40	budynek mieszkalno-gospodarczy
75.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Brzegowa	44	budynek mieszkalny
76.	Strzelin	Budynek gospodarczy I	ul. Brzegowa	44	budynek gospodarczy
77.	Strzelin	Budynek gospodarczy II	ul. Brzegowa	44	budynek gospodarczy
78.	Strzelin	Dom mieszkalny	Ul. Brzegowa	48	budynek mieszkalny
79.	Strzelin	Budynek gospodarczy	ul. Brzegowa	48	budynek gospodarczy
80.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Brzegowa	49	budynek mieszkalny
81.	Strzelin	Brama wjazdowa	Ul. Brzegowa	49	Inny
82.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Brzegowa	50	budynek mieszkalny
83.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Brzegowa	51	budynek mieszkalny
84.	Strzelin	Budynek gospodarczy	ul. Brzegowa	51	budynek gospodarczy
85.	Strzelin	Dom mieszkalny	Ul. Brzegowa	51a	budynek mieszkalny
86.	Strzelin	Budynek gospodarczy	ul. Brzegowa	51a	budynek gospodarczy
87.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Brzegowa	52	budynek mieszkalny
88.	Strzelin	Stodoła	Ul. Brzegowa	52	budynek gospodarczy
89.	Strzelin	Brama wjazdowa	Ul. Brzegowa	52	Inny
90.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Brzegowa	53	budynek mieszkalny
91.	Strzelin	Stodoła	ul. Brzegowa	53	budynek gospodarczy
92.	Strzelin	Dom mieszkalno-gospodarczy	Ul. Brzegowa	54	budynek mieszkalno-gospodarczy
93.	Strzelin	Budynek gospodarczy	ul. Brzegowa	54	budynek gospodarczy
94.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Brzegowa	55	budynek mieszkalny
95.	Strzelin	Zabudowa gospodarcza	ul. Brzegowa	55	budynek gospodarczy
96.	Strzelin	Dom mieszkalny	Ul. Brzegowa	56	budynek mieszkalny
97.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Brzegowa	56	budynek mieszkalny
98.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Brzegowa	60	budynek mieszkalny
99.	Strzelin	Dom mieszkalno-gospodarczy	Ul. Brzegowa	61	budynek mieszkalno-gospodarczy

100.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Brzegowa	62	budynek mieszkalny
101.	Strzelin	Dom mieszkalny ob.. Lecznica dla zwierząt	ul. Brzegowa	63	budynek mieszkalny
102.	Strzelin	Dom mieszkalny	Ul. Brzegowa	64	budynek mieszkalny
103.	Strzelin	Zakład Przetwórstwa Mięsnego (zespół rzeźni)	ul. Brzegowa	68	Zespół
104.	Strzelin	Budynek administracji	ul. Brzegowa	68	budynek biurowy
105.	Strzelin	Budynek produkcji	ul. Brzegowa	68	Przemysłowy
106.	Strzelin	Magazyn	Ul. Brzegowa	68	Magazyn
107.	Strzelin	Hala uboju	ul. Brzegowa	68	Przemysłowy
108.	Strzelin	Zakład produkcji wody	ul. Brzegowa	69	Zespół
109.	Strzelin	Przepompownia wody pitnej	Ul. Brzegowa	69	Przemysłowy
110.	Strzelin	Stacja uzdatniania wody	ul. Brzegowa	69	Przemysłowy
111.	Strzelin	Przepompownia ścieków	ul. Brzegowa	70/71	Przemysłowy
112.	Strzelin	Budynek przepompowni	Ul. Brzegowa	70	Przemysłowy
113.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Brzegowa	70	budynek mieszkalny
114.	Strzelin	Młyn Wierzbowy Młyn (ruina)	ul. Brzegowa - przedłużenie		Młyn
115.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Dubois	1/3.	budynek mieszkalny
116.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Dubois	2/4.	budynek mieszkalny
117.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Dzierżoniowska	1	budynek mieszkalny
118.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Dzierżoniowska	2	budynek mieszkalny
119.	Strzelin	Zabudowa rejonu energetycznego	ul. Dzierżoniowska	51	Przemysłowy
120.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Dworcowa	25	budynek mieszkalny
121.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Św. Floriana	6	budynek mieszkalny
122.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Św. Floriana	10	budynek mieszkalny
123.	Strzelin	Willa	ul. Św. Jana	4	budynek mieszkalny
124.		Willa	ul. Św. Jana	6	budynek mieszkalny
125.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Św. Jana	20	budynek mieszkalny
126.	Strzelin	Dom mieszkalny ob. Internat LC	ul. Jana Pawła II	22	budynek mieszkalny
127.	Strzelin	Budynek LC., d. Gimnazjum Królewskie	ul. Jana Pawła II	23	Szkoła
128.	Strzelin	Szkoła podstawowa d. bud. Garnizonowy (ujeżdżalnie)	ul. Jana Pawła II	1	Szkoła
129.	Strzelin	Zespół gazowni	ul. Kamienna	3	Zespół
130.	Strzelin	Budynek główny gazowni	ul. Kamienna	3	Przemysłowy
131.	Strzelin	Zbiornik gazu	ul. Kamienna	3	Przemysłowy
132.	Strzelin	Willa d. właściciela	ul. Kamienna	3	budynek mieszkalny
133.	Strzelin	Kamienica	ul. Kilińskiego	1	budynek mieszkalny
134.	Strzelin	Kamienica	ul. Kopernika	23	budynek mieszkalny
135.	Strzelin	Kamienica	ul. Kopernika	25	budynek mieszkalny
136.	Strzelin	Kamienica	ul. Kościelna	12	budynek mieszkalny

137.	Strzelin	Kamienica	ul. Kościuszki	2	budynek mieszkalny
138.	Strzelin	Kamienica	ul. Kościuszki	27	budynek mieszkalny
139.	Strzelin	Kamienica	ul. Kościuszki	29	budynek mieszkalny
140.	Strzelin	Kamienica	ul. Kościuszki	31	budynek mieszkalny
141.	Strzelin	Kamienica	ul. Kościuszki	33	budynek mieszkalny
142.	Strzelin	Kamienica	ul. Kościuszki	34	budynek mieszkalny
143.	Strzelin	Kamienica	ul. Kościuszki	36	budynek mieszkalny
144.	Strzelin	Kamienica	ul. Kościuszki	38	budynek mieszkalny
145.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Kościuszki	40	budynek mieszkalny
146.	Strzelin	Kamienica	ul. Kościuszki	42	budynek mieszkalny
147.	Strzelin	Dom mieszkalny d. stajnie	ul. Kościuszki	43	budynek mieszkalny
148.	Strzelin	Willa	ul. Królowej Jadwigi	1	budynek mieszkalny
149.	Strzelin	Willa	ul. Królowej Jadwigi	2	budynek mieszkalny
150.	Strzelin	Willa	ul. Królowej Jadwigi	3	budynek mieszkalny
151.	Strzelin	Willa	ul. Królowej Jadwigi	4	budynek mieszkalny
152.	Strzelin	Willa	ul. Królowej Jadwigi	5	budynek mieszkalny
153.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Królowej Jadwigi	5/7.	budynek mieszkalny
154.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Królowej Jadwigi	6/8.	budynek mieszkalny
155.	Strzelin	Sąd Królewski tzw. Dom książąt Brzeskich	ul. Książąt Brzeskich	1	Publiczny
156.	Strzelin	Pałacyk	ul. Książąt Brzeskich	7	Pałac
157.	Strzelin	Budynek mieszkalny	ul. 1 Maja	1-6.	budynek mieszkalny
158.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Matejki	11/13/15	budynek mieszkalny
159.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Matejki	19/21/23	budynek mieszkalny
160.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Matejki	25/29/31	budynek mieszkalny
161.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Matejki	28/30	budynek mieszkalny
162.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Matejki	33/35/37	budynek mieszkalny
163.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Mickiewicza	12,12a	budynek mieszkalny
164.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Mickiewicza	13	budynek mieszkalny
165.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Mickiewicza	14	budynek mieszkalny
166.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Mickiewicza	16	budynek mieszkalny
167.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Mickiewicza	18	budynek mieszkalny
168.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Mickiewicza	20	budynek mieszkalny
169.	Strzelin	Budynek gospodarczy na terenie zakładu "Hycral"	W głębi kwartalu: Mickiewicza - Bolka I Świdnickiego – Piłsudskiego		budynek gospodarczy
170.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Ogrodowa	1/2.	budynek mieszkalny
171.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Ogrodowa	3/4.	budynek mieszkalny
172.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Ogrodowa	5/6.	budynek mieszkalny
173.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Ogrodowa	7/8.	budynek mieszkalny
174.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Ogrodowa	9/10.	budynek mieszkalny
175.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Ogrodowa	11	budynek mieszkalny
176.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Ogrodowa	13	budynek mieszkalny

177.	Strzelin	Dom mieszkalno-gospodarczy	ul. Okrzei	1	budynek mieszkalno-gospodarczy
178.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Okrzei	2	budynek mieszkalny
179.	Strzelin	Willa	ul. Okrzei	6	budynek mieszkalny
180.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Okrzei	8	budynek mieszkalny
181.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Okrzei	9	budynek mieszkalny
182.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Oławska	1	budynek mieszkalny
183.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Oławska	2	budynek mieszkalny
184.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Oławska	3	budynek mieszkalny
185.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Oławska	4	budynek mieszkalny
186.	Strzelin	Willa	ul. Parkowa	1	budynek mieszkalny
187.	Strzelin	Willa	ul. Parkowa	2	budynek mieszkalny
188.	Strzelin	Willa	ul. Parkowa	3	budynek mieszkalny
189.	Strzelin	Willa	ul. Parkowa	4	budynek mieszkalny
190.	Strzelin	Willa	ul. Parkowa	5	budynek mieszkalny
191.	Strzelin	Willa	ul. Parkowa	6	budynek mieszkalny
192.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Piłsudskiego	1	budynek mieszkalny
193.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Piłsudskiego	5	budynek mieszkalny
194.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Piłsudskiego	6	budynek mieszkalny
195.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Piłsudskiego	7	budynek mieszkalny
196.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Piłsudskiego	9	budynek mieszkalny
197.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Piłsudskiego	11	budynek mieszkalny
198.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Piłsudskiego	16	budynek mieszkalny
199.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Piłsudskiego	18	budynek mieszkalny
200.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Piłsudskiego	19/21	budynek mieszkalny
201.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Piłsudskiego	20	budynek mieszkalny
202.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Piłsudskiego	22/24	budynek mieszkalny
203.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Piłsudskiego	23/25	budynek mieszkalny
204.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Piłsudskiego	27/29	budynek mieszkalny
205.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Piłsudskiego	31/33	budynek mieszkalny
206.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Piłsudskiego	35	budynek mieszkalny
207.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Piłsudskiego	37/39	budynek mieszkalny
208.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Piłsudskiego	41/43	budynek mieszkalny
209.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Pocztowa	3	budynek mieszkalny
210.	Strzelin	Dom mieszkalny d. Więzienie	ul. Pocztowa	4	budynek mieszkalny
211.	Strzelin	Willa	ul. Pocztowa	5	budynek mieszkalny
212.	Strzelin	Willa	ul. Pocztowa	6	budynek mieszkalny
213.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Pocztowa	13	budynek mieszkalny
214.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Polna	1	budynek mieszkalny
215.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Polna	2	budynek mieszkalny
216.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Polna	3	budynek mieszkalny
217.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Polna	4	budynek mieszkalny

218.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Polna	14	budynek mieszkalny
219.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Powstańców Śląskich	1/2.	budynek mieszkalny
220.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Powstańców Śląskich	3/4.	budynek mieszkalny
221.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Powstańców Śląskich	5/6.	budynek mieszkalny
222.	Strzelin	Budynek gospodarczy	ul. Różana		budynek gospodarczy
223.	Strzelin	Willa	ul. Rybna	10	budynek mieszkalny
224.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Rybna	12	budynek mieszkalny
225.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Rycerska	5	budynek mieszkalny
226.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Rycerska	7	budynek mieszkalny
227.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Rycerska	10	budynek mieszkalny
228.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Rycerska	12	budynek mieszkalny
229.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Sienkiewicza	1/3.	budynek mieszkalny
230.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Sienkiewicza	2/4.	budynek mieszkalny
231.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Sienkiewicza	9/11.	budynek mieszkalny
232.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Sienkiewicza	10/12.	budynek mieszkalny
233.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Sienkiewicza	13/15	budynek mieszkalny
234.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Sienkiewicza	14/16	budynek mieszkalny
235.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Sienkiewicza	17/19	budynek mieszkalny
236.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Sienkiewicza	18/20	budynek mieszkalny
237.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Sienkiewicza	21/23	budynek mieszkalny
238.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Sienkiewicza	22/24	budynek mieszkalny
239.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Sienkiewicza	25/27	budynek mieszkalny
240.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Sienkiewicza	26/28	budynek mieszkalny
241.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Sienkiewicza	29/31	budynek mieszkalny
242.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Sienkiewicza	30/32	budynek mieszkalny
243.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Sienkiewicza	33/35	budynek mieszkalny
244.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Sienkiewicza	34/36	budynek mieszkalny
245.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Sienkiewicza	37/39	budynek mieszkalny
246.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Sikorskiego	1	budynek mieszkalny
247.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Sikorskiego	3	budynek mieszkalny
248.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Sikorskiego	4	budynek mieszkalny
249.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Sikorskiego	5	budynek mieszkalny
250.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Sikorskiego	6	budynek mieszkalny
251.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Sikorskiego	7	budynek mieszkalny
252.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Sikorskiego	8	budynek mieszkalny
253.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Sikorskiego	9	budynek mieszkalny
254.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Sikorskiego	10	budynek mieszkalny
255.	Strzelin	Kamienica	ul. Sikorskiego	11	budynek mieszkalny
256.	Strzelin	Kamienica	ul. Sikorskiego	12	budynek mieszkalny
257.	Strzelin	Kamienica	ul. Sikorskiego	13	budynek mieszkalny

258.	Strzelin	Kamienica	ul. Sikorskiego	14	budynek mieszkalny
259.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Słowackiego	3	budynek mieszkalny
260.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Słowackiego	5	budynek mieszkalny
261.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Słowackiego	6/8.	budynek mieszkalny
262.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Słowackiego	9/11.	budynek mieszkalny
263.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Słowackiego	10/12.	budynek mieszkalny
264.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Słowackiego	14/16	budynek mieszkalny
265.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Słowackiego	15	budynek mieszkalny
266.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Słowackiego	18/20	budynek mieszkalny
267.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Słowackiego	22/24	budynek mieszkalny
268.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Słowackiego	26	budynek mieszkalny
269.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Słowackiego	28	budynek mieszkalny
270.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Słowackiego	30	budynek mieszkalny
271.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Staromiejska	6	budynek mieszkalny
272.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Staromiejska	8	budynek mieszkalny
273.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Staromiejska	9	budynek mieszkalny
274.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Staromiejska	9a	budynek mieszkalny
275.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Staromiejska	10	budynek mieszkalny
276.	Strzelin	Dom mieszkalny, d. plebania kościoła luterńskiego	ul. Staromiejska	12	budynek mieszkalny
277.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Staromiejska	14	budynek mieszkalny
278.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Staromiejska	16	budynek mieszkalny
279.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Staromiejska	18	budynek mieszkalny
280.	Strzelin	Willa	ul. Staromiejska	20	budynek mieszkalny
281.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Staromiejska	21	budynek mieszkalny
282.	Strzelin	Schronisko młodzieżowe, ob.. Klub sportowy "Strzelin"	ul. Staromiejska	24	Publiczny
283.	Strzelin	Dom mieszkalno- gospodarczy	ul. Staromiejska	25	budynek mieszkalno- gospodarczy
284.	Strzelin	Budynek gospodarczy	ul. Staromiejska	25	budynek gospodarczy
285.	Strzelin	Stodoła	ul. Staromiejska	25	budynek gospodarczy
286.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Staromiejska	27	budynek mieszkalny
287.	Strzelin	Dom mieszkalno- gospodarczy	ul. Staromiejska	29	budynek mieszkalno- gospodarczy
288.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Staromiejska	31	budynek mieszkalny
289.	Strzelin	budynek gospodarczy I	ul. Staromiejska	31	budynek gospodarczy
290.	Strzelin	Budynek gospodarczy II	ul. Staromiejska	31	budynek gospodarczy
291.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Staromiejska	32	budynek mieszkalny

292.	Strzelin	Budynek gospodarczy	ul. Staromiejska	32	budynek gospodarczy
293.	Strzelin	Zespół d. plebanii ewangelickiej	ul. Staromiejska	34	Zespół
294.	Strzelin	D. plebana ewangelika ob.. Dom mieszkalny	ul. Staromiejska	34	budynek mieszkalny
295.	Strzelin	Budynek gospodarczy I	ul. Staromiejska		budynek gospodarczy
296.	Strzelin	Budynek gospodarczy II	ul. Staromiejska		budynek gospodarczy
297.	Strzelin	Stodoła	ul. Staromiejska		budynek gospodarczy
298.	Strzelin	Bram wjazdowa z ogrodzeniem	ul. Staromiejska		Inny
299.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Staromiejska	35	budynek mieszkalny
300.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Staromiejska	40	budynek mieszkalny
301.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Staromiejska	42	budynek mieszkalny
302.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Staromiejska	44	budynek mieszkalny
303.	Strzelin	Dom mieszkalno-gospodarczy	ul. Staromiejska	46	budynek mieszkalno-gospodarczy
304.	Strzelin	Dom mieszkalno-gospodarczy	ul. Staromiejska	48	budynek mieszkalno-gospodarczy
305.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Staromiejska	56	budynek mieszkalny
306.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Staromiejska	58	budynek mieszkalny
307.	Strzelin	Dom mieszkalno-gospodarczy	ul. Staromiejska	60	budynek mieszkalno-gospodarczy
308.	Strzelin	Zagroda	ul. Staromiejska	62, 62a	Zespół
309.	Strzelin	Budynek przemysłowy	ul. Staromiejska	64	przemysłowy
310.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Staszica	66	budynek mieszkalny
311.	Strzelin	Zespół Szkół Zawodowych	ul. Wodna	5	Szkoła
312.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Wodna	7	budynek mieszkalny
313.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Wodna	9	budynek mieszkalny
314.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Wodna	11	budynek mieszkalny
315.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Wodna	12	budynek mieszkalny
316.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Wodna	14	budynek mieszkalny
317.	Strzelin	Willa	ul. Wojska Polskiego	3	budynek mieszkalny
318.	Strzelin	Willa	ul. Wojska Polskiego	5	budynek mieszkalny
319.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Wojska Polskiego	7	budynek mieszkalny
320.	Strzelin	Willa	ul. Wojska Polskiego	9	budynek mieszkalny
321.	Strzelin	Willa	ul. Wojska Polskiego	11	budynek mieszkalny
322.	Strzelin	D. Łaźnie	ul. Wojska Polskiego	18	Publiczny
323.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Wojska Polskiego	20	budynek mieszkalny
324.	Strzelin	Kamienica	ul. Wolności	9	budynek mieszkalny

325.	Strzelin	Kamienica ob.. Powiatowa Komenda Policji	ul. Wolności	15	Publiczny
326.	Strzelin	Kamienica	ul. Wolności	19/20	budynek mieszkalny
327.	Strzelin	Kamienica	ul. Wolności	23	budynek mieszkalny
328.	Strzelin	Kamienica	ul. Wolności	25	budynek mieszkalny
329.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Wolności	27	budynek mieszkalny
330.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Wolności	29	budynek mieszkalny
331.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Wolności	31	budynek mieszkalny
332.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Wrocławska	24	budynek mieszkalny
333.	Strzelin	Budynek Liceum Medycznego	ul. Wrocławska	25	Szkoła
334.	Strzelin	Willa ob. Zakład produkcyjny	ul. Wrocławska	28	budynek mieszkalny
335.	Strzelin	Zespół d. Domu Ludowego	ul. Wrocławska	30	Publiczny
336.	Strzelin	Budynek d. Spółdzielni Pracy "Dzianintex"	ul. Wrocławska	30	Inny
337.	Strzelin	Kuźnia i stajnia	ul. Wrocławska	32, 32a	budynek gospodarczy
338.	Strzelin	Willa	ul. Wrocławska	34	budynek mieszkalny
339.	Strzelin	Willa	ul. Wrocławska	36	budynek mieszkalny
340.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Wrocławska	39/41	budynek mieszkalny
341.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Wrocławska	43/45	budynek mieszkalny
342.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Wrocławska	47/49	budynek mieszkalny
343.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Wrocławska	50	budynek mieszkalny
344.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Wrocławska	54	budynek mieszkalny
345.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Wrocławska	58	budynek mieszkalny
346.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Wrocławska	60	budynek mieszkalny
347.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Wrocławska	62	budynek mieszkalny
348.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Wrocławska	64	budynek mieszkalny
349.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Wrocławska	78/80	budynek mieszkalny
350.	Strzelin	D. zajazd ob. Budynek administracyjny	ul. Żąbkowicka	9	Publiczny
351.	Strzelin	Zespół budynków	ul. Żąbkowicka	11	Zespół
352.	Strzelin	Budynek Urzędu Miasta i Gminy	ul. Żąbkowicka	11	Publiczny
353.	Strzelin	Oficyna, ob.. Biura	ul. Żąbkowicka	11a	budynek biurowy
354.	Strzelin	Willa	ul. Żąbkowicka	18	budynek mieszkalny
355.	Strzelin	Willa	ul. Żąbkowicka	19	budynek mieszkalny
356.	Strzelin	Willa	ul. Żąbkowicka	21	budynek mieszkalny
357.	Strzelin	Willa	ul. Żąbkowicka	22	budynek mieszkalny
358.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Żąbkowicka	24	budynek mieszkalny
359.	Strzelin	Willa	ul. Żąbkowicka	26	budynek mieszkalny
360.	Strzelin	Willa	ul. Żąbkowicka	27	budynek mieszkalny
361.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Żąbkowicka	28/29	budynek mieszkalny

362.	Strzelin	Ośrodek Szkolno-Wychowawczy, d. Dom Starców	ul. Ząbkowicka	30	Szkoła
363.	Strzelin	Willa	ul. Ząbkowicka	31	budynek mieszkalny
364.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Ząbkowicka	32	budynek mieszkalny
365.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Ząbkowicka	45	budynek mieszkalny
366.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Ząbkowicka	60	budynek mieszkalny
367.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Ząbkowicka	64	budynek mieszkalny
368.	Strzelin	Szkoła, ob.. Internat ZSZ	ul. Ząbkowicka	70	Szkoła
369.	Strzelin	Zespół cukrowni	ul. Ząbkowicka		Zespół
370.	Strzelin	Budynek administracji	ul. Ząbkowicka		budynek biurowy
371.	Strzelin	Laboratorium	ul. Ząbkowicka		przemysłowy
372.	Strzelin	Produktownia	ul. Ząbkowicka		przemysłowy
373.	Strzelin	Magazyn wyśrodków suchych	ul. Ząbkowicka		przemysłowy
374.	Strzelin	Magazyn wyśrodków II	ul. Ząbkowicka		przemysłowy
375.	Strzelin	Budynek wagi i plantacji	ul. Ząbkowicka		przemysłowy
376.	Strzelin	Pakownia	ul. Ząbkowicka		przemysłowy
377.	Strzelin	Budynek pras wyśrodkowych	ul. Ząbkowicka		przemysłowy
378.	Strzelin	Magazyn cukru	ul. Ząbkowicka		przemysłowy
379.	Strzelin	Dział budowlany	ul. Ząbkowicka		przemysłowy
380.	Strzelin	D. suszarnia, ob.. Magazyn techniczny	ul. Ząbkowicka		przemysłowy
381.	Strzelin	D. suszarnia, ob.. Magazyn cukru	ul. Ząbkowicka		przemysłowy
382.	Strzelin	Waga kolejowa	ul. Ząbkowicka		przemysłowy
383.	Strzelin	Odlewnia	ul. Ząbkowicka		przemysłowy
384.	Strzelin	Kotłownia	ul. Ząbkowicka		przemysłowy
385.	Strzelin	Piec wapienny	ul. Ząbkowicka		Przemysłowy
386.	Strzelin	Surownia	ul. Ząbkowicka		Przemysłowy
387.	Strzelin	Garaże	ul. Ząbkowicka		Przemysłowy
388.	Strzelin	Remiza Zakładowa	ul. Ząbkowicka		Przemysłowy
389.	Strzelin	Dom mieszkalny dla pracowników	ul. Ząbkowicka	47-49-51	budynek mieszkalny
390.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Zielna	6	budynek mieszkalny
391.	Strzelin	Stodołę	ul. Zielna	6	budynek gospodarczy
392.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Zielna	9	budynek mieszkalny
393.	Strzelin	Budynek gospodarczy	ul. Zielna	9	budynek gospodarczy
394.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Zielna	4	budynek mieszkalny
395.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Żwirki i Wigury	5	budynek mieszkalny
396.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Żwirki i Wigury	8	budynek mieszkalny
397.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Żwirki i Wigury	9	budynek mieszkalny
398.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Żwirki i Wigury	11/13.	budynek mieszkalny

399.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Żwirki i Wigury	12	budynek mieszkalny
400.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Żwirki i Wigury	15	budynek mieszkalny
401.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Żwirki i Wigury	16	budynek mieszkalny
402.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Żwirki i Wigury	18	budynek mieszkalny
403.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Żwirki i Wigury	20	budynek mieszkalny
404.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Żwirki i Wigury	21	budynek mieszkalny
405.	Strzelin	Wieża Ciśnień	na pd. Wschód od miasta		Przemysłowy

Poniżej przedstawiono, zestawienie procentowe poszczególnych rodzajów zabytków:

1. Miasto: 0,3%
2. Pozostałości obwarowań miejskich: 0,3%
3. Obiekty sakralne: kościoły, klasztor, kaplice, plebanie, dzwonnica: 3%
4. Park miejski: 0,3%
5. Zespół dworca kolejowego: 2%
6. Osłony zejść podziemnych: 0,7%
7. Młyn i obiekty młyna: 0,9%
8. Willa: 8,3%
9. Dom mieszkalny: 46%
10. Dom mieszkalny (relikty zamku): 0,3%
11. Budynki użyteczności publicznej: ratusz, poczta, zajazdy, sąd, szkoły, bud. administracji: 6%
12. Baszta Prochowa: 0,3%
13. Mury, ogrodzenia, bramy: kościołów, klasztorów i cmentarzy: 2,3%
14. Cmentarze i obiekty cmentarne: 2,3%
15. Kamienica: 7,1 %
16. Budynki i obiekty przemysłowe: browar, budynki produkcyjne, kotłownia, budynki: przetwórstwa mięsnego, gazowni, stacji uzdatniania wody, przepompowni, kuźnia, stajnia, budynki cukrowni, magazyny odlewnia, wieża ciśnień: 8,7%
17. Budynki i obiekty gospodarcze: 7,5%
18. Dom mieszkano gospodarczy: 3,4%
19. Pałacyk: 0,3%

Tab. 4. Obiekty wpisane do rejestru zabytków:

Lp	Miejscowość	Obiekt	nr	Rodzaj obiektu	Rejestr Zabytku	Data wpisu do rejestru
1.	Biały Kościół	Kościół par. NMP		kościół	A/1312/316	2.06.1954
2.	Biedzychów	Kościół fil. Naradzenia św. Jana Chrzcziciela	14	kościół	A/1313/1241	23.08.2002
3.	Brozec	Kościół par. św. Jakuba Apostoła	2	kościół	A/1314/1610	24.02.2005

4.	Brożec	Pałac	69	pałac	A/1386/602/W	31.09.1996
5.	Dankowice	Kościół par. św. Józefa Oblubieńca	11	kościół	A/1315/1611	24.02.2005
6.	Dobrogoszcz	Zespół pałacowy		zespół pałacowy	138/A/02/1-11	
7.	Dobrogoszcz	Pałac		pałac	138/A/02/1-11	
8.	Dobrogoszcz	Oficyna mieszkalna		budynek mieszkalny		
9.	Dobrogoszcz	Spichlerz		budynek gospodarczy	138/A/02/1-11	
10	Dobrogoszcz	Stodoła		budynek gospodarczy	138/A/02/1-11	
11	Dobrogoszcz	Stodoła		budynek gospodarczy	138/A/02/1-11	
12	Dobrogoszcz	Magazyn		magazyn	138/A/02/1-11	
13	Dobrogoszcz	Stajnia		budynek gospodarczy	138/A/02/1-11	
14	Dobrogoszcz	Stajnia		budynek gospodarczy	138/A/02/1-11	
15	Dobrogoszcz	Ogrodzenie zespołu		ogrodzenie	138/A/02/1-11	
16	Dobrogoszcz	Park		park/ogród	138/A/02/1-11	
17	Dobrogoszcz	Budowla parkowa		inny	138/A/02/1-11	
18	Gębzyce	Dwór		dwór	A/1381/1629	24.02.2009
19	Głęboka	Park pałacowy		park/ogród	A/1382/526/W	30.07.2012
20	Karszów	Cmentarz i kościół		cmentarz i kościół	A/1316/575/W	01.09.1987
21	Krzepice	Pałac	8	pałac	A/1384/1631	
22	Krzepice	Park pałacowy			A/1383/574/W	
23	Ludów Polski	Pałac	16 a	pałac	A/1385/528/W	30.07.2012
24	Muchowiec	Zespół Dworski		zespół dworski	A/1411/723/W	
25	Muchowiec	Dwór, ob. Dom mieszkalny	42	dwór	A/1411/723/W	
26	Muchowiec	Oficyna mieszkalna I	40	budynek mieszkalny	A/1411/723/W	
27	Muchowiec	Oficyna mieszkalna II	42	budynek mieszkalny	A/1411/723/W	
28	Muchowiec	Obora	42	budynek gospodarczy	A/1411/723/W	
29	Muchowiec	Gorzelnia ob. Obora	42	przemysłowy	A/1411/723/W	
30	Muchowiec	Spichlerz	42	budynek gospodarczy	A/1411/723/W	
31	Muchowiec	Stodoła I	42	budynek gospodarczy	A/1411/723/W	
32	Muchowiec	Stodoła II	42	budynek gospodarczy	A/1411/723/W	
33	Muchowiec	Stodoła III	42	budynek gospodarczy	A/1411/723/W	
34	Muchowiec	Stodoła IV	42	budynek gospodarczy	A/1411/723/W	

35	Muchowiec	Mur graniczny		ogrodzenie	A/1411/723/W	
36	Muchowiec	Teren sadu i ogrodów gosp.		park/ogród	A/1411/723/W	
37	Nieszkowice	Kościół fil. Św. Jana Kantego		kościół	A/1317/1617	24.02.2005
38	Nieszkowice	Zamek z fosą (ruina)	47	zamek	A/1387/590/W	32133
39	Nowolesie	Kościół par. św Marcina	36	kościół	A/1318/505/W	30.04.1936
40	Warkocz	Oficyna mieszkalna I	22	budynek mieszkalny	A/1412/534/W	32022
41	Warkocz	Park krajobrazowy		park/ogród	A/1413/580/W	3.10.1943
42	Wąwolnica	Park pałacowy		park/ogród	A/1414/522/W	30.07.2012
43	Żeleźnik	Zespół kościelny		zespół kościelny		
44	Żeleźnik	Kościół fil. Matki Boskiej Szkaplerznej	6	kościół	A/1322/1625	24.02.2005
45	Żeleźnik	Pałac	5	pałac	A/1415/1245	23.08.2002
46	Żeleźnik	Altana		inny	A/1415/1246	23.08.2003
47	Żeleźnik	Park		park/ogród	A/1416/581/W	31.10.1943
48	Żeleźnik	Spichlerz	11	budynek gospodarczy	A/1417/1637	24.02.2009

Tab. 5. Zabytki ujęte w gminnej ewidencji zabytków gm. Strzelin:

Lp	Miejscowość	Obiekt	nr	Rodzaj obiektu
1.	BIAŁY KOŚCIÓŁ	Historyczny układ ruralistyczny wsi		Obszar
2.	Biały Kościół	Cmentarz wiejski		Cmentarz
3.	Biały Kościół	Mur cmentarny		Ogrodzenie
4.	Biały Kościół	Zespół folwarczny	25	zespół folwarczny
5.	Biały Kościół	Dom mieszkalny	25	budynek mieszkalny
6.	Biały Kościół	Oficyna mieszkalna	25	budynek mieszkalny
7.	Biały Kościół	Budynek gospodarczy I	25	budynek gospodarczy
8.	Biały Kościół	Budynek gospodarczy II	25	budynek gospodarczy
9.	Biały Kościół	Obora I	25	budynek gospodarczy
10.	Biały Kościół	Obora II, ob. Magazyn	25	budynek gospodarczy
11.	Biały Kościół	Stodoła	25	budynek gospodarczy
12.	Biały Kościół	Spichlerz	25	budynek gospodarczy
13.	Biały Kościół	Stajnia	25	budynek gospodarczy
14.	Biały Kościół	Młyn gospodarczy z domem mieszkalnym	1	Młyn
15.	Biały Kościół	Dom mieszkalny	16	budynek mieszkalny
16.	Biały Kościół	Poczta. Ob. Dom mieszkalny	19	budynek mieszkalny
17.	Biały Kościół	Dom mieszkalny	22	budynek mieszkalny
18.	Biały Kościół	Dom mieszkalny	28	budynek mieszkalny
19.	Biały Kościół	Dom mieszkalny	29	budynek mieszkalny

20.	Biały Kościół	Budynek gospodarczy	29	budynek mieszkalny
21.	Biały Kościół	Dom mieszkalny	30	budynek mieszkalny
22.	Biały Kościół	Dom mieszkalny	31	budynek mieszkalny
23.	Biały Kościół	Zespół dworca kolejowego		Zespół
24.	Biały Kościół	Dworzec		Dworzec
25.	Biały Kościół	2 nastawnie kolejowe		Przemysłowy
26.	Biały Kościół	Budynek gospodarczy		budynek gospodarczy
27.	Biały Kościół	Budynek WC		Inny
28.	BIEDRZYCHÓW	Historyczny układ ruralistyczny wsi		Obszar
29.	Biedrzychów	Cmentarz		Cmentarz
30.	Biedrzychów	Mur cmentarny		Ogrodzenie
31.	Biedrzychów	Dom mieszkalny	9	
32.	Biedrzychów	Budynek gospodarczy	9	
33.	Biedrzychów	Obora	9	
34.	Biedrzychów	Dom mieszkalny	23	
35.	Biedrzychów	Budynek gospodarczy	23	
36.	Biedrzychów	Dom mieszkalny	24	
37.	Biedrzychów	Dom mieszkalny	30	
38.	Biedrzychów	Zagroda	32/34	
39.	Biedrzychów	Dom mieszkalny	32	
40.	Biedrzychów	Dom mieszkalny	34	
41.	Biedrzychów	Stodoła	34	
42.	Biedrzychów	Dom mieszkalny	35	
43.	Biedrzychów	Dom mieszkalny	43	
44.	Biedrzychów	Obora	43	
45.	Biedrzychów	Stodoła	43	
46.	Biedrzychów	Transformator		
47.	BIERZYN	Historyczny układ ruralistyczny wsi		Obszar
48.	Bierzyn	Zespół folwarczny	3	zespół folwarczny
49.	Bierzyn	Oficyna I	3	budynek gospodarczy
50.	Bierzyn	Oficyna II	3	budynek gospodarczy
51.	Bierzyn	Dom mieszkalno-gospodarczy	3	budynek mieszkalno-gospodarczy
52.	Bierzyn	Budynek gospodarczy	3	budynek gospodarczy
53.	Bierzyn	Obora	3	budynek gospodarczy
54.	Bierzyn	Owczarnia, ob. Obora	3	budynek gospodarczy
55.	Bierzyn	Stodoły I-II-III	3	budynek gospodarczy
56.	Bierzyn	Stajnia, ob.. magazyn	3	budynek gospodarczy
57.	Bierzyn	Kuźnia	3	budynek gospodarczy
58.	Bierzyn	Park dworski		park/ogród
59.	Bierzyn	Dom mieszkalny	18	budynek mieszkalny

60.	Bierzyn	Obora	18	budynek gospodarczy
61.	Bierzyn	Dom mieszkalny	30	budynek mieszkalny
62.	Bierzyn	Park dworski		park/ogród
63.	BROŻEC	Historyczny układ ruralistyczny wsi		Obszar
64.	Brożec	Zespół kościelny		zespół kościelny
65.	Brożec	Cmentarz		Cmentarz
66.	Brożec	Mur cmentarny z bramą		Ogrodzenie
67.	Brożec	D. plebania	81	Plebania
68.	Brożec	Zespół pałacowy	69	zespół pałacowy
69.	Brożec	Kapliczka		Kaplica
70.	Brożec	Stajnia	69	budynek gospodarczy
71.	Brożec	Obora	69	budynek gospodarczy
72.	Brożec	Stodoła	69	budynek gospodarczy
73.	Brożec	Ogrodzenie	69	Ogrodzenie
74.	Brożec	Dom mieszkalny	8	budynek mieszkalny
75.	Brożec	Zagroda	9	Zespół
76.	Brożec	Dom mieszkalny	9	dom mieszkalny
77.	Brożec	Stodoła	9	budynek gospodarczy
78.	Brożec	Dom mieszkalno- gospodarczy	13	budynek mieszkalno- gospodarczy
79.	Brożec	Dom mieszkalny	24	budynek mieszkalny
80.	Brożec	Dom mieszkalny	25	budynek mieszkalny
81.	Brożec	Obora	25	budynek gospodarczy
82.	Brożec	Zagroda	39	Zagroda
83.	Brożec	Dom mieszkalny	39	budynek mieszkalny
84.	Brożec	Obora	39	budynek gospodarczy
85.	Brożec	Stodoła	39	budynek gospodarczy
86.	Brożec	Ogrodzenie	39	Ogrodzenie
87.	Brożec	Dom mieszkalny	42	budynek mieszkalny
88.	Brożec	Dom mieszkalny	57	budynek mieszkalny
89.	Brożec	Dom mieszkalny	59	budynek mieszkalny
90.	Brożec	Dom mieszkalny	66	budynek mieszkalny
91.	Brożec	Dom mieszkalny	67	budynek mieszkalny
92.	Brożec	Dom mieszkalny	68	budynek mieszkalny
93.	Brożec	Dom mieszkalny	70	budynek mieszkalny
94.	Brożec	Dom mieszkalny, dawna szkoła	71	budynek mieszkalny
95.	Brożec	Dom mieszkalno- gospodarczy	76	budynek mieszkalno- gospodarczy
96.	Brożec	Stodoła	76	budynek gospodarczy
97.	Brożec	Dom mieszkalny	77	budynek mieszkalny
98.	Brożec	Zagroda	78	Zespół
99.	Brożec	Dom mieszkalny	78	budynek mieszkalny
100.	Brożec	Stajnia	78	budynek gospodarczy

101.	Brożec	Obora I	78	budynek gospodarczy
102.	Brożec	Obora II	78	budynek gospodarczy
103.	Brożec	Spichlerz, ob. Magazyn	78	budynek gospodarczy
104.	CHOCIWIEL	Historyczny układ ruralistyczny wsi		Obszar
105.	Chociwiel	Zespół sołectwa	14	Zespół
106.	Chociwiel	Oficyna mieszkalna I		budynek mieszkalny
107.	Chociwiel	Oficyna mieszkalna II	15	budynek mieszkalny
108.	Chociwiel	Kuźnia, ob. Dom mieszkalny i sklep		budynek gospodarczy
109.	Chociwiel	Budynek gospodarczy I		budynek gospodarczy
110.	Chociwiel	Budynek gospodarczy II		budynek gospodarczy
111.	Chociwiel	Budynek gospodarczy III		budynek gospodarczy
112.	Chociwiel	Obora, ob.. Spichlerz		budynek gospodarczy
113.	Chociwiel	Stajnia		budynek gospodarczy
114.	Chociwiel	Zagroda	17	Zespół
115.	Chociwiel	Dom mieszkalny	17	budynek mieszkalny
116.	Chociwiel	Budynek gospodarczy I	17	budynek gospodarczy
117.	Chociwiel	Budynek gospodarczy II	17	budynek gospodarczy
118.	Chociwiel	Stodoła	17	budynek gospodarczy
119.	Chociwiel	Obora	17	budynek gospodarczy
120.	Chociwiel	Zagroda	21	Zespół
121.	Chociwiel	Dom mieszkalny	21	budynek mieszkalny
122.	Chociwiel	Budynek gospodarczy	21	budynek gospodarczy
123.	Chociwiel	Stodoła	21	budynek gospodarczy
124.	CZESZYCE	Historyczny układ ruralistyczny wsi		Obszar
125.	Czeszyce	Zespół folwarczny		zespół folwarczny
126.	Czeszyce	Domek stajennego		budynek mieszkalny
127.	Czeszyce	Obora		budynek gospodarczy
128.	Czeszyce	Stodoła		budynek gospodarczy
129.	Czeszyce	Stajnia		budynek gospodarczy
130.	Czeszyce	Park krajobrazowy		park/ogród
131.	DANKOWICE	Historyczny układ ruralistyczny wsi		Obszar
132.	Dankowice	Cmentarz		Cmentarz
133.	Dankowice	Ogrodzenie cmentarza		Ogrodzenie
134.	Dankowice	Plebania		Plebania
135.	Dankowice	Cmentarz wiejski		Cmentarz
136.	Dankowice	Zespół dworski	15	zespół dworski
137.	Dankowice	Dwór	15 b	Dwór
138.	Dankowice	Oficyna mieszkalna I	15	budynek mieszkalny
139.	Dankowice	Oficyna mieszkalna II	15	budynek mieszkalny
140.	Dankowice	Stodoła I	15	budynek gospodarczy

141.	Dankowice	Stodoła II	15	budynek gospodarczy
142.	Dankowice	Stodoła III	15	budynek gospodarczy
143.	Dankowice	Stajnia I	15	budynek gospodarczy
144.	Dankowice	Stajnia II	15	budynek gospodarczy
145.	Dankowice	Obora	15	budynek gospodarczy
146.	Dankowice	Spichlerz	15	budynek gospodarczy
147.	Dankowice	Ogrodzenie z bramą	15	Ogrodzenie
148.	Dankowice	Park dworski		park/ogród
149.	Dankowice	Dom mieszkalny	2	budynek mieszkalny
150.	Dankowice	Dom mieszkalny	3	budynek mieszkalny
151.	Dankowice	Dom mieszkalny	14	budynek mieszkalny
152.	DĘBNIKI	Historyczny układ ruralistyczny wsi		Obszar
153.	Dębnyki	Stodoła	1	budynek gospodarczy
154.	Dębnyki	Dom mieszkalny	2	budynek mieszkalny
155.	Dębnyki	Dom mieszkalny	3	budynek mieszkalny
156.	Dębnyki	Dom mieszkalny	7	budynek mieszkalny
157.	Dębnyki	Dom mieszkalny	8	budynek mieszkalny
158.	Dębnyki	Dom mieszkalny	10	budynek mieszkalny
159.	Dębnyki	Dom mieszkalny	17	budynek mieszkalny
160.	DOBROGOSZCZ	Historyczny układ ruralistyczny wsi		Obszar
161.	Dobrogoszcz	Dom mieszkalny		budynek mieszkalny
162.	Dobrogoszcz	Dom mieszkalny		budynek mieszkalny
163.	Dobrogoszcz	Dom mieszkalny		budynek mieszkalny
164.	Dobrogoszcz	Dom mieszkalny		budynek mieszkalny
165.	GĘBCZYCE	Historyczny układ ruralistyczny wsi		Obszar
166.	Gębczyce	Zespół dworski		
167.	Gębczyce	Oficyna mieszkalna		budynek mieszkalny
168.	Gębczyce	Spichlerz		budynek gospodarczy
169.	Gębczyce	Obora		budynek gospodarczy
170.	Gębczyce	Stodoły		budynek gospodarczy
171.	Gębczyce	Wozownia		budynek gospodarczy
172.	Gębczyce	Stajnia		budynek gospodarczy
173.	Gębczyce	Gołębnik i kurnik		Inny
174.	Gębczyce	Fragment ogrodzenia z bramą		Ogrodzenie
175.	Gębczyce	Park dworski		park/ogród
176.	Gębczyce	Dom mieszkalny		budynek mieszkalny
177.	Gębczyce	Zagroda		Zespół
178.	Gębczyce	Dom mieszkalny przy wapiennikach		budynek mieszkalny

179.	Gębczyce	Komórki gospodarcze przy domu		budynek gospodarczy
180.	Gębczyce	Wapiennik I z murem		Inny
181.	Gębczyce	Wapiennik II		Inny
182.	Gębczyce	Kuźnia		budynek gospodarczy
183.	GĘBICE	Historyczny układ ruralistyczny wsi		Obszar
184.	Gębice	Szkoła		Szkoła
185.	Gębice	Dom mieszkalny	5	budynek mieszkalny
186.	Gębice	Dom mieszkalny	7	budynek mieszkalny
187.	Gębice	Obora	7	budynek gospodarczy
188.	Gębice	Stodoła	7	budynek gospodarczy
189.	Gębice	Dom mieszkalny	17	budynek mieszkalny
190.	Gębice	Budynek gospodarczy	17	budynek gospodarczy
191.	Gębice	Dom mieszkalny	18	budynek mieszkalny
192.	Gębice	Dom mieszkalny	25	budynek mieszkalny
193.	Gębice	Dom mieszkalny	29	budynek mieszkalny
194.	GĘSINIEC	Historyczny układ ruralistyczny wsi		Obszar
195.	GŁĘBOKA	Historyczny układ ruralistyczny wsi		Obszar
196.	Głęboka	Zespół pałacowy		zespół pałacowy
197.	Głęboka	Pałac	18	Pałac
198.	Głęboka	Oficyna mieszkalna	15	budynek mieszkalny
199.	Głęboka	Dom mieszkalny	17	budynek mieszkalny
200.	Głęboka	Stajnia, ob.. Budynek gospodarczy		budynek gospodarczy
201.	Głęboka	Obora I		budynek gospodarczy
202.	Głęboka	Obora II		budynek gospodarczy
203.	Głęboka	Stodoła		budynek gospodarczy
204.	Głęboka	Spichlerz		budynek gospodarczy
205.	Głęboka	Wozownia		budynek gospodarczy
206.	Głęboka	Ogrodzenie zespołu		Ogrodzenie
207.	Głęboka	Aleja przy ogrodzeniu		Inny
208.	Głęboka	Zespół młyna		Zespół
209.	Głęboka	Młyn z częścią mieszkalną	1	Młyn
210.	Głęboka	Dom mieszkalny	2	budynek mieszkalny
211.	Głęboka	Dom mieszkalny	11	budynek mieszkalny
212.	Głęboka	Kuźnia		budynek gospodarczy
213.	Głęboka	Zespół budynków kolejowych		Zespół
214.	Głęboka	Dom dróżnika		Inny
215.	Głęboka	Budynek gospodarczy		budynek gospodarczy

216.	GOŚCIECICE	Historyczny układ ruralistyczny wsi		Obszar
217.	Gościence	Dom mieszkalny	2	budynek mieszkalny
218.	Gościence	Dom mieszkalny	4	budynek mieszkalny
219.	Gościence	Dom mieszkalny	19	budynek mieszkalny
220.	Gościence	Budynek gospodarczy	19	budynek gospodarczy
221.	Gościence	Dom mieszkalny	19a	budynek mieszkalny
222.	Gościence	Budynek gospodarczy	19a	budynek gospodarczy
223.	Gościence	Dom mieszkalny	24	budynek mieszkalny
224.	Gościence	Budynek gospodarczy	24	budynek gospodarczy
225.	Gościence	Dom mieszkalny	25	budynek mieszkalny
226.	Gościence	Dom mieszkalny	26	budynek mieszkalny
227.	Gościence	Stodoła	26	budynek gospodarczy
228.	Gościence	ogrodzenie	26	Ogrodzenie
229.	Gościence	Dom mieszkalny	29	budynek mieszkalny
230.	Gościence	Dom mieszkalny	30	budynek mieszkalny
231.	Gościence	Dom mieszkalny	35	budynek mieszkalny
232.	Gościence	Dom mieszkalny	37	budynek mieszkalny
233.	Gościence	Dom mieszkalny	76	budynek mieszkalny
234.	Gościence	Dom mieszkalny	79	budynek mieszkalny
235.	Gościence	Stodoła	79	budynek gospodarczy
236.	Gościence	Dom mieszkalno- gospodarczy	83	budynek mieszkalno- gospodarczy
237.	Gościence	Dom mieszkalny	84 a	budynek mieszkalny
238.	Gościence	Dom mieszkalny	87	budynek mieszkalny
239.	Gościence	Dom mieszkalny	88	budynek mieszkalny
240.	Gościence	Dom mieszkalny	96	budynek mieszkalny
241.	Gościence	Dom mieszkalny	98	budynek mieszkalny
242.	Gościence	Dom mieszkalny	101	budynek mieszkalny
243.	Gościence	Dom mieszkalny	103	budynek mieszkalny
244.	Gościence	Dom mieszkalny	106	budynek mieszkalny
245.	Gościence	Dom mieszkalny	107	budynek mieszkalny
246.	Gościence	Dom mieszkalny	109	budynek mieszkalny
247.	Gościence	Dom mieszkalny	111	budynek mieszkalny
248.	Gościence	Dom mieszkalny	112	budynek mieszkalny
249.	Gościence	Dom mieszkalny	138	budynek mieszkalny
250.	Gościence	Dom mieszkalny	148	budynek mieszkalny
251.	Gościence	Dom mieszkalny	150	budynek mieszkalny
252.	Gościence	Dom mieszkalny	151	budynek mieszkalny
253.	Gościence	Dom mieszkalny	158	budynek mieszkalny
254.	Gościence	Szkoła, ob. Dom mieszkalny		budynek gospodarczy
255.	Gościence	Kuźnia		budynek gospodarczy
256.	GÓRZEC	Historyczny układ ruralistyczny wsi		Obszar

257.	Górzec	Zespół pałacowy		zespół pałacowy
258.	Górzec	Pałac, ob. Dom dziecka	21	Pałac
259.	Górzec	Ogrodzenie zespołu		Ogrodzenie
260.	Górzec	Park		park/ogród
261.	Górzec	Zespół dworski(Solectwo)	6	zespół dworski
262.	Górzec	Dwór Sołtysa, ob. Dom mieszkalny	6	Dwór
263.	Górzec	Stajnia	6	budynek gospodarczy
264.	Górzec	Stodoła	6	budynek gospodarczy
265.	Górzec	Obora	6	budynek gospodarczy
266.	Górzec	Spichlerz	6	budynek gospodarczy
267.	Górzec	Ogrodzenie	6	Ogrodzenie
268.	Górzec	Dom mieszkalny	4	budynek mieszkalny
269.	Górzec	Zagroda	10	Zespół
270.	Górzec	Dom mieszkalny	10	budynek mieszkalny
271.	Górzec	Stajnia	10	budynek gospodarczy
272.	Górzec	Obora	10	budynek gospodarczy
273.	Górzec	Stodoła	10	budynek gospodarczy
274.	Górzec	Budynek gospodarczy	10	budynek gospodarczy
275.	Górzec	Ogrodzenie z bramą	10	Ogrodzenie
276.	Górzec	Zespół młyński, ob. Fabryka pasz		Zespół
277.	Górzec	Spichlerz, d. młyn	10	budynek gospodarczy
278.	Górzec	Spichlerz		budynek gospodarczy
279.	Górzec	Magazyn		budynek gospodarczy
280.	Górzec	Budynek bramny	14	Inny
281.	Górzec	Zespół szkolny	20	Zespół
282.	Górzec	Szkoła	20	Szkoła
283.	Górzec	Budynek gospodarczy	20	budynek gospodarczy
284.	Górzec	Ogrodzenie	20	Ogrodzenie
285.	Górzec	Dom mieszkalny	20	budynek mieszkalny
286.	Górzec	Budynek gospodarczy	22	budynek gospodarczy
287.	Górzec	Zagroda	22	Zespół
288.	Górzec	Dom mieszkalny	24/25	budynek mieszkalny
289.	Górzec	Obora	24/26	budynek gospodarczy
290.	Górzec	Stajnia	24/27	budynek gospodarczy
291.	Górzec	Budynek gospodarczy	24/28	budynek gospodarczy
292.	Górzec	Stodoła	24/29	budynek gospodarczy
293.	Górzec	Zagroda	26/27	Zespół
294.	Górzec	Dom mieszkalny	26	budynek mieszkalny
295.	Górzec	Stodoła	26	budynek gospodarczy
296.	Górzec	Dom mieszkalny	27	budynek mieszkalny
297.	Górzec	Stajnia	28/27	budynek gospodarczy
298.	Górzec	Ogrodzenie z balustradą	31	Ogrodzenie

299.	Górzec	Dom mieszkalny		budynek mieszkalny
300.	KACZÓW	Historyczny układ zabudowy przysiółka		Obszar
301.	Kaczów	Dom mieszkalny	185	budynek mieszkalny
302.	Kaczów	Dom mieszkalny	186	budynek mieszkalny
303.	Kaczów	Dom mieszkalny	189	budynek mieszkalny
304.	Kaczów	Dom mieszkalny	197	budynek mieszkalny
305.	Kaczów	Dom mieszkalny	203	budynek mieszkalny
306.	Kaczów	Dom mieszkalny	205	budynek mieszkalny
307.	Kaczów	Dom mieszkalny	206	budynek mieszkalny
308.	KARSZÓW	Historyczny układ ruralistyczny wsi		Obszar
309.	Karszów	Zespół kościelny		zespół kościelny
310.	Karszów	Kościół fil. Niepokalanego Poczęcia NMP		Kościół
311.	Karszów	Kaplica grobowa		Kaplica
312.	Karszów	Ogrodzenie cmentarza z bramą		Ogrodzenie
313.	Karszów	Zespół dworski		zespół dworski
314.	Karszów	Dwór	42	budynek Dwór
315.	Karszów	Dom mieszkalny	40	budynek mieszkalny
316.	Karszów	Dom mieszkalny	39	budynek mieszkalny
317.	Karszów	Budynek gospodarczy I		budynek gospodarczy
318.	Karszów	Budynek gospodarczy II		budynek gospodarczy
319.	Karszów	Brama wjazdowa		Inny
320.	Karszów	Zbiorcza szkoła gminna		Szkoła
321.	KARSZÓWEK	Historyczny układ ruralistyczny wsi		Obszar
322.	Karszówek	Zespół pałacowy	36	zespół pałacowy
323.	Karszówek	Oficyna pałacowa ob. Dom mieszkalny	36	budynek mieszkalny
324.	Karszówek	Oficyna		budynek mieszkalny
325.	Karszówek	Oficyna mieszkalna z wozownią		budynek mieszkalny
326.	Karszówek	Stajnia I		budynek gospodarczy
327.	Karszówek	Stajnia II		budynek gospodarczy
328.	Karszówek	Stajnia z wozownią		budynek gospodarczy
329.	Karszówek	Obora		budynek gospodarczy
330.	Karszówek	Stodoła		budynek gospodarczy
331.	Karszówek	Kuźnia		budynek gospodarczy
332.	Karszówek	Brama wjazdowa		Inny
333.	Karszówek	Park pałacowy		park/ogród
334.	Karszówek	Zespół budynków gospodarczych	19	Zespół
335.	Karszówek	Budynek gospodarczy	19	budynek gospodarczy
336.	Karszówek	Stodoła	19	budynek gospodarczy
337.	Karszówek	Młyn wodny, ob. Elektryczny	39	Młyn

338.	KAZANÓW	Historyczny układ ruralistyczny wsi		Obszar
339.	Kazanów	Zespół folwarczny		zespół folwarczny
340.	Kazanów	Dom mieszkalny	48 a	budynek mieszkalny
341.	Kazanów	Oficyna mieszkalna	49	budynek mieszkalny
342.	Kazanów	Oficyna mieszkalna	50	budynek mieszkalny
343.	Kazanów	Oficyna mieszkalna	50	budynek mieszkalny
344.	Kazanów	Oficyna mieszkalna	50 a-b	budynek mieszkalny
345.	Kazanów	Oficyna mieszkalna	50 e	budynek mieszkalny
346.	Kazanów	Oficyna mieszkalna	50 f	budynek mieszkalny
347.	Kazanów	Stajnia	50 g	budynek gospodarczy
348.	Kazanów	Obora	50	budynek gospodarczy
349.	Kazanów	Spichlerz	49	budynek gospodarczy
350.	Kazanów	Zespół młyna		Zespół
351.	Kazanów	Młyn, ob. Dom mieszkalny	5	Młyn
352.	Kazanów	Stajnia	5	budynek gospodarczy
353.	Kazanów	Obora	5	budynek gospodarczy
354.	Kazanów	Brama wjazdowa	5	Inny
355.	Kazanów	Dom mieszkalny	17	budynek mieszkalny
356.	Kazanów	Willa	21	budynek mieszkalny
357.	Kazanów	Transformator		transformator
358.	KRZEPICE	Historyczny układ ruralistyczny wsi		Obszar
359.	Krzepice	Zespół pałacowy		zespół pałacowy
360.	Krzepice	Oficyna mieszkalna I		
361.	Krzepice	Oficyna mieszkalna II		
362.	Krzepice	Spichlerz		
363.	Krzepice	Obora I		
364.	Krzepice	Obora II		
365.	Krzepice	Stajnia, ob. Budynek gospodarczy		
366.	Krzepice	Stodoła		
367.	Krzepice	Ogrodzenie z bramą		
368.	Krzepice	Dom mieszkalny, d. szkoła		
369.	Krzepice	Dom mieszkalny		
370.	Krzepice	Młyn wodny, ob. Dom mieszkalno-gospodarczy		
371.	KUROPATNIK	Historyczny układ ruralistyczny wsi		Obszar
372.	Kuropatnik	Kościół parafialny Narodzenia NPM		Kościół
373.	Kuropatnik	Szkoła		Szkoła
374.	Kuropatnik	Biblioteka publiczna		Publiczny
375.	Kuropatnik	Dom mieszkalny	2	budynek mieszkalny

376.	Kuropatnik	Dom mieszkalny	5	budynek mieszkalny
377.	Kuropatnik	Obora	5	budynek gospodarczy
378.	Kuropatnik	Stodoła	5	budynek gospodarczy
379.	Kuropatnik	Dom mieszkalny	6	budynek mieszkalny
380.	Kuropatnik	Dom mieszkalny	10	budynek mieszkalny
381.	Kuropatnik	Dom mieszkalny	18	budynek mieszkalny
382.	Kuropatnik	Dom mieszkalny	34	budynek mieszkalny
383.	Kuropatnik	Dom mieszkalny	40	budynek mieszkalny
384.	Kuropatnik	Dom mieszkalny	42	budynek mieszkalny
385.	Kuropatnik	Dom mieszkalny	43	budynek mieszkalny
386.	Kuropatnik	Dom mieszkalny	60	budynek mieszkalny
387.	Kuropatnik	Dom mieszkalny	66	budynek mieszkalny
388.	Kuropatnik	Dom mieszkalno- gospodarczy	69	budynek mieszkalno- gospodarczy
389.	Kuropatnik	Dom mieszkalny	75	
390.	Kuropatnik	Dom mieszkalny	76	
391.	Kuropatnik	Dom mieszkalny	77	
392.	Kuropatnik	Dom mieszkalny	58	
393.	Kuropatnik	Dom mieszkalny	105	
394.	Kuropatnik	Dom mieszkalny	112	
395.	Kuropatnik	Dom mieszkalny	115	
396.	Kuropatnik	Dom mieszkalny	122	
397.	Kuropatnik	Dom mieszkalny	123	
398.	Kuropatnik	Dom mieszkalno- gospodarczy	124	
399.	Kuropatnik	Dom mieszkalny	126	
400.	LUDÓW POLSKI	Historyczny układ ruralistyczny wsi		Obszar
401.	Ludów Polski	Zespół pałacowy		zespół pałacowy
402.	Ludów Polski	Park pałacowy		park/ogród
403.	Ludów Polski	Zespół dworski	17	zespół dworski
404.	Ludów Polski	Dwór	17	Dwór
405.	Ludów Polski	Oficyna mieszkalna	17	budynek mieszkalny
406.	Ludów Polski	Obora	17	budynek gospodarczy
407.	Ludów Polski	Spichlerz	17	budynek gospodarczy
408.	Ludów Polski	Stodoła	17	budynek gospodarczy
409.	Ludów Polski	Dom mieszkalny	7 a-b	budynek mieszkalny
410.	MIKOSZÓW	Historyczny układ ruralistyczny wsi		Obszar
411.	Mikoszów	Zespół folwarczny		zespół folwarczny
412.	Mikoszów	Oficyna	10	budynek mieszkalny
413.	Mikoszów	Oficyna mieszkalno- gospodarcza	11	budynek mieszkalny
414.	Mikoszów	Oficyna, ob. Dom mieszkalny	11	budynek mieszkalny
415.	Mikoszów	Stodoła		budynek gospodarczy
416.	Mikoszów	Dom mieszkalny	3	budynek mieszkalny

417.	Mikoszów	Dom mieszkalny	12	budynek mieszkalny
418.	Mikoszów	Szkoła	27	Szkoła
419.	Mikoszów	Dom mieszkalny	33 a	budynek mieszkalny
420.	Mikoszów	Stodoła	33 a	budynek gospodarczy
421.	Mikoszów	Zespół gorzelni		Zespół
422.	Mikoszów	Obora ob. Magazyn		budynek gospodarczy
423.	Mikoszów	Spichlerz		budynek gospodarczy
424.	MUCHOWIEC	Historyczny układ ruralistyczny wsi		Obszar
425.	Muchowiec	Dom mieszkalny	13	budynek mieszkalny
426.	Muchowiec	Dom mieszkalny	16	budynek mieszkalny
427.	Muchowiec	Dom mieszkalny	19	budynek mieszkalny
428.	Muchowiec	Dom mieszkalny	20	budynek mieszkalny
429.	Muchowiec	Dom mieszkalny	21	budynek mieszkalny
430.	Muchowiec	Dom mieszkalny	22	budynek mieszkalny
431.	Muchowiec	Dom mieszkalny	26	budynek mieszkalny
432.	Muchowiec	Stodoła	26	budynek gospodarczy
433.	MYSZKOWICE	Historyczny układ zabudowy przysiółka		Obszar
434.	Myszkowice	Dom mieszkalny	1	budynek mieszkalny
435.	Myszkowice	Dom mieszkalny	2	budynek mieszkalny
436.	Myszkowice	Dom mieszkalny	3	budynek mieszkalny
437.	NIESZKOWICE	Historyczny układ ruralistyczny wsi		Obszar
438.	Nieszkowice	Zespół kościelny		zespół kościelny
439.	Nieszkowice	Cmentarz		Cmentarz
440.	Nieszkowice	Mur cmentarny		Ogrodzenie
441.	Nieszkowice	Zespół zamkowy	47	zespół zamkowy
442.	Nieszkowice	Oficyna mieszkalna	47	budynek mieszkalny
443.	Nieszkowice	Oficyna mieszkalno- gospodarcza	47 a	budynek mieszkalno- gospodarczy
444.	Nieszkowice	Oficyna mieszkalna	47 b	budynek mieszkalny
445.	Nieszkowice	Stajnia z wozownią	47	budynek gospodarczy
446.	Nieszkowice	Stodoła	47 a	budynek gospodarczy
447.	Nieszkowice	Stodoła II	47	budynek gospodarczy
448.	Nieszkowice	Stajnia	47	budynek gospodarczy
449.	Nieszkowice	Obora	47	budynek gospodarczy
450.	Nieszkowice	Most na fosie		Most
451.	Nieszkowice	Ogrodzenie wokół fosy		Ogrodzenie
452.	Nieszkowice	Ogrodzenie gospodarcze		park/ogród
453.	Nieszkowice	Dom mieszkalny	8	budynek mieszkalny
454.	Nieszkowice	Dom mieszkalny	12	budynek mieszkalny
455.	Nieszkowice	Dom mieszkalny	14	budynek mieszkalny
456.	Nieszkowice	Dom mieszkalny	15	budynek mieszkalny

457.	Nieszkowice	Dom mieszkalny	18	budynek mieszkalny
458.	Nieszkowice	Dom mieszkalny	19	budynek mieszkalny
459.	Nieszkowice	Dom Ludowy, ob. mieszkalny	24	Publiczny
460.	Nieszkowice	Dom mieszkalny	27	budynek mieszkalny
461.	Nieszkowice	Dom mieszkalny	34	budynek mieszkalny
462.	Nieszkowice	Dom mieszkalny	35	budynek mieszkalny
463.	Nieszkowice	Dom mieszkalny	46	budynek mieszkalny
464.	NOWOLESIE	Historyczny układ ruralistyczny wsi		Obszar
465.	Nowolesie	Zespół kościelny		zespół kościelny
466.	Nowolesie	Kaplica - kostnica		Kaplica
467.	Nowolesie	Cmentarz		Cmentarz
468.	Nowolesie	Mur ceglany z bramą		Ogrodzenie
469.	Nowolesie	Zespół folwarczny	39	zespół folwarczny
470.	Nowolesie	Dom mieszkalny	39	budynek mieszkalny
471.	Nowolesie	Oficina mieszkalna	39	budynek mieszkalny
472.	Nowolesie	Spichlerz	39	budynek gospodarczy
473.	Nowolesie	Stajnia I, ob. Obora	39	budynek gospodarczy
474.	Nowolesie	Stajnia II, ob. Obora	39	budynek gospodarczy
475.	Nowolesie	Stodoła I	39	budynek gospodarczy
476.	Nowolesie	Stodoła II	39	budynek gospodarczy
477.	Nowolesie	Budynek gospodarczy	39	budynek gospodarczy
478.	Nowolesie	Dom mieszkalny	3	budynek mieszkalny
479.	Nowolesie	Dom mieszkalny	6	budynek mieszkalny
480.	Nowolesie	Dom mieszkalny	8	budynek mieszkalny
481.	Nowolesie	Dom mieszkalny	9	budynek mieszkalny
482.	Nowolesie	Dom mieszkalny	17	budynek mieszkalny
483.	Nowolesie	Dom mieszkalny	21	budynek mieszkalny
484.	Nowolesie	Dom mieszkalny	24	budynek mieszkalny
485.	Nowolesie	Dom mieszkalny	24 a	budynek mieszkalny
486.	Nowolesie	Dom mieszkalny	26	budynek mieszkalny
487.	Nowolesie	Dom mieszkalny	30	budynek mieszkalny
488.	Nowolesie	Dom mieszkalny	31	budynek mieszkalny
489.	Nowolesie	Dom mieszkalny	33	budynek mieszkalny
490.	Nowolesie	Dom mieszkalny	34	budynek mieszkalny
491.	Nowolesie	Obora	34	budynek gospodarczy
492.	Nowolesie	Stodoła	34	budynek gospodarczy
493.	Nowolesie	Kuźnia, ob. Remiza		budynek gospodarczy
494.	PĘCZ	Historyczny układ ruralistyczny wsi		
495.	Pęcz	Cmentarz		
496.	Pęcz	Szkoła		
497.	Pęcz	Dom mieszkalny	42	budynek mieszkalny

498.	Pęcz	Stodoła	42	budynek gospodarczy
499.	Pęcz	Dom mieszkalny	46	budynek mieszkalny
500.	PIOTROWICE	Historyczny układ ruralistyczny wsi		Obszar
501.	Piotrowice	Zespół pałacowy		zespół pałacowy
502.	Piotrowice	Pałac		Pałac
503.	Piotrowice	Oficyna mieszkalna	9	budynek mieszkalny
504.	Piotrowice	Zagroda	7	Zespół
505.	Piotrowice	Dom mieszkalny	7	budynek mieszkalny
506.	Piotrowice	Obora I	7	budynek gospodarczy
507.	Piotrowice	Obora II	7	budynek gospodarczy
508.	Piotrowice	Stodoła	7	budynek gospodarczy
509.	Piotrowice	Budynek gospodarczy	7	budynek gospodarczy
510.	Piotrowice	Zagroda		Zespół
511.	Piotrowice	Dom mieszkalny	8	budynek mieszkalny
512.	Piotrowice	Obora I	8	budynek gospodarczy
513.	Piotrowice	Obora II	8	budynek gospodarczy
514.	Piotrowice	Stajnia	8	budynek gospodarczy
515.	Piotrowice	Dom mieszkalny	19	budynek mieszkalny
516.	Piotrowice	Obora	19	budynek mieszkalny
517.	Piotrowice	Stajnia	19	budynek mieszkalny
518.	PŁAWNA	Historyczny układ ruralistyczny wsi		Obszar
519.	Pławna	Cmentarz wiejski		Cmentarz
520.	Pławna	Grobowiec		Grobowiec
521.	Pławna	Zespół pałacowy	31	zespół pałacowy
522.	Pławna	Dom zarządcy		Rządcówka
523.	Pławna	Oficyna mieszkalna	31	budynek mieszkalny
524.	Pławna	Budynki mieszkalno- gospodarcze	31	budynek mieszkalno- gospodarczy
525.	Pławna	Obory I-II-III	31	budynek gospodarczy
526.	Pławna	Spichlerz	31	budynek gospodarczy
527.	Pławna	Suszarnia owoców I, ob. Magazyn	31	przemysłowy
528.	Pławna	Suszarnia owoców II, ob. Magazyn	31	przemysłowy
529.	Pławna	Ogrodzenie z bramą		Ogrodzenie
530.	Pławna	Park dworski		park/ogród
531.	SZCZAWIN	Historyczny układ ruralistyczny wsi		Obszar
532.	Szczawin	Dom mieszkalny	7	budynek mieszkalny
533.	Szczawin	Dom mieszkalny	11	budynek mieszkalny
534.	Szczawin	Kuźnia		budynek gospodarczy
535.	Szczawin	Dom mieszkalny	17	budynek mieszkalny
536.	Szczawin	Stajnia	17	budynek gospodarczy
537.	Szczawin	Stodoła	17	budynek gospodarczy

538.	Szczawin	Zagroda		Zespół
539.	Szczawin	Dom mieszkalny	18	budynek mieszkalny
540.	Szczawin	Dom mieszkalny	19/20	budynek mieszkalny
541.	Szczawin	Obora I	19/20	budynek gospodarczy
542.	Szczawin	Obora II	19/20	budynek gospodarczy
543.	Szczawin	Stajnia	19/20	budynek gospodarczy
544.	Szczawin	Stodoła	19/20	budynek gospodarczy
545.	Szczawin	Zagroda		Zespół
546.	Szczawin	Stajnia	22	budynek gospodarczy
547.	Szczawin	Obora	22	budynek gospodarczy
548.	Szczawin	Zagroda		Zespół
549.	Szczawin	Dom mieszkalny	25 b	budynek mieszkalny
550.	Szczawin	Obora	25 b	budynek gospodarczy
551.	Szczawin	Stajnia	25 b	budynek gospodarczy
552.	Szczawin	Stodoła	25 b	budynek gospodarczy
553.	Szczawin	Zagroda		Zespół
554.	Szczawin	Dom mieszkalny	31	budynek mieszkalny
555.	Szczawin	Obora	31	budynek gospodarczy
556.	Szczawin	Stajnia	31	budynek gospodarczy
557.	Szczawin	Stodołą	31	budynek gospodarczy
558.	Szczawin	Zagroda		Zespół
559.	Szczawin	Dom mieszkalny	32	budynek mieszkalny
560.	Szczawin	Obora	32	budynek gospodarczy
561.	Szczawin	Magazyn	32	Magazyn
562.	Szczawin	Stodoła	32	budynek gospodarczy
563.	Szczawin	Ogrodzenie z bramą	32	Ogrodzenie
564.	Szczawin	Dom mieszkalny	32	budynek mieszkalny
565.	Szczawin	Stodoła	32	budynek gospodarczy
566.	Szczawin	Dom mieszkalny	36	budynek mieszkalny
567.	Szczawin	Dom mieszkalny	38	budynek mieszkalny
568.	Szczawin	Obora	38	budynek gospodarczy
569.	Szczawin	Stodoła	38	budynek gospodarczy
570.	SZCZODROWICE	Historyczny układ ruralistyczny wsi		Obszar
571.	Szczodrowice	Zespół pałacowy		zespół pałacowy
572.	Szczodrowice	Pałac, ob. Dom mieszkalny	6	Pałac
573.	Szczodrowice	Obora		budynek gospodarczy
574.	Szczodrowice	Dom mieszkalny	2	budynek mieszkalny
575.	TRZEŚNIE	Historyczny układ ruralistyczny wsi		Obszar
576.	Trzeźnie	Dom mieszkalny	7	zespół pałacowy
577.	Trzeźnie	Dom mieszkalny	7	Pałac
578.	Trzeźnie	Ogrodzenie		Ogrodzenie

579.	Trzeźnie	Transformator	22	transformator
580.	Trzeźnie	Zespół mieszkalno- - gospodarczy	22	Zespół
581.	Trzeźnie	Dom mieszkalny	22	budynek mieszkalny
582.	Trzeźnie	Stajnia	22	budynek gospodarczy
583.	Trzeźnie	Budynek gospodarczy	22	budynek gospodarczy
584.	Trzeźnie	Stodoła	22	budynek gospodarczy
585.	Trzeźnie	Brama wjazdowa	22	Inny
586.	Trzeźnie	Dom mieszkalny	24	budynek mieszkalny
587.	WARKOCZ	Historyczny układ ruralistyczny wsi		Obszar
588.	Warkocz	Zespół dworski	22 b	zespół dworski
589.	Warkocz	Dwór		Dwór
590.	Warkocz	Oficyna mieszkalna II		budynek mieszkalny
591.	Warkocz	Stodoła, ob. Garaże		budynek gospodarczy
592.	Warkocz	Stodoła II		budynek gospodarczy
593.	Warkocz	Stodoła III		budynek gospodarczy
594.	Warkocz	Obora		budynek gospodarczy
595.	Warkocz	Budynek gospodarczy		budynek gospodarczy
596.	Warkocz	Ogrodzenie z bramą		Ogrodzenie
597.	Warkocz	Zespół Domu Ludowego	12	Zespół
598.	Warkocz	Dom Ludowy	12	Publiczny
599.	Warkocz	Sala widowiskowa		Publiczny
600.	Warkocz	Ogrodzenie		Ogrodzenie
601.	Warkocz	Zagroda	15	Zespół
602.	Warkocz	Dom mieszkalny	15	budynek mieszkalny
603.	Warkocz	3 budynki gospodarcze	15	budynek gospodarczy
604.	Warkocz	Ogrodzenie	15	Ogrodzenie
605.	Warkocz	Zespół zabudowy gospodarczej	23	Zespół
606.	Warkocz	Budynek gospodarczy I	23	budynek mieszkalny
607.	Warkocz	Budynek gospodarczy II	23	budynek gospodarczy
608.	Warkocz	Ogrodzenie	23	Ogrodzenie
609.	WĄWOLNICA	Historyczny układ ruralistyczny wsi		Obszar
610.	Wąwolnica	Zespół sołectwa	6	Zespół
611.	Wąwolnica	Sołectwo, ob. Dom mieszkalny		budynek mieszkalny
612.	Wąwolnica	Zabudowania gospodarcze I (skrzydło pd. - zach.)		budynek gospodarczy
613.	Wąwolnica	Zabudowania gospodarcze II (skrzydło pd. - zach.)		budynek gospodarczy
614.	Wąwolnica	Zabudowania gospodarcze III (skrzydło pn. - zach.)		budynek gospodarczy
615.	Wąwolnica	Zabudowania gospodarcze IV (skrzydło pn. - wsch.)		budynek gospodarczy

616.	Wąwolnica	Zabudowania gospodarcze V (skrzydło pd. - wsch.)		budynek gospodarczy
617.	Wąwolnica	Ogrodzenie		Ogrodzenie
618.	Wąwolnica	Zagroda	7	Zespół
619.	Wąwolnica	Dom mieszkalny	7	budynek mieszkalny
620.	Wąwolnica	Stajnia	7	budynek gospodarczy
621.	Wąwolnica	Stodoła	7	budynek gospodarczy
622.	Wąwolnica	Obora	9	budynek gospodarczy
623.	Wąwolnica	Ogrodzenie z bramą i furką	14	Ogrodzenie
624.	Wąwolnica	Dom mieszkalny		budynek mieszkalny
625.	Wąwolnica	Dom mieszkalny		budynek mieszkalny
626.	ŻELEŹNIK	Historyczny układ ruralistyczny wsi		obszar
627.	Żeleźnik	Zespół kościelny		zespół kościelny
628.	Żeleźnik	Cmentarz		Cmentarz
629.	Żeleźnik	Mur cmentarny z bramą		Ogrodzenie
630.	Żeleźnik	Zespół pałacowy		zespół pałacowy
631.	Żeleźnik	Zespół folwarczny	11	zespół folwarczny
632.	Żeleźnik	Oficyna mieszkalna	11	budynek mieszkalny
633.	Żeleźnik	Obora	11	budynek gospodarczy
634.	Żeleźnik	Ogrodzenie zespołu z bramami		Ogrodzenie
635.	Żeleźnik	Zespół młyna		Zespół
636.	Żeleźnik	Młyn ob. Dom mieszkalny	1	Młyn
637.	Żeleźnik	Budynek gospodarczy	1	budynek gosp.
638.	Żeleźnik	Brama i furka	1	Inny
639.	Żeleźnik	Dom mieszkalny	2	budynek mieszkalny
640.	Żeleźnik	Stodoła	2	budynek gosp.
641.	Żeleźnik	Obora	2	budynek gosp.
642.	Żeleźnik	Dom mieszkalny	7	budynek mieszkalny
643.	Żeleźnik	Dom mieszkalny	9	budynek mieszkalny
644.	Żeleźnik	Dom mieszkalny	13	budynek mieszkalny
645.	Żeleźnik	Dom mieszkalny	28	budynek mieszkalny
646.	Żeleźnik	Ogrodzenie z bramą	28	Ogrodzenie
647.	Żeleźnik	Dom mieszkalny	33	budynek mieszkalny
648.	Żeleźnik	Stodoła	33	budynek gosp.

Tab. 6. Zabytki archeologiczne ujęte w gminnej ewidencji zabytków.

Nr	Miejscowość	Nr obszaru / nr stan. na obszarze (AZP)	Funkcja	Chronologia	Nr i data wpisu do rejestr
BIAŁY KOŚCIÓŁ					
1	Biały Kościół	88-28/1	ślad osadnictwa	neolit	
2	Biały Kościół	88-28/2	cmentarzysko ciałopalne	ep. brązu III (łużycka)	
3	Biały Kościół	88-28/43	punkt osadniczy ślad osadnictwa	wczesne średniowiecze neolit?	822/Arch/1976 z 18.03.1976 r.
4	Biały Kościół	88-28/44	osada ślad osadn.	wczesne średniowiecze XIII ep. kamienia	818/Arch/1976 z 18.03.1976 r.
5	Biały Kościół	88-28/45	nieokreślona punkt osadn. punkt osadn.	pradzieje neolit neolit	819/Arch/1976 z 18.03.1976 r.
6	Biały Kościół	88-28/46	nieokreślona punkt osadn. osada	pradzieje wczesne średn. neolit	820/Arch/1976 z 18.03.1976 r.
7	Biały Kościół	88-28/47	ślad osadnictwa	ep. kamienia	
8	Biały Kościół	88-28/48	punkt osadn. ślad osadn. osada?	wczesne średn. owł faza D neolit	821/Arch/1976 z 18.03.1976 r.
BIEDRZYCHÓW					
1	Biedrzychów	87-29/49	nieokreślona osada ślad osadn. ślad osadn.	pradzieje wczesne średn. faz młodsze owr późny (przeworska) neolit (kpl)	981/Arch/1981 z 04.12.1981 r.

Nr	Miejscowość	Nr obszaru / nr stan. na obszarze (AZP)	Funkcja	Chronologia	Nr i data wpisu do rejestr
2	Biedzychów	87-29/50	osada punkt osadn. osada?	wczesne średn. faz młodsze owl (przeworska) (łużycka) neolit wczesny (kcwr)	982/Arch/1981 z 04.12.1981 r.
3	Biedzychów	87-29/51	punkt osadn. osada śląd osadn.	wczesne średn. faz młodsze ep. brązu IV (łużycka) neolit (kpl)	1007/522/1982 z 05.04.1982 r.
4	Biedzychów	87-29/52	osada	(łużycka)	1006/522/1982 z 05.04.1982 r.
BIERZYN					
1	Bierzyn	86-28/12	grób szkielet. osada	neolit ? późne średn.	
2	Bierzyn	86-28/13	cm. entarzysto szkieletowe	okr. latenski (k. celtycka)	
3	Bierzyn	86-28/14	cm. entarzysto ciałopalne	okr. halsztacki (k. łużycka)	617/Arch/1972 z 06.06.1972 r.
4	Bierzyn	86-28/15	osada osada osada	(k. łużycka) (k. przeworska) wczesne średn.	631/Arch/1972 z 30.06.1972 r.
5	Bierzyn	86-28/16	grodzisko stożkowe	późne średn.	
6	Bierzyn	86-28/17	grób szkieletowy	epoka kamienia	
7	Bierzyn	86-28/18	śląd osadnictwa	neolit (kcsz)	
8	Bierzyn	86-28/19	śląd osadnictwa	neolit	
9	Bierzyn	86-28/20	nieokreślona	-	
10	Bierzyn	86-28/21	śląd osadn. śląd osadn. śląd osadn.	epoka kamienia wczesne średn. późne średn.	
11	Bierzyn	86-28/22	osada osada śląd osadn.	(k. łużycka) wczesne średn. średniowiecze	
12	Bierzyn	86-28/23	śląd osadn.	wczesne średn.	
13	Bierzyn	86-28/24	śląd osadn.	okr. wp. rzym	
14	Bierzyn	86-28/25	śląd osadn. śląd osadn.	pradzieje średniow.	
15	Bierzyn	86-28/26	śląd osadn. śląd osadn.	(k. łużycka) średniowiecze	
BROŻEC					
1	Brożec	86-29/16	cm. ciało.	(k. łużycka)	
2	Brożec	86-29/17	grób szkielet. śląd osadn. śląd osadn.	neolit ep. kamienia	
3	Brożec	86-29/18	osada	laten późny (przeworska)	

Nr	Miejscowość	Nr obszaru / nr stan. na obszarze (AZP)	Funkcja	Chronologia	Nr i data wpisu do rejestr
4	Brożec	86-29/19	grób szkielet. osada	ep. brązu (unietycka) ep. brązu (unietycka)	
5	Brożec	86-29/20	osada osada	wcz. średn. (przeworska)	
6	Brożec	86-29/21	śląd osadn.	ep. brązu IV-V (łużycka)	
7	Brożec	86-29/22	śląd osadn.	okr.wp.rzym. (przeworska)	
8	Brożec	86-29/23	osada osada osada	wcz. Średniowiecze XII (przeworska) neolit	
9	Brożec	86-29/24	cment.szk	ep. brązu I (unietycka)	
10	Brożec	86-29/25	śląd osadn.	późne średn.	
11	Brożec	86-29/26	śląd osadn.	późne średn.	
12	Brożec	86-29/27	śląd osadn.	późne średn.	
13	Brożec	86-29/28	osada ? osada	(przeworska) (łużycka)	
14	Brożec	86-29/29	osada	wcz. średn.	
15	Brożec	86-29/30	śląd osadn.	ep. kamienia	
16	Brożec	86-29/31	osada śląd osadn.	(k. łużycka) (przeworska)	
17	Brożec	86-29/32	śląd osadn.	średniowiecze	
CHOCIWEL					
1	Chociwel	87-29/2	osada cment. szkielet.	owr faza B (przeworska) neolit	
1	Chociwel	86-29/50	osada osada	neolit (kpl) neolit (kak)	1295/730/1993 z 19.04.1993 r.
2	Chociwel	86-29/51	śląd osadn. śląd osadn. cm. ciałop. śląd osadn.	neolit ep. brązu I ep. brązu V -halsztat (łużycka) owr faza B (przeworska)	
3	Chociwel	86-29/52	śląd osadn.	neolit	
4	Chociwel	86-29/53	śląd osadn. śląd osadn.	wcz. średn. średniow.	
5	Chociwel	86-29/54	osada ?	halsztat (łużycka)	
6	Chociwel	86-29/54	cment.szkielet.	wcz.średn. połowa XI	
6	Chociwel-Pławna	86-29/114	cmentarzysko i osada osada	kultura łużycka kultura przeworska i wczesne średniowiecze	1255/690/1992, 1304/739/1993 z 07.07.1993 r.
CZĘSZYCE					
1	Częszyce	86-29/33	śląd osadn. osada osada osada	ep. kamienia ep. brązu (łużycka) owr III NE wcz. średn.	472/Arch/1969 z 25.08.1969 r.
2	Częszyce	86-29/34	osada śląd osadn.	neolit (kpl) wcz. średn.	
3	Częszyce	87-29/48	nieokreślona punkt osadn. punkt osadn. osada punkt osadn.	pradzieje późne średniow. XIII- XI owr (przeworska) (łużycka) neolit	980/Arch/1980 z 04.12.1981 r.
4	Częszyce	86-29/36	śląd osadn.	ep. brązu II	
5	Częszyce	86-29/37	śląd osadn.	-	
6	Częszyce	86-29/38	śląd osadn.	póź. średn.	
7	Częszyce	86-29/35	grodzisko ?	późne średn.	

Nr	Miejscowość	Nr obszaru / nr stan. na obszarze (AZP)	Funkcja	Chronologia	Nr i data wpisu do rejestr
8	Częszczyce	86-29/39	śląd osadn. osada śląd osadn.	pradzieje wcz. średn. średniow.	
9	Częszczyce	86-29/40	śląd osadn. śląd osadn. śląd osadn. osada ?	ep. kamienia (k. łużycka) wcz. średn. średniowiecze	
10	Częszczyce	86-29/41	osada osada śląd osadn.	(k. łużycka) (przeworska) średniowiecze	
11	Częszczyce	86-29/42	śląd osadn. śląd osadn.	pradzieje wcz. średniowiecze	
12	Częszczyce	86-29/43	osada śląd osadn.	(k. łużycka) średniowiecze	
12	Częszczyce	86-29/44	śląd osadn. śląd osadn.	pradzieje średniowiecze	
14	Częszczyce	86-29/45	śląd osadn. śląd osadn.	pradzieje średniowiecze	
DANKOWICE					
1	Dankowice	88-28/56	śląd osadn. punkt osadn.	wczesne średniow. (przeworska?)	
2	Dankowice	88-28/57	osada	wczesne średn. XII- XIII	881/Arch/1979 z 12.12.1979 r.
DOBROGOSZCZ					
1	Dobrogoszcz	87-28/46	osada śląd osadn. osada osada	pradzieje wczesne średniow. owr-owl faza C1-D (przeworska) ep.brązu V/halsztat C	882/Arch/1979 z 12.12.1979 r.
2	Dobrogoszcz	87-28/47	śląd osadn. osada punkt osadn.	późne średniow. (łużycka) neolit (kpl)	883/Arch/1979 z 12.12.1979 r.
3	Dobrogoszcz	87-28/48	nieokreślona śląd osadn. osada osada śląd osadn.	pradzieje późne średniow. owr (przeworska) ep.brązu IV-V (łużycka) neolit wczesny (kcwr)	884/Arch/1979 z 12.12.1979 r.
10	Dobrogoszcz	87-28/49	nieokreślona osada? osada osada osada	(przeworska) średniowiecze XIII owl faza D(przeworska) owr faza 2(przeworska) laten faza A(przeworska)	
11	Dobrogoszcz	87-28/50	nieokreślona śląd osadn. osada osada osada	pradzieje późne średniow. owr (przeworska) ep.brązu IV- V(łużycka) neolit wczesny (kcwr)	
GĘBICE					
3	Gębice	88-28/3	śląd osadn. cmentarzysko ciałopalne	laten późny (przeworska) ep.brązu IV-V (łużycka)	824/Arch/1976 z 18.03.1976 r.
2	Gębice	88-28/4	osada? punkt osadn.	wczesne średniow. ep.brązu (łużycka)	

Nr	Miejscowość	Nr obszaru / nr stan. na obszarze (AZP)	Funkcja	Chronologia	Nr i data wpisu do rejestr
3	Gębice	88-28/5	ślad osadn. osada osada?	późne średniow. ep.brązu IV-V (łużycka) neolit	
5	Gębice	88-28/6	punkt osadn. punkt osadn. ślad osadn.	późne średniow. wczesne średniow. ep.brązu (łużycka)	
7	Gębice	88-28/7	punkt osadn. ślad osadn.	ep.brązu ? (łużycka) neolit	
8	Gębice	88-28/8	punkt osadn. punkt osadn.	wczesne średniow. ep.brązu (łużycka)	
9	Gębice	88-28/9	punkt osadn.	ep.brązu (łużycka)	
10	Gębice	88-28/10	cmentarzysko ciałopalne	halsztat (łużycka)	
11	Gębice	88-28/11	punkt osadn.	(łużycka)	
13	Gębice	88-28/12	punkt osadn. punkt osadn. punkt osadn.	wczesne średniow. (przeworska) (łużycka)	
14	Gębice	88-28/13	punkt osadn.	(łużycka)	
15	Gębice	88-28/14	osada punkt osadn.	(łużycka) neolit (kpl)	823/Arch/1976 z 18.03.1976 r.
16	Gębice	88-28/15	punkt osadn. punkt osadn. punkt osadn.	wczesne średniow. owr (przeworska) (łużycka)	
17	Gębice	88-28/16	skarb monet	wczesne średniow. XI	
18	Gębice	88-28/49	nieokreślona osada osada osada ślad osadn.	pradzieje wczesne średniow. owr późny (przeworska) ep.brązu ? (łużycka) neolit?	825/Arch/1976 z 18.03.1976 r.
19	Gębice	88-28/50	nieokreślona osada osada punkt osadn.	pradzieje wczesne średniow. owr (przeworska) neolit?	826/Arch/1976 z 22.03.1976 r.
20	Gębice	88-28/51	osada ? punkt osadn.	(łużycka) neolit - ep.brązu wczesna	
GĘSINIEC					
1	Gęsiniec	87-29/26	nieokreślona punkt osadn. ślad osadn.	pradzieje wczesne średniow. ep.kamienia	827/Arch/1976 z 22.03.1976 r.
2	Gęsiniec	87-29/27	osada ?	późne średniow.	
3	Gęsiniec	87-29/28	ślad osadn.	wczesne średniow.	
GŁĘBOKA					
1	Głęboka	87-29/53	ślad osadn. osada ślad osadn.	wczesne średniowiecze faz młodsze (łużycka) neolit	1005/520/1982 z 05.04.1982 r.
2	Głęboka	87-29/54	nieokreślona punkt osadn. punkt osadn. ślad osadn. ślad osadn.	pradzieje wczesne średniow. (łużycka) neolit (kpl) neolit wczesny (kcwr)	1004/519/1982 z 05.04.1982 r.
GOŚCIECICE					
1	Gościęcice	87-29/20	ślad osadn.	neolit	
2	Gościęcice	87-29/21	ślad osadn.	wczesne średniow.	
3	Gościęcice	87-29/58	osada	on XVI-XVIII	

Nr	Miejscowość	Nr obszaru / nr stan. na obszarze (AZP)	Funkcja	Chronologia	Nr i data wpisu do rejestr
4	Gościęcice	87-29/59	osada ślad osadn.	późne średniow. - on mezolit	
5	Gościęcice	87-29/60	osada	on XVI-XVIII	
6	Gościęcice	87-29/61	osada	późne średniow. - XIII-XI	
GÓRZEC					
1	Górzec	86-29/62	osada	póź. średn.	
2	Górzec	86-29/63	ślad osadn.	(k. łużycka)	
3	Górzec	86-29/64	ślad osadn. osada osada osada	neolit laten późny (przeworska) owł (przeworska) wcz. średn.	480/Arch/1969 z 29.12.1969 r.
4	Górzec	86-29/65	ślad osadn. cm. ciałop. osada osada osada osada	ep. kamienia halsztat ep. brązu V-halsztat (łużycka) owr III- VNE(przeworska) wcz. średn. późne średniow.	478/Arch/1969 z 29.12.1969 r.
5	Górzec	86-29/66	osada osada osada	owr III- VNE(przeworska) wcz. średn. póź. średn.	477/Arch/1969 z 29.12.1969 r.
6	Górzec	86-29/67	osada osada osada	owr? IVNE(przeworska) ep. brązu V wcz. średn.	479/Arch/1969 z 29.12.1969 r.
7	Górzec	86-29/68	osada	owr (przeworska)	
8	Górzec	86-29/69	ślad osadn.	-	
9	Górzec	86-29/70	osada ślad osadn. ślad osadn.	owr (przeworska) wcz. średn. póź. średn.	
10	Górzec	86-29/71	ślad osadn.	-	
11	Górzec	86-29/72	osada ?	-	
12	Górzec	86-29/73	osada ?	-	
13	Górzec	86-29/74	nieokreślona	-	
14	Górzec	86-29/75	nieokreślona	-	
15	Górzec	86-29/76	osada	laten późny	
16	Górzec	86-29/77	grób szkieł.	owr? IV NE	
17	Górzec	86-29/78	cmentarzysko	(przeworska)	
18	Górzec	86-29/79	ślad osadn.	ep. kamienia	
19	Górzec	86-29/80	ślad osadn.	-	
20	Górzec	86-29/81	ślad osadn.	wcz. średn.	
21	Górzec	86-29/82	ślad osadn. ślad osadn.	wcz. średn. średniow.	
22	Górzec	86-29/83	ślad osadn. ślad osadn.	pradzieje średniow.	
KARSZÓW					
	Karszów	87/28	cmentarzysko	okres późnolateński	609/Arch/1972 z 06.06.1972 r.
3	Karszów	87-28/14	osada	kultura łużycka	607/Arch/1972 z 06.06.1972 r.
4	Karszów	87-28/15	cmentarzysko	kultura łużycka	611/Arch/1972 z 08.08.1972 r.
5	Karszów	87-28/16	osada	kultura łużycka	608/Arch/1972 z 06.06.1972 r.
	Karszów	87-28/6	osada	okres późnolateński	610/Arch/1972 z 06.06.1972 r.

Nr	Miejscowość	Nr obszaru / nr stan. na obszarze (AZP)	Funkcja	Chronologia	Nr i data wpisu do rejestr
8	Karszów	87-28/57	osada punkt osadn. punkt osadn.	wcz. średn. laten późny(przeworska) - (łużycka)	885/Arch/1979 z 12.12.1979 r.
9	Karszów	87-28/58	nieokreślona osada osada punkt osadn.	pradzieje on (łużycka) neolit (kak?)	
10	Karszów	87-28/59	nieokreślona osada śląd osadn. punkt osadn.	pradzieje późne średn. - on wczesne, średn. owr faza B(przeworska)	
11	Karszów	87-28/60	nieokreślona punkt osadn. śląd osadn. śląd osadn. śląd osadn.	pradzieje późne średn. wczesne. średn. (łużycka) neolit	
12	Karszów	87-28/61	osada punkt osadn. punkt osadn.	on późne średn. (łużycka)	
13	Karszów	87-28/62	osada punkt osadn. punkt osadn.	późne średn. - on (łużycka) neolit (kpl)	
14	Karszów	87-28/63	nieokreślona osada punkt osadn.	pradzieje ep.brązu V/halsztat C (łużycka) neolit	
15	Karszów	87-28/64	nieokreślona osada osada osada punkt osadn. punkt osadn.	pradzieje późne średn. laten faza A(przeworska) ep. brązu (łużycka) ep. brązu wczesna (unietycka?) neolit (lendzielska)	1150/585/1985 z 27.12.1985 r.
16	Karszów	87-28/65	nieokreślona punkt osadn. punkt osadn. osada	pradzieje późne średn.- on wczesne. średn. XIII owr? (przeworska)	
17	Karszów	87-28/66	nieokreślona punkt osadn. osada	pradzieje późne średn.- on owr (przeworska)	
18	Karszów	87-28/67	nieokreślona osada punkt osadn. osada osada osada	pradzieje późne średn. wczesne, średn. owr faza B(przeworska) laten faza A(przeworska) (łużycka)	1151/586/1985 z 27.12.1985 r.
19	Karszów	87-28/68	nieokreślona osada punkt osadn. punkt osadn. osada	pradzieje późne średn.-on późne średn. (przeworska) (łużycka)	

Nr	Miejscowość	Nr obszaru / nr stan. na obszarze (AZP)	Funkcja	Chronologia	Nr i data wpisu do rejestr
20	Karszów	87-28/69	nieokreślona osada punkt osadn. osada osada punkt osadn.	pradzieje późne średn.-on późne średn. owr późny (przeworska) (łużycka) neolit?	1152/587/1985 z 27.12.1985 r.
21	Karszów	87-28/70	nieokreślona osada punkt osadn. osada punkt osadn.	pradzieje późne średn. Wczesne. średn. owr późny (przeworska) (łużycka)	
22	Karszów	87-28/71	nieokreślona osada osada osada punkt osadn. śląd osadn.	pradzieje późne średn. wczesne. średn. laten faza D(przeworska) (łużycka) ep. kamienia	1153/588/1985 z 27.12.1985 r.
23	Karszów	87-28/72	nieokreślona punkt osadn. osada śląd osadn.	pradzieje późne średn. wczesne. średn. neolit	1154/589/1985 z 27.12.1985 r.
KAZANÓW					
1	Kazanów	88-28/24	punkt osadn. punkt osadn. punkt osadn.	(przeworska?) (łużycka) neolit	
2	Kazanów	88-28/25	osada?	ep. brązu(łużycka)	
3	Kazanów	88-28/26	punkt osadn. punkt osadn.	wczesne, średn. ep brązu II(przedłużycka)	
4	Kazanów	88-28/27	punkt osadn. punkt osadn. punkt osadn. punkt osadn.	wczesne, średn. (przeworska) ep brązu (łużycka) neolit	
6	Kazanów	88-28/28	osada	owl faza D(przeworska)	
7	Kazanów	88-28/29	nieokreślona punkt osadn. osada	pradzieje wczesne, średn. owr-owl faza C-D (przeworska)	839/Arch/1976 z 16.09.1976 r.
8	Kazanów	88-28/58	nieokreślona śląd osadn. punkt osadn. osada osada	pradzieje wczesne. średn. (łużycka) owr (przeworska) neolit (kpl?)	840/Arch/1976 z 16.09.1976 r.
9	Kazanów	88-28/59	nieokreślona punkt osadn. osada?	pradzieje wczesne. średn. owl fazaD (przeworska)	841/Arch/1976 z 16.09.1976 r.
10	Kazanów	88-28/60	osada? osada	owl fazaD (przeworska) ep. brązu IV-V (łużycka)	842/Arch/1976 z 16.09.1976 r.
11	Kazanów	88-28/61	punkt osadn. osada śląd osadn.	wczesne, średn. owl fazaD (przeworska) neolit	843/Arch/1976 z 17.09.1976 r.

Nr	Miejscowość	Nr obszaru / nr stan. na obszarze (AZP)	Funkcja	Chronologia	Nr i data wpisu do rejestr
12	Kazanów	88-28/62	nieokreślona osada osada punkt osadn.	pradzieje wczesne. średn. owr-owl faza C2-D (przeworska) neolit	844/Arch/1976 z 17.09.1976 r.
13	Kazanów	88-28/63	nieokreślona osada	pradzieje wczesne. średn.faz młodsze	845/Arch/1976 z 17.09.1976 r.
14	Kazanów	88-28/64	osada osada osada punkt osadn.	wczesne. średn.faz młodsze owl fazaD? (przeworska) (łużycka) neolit	846/Arch/1976 z 17.09.1976 r.
15	Kazanów	88-28/65	nieokreślona punkt osadn. osada osada punkt osadn.	pradzieje wczesne. średn.faz młodsze wczesne. średn. owl fazaD (przeworska) neolit	847/Arch/1976 z 17.09.1976 r.
16	Kazanów	88-28/66	śląd osadn. osada	(przeworska) późne średn.	899/Arch/1976 z 20.12.1979 r.
17	Kazanów	89-28/95	śląd osadn. osada	(przeworska) późne średn.	
KRZEPICE					
2	Krzepice	87-29/13	punkt osadn.	wczesne. średn.	
4	Krzepice	87-29/14	punkt osadn. punkt osadn.	wczesne. średn. owr III NE(przeworska)	
5	Krzepice	87-29/41	osada punkt osadn. osada punkt osadn.	wczesne, średn. owr późny(przeworska) (łużycka) neolit wczesny (kcwr)	992/507/1982 z 30.03.1982 r.
6	Krzepice	87-29/42	nieokreślona osada osada osada	pradzieje wczesne. średn. wczesne. średn. owr późny(przeworska)	991/506/1982 z 30.03.1982 r.
7	Krzepice	87-29/43	nieokreślona osada osada osada śląd osadn.	pradzieje wczesne. średn.faz młodsze wczesne. średn.faz starsze ep. brązu IV(łużycka) neolit	990/505/1982 z 30.03.1982 r.
8	Krzepice	87-29/44	punkt osadn. punkt osadn. osada śląd osadn. śląd osadn.	późne. średn. wczesne. średn. (łużycka) neolit neolit	989/504/1982 z 30.03.1982 r.
9	Krzepice	87-29/45	nieokreślona punkt osadn. śląd osadn. punkt osadn. śląd osadn.	pradzieje wczesne średn. (przeworska) (łużycka) neolit	988/503/1982 z 30.03.1982 r.
10	Krzepice	87-29/46	osada	kultura ceramiki wstęgowej rytej; wczesne średniowiecze	979/Arch/1981 z 04.12.1981 r.

Nr	Miejscowość	Nr obszaru / nr stan. na obszarze (AZP)	Funkcja	Chronologia	Nr i data wpisu do rejestr
11	Krzepice	87-29/47	osada	kultura pucharów lejowatych, kultura łużycka, wczesne średniowiecze, średniowiecze	1009/524/1982 z 05.04.1982 r.
1	Krzepice	86-29/46	cmentarzysko	kultura łużycka	468/Arch/1969 z 25.08.1969 r.
3	Krzepice	86-29/47	cm. ciałop. punkt osadn. osada punkt osadn. punkt osadn. punkt osadn.	ep. brązu IV (łużycka) późne średn. wczesne. średn.faz młodsze wczesne. średn.faz starsze (łużycka?) neolit (kpl)	473/Arch/1969 z 25.08.1969 r.
12	Krzepice	86-29/48	ślad osadn.	neolit	
13	Krzepice	86-29/49	ślad osadn. ślad osadn. ślad osadn.	neolit (przeworska) średniowiecze	
KUROPATNIK					
1	Kuopatnik	87-29/22	ślad osadn.	neolit	
4	Kuopatnik	87-29/23	nieokreślona osada punkt osadn. osada	pradzieje późne średn. wczesne. średn. owl faza D (przeworska)	
5	Kuopatnik	87-29/24	nieokreślona osada ? osada ślad osadn. osada	pradzieje późne średn. wczesne. średn. (łużycka) neolit (kpl)	
6	Kuopatnik	87-29/25	nieokreślona punkt osadn. osada	pradzieje wczesne. średn. neolit (kpl)	
2	Kuopatnik	87-29/62	osada	późne średn. - on	
3	Kuopatnik	87-29/63	osada ślad osadn.	późne średn. - on neolit	
4	Kuopatnik	87-29/64	osada	późne średn.	
5	Kuopatnik	87-29/65	osada	późne średn.	
6	Kuopatnik	87-29/66	ślad osadn. osada	pradzieje późne średn.	
7	Kuopatnik	87-29/67	osada	późne średn.	
8	Kuopatnik	87-29/68	osada	późne średn.	
LUDÓW POLSKI					
1	Ludów Polski	86-29/96	cm. szkieł.	ep. brązu I	
2	Ludów Polski	86-29/97	osada osada osada	neolit (k. łużycka) owr (przeworska)	
4	Ludów Polski	86-29/98	grób szkieł.	-	
5	Ludów Polski	86-29/99	ślad osadn. ślad osadn.	wcz. średn. średniow.	
7	Ludów Polski	86-29/100	ślad osadn.	średniow.	
8	Ludów Polski	86-29/101	ślad osadn. ślad osadn.	wcz. średn. średniow.	
9	Ludów Polski	86-29/102	ślad osadn. ślad osadn.	wcz. średn. średniow.	
10	Ludów Polski	86-29/103	ślad osadn. ślad osadn.	(k. łużycka) wcz. średn.	

Nr	Miejscowość	Nr obszaru / nr stan. na obszarze (AZP)	Funkcja	Chronologia	Nr i data wpisu do rejestr
3	Ludów Polski	85-29/137	cm. ciałop. śląd osadn. osada śląd osadn.	halsztat (k.łużycka) laten?(lateńska ?) owr-owl faza C3-D1 (przeworska) pradzieje	
10	Ludów Polski	85-29/138	śląd osadn. śląd osadn.	pradzieje póź.średn.	
11	Ludów Polski	85-29/139	śląd osadn. śląd osadn. śląd osadn.	pradzieje wczesne średn. póź.średn.	
MIKOSZÓW					
1	Mikoszów	87-29/16	punkt osadn. skarb	póź.średn. ep.brązu I (unietycka)	
3	Mikoszów	87-29/17	śląd osadn.	ep. kamienia	
4	Mikoszów	87-29/18	cm. ciałop.	ep.brązu III (łużycka)	
2	Mikoszów	87-28/45	punkt osadn. osada osada	owl IV/V NE(przeworska) laten I PNE(przeworska) ep.brązu IV-V (łużycka)	903/Arch/1979 z 22.12.1979 r.
NIESZKOWICE					
1	Nieszkowice	88-28/38	grodzisko	wczesne średn.	75/Arch/1964 z 17.10.1964 r.
2	Nieszkowice	88-28/39	punkt osadn.	laten-owl faza A-D (przeworska)	
3	Nieszkowice	88-28/40	śląd osadn.	neolit	
4	Nieszkowice	88-28/79	osada	ep.brązu IV	864/Arch/1977 z 28.12.1977 r.
5	Nieszkowice	88-28/80	nieokreślona punkt osadn. osada punkt osadn. punkt osadn.	pradzieje wczesne średn. Faz młodsze owr? (przeworska) laten późny (przeworska) (łużycka)	865/Arch/1977 z 28.12.1977 r.
6	Nieszkowice	88-28/81	nieokreślona punkt osadn. punkt osadn. osada	pradzieje wczesne średn. neolit (kpl?) neolit wczesny (kcwr)	866/Arch/1977 z 28.12.1977 r.
8	Nieszkowice	88-28/82	osada punkt osadn. śląd osadn.	ep.brązu IV? (łużycka) neolit neolit wczesny (kcsz)	869/Arch/1977 z 28.12.1977 r.
9	Nieszkowice	88-28/83	nieokreślona osada osada? punkt osadn.	pradzieje owr faza C? (przeworska) (łużycka) neolit?	833/Arch/1976 z 15.09.1976 r.
10	Nieszkowice	88-28/84	osada śląd osadn.	(łużycka) neolit?	834/Arch/1976 z 15.09.1976 r.
11	Nieszkowice	88-28/85	osada	wczesne średn.	904/Arch/1979 z 22.12.1979 r.
12	Nieszkowice	88-28/86	osada	ep.brązu (łużycka)	905/Arch/1979 z 22.12.1979 r.
13	Nieszkowice	88-28/113	śląd osadn. osada	pradzieje późne średn.	
14	Nieszkowice	88-28/114	osada śląd osadn.	neolit (kcwr) późne średn.	
15	Nieszkowice	88-28/115	osada	-	

Nr	Miejscowość	Nr obszaru / nr stan. na obszarze (AZP)	Funkcja	Chronologia	Nr i data wpisu do rejestr
PĘCZ					
1	Pęcz	87-29/1	cmentarzysko ciałopalne	ep.brązu-halsztat (łużycka)	
3	Pęcz	86-28/30	osada osada osada ślad osadn. osada	epoka brązu (łużycka) halsztat (łużycka) laten (przeworska) (celtycka) owr późny (przeworska)	
4	Pęcz	86-28/31	ślad osadn. osada cment.szkieł. osada osada ślad osadn.	epoka kamienia neolit (kak) neolit (kcsz grupa marszowicka) epoka brązuV (łużycka) halsztat (łużycka) wczesne średn.	
5	Pęcz	86-28/32	osada osada	neolit owr	
6	Pęcz	86-28/33	ślad osadn. ślad osadn. osada osada osada ślad osadn.	epoka kamienia pradzieje neolit (kak) neolit (kpl) neolit (kcwr) średniow.	
7	Pęcz	86-28/34	osada osada osada	neolit okr.wp.rzym wczesne średn.	
8	Pęcz	86-28/35	ślad osadn. osada	owr (przeworska) wczesne średn.	
9	Pęcz	86-28/36	osada ślad osadn.	(k.łużycka) wczesne średn.	
10	Pęcz	86-28/37	osada	(k.łużycka)	
11	Pęcz	86-28/38	osada	(k.łużycka)	
13	Pęcz	86-28/39	osada	owr (przeworska)	
2	Pęcz	86-28/40	osada ?	wczesne średn.	
12	Pęcz	87-28/40	punkt osadn. punkt osadn.	późne średn.-on	
14	Pęcz	87-28/40	nieokreślona punkt osadn. ślad osadn.	pradzieje późne średn.-on (łużycka)	
PIOTROWICE					
7	Piotrowice	87-28/56	osada	neolit, kultura przeworska, wczesne średniowiecze, średniowiecze	1156/591/1985 z 27.12.1985 r.
1	Piotrowice	86-28/46	ślad osadn.	neolit (kcsz grupa marszowicka)	
2	Piotrowice	86-28/47	grób szkieł. osada	neolit owr III-IV(przeworska)	
3	Piotrowice	86-28/48	osada osada	epoka brązu (łużycka) owr III NE (przeworska)	
4	Piotrowice	86-28/49	osada	wczesne średn.	
5	Piotrowice	86-28/50	ślad osadn.	neolit	
8	Piotrowice	86-28/51	cmentarzysko	-	
9	Piotrowice	86-28/52	grób szkieł.	(kcsz grupa marszowicka)	

Nr	Miejscowość	Nr obszaru / nr stan. na obszarze (AZP)	Funkcja	Chronologia	Nr i data wpisu do rejestr
7	Piotrowice	87-28/7	nieokreślona osada osada punkt osadn. śląd osadn.	pradzieje późne średn. wczesne średn. owl faza D(przeworska) ep. kamienia	
PŁAWNA					
11	Pławna	85-29/84	osada osada śląd osadn. osada	neolit (KPL) ep.brązuV-halsztat (k.łużycka) opr (k.przeworska) owr późny (k.przeworska)	
12	Pławna	85-29/85	osada? osada? śląd osadn. śląd osadn. śląd osadn. osada śląd osadn. śląd osadn.	póź. średn. wczesne średn. f.młód pradzieje owr późny (k. przeworska) opr (k.przeworska) ep.brązuV-halsztat (k.łużycka) neolit (lendzielska) neolit (KPL)	
13	Pławna	85-29/86	osada osada osada	neolit (KPL) owr późny (przeworska) wczesne średn.	
14	Pławna	85-29/87	osada	póź. średn	
15	Pławna	85-29/88	osada	póź. średn	
16	Pławna	85-29/89	śląd osadn.	pradzieje	
17	Pławna	85-29/90	śląd osadn.	owr-owl faza C3-D (przeworska)	
18	Pławna	85-29/91	osada śląd osadn.	póź. średn pradzieje	
19	Pławna	85-29/92	śląd osadn. śląd osadn.	halsztat (łużycka) pradzieje	
20	Pławna	85-29/93	śląd osadn.	pradzieje	
1	Pławna	86-29/104	osada osada	halsztat (k.łużycka) owr (przeworska)	626/Arch/1972 z 06.06.1972 r.
2	Pławna	86-29/105	osada osada	owr ?(przeworska) wcz. średn.	619/Arch/1972 z 06.06.1972 r.
3	Pławna	86-29/106	osada osada śląd osadn.	halsztat (łużycka) laten późny(przeworska) wcz. średn.	627/Arch/1972 z 06.06.1972 r.
4	Pławna	86-29/107	śląd osadn. osada osada	ep. kamienia (k. łużycka) owr (przeworska)	625/Arch/1972 z 06.06.1972 r.
5	Pławna	86-29/108	śląd osadn.	?	
6	Pławna	86-29/109	grodzisko stożkowate	póź. średn.	
7	Pławna	86-29/110	śląd osadn. śląd osadn.	wcz. średn. średniow.	
8	Pławna	86-29/111	osada osada śląd osadn.	owr (przeworska) wcz. średn średniow..	
9	Pławna	86-29/112	osada osada	(przeworska) wcz. średn	
10	Pławna	86-29/113	śląd osadn. śląd osadn.	ep. brązu średniow..	

Nr	Miejscowość	Nr obszaru / nr stan. na obszarze (AZP)	Funkcja	Chronologia	Nr i data wpisu do rejestr
SKOROSZOWICE					
1	Skoroszowice	89-28/87	ślad osadn.	neolit	
2	Skoroszowice	89-28/87	ślad osadn.	pradzieje	
1	Skoroszowice	88-28/87	osada	neolit wczesny (kcwr)	870/Arch/1978 z 05.06.1978 r.
4	Skoroszowice	88-28/87	osada	neolit wczesny	
5	Skoroszowice	88-28/87	osada	neolit (kcwr)	
STRZEGÓW					
2	Strzegów	87-29/19	ślad osadn.	neolit	
4	Strzegów	87-29/23	osada	kultura przeworska	836/Arch/1976 z 15.09.1976 r.
5	Strzegów	87-29/24	osada	neolit	837/Arch/1976 z 15.09.1976 r.
6	Strzegów	87-29/25	osada	neolit (kultura pucharów lejowatych)	838/Arch/1976 z 15.09.1976 r.
3	Strzegów	87-28/43	ślad osadn. punkt osadn. osada ślad osadn.	wczesne średniow. laten późny(przeworska) ep.brązu V/halsztat C (łużycka) neolit	835/Arch/1976 z 15.09.1976 r.
7	Strzegów	87-28/44	osada	owi (przeworska)	907/Arch/1980 z 15.01.1980 r.
8	Strzegów	87-28/6	nieokreślona punkt osadn. punkt osadn.	pradzieje późne średniow. neolit (kak)	
9	Strzegów	87-28/77	nieokreślona punkt osadn. punkt osadn. osada osada	pradzieje późne średniow. wczesne średniow. owr (przeworska) (łużycka)	
STRZELIN					
1	Strzelin	87-29/3	punkt osadn.	ep. brązu III? (łużycka)	
2	Strzelin	87-29/4	cmentarzysko szkieletowe	neolit	
3	Strzelin	87-29/5	ślad osadn.	neolit	
4	Strzelin	87-29/6	cmentarzysko szkieletowe	neolit	
5	Strzelin	87-29/7	ślad osadn.	ep. brązu I (unietycka?)	
6	Strzelin	87-29/8	ślad osadn.	neolit	
8	Strzelin	87-29/9	punkt osadn.	neolit	
9	Strzelin	87-29/10	punkt osadn.	późne średn.	
10	Strzelin	87-29/11	osada	(przeworska)	
11	Strzelin	87-29/12	osada osada punkt osadn.	ep. brązu V/halsztat C (łużycka) (przedłużycka) neolit (kpl)	1002/517/1982 z 05.04.1982 r.
12	Strzelin	87-29/29	punkt osadn. ślad osadn. punkt osadn.	późne średn. (łużycka) neolit	1001/516/1982 z 05.04.1982 r.
13	Strzelin	87-29/30	nieokreślona ślad osadn. osada, cment ślad osadn.	pradzieje późne średniow. ep. brązu V (łużycka) neolit (kpl)	1000/515/1982 z 05.04.1982 r.
14	Strzelin	87-29/31	nieokreślona osada osada	pradzieje wczesne średn. owl (przeworska)	999/514/1982 z 05.04.1982 r.

Nr	Miejscowość	Nr obszaru / nr stan. na obszarze (AZP)	Funkcja	Chronologia	Nr i data wpisu do rejestr
15	Strzelin	87-29/32	nieokreślona punkt osadn. osada osada osada ślad osadn. ślad osadn.	pradzieje wczesne średn. owl (przeworska) laten późny (przeworska) (łużycka) neolit środkowy neolit wczesny	998/513/1982 z 05.04.1982 r.
16	Strzelin	87-29/33	osada ślad osadn.	ep brązu późna(łużycka) neolit (kpl)	997/512/1982 z 05.04.1982 r.
17	Strzelin	87-29/34	punkt osadn. punkt osadn. osada	późne średniow. wczesne średniow. ep brązu późna(łużycka)	996/511/1982 z 05.04.1982 r.
18	Strzelin	87-29/35	punkt osadn. punkt osadn. punkt osadn. osada osada	wczesne średniow. owr późny(przeworska) laten późny (przeworska) ep brązu (łużycka) neolit (kpl)	995/509/1982 z 30.03.1982 r.
19	Strzelin	87-29/36	ślad osadn. ślad osadn. osada	późne średniow. wczesne średniow. neolit wczesny(kcw)	994/510/1982 z 30.03.1982 r.
20	Strzelin	87-29/37	osada	owl (przeworska)	993/508/1982 z 30.03.1982 r.
21	Strzelin	87-29/38	osada punkt osadn.	późne średniow.- on (przeworska ?)	
22	Strzelin	87-29/39	nieokreślona punkt osadn. punkt osadn. punkt osadn. osada osada	Pradzieje późne średniow. wczesne średniow.faz młodsze wczesne średniow.faz starsze ep brązu ? (łużycka) neolit (kpl)	1302/737/1993 z 02.07.1983 r.
23	Strzelin	87-29/40	punkt osadn. osada	(łużycka) neolit (kpl)	1301/736/1993 z 02.07.1983 r.
SZCZAWIN					
1	Szczawin	86-28/41	osada osada osada	neolit halsztat (k.łużycka) owr I NE (przeworska)	
4	Szczawin	86-28/42	osada osada osada	halsztat (k.łużycka) owr (przeworska) wczesne średniow.	
5	Szczawin	86-28/43	osada osada	(k.łużycka) wczesne średniow.	635/Arch/1972 z 02.08.1972 r.
6	Szczawin	86-28/44	osada osada	neolit ? (k.łużycka)	636/Arch/1972 z 02.08.1972 r.
11	Szczawin	86-28/45	ślad osadn. osada	Halsztat (k.łużycka) owr (przeworska)	
2	Szczawin	86-29/55	ślad osadn. osada osada ślad osadn.	średniowiecze wczesne średniow.faz młodsze owr? IVNE (przeworska) ep. kamienia	
3	Szczawin	86-29/56	osada osada	(k. łużycka) wcz. średn.	
7	Szczawin	86-29/57	grób szkieł.	neolit (kcwr)	

Nr	Miejscowość	Nr obszaru / nr stan. na obszarze (AZP)	Funkcja	Chronologia	Nr i data wpisu do rejestr
8	Szczawin	86-29/58	grób szkieł.	nowożytność	
9	Szczawin	86-29/59	śląd osadn.	ep. brązu III (łużycka)	
10	Szczawin	86-29/60	śląd osadn.	neolit	
12	Szczawin	86-29/61	śląd osadn.	paleolit ?	
13	Szczawin	86-29/84	śląd osadn. śląd osadn. śląd osadn. śląd osadn.	ep. kamienia pradzieje średniow. póź. średn.	
14	Szczawin	86-29/85	osada? śląd osadn.	średniowiecze ep. kamienia	
15	Szczawin	86-29/86	osada osada	(przeworska) wcz. średn.	
16	Szczawin	86-29/87	śląd osadn.	pradzieje	
17	Szczawin	86-29/88	śląd osadn. śląd osadn.	pradzieje średniow.	
SZCZODROWICE					
1	Szczodrowice	88-28/17	osada	ep. brązu III (łużycka)	
0	Szczodrowice	88-28/18	grób szkieł. punkt osadn.	wczesne średniow. ep. brązu (łużycka)	
0	Szczodrowice	88-28/19	śląd osadn.	neolit	
2	Szczodrowice	88-28/52	nieokreślona osada?	pradzieje neolit (kcw)	828/Arch/1976 z 22.03.1976 r.
3	Szczodrowice	88-28/53	osada osada punkt osadn.	(łużycka ?) neolit (lendzielska ?) neolit (kpl)	829/Arch/1976 z 22.03.1976 r.
4	Szczodrowice	88-28/54	osada	ep. brązu V- halsztat C (łużycka)	906/Arch/1980 z 14.01.1980 r.
WARKOCZ					
1	Warkocz	86-28/27	śląd osadn. cm. ciałop. śląd osadn.	neolit ep. brązu -halsztat (k. łużycka) k. przeworska	
2	Warkocz	86-28/28	grodzisko stożkowe	późne średn.	
4	Warkocz	86-28/29	śląd osadn. śląd osadn. śląd osadn.	(k. łużycka) (celtycka) średniowiecze	
3	Warkocz	86-29/89	śląd osadn.	wcz. średn.	
5	Warkocz	86-29/90	śląd osadn. śląd osadn. śląd osadn.	ep. kamienia pradzieje średniow.	
6	Warkocz	86-29/91	śląd osadn. śląd osadn.	ep. kamienia laten?	
7	Warkocz	86-29/92	śląd osadn. śląd osadn.	pradzieje wcz. średn.	
8	Warkocz	86-29/93	śląd osadn. śląd osadn.	neolit średniow.	
9	Warkocz	86-29/94	śląd osadn. śląd osadn. śląd osadn.	ep. kamienia wcz. średn. średniow.	
10	Warkocz	86-29/95	śląd osadn. śląd osadn. śląd osadn.	(k. łużycka) wcz. średn. średniow.	
11	Warkocz	85-29/128	śląd osadn. śląd osadn.	owr (k. przeworska) pradzieje	
12	Warkocz	85-29/129	śląd osadn. śląd osadn. śląd osadn.	neolit (KPL ?) laten faza B2-C? (lateńska) owr (k. przeworska)	
WĄWOLNICA					

Nr	Miejscowość	Nr obszaru / nr stan. na obszarze (AZP)	Funkcja	Chronologia	Nr i data wpisu do rejestr
1	Wąwolnica	88-28/20	punkt osadn?	ep. brązu ?(łużycka)	
2	Wąwolnica	88-28/21	cmentarzysko ciałopalne?	(łużycka)	
3	Wąwolnica	88-28/22	osada?	wczesne średniow.	
4	Wąwolnica	88-28/23	osada	neolit (kczk)	
5	Wąwolnica	88-28/55	osada	ep. brązu V (łużycka)	867/Arch/1977 z 08.12.1977 r.

Poniżej przedstawiono, zestawienie procentowe poszczególnych rodzajów zabytków:

Zespół zamkowy, zamek, most, fosa:	0,4%
Kościół, Zespół Kościelny, plebania:	2,3%
Cmentarz, grobowiec:	1,7%
kaplica, kapliczka:	0,4%
Mur, brama, ogrodzenie:	5,7%
Pałac, Zespół pałacowy, oficyna pałacowa:	2%
Park/ogród:	2,4%
Zespół Sołectwa:	0,3%
Dwór, Zespół Folwarczny, Zespół Dworski, dom stajennego rządcówka, Dwór sołtysa, Sołectwo:	3,4%
Młyn, zespół młyna:	1,4%
Transformator:	0,4%
Kuźnia:	1,1%
Gorzelnia:	0,3%
Wapiennik:	0,3%
Dom, oficyna mieszkalna willa:	35%
Budynek gospodarczy: spichlerz, obora, stodoła, stajnia, zagroda, magazyn, zespół mleczarski, wozownia, suszarnia owoców, gołębnik/kurnik, owczarnia, altana:	35%
Budynki użyteczności publicznej: Dworzec PKP, zespół dworca PKP, Poczta, WC, Dom ludowy, zespół domu ludowego, sala widowiskowa, szkoły, biblioteka:	2,7%
Historyczny układ ruralistyczny: wsi, przysiółka:	5,2%

Należy podkreślić, że do ujęcia w gminnej ewidencji zabytków wskazano również inne obiekty które, z uwagi na ich przebudowę z nadbudową utraciły pierwotną formę lub z powodu braku użytkowania uległy destrukcji. Z uwagi na powyższe nie zostały objęte ochroną.

Obiekty są w różnym stanie technicznym. Stosunkowo w najlepszym stanie są obiekty wpisane do rejestru zabytków przede wszystkim kościoły. Oceniając otoczenie obiektów zabytkowych należy stwierdzić:

- są zachowane strefy ekspozycji na obiekty zabytkowe z przylegających dróg,
- nie występują dominanty konkurujące z budynkami zabytkowymi.

Oceniając stan parków należy stwierdzić:

- występuje znaczny udział starodrzewu,
- brak istotnych działań odtwarzających (odmładzających drzewostan),
- ograniczone zabiegi dla utrzymania pierwszego poziomu roślinności (dzikie zakrzaczenia).

Uporządkowania terenu wymagają cmentarze: ewangelicki w Strzelinie.

Zachowane założenia ruralistyczne w miejscowościach : Biały Kościół, Biedzychów, Bierzyn, Brożec, Chociwel, Czeszyce, Dankowice, Dębniki, Dobrogoszcz, Gębczyce, Gębice, Gęsiniec, Głęboka, Gościęcice, Górzec, Kaczów, Karszów, Karszówek, Kazanów, Krzepice, Kuropatnik, Ludów Polski, Mikoszków, Muchowiec, Myszkowice, Nieszkowice, Nowolesie, Pęcz, Piotrowice, Pławna, Szczawin, Szczodrowice, Trzęśnie, Warkocz, Wąwolnica, Żeleźnik.

Wymienione obiekty wskazane są do ochrony lub odtworzenia w celu zachowania walorów krajobrazowych, a w szczególności formy i skali zabudowy: miejskiej wiejskiej i podworskiej.

W otoczeniu i w samych obiektach wpisanych do rejestru zabytków lub do gminnej ewidencji zabytków ochronie podlegają między innymi:

- gabaryty i detal architektoniczny obiektów,
- obszary ekspozycji od strony terenów przyległych,
- zgrupowania starodrzewu,
- funkcje użytkowe budynków nawiązujące do funkcji pierwotnych lub funkcji zbliżonych,
- obszary występowania stanowisk archeologicznych,
- obszary ochrony stanowisk archeologicznych.

Na obszarze gminy występują stanowiska archeologiczne. Koncentrują się w sąsiedztwie rzek: Oławy oraz jej dopływów głównie Krynki.

Wiele stanowisk ma charakter wielokulturowy (ten sam teren zamieszkiwała ludność w różnych okresach). Zewidencjonowano najwięcej stanowisk archeologicznych datowanych na pradziej 66,5%. Stanowiska średniowieczne stanowią 30,3%. Najmniejszą ilość zewidencjonowano stanowisk nowożytnych 2,1%, bardzo nieliczną grupę bo zaledwie 1,1% stanowią stanowiska o nieokreślonej przynależności kulturowo – chronologicznej.

Na podstawie przeprowadzonych badań archeologicznych, ustalono, że początki osadnictwa na terenie gminy Strzelin sięgają okresu paleolitu. Dotychczas zewidencjonowano tylko jedno stanowisko archeologiczne związane z paleolitem oraz jedno z mezolitem. Bardzo licznie reprezentowany jest neolit, stanowi on 16,1%. Reprezentowany jest głównie przez ludność kultury pucharów lejkowatych oraz kultury ceramiki wstęgowej-rytej. Pojedyncze osady związane są z kulturą ceramiki sznurowej, kulturą amfor kulistych, kultura lendzielską oraz kulturą ceramiki wstęgowej klutej.

Zewidencjonowano na terenie gminy Strzelin tylko jedno stanowisko archeologiczne z okresu kultury trzcinieckiej. Również w niewielkim stopniu reprezentowane jest osadnictwo kultury unietyckiej, co stanowi 0,4%.

Kolejną nieliczną grupę stanowią stanowiska kultury przedłużyckiej, stanowią one jedynie 0,3%. Stanowiska kultury łużyckiej na wymienianym terenie funkcjonują zarówno w epoce brązu jak i żelaza, stanowią one 15,8% ogółu zewidencjonowanych stanowisk.

Ludność kultury przeworskiej, zamieszkiwała tereny gminy Strzelin w okresie lateńskim, okresie wpływów rzymskich oraz okresie wędrówek ludów. Kulturę ta rozpoznano na 14, 2% udokumentowanych stanowisk archeologicznych.

W okresie kultury lateńskiej występowały na terenie gminy Strzelin stanowiska kultury celtyckiej, stanowią one 2%.

Najliczniej na terenie gminy Strzelin reprezentowane są osady oraz ślady i punkty osadnictwa stanowią one 87,7%, grodziska stanowią 0, 6%. Ponadto 4,6% to cmentarzyska, w tym 2,4% stanowią cmentarzyska szkieletowe, natomiast 2, 2% to cmentarzyska ciałopalne. Najmniej licznie występują skarby jest to 0,3%. Nie dało się określić funkcji stanowisk w przypadku 6,8%

Cele kulturowe obejmują:

- zachowanie tożsamości kulturowej obszaru,
- zachowanie otwartych przestrzeni o wybitnych walorach krajobrazu przyrodniczo - kulturowego,
- poprawa kondycji środowiska kulturowego,

6.2 Zasady ochrony krajobrazu kulturowego.

Na obszarze miasta i gminy Strzelin wskazane są do ochrony:

- a) obiekty zabytkowe z ich bezpośrednim otoczeniem,
- c) miejsca historyczne obejmujące:
  - zespoły zabudowy dworsko – parkowej z pozostałościami zabudowy folwarcznej,
  - zabudowę sakralną oraz cmentarze,
- d) stanowiska archeologiczne,
- e) zagospodarowanie terenu a w tym:
  - układ zabudowy zagrodowej ukształtowanej wzdłuż dróg wymagający ograniczenia możliwości tworzenia zabudowy rozproszonej – wzdłuż dróg zatylnych.
  - kompleksy leśne.

Do ważniejszych zasad ochrony krajobrazu kulturowego należą:

- ograniczanie zmian na cele nierolnicze i nieleśne w krajobrazie rolniczym,
- zaniechanie wprowadzania i stosowania dużych upraw monokulturowych pozbawiających krajobraz rolniczy urozmaicenia i zróżnicowania,
- koncentracja zabudowy w istniejących, ukształtowanych jednostkach osadniczych przy zachowaniu tradycyjnego układu urbanistycznego i krajobrazu wiejskiego,
- objęcie ochroną konserwatorską obiektów i zespołów kultury materialnej,
- harmonijne wkomponowanie w krajobraz naziemnych elementów infrastruktury technicznej,
- promowanie działalności gospodarczej związanej z lokalnymi tradycjami i dziedzictwem kulturowym.

6.3 Ochrona dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.

Zasadą rozwoju przestrzennego gminy będzie ochrona tych wartości kulturowych, które podnoszą jego atrakcyjność i promują rozwój funkcji turystyczno - krajoznawczej.

Najbardziej cenne elementy zagospodarowania skupione są w miejscowościach gdzie znajdowały się siedziby dworów. Obszary te jak i obszary położone w otoczeniu obiektów zabytkowych podporządkowane są rygorom ochrony konserwatorskiej. Najważniejsze zabytki zostały wpisane do rejestru zabytków.

Pozostałe objęto ochroną przez ujęcie ich w Gminnej Ewidencji Zabytków

Na obszarze stanowisk archeologicznych, zamierzenia inwestycyjne związane z pracami ziemnymi wymagają przeprowadzenia badań archeologicznych, zgodnie z przepisami odrębnymi.

Na terenie przyległym do stanowisk, z uwagi na domniemanie zawartości relikwów archeologicznych (w sąsiedztwie nagromadzenia udokumentowanych stanowisk archeologicznych), wprowadza się strefę ochrony konserwatorskiej zabytków archeologicznych. Na obszarze tym dla inwestycji związanych z pracami ziemnymi wymagane jest przeprowadzenie badań archeologicznych, zgodnie z przepisami odrębnymi.

Wymóg nadzoru Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków nad realizacją wszelkich inwestycji (w tym rozbudowy, nadbudowy, remontów i przebudowy budynków) w strefach ochrony konserwatorskiej oraz w obrębie obiektów i obszarów wpisanych do rejestru zabytków.

Zagospodarowanie zabytku (tj. obiektu lub terenu wpisanego do rejestru zabytków lub niektórych znajdujących się w ewidencji zabytków) na cele użytkowe winno być poprzedzone opracowaniem dokumentacji konserwatorskiej określającej stan zagospodarowania zabytku i działki, na której zabytek się znajduje, uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków programu zagospodarowania i użytkowania zabytku i jego otoczenia (działki), ewentualnie wykonania ekspertyzy określającej możliwości zaadaptowania zabytku na określony cel, uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków projektu wszelkich prac remontowych, adaptacyjnych i budowlanych oraz prac konserwatorskich.

Wprowadza się wymóg uzgadniania przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków lokalizacji obiektów w strefach ekspozycji w krajobrazie zabytkowych układów przestrzennych, z zaleceniem, by przy realizacji inwestycji w tych strefach nie powodować ingerencji w ukształtowany krajobraz i historyczny układ przestrzenny zabytku i jego otoczenia (w szczególności – wysokość nowo realizowanej zabudowy i jej zlokalizowanie na działce winny zapewnić zachowanie zabytkowego układu przestrzennego).

Ograniczenie inwestycji na obszarach występowania stanowisk archeologicznych; a w sytuacji wystąpienia takiej konieczności, zamierzenia inwestycyjne związane z pracami ziemnymi wymagają przeprowadzenia badań archeologicznych, zgodnie z przepisami odrębnymi.

Czas powstania najcenniejszych zabytków nieruchomych.

Biały Kościół

Kościół p.w. Najświętszej Marii Panny usytuowany na wzgórzu, na północ od drogi prowadzącej do Strzelina, orientowany, otoczony murem kamiennym z bramą od zachodniej strony. Pierwsze wzmianki o kościele pochodzą z 1264 r. - XIII w. i dotyczą wyposażenia kościoła przez biskupa wrocławskiego Tomasza. Pierwszy kościół był budowlą kamienną z granitu, jednonawową z prostym prezbiterium, nakryty sklepieniem kolebkowym, z wieżą od strony zachodniej. Ze starego kościoła pozostały: mury nawy, fragmenty tympanonu – późnoromańskiego detalu, resztki portalu i okien oraz podstawa wewnętrznej empory. Wszystkie te części starego kościoła znajdują się w przykościelnym lapidarium. Kościół dwa razy niszczyły pożary w 1643 r. i 1768 r. W czasie przebudowy kościoła w 1827 r. - XIX w. architekturze nadano formę klasycystyczną (wnętrze zgodnie z wymogami wyznania protestanckiego zaopatrzone w wielokondygnacyjne empory z amboną umieszczoną nad ołtarzem. Rozebrano również późnoromański portal, a fasadę zachodnią udekorowano portykiem przylegającym do ściany. W okresie II wojny światowej w czasie przejścia frontu w roku 1945, na wieży kościoła mieścił się punkt obserwacyjny, a w kościele znajdował się skład amunicji. W czasie wycofywania się wojsk niemieckich Niemcy zdetonowali skład amunicji wraz z kościołem, który uległ zburzeniu i doszczętnie się wypalił. W latach 80 XX wieku kościół odbudowano z pieczołowitym zachowaniem elementów zabytkowych, nadając budowli formę postmodernistyczną.

Fot. Biały Kościół - Kościół p. w. Najświętszej Marii Panny.

Biedrzychów

Kościół parafialny pod wezwaniem Narodzenia Św. Jana Chrzciciela, wzmianki o kościele pochodzą już pierwszej połowy XIV w. Usytuowany po północnej stronie drogi ze Strzelina do Grodkowa, był otoczony murem kamiennym z furtami od stron zachodniej i południa, orientowany. Obecny kościół w stylu gotyckim został wzniesiony w XV w., w XVI w. został przejęty przez protestantów. Natomiast w 1593 r. został przebudowany (wieża). W XVIII, XIX i XX w. restaurowany. W 1946 r. po raz kolejny następuje zmiana patrona kościoła i staje się on znowu świątynią katolicką. W 1957 r. usunięto w kościele empory ewangelickie. Podczas remontu w 1964 r. położono wewnątrz kościoła posadzki, a w 1969 r. dobudowano salkę północną. Znajdujące się na terenie przykościelnym grobowce zostały zlikwidowane w 1971 r., wieża kościoła została wyremontowana w 1977 r., w tym samym czasie została zaimpregnowana wieżba dachowa. Kościół został zbudowany z kamienia (granit), otynkowany na cokole kamiennym. Dobudowana XX w. salka została wykonana z cegły. Sklepienie w prezbiterium jest krzyżowo-żebrowe, a strop zakrystii jest betonowy (założony w 1968 r.). Do chwili obecnej nad nawą główną znajduje się strop drewniany z otynkowaną podsufitką. Wieżba dachowa, drewniana, pokrycie dachu podwójną dachówką karpieńską. Empora organowa drewniana, prowadzące tam schody wykonane są z drewna, proste i jednobiegowe. Otwory okienne ostrołuczne, w dobudówkach północnych okna mają kształt prostokątny. Otwór wejściowy w korpusie jest ostrołuczny, w dobudówkach natomiast prostokątny. Kościół zbudowany jest na planie prostokąta, z węższym, trójbocznie zamkniętym wydzielonym prezbiterium i wieżą od strony zachodniej.

Fot. Biedrzychów – Kościół p. w. Narodzenia Św. Jana Chrzciciela.

Brożec

Kościół p.w. Świętego Jakuba usytuowany na wzniesieniu znajdującym się w centrum wsi, na wschód od drogi ze Strzelina do Oławy. Kościół jest otoczony kamiennym murem, natomiast w części zachodniej został wzmocniony przyporami. Brama główna znajduje się od strony południowej, mniejsze wejście na teren przykościelny znajduje się od strony północnej, a sam kościół jest orientowany. W 1725 r. kościół został gruntownie zbarokizowany oraz została przebudowana wieża kościelna. W XIX w. Kościół został restaurowany. Do 1945 r. kościół był parafialny, następnie do 1957 r. filialny by ponownie zyskać rangę kościoła parafialnego. Obecnie kościół ma charakter gotycko-barokowy. Cokół kościoła wykonany jest z kamienia, ściany natomiast wykonane z granitu, otynkowane. Sklepienie kościoła jest krzyżowe, krzyżowo-żebrowe oraz kolebkowe (żebra sklepień są kamienne pozostała część sklepienia wykonana jest z cegły), wieżba dachowa drewniana, a pokrycie dachu nad korpusem i dobudówkami w północnej i południowej części wykonane jest z podwójnej dachówki karpiówki. Nad zakrystią znajduje się dach kryty papą, daszek znajdujący się nad wejściem do wieży wykonany został z blachy ocynkowanej, z tego samego materiału został również wykonany hełm wieży. W nawie i prezbiterium posadzka została wykonana z terakoty, a w zakrystii i dobudówkach północnej i południowej cementowa. W zachodnim pomieszczeniu dobudówki północnej ułożono jako posadzkę płyty kamienne. Schody prowadzące na drewnianą emporę są ślimakowe i wykonane z metalu. Otwory okienne w ścianach korpusu są zamknięte półokrągło, natomiast w dobudówkach mają kształt prostokątny. Kościół jest jednonawowy, zbudowany na planie prostokąta, z wieżą po stronie zachodniej zbudowanej na planie kwadratu.

Fot. Brożec - Kościół p.w. Świętego Jakuba

W tejże miejscowości znajduje się również pochodzący z I połowy XIX w. pałac. Usytuowany jest on na wschód od drogi ze Strzelina do Oławy, i w kierunku południowym od kościoła parafialnego. Pałac posiada dziedziniec, otoczony trzema skrzydłami zabudowań gospodarczych, od ulicy oddziela go metalowe ogrodzenie (przed fasadą oraz na południe od niej) oraz murem kamiennym z bramą od strony południowo-zachodniej narożnika pałacu na

północ. Przy północno zachodnim narożniku znajduje się kapliczka z przełomu XIX i XX w. Budynki gospodarcze znajdujące się w otoczeniu pałacu wybudowano w 1874 r. Mury pałacu zbudowane są z cegły łączonej zaprawą wapienno-cementową, a całość postawiona na kamiennym fundamencie. Ściany pałacu są otynkowane, a obramienia okien wykonane z cegły o kształcie prostokątnym tak samo jak i otwory drzwiowe. Schody zewnętrzne prowadzące do pałacu zostały wykonane z kamienia i są jednobiegowe.

Fot.

Brożec - Pałac

Dankowice

Kościół parafialny p.w. Świętego Józefa Oblubieńca, orientowany, usytuowany jest przy północnej stronie drogi ze Strzelina do Niemczy. Kościół jest otoczony kamiennym murem z furtą od strony zachodniej, od strony południowej za murem znajdują się plebania oraz zabudowania gospodarcze. Kościół jednonawowy, został wzniesiony w latach 1817-1819, restaurowany w połowie XIX w. Ściany kościoła wykonane są z granitu, otynkowane, z kamiennym cokołem profilowanym gzymsem koronującym. Korpus przykryty sklepieniem zwierciadlanym, natomiast kruchta i zakrystia sklepione kolebami, wieża dachowa wykonana z drewna, a dach pokryty został podwójną dachówką karpiówką, hełm wieży po remoncie został obity blachą ocynkową. Posadzka w korpusie wykonana została z terakoty, natomiast w kruchcie posadzkę ułożono z płyt kamiennych. Na emporę prowadzą schody ślimakowe cementowe. Otwory okienne nierozglifione, zamknięte łukiem odcinkowym w tynkowych uszakowych opaskach. Kościół zbudowany został na planie prostokąta z węższym prezbiterium o zaokrąglonych narożach. Od strony południowej do prezbiterium przylega zakrystia zbudowana na planie prostokąta, natomiast od strony zachodniej do kościoła przylega wieża.

Fot. Dankowice - Kościół p.w. Świętego Józefa Oblubieńca.

Fot. Dankowice – budynek plebanii

Dobrogoszcz

W miejscowości znajduje się zespół pałacowy, który usytuowany jest w południowej części wsi. Od południa i wschodu otoczony jest łąkami i polami uprawnymi, natomiast od strony zachodniej park. Kompozycja zespołu jest geometryczna-zwarta, budynki układają się w czworobok ograniczający podwórze, w którego centralnej części występuje obniżenie terenu. To obniżenie ułatwiło utworzenie ramp wyładunkowych.

Pierwsze wzmianki o pałacu pochodzą już z 1797 r. Pałac murowany z kamienia i cegły, otynkowany, wzniesiony na rzucie prostokąta, podpiwniczony, dwukondygnacyjny, z użytkowym poddaszem, nakryty dachem mansardowym z lukarnami. Fasada znajdująca się po południowej stronie jest siedmioosiowa, z centralnie umieszczonym głównym wejściem, zamkniętym łukiem pełnym z kluczem. Okna w prostokątnych opaskach. Układ wnętrza dwutraktowy, z centralną sienią. Pomieszczenia nakrywają płaskie stropy. Do pałacu przylega park krajobrazowy z XIX w. W parku aleja świerkowa oraz cenne okazy cisa. Fasada rezydencji skierowana jest na dziedziniec folwarczny wokół którego wzniesiono na przełomie XIX i XX w. zabudowania gospodarcze. Południowe skrzydło tworzy długa stodoła, między jej elewacją wschodnią, a skrzydłem wschodnim istnieje wjazd z pól na wewnętrzne podwórze. W południowo wschodnim narożniku układu znajduje się znacznie przebudowany budynek dawnej kwaszarni, której większa część wysunięta jest z czworoboku w kierunku południowym. Dalsza część skrzydła wschodniego to długa bryła dawnej stajni, oddzielona wolną przestrzenią od kwaszarni i oficyny mieszkalnej stanowiącej północny człon tego skrzydła. Skrzydło północne założenia to znacznie przebudowana oficyna oraz budynek stajni. Za rzędem drzew w północno-zachodnim narożniku zespołu usytuowany jest opisywany powyżej pałac. Skrzydło zachodnie założenia zamyka spichlerz oraz magazyn połączony ze spichlerzem daszkiem, który oddziela od pałacu ścieżka prowadząca do parku. W stronę stawu, leżącego w południowo-zachodnim narożniku zespołu ciągną się pod warstwą ziemi fundamenty nieistniejącej już części magazynu. Staw zbliżony jest kształtem do litery „L” jest on jednocześnie najbardziej wysuniętym na południe elementem parku, rozciągającego się na zachód od zespołu. W zachodnim narożniku parku łączą się dwie aleje, jedna wychodząca od strony pałacu, a druga biegnąca od strony stawu. W tym miejscu znajduje się niski kamienny obiekt o kształcie litery „Y” który pokryty jest darnią. Z jego dwóch ramion wychodzi mur kamienny otaczając park. W elewacji wschodniej tego obiektu znajduje się pięć otworów wejściowych prowadzących do jego wnętrza. Układ zespołu pałacowego w większości nie uległ zmianom, nie istnieje już jednak części południowa skrzydła zachodniego, oraz dominanta zespołu czyli wieża zegarowa znajdująca się nad oficyną skrzydła wschodniego.

W zespole pałacowym znajduje się również budynek spichlerza, został on wybudowany w 1890 r. Stanowi on północną część jego zachodnie skrzydła, którego dopełnieniem jest magazyn. Od dziedzińca skrzydło to oddzielone jest grupą drzew, a po północno-wschodniej stronie jego narożnika wznosi się pałac. Po stronie zachodniej rozciąga się park, a od strony południowej ww. staw. Budynek został wymurowany z kamienia, z ceglanymi obramieniami otworów, które mają prostokątny kształt, drzwi i wrota wykonane z drewna. Stropy budynku są drewniane, więźba dachowa również drewniana o konstrukcji jętkowej, dach pokryty jest podwójną dachówką karpiówką. Podłogi w większości pomieszczeń drewniane, a w części południowej cementowe. Schody drewniane, drabiniaste. Spichlerz zbudowany jest na rzucie prostokąta, o dużym pomieszczeniu w części centralnej, oraz dwóch małych przy elewacji południowej. Bryła zwarta, trzykondygnacyjna,

podpiwniczona, dach dwuspadowy z trzema wąskimi lukarnami powiekowymi w każdej połaci. Poddasze jest nieużytkowe.

Kolejnym z budynków stanowiących założenie jest stajnia, która użytkowana była jako pomieszczenia obory. Stajnia stanowi północne skrzydło zespołu pałacowego, od wschodu przylega do niej zupełnie przebudowana oficyna mieszkalna, między którą, a oficyną wschodniego skrzydła znajduje się główny wjazd na teren zespołu. Jest to budynek murowany. Fundamenty i ściany parteru wykonane są z kamienia, wyższe partie ścian natomiast z cegły. Obramienia okien ceglane, cokoły kamienne. Sklepienia ceglane żagielkowe, wsparte na kamiennych kolumnach. Więźba dachowa drewniana, pokrycie dachów podwójne dachówką karpiówką, natomiast posadzki betonowe. Schody prowadzące na poddasze są drewniane, drabiniaste. Otwory okienne i drzwiowe zamknięte łukiem odcinkowym, wrota dwuskrzydłowe drewniane. Budynek zbudowany na rzucie wydłużonego prostokąta, trzynawowy, dziesięcioprzęsłowy. Od wschodu oficyna mieszkalna, trzytraktowa, na planie prostokąta, od strony północnej dwie prostokątne przybudówki. Bryła zwarta, dwukondygnacyjna o dwuspadowym dachu, poddasze użytkowe. Oficyna mieszkalna nieznacznie niższa od stajni. Przybudówki północne przykryte pulpitowymi dachami, wyniesione są niewiele ponad strefę parteru stajni.

Oficyna mieszkalna wybudowana została około 1910 r., stanowi północną część wschodniego skrzydła zespołu. Dopelnienie tego skrzydła stanowi znajdująca się od południa była stajnia. Po wschodniej stronie oficyny znajduje się skromny skwerek. Budynek jest murowany, fundamenty i cokół wykonane z kamienia, natomiast wyższe części ceglane. Stropy budynku nad parterem są ceglane, nad piętrami drewniane. Więźba dachowa drewniana, pokrycie dachu wykonane jest z podwójnej dachówki karpiówki. Dach dwuspadowy, poddasze w części użytkowe, w połaciach dachu znajdują się facjatki. Posadzki parteru w holu i klatce schodowej wykonane są z lastriko, w piwnicach z cegieł, natomiast pozostałe drewniane. Otwory drzwiowe i okienne prostokątne. Budynek założony jest na planie prostokąta, trzytraktowy, bryła budynku zwarta, podpiwniczona i dwukondygnacyjna.

Fot. Dobrogoszcz – Pałac.

Fot. Dobroszcz – Spichlerz.

Fot. Dobroszcz – Stodola

Fot. Dobrogoszcz – Stodola

Fot. Dobrogoszcz – Magazyn

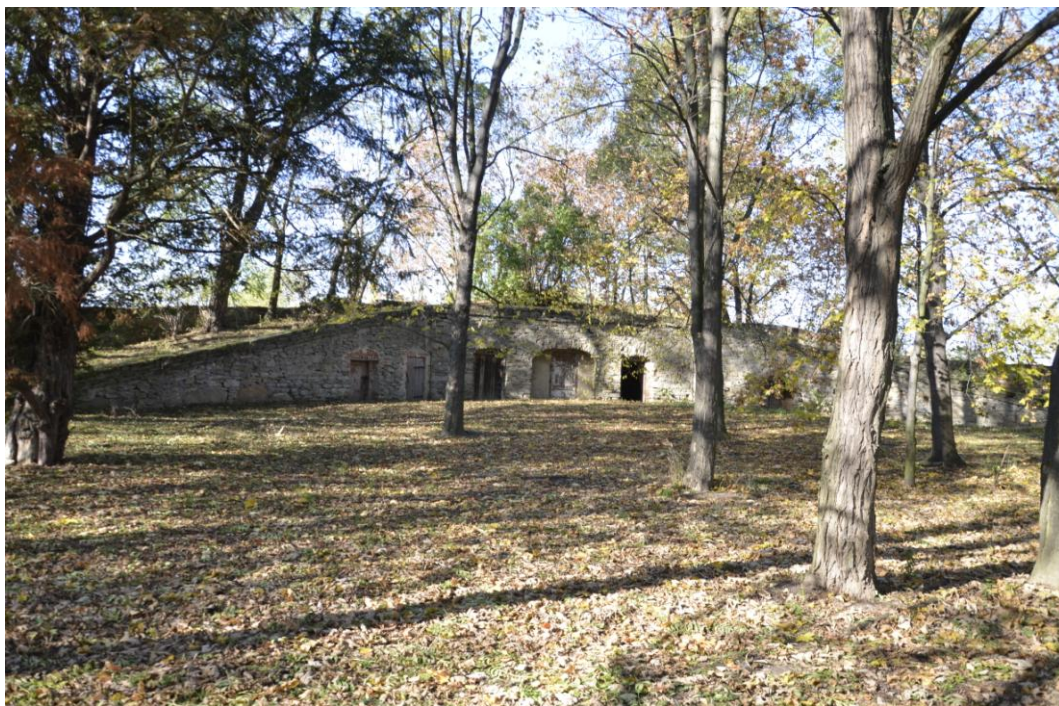

Fot. Dobrogoszcz – Stajnia.

Fot. Dobrogoszcz – Ogrodzenie zespołu.

Fot. Dobrogoszcz – park oraz budowla parkowa.

Gębczyce

Zespół pałacowy znajduje się w południowo zachodniej części wsi, od strony północnej sąsiaduje z dużym stawem oddzielonym wysoką groblą, natomiast od strony zachodniej rozciąga się park krajobrazowy. Od strony południowej i wschodniej znajdują się zabudowania wiejskie. Droga prowadząca do Strzelina przebiega przy południowym skrzydle zespołu, a łączy się z aleją przecinającą park która bierze początek przy zachodniej elewacji pałacu. Pałac znajduje się na niewielkim wzniesieniu północno-zachodniej części dziedzińca folwarcznego. Budynek pałacu zwrócony jest elewacją wschodnią na dziedziniec, zaś elewacją zachodnią w kierunku parku. Od strony południowej sąsiaduje ze spichlerzem, natomiast na północnym-wschodzie znajduje się wybudowany w XIX w. gołębnik. Oś dłuższa pałacu odchylona jest nieznacznie od kierunku północ-południe. Pałac pierwotnie późnorenesansowy wzniesiony w XVI wieku, wielokrotnie przebudowywany i rozbudowywany: pierwsza połowa XVII w., XVIII w. Budynek jest murowany z kamienia i cegły, otynkowany, pierwotnie wzniesiony na planie prostokąta. Po dobudowaniu w XVIII w. skrzydła zachodniego rzut pałacu przypomina literę „T”. Rezydencja częściowo podpiwniczona, dwukondygnacyjna, nakryta dachami cztero- i trzyspadowymi. Fasada wschodnia budynku jest siedmioosiowa, o nieregularnym układzie otworów okiennych, z centralnym głównym wejściem, po bokach którego w arkadowych niszach umieszczono renesansowe, piaskowcowe hermy jońskie. Elewacje budynku częściowo zachowały ozdobne sgraffito. Układ wnętrz trzytraktowy z klatką schodową i centralną sienią. Część pomieszczeń parteru oraz piwnice nakryte są sklepieniami kolebkowymi i kolebkowymi z lunetami, w pozostałych pomieszczeniach stropy są płaskie.

Przylegający do pałacu od strony zachodniej dziewiętnastowieczny park krajobrazowy zdominowany jest przez drzewostan liściasty, między innymi: dęby, kasztanowce, lipy. Przed frontem pałacu otwiera się dziedziniec gospodarczy, wokół którego znajdują się ruiny budynków folwarku (stodoły, stajnie, obora, spichlerzu), wzniesionych z kamienia i cegły w XIX w. i początkach XX w.

Fot. Gębczyce - Pałac

Głęboka

Zespół pałacowy w Głębokiej usytuowany jest w południowej części wsi, zabudowania gospodarcze zostały założone na planie zgodnym z kształtem litery „U”. Budynki ograniczają prostokątne podwórze od północy, południa i wschodu, od strony zachodniej znajduje się pałac, którego fasada skierowana jest w stronę opisanych budynków. Za pałacem dalej w kierunku zachodnim założono ogród ozdobny otoczony niskim kamiennym murem. W 1521 r. został zbudowany w miejscowości dwór, na miejscu którego powstała w 1785 r. nowa rezydencja. W 1840 r. przebudowano pałac w duchu neogotyku, a w 1910 r. został on odrestaurowany. Zabudowania gospodarcze w czasie od połowy XIX do początku XX w. Ściany pałacu w dolnych strefach są kamienne, a w wyższych kamienne z przewagą cegły, otynkowane. Obramienia otworów ceglane, cokoły kamienne, sklepienia w piwnicach ceglane w kształcie koleby z lunetami. Nad parterem sklepienia są podobne do ww. opisanych, nad piętrem stropy drewniane, wieżba dachowa drewniana o konstrukcji kleszczowo-płatwiowej, pokrycie dachu wykonane z podwójnej dachówki karpiówki, budynek przykryty czterospadowym dachem, poddasze czesiovo użytkowe. Posadzki w piwnicach i na parterze cementowe, podłogi drewniane. Schody prowadzące na piętro są drewniane, zabiegowe, natomiast w pomieszczeniach piwnicy znajdują się kamienne stopnie. Otwory okienne o kształcie prostokątnym, drzwiowe zwieńczone półokrągłym łukiem, została oryginalna stolarka drzwi i balustrad schodów. Pałac został wybudowany na planie prostokąta, trzytraktowy, w centralnej części fasady prostokątny ryzalit. Przed elewacją ogrodową znajduje się prostokątny ganek. Budynek stanowi zwartą dwukondygnacyjną bryłę, jest podpiwniczony. W centralnej części elewacji południowo-wschodniej znajduje się jednokondygnacyjny ryzalit. Przy elewacji południowo-zachodniej natomiast znajduje się jednokondygnacyjny ganek przykryty dachem namiotowym.

Park znajduje się w założeniu pałacowo-parkowym, usytuowany w południowej części wsi. W miejscowości został założony w 1980 r. ozdobny ogród nawiązujący do istniejącego w tym samym miejscu parku pochodzącego z XVIII w. Zabudowania gospodarcze założone na planie zbliżonym do liter „U”, ograniczają prostokątne podwórze od północy, południa i wschodu. Po stronie zachodniej znajduje się pałac, którego fasada skierowana jest w stronę tych budynków. Za pałacem w kierunku zachodnim znajduje się ozdobny ogród otoczony niskim kamiennym murem, wzdłuż jego południowego odcinka biegnie droga prowadząca do Strzelina.

Fot. Głęboka – Zespół parkowy

Karszów

Na terenie wsi znajduje się wpisany do rejestru zabytków cmentarz przykościelny o powierzchni 0.3 ha. W związku z tym iż pierwsze wzmianki o znajdującym się tam obecnie odbudowanym kościele pochodzą z XIII w. należy przyjąć, że najstarsze pochówki należy datować na średniowiecze. Kościół w stylu gotyckim został zniszczony w trakcie działań II wojennych i uległ destrukcji jeszcze w latach powojennych. Obecny odbudowany kościół jest ujęty w rejestrze zabytków.

Fot. Karszów - Kościół fil. Niepokalanego Poczęcia NMP

Krzepice

Pierwsze wzmianki o dworze znajdującym się w Krzepicach pochodzą z XVI w. W jego miejscu w czasach późniejszych wzniesiono istniejący do dziś pałac. Rezydencję kilkakrotnie przebudowywano, m.in. w XIX w. i latach dwudziestych XX w. Budynek murowany z kamienia i cegły, otynkowany, wzniesiony na planie wydłużonego prostokąta, podpiwniczony, dwukondygnacyjny, z zagospodarowanym poddaszem, nakryty dachem wykonanym z podwójnej dachówki karpiówki, więźba dachowa drewniana o konstrukcji kleszczowo-płatwiowej. Fasada trzynastoosiowa z centralnym pozornym trzyosiowym ryzalitem mieszczącym główne wejście, poprzedzone gankiem kolumnowym podtrzymującym taras. Ryzalit wieńczy trójkątny naczółek. Osie boczne tworzą okna w pierwszej i drugiej kondygnacji, na środkowej (parter) znajduje się wejście główne obramowane tynkową opaską, powyżej na piętrze znajduje się otoczone metalową balustradą wejście na taras. Taras usytuowany jest na czterech kolumnach toskańskich i w tym samym porządku utrzymany w czterech pilastrach. Po pięć osi okiennych regularnie rozmieszczonych znajduje się po bokach wyznaczającego środek symetrii budowli –pseudo ryzalitu. Wszystkie okna mają kształt prostokątny i obramiają je opaski tynkowe, natomiast pod oknami parteru widoczne są okna piwni. Dolną kondygnację od piętra oddziela płaski gzyms. Otynkowaną elewację budynku wieńczy gzyms koronujący. Elewacja ogrodowa siedmioosiowa. Elewacje o skromnej ilości detali architektonicznych, zachowały podziały za pomocą gzymsów: międzykondygnacyjnego i wieńczącego. Układ wnętrz trzytraktowy z korytarzem pomiędzy traktami. Na osi budynku hol i klatka schodowa. W piwnicach zachowane sklepienia kolebkowe z lunetami. Część pomieszczeń parteru posiada sklepienia krzyżowe, kolebkowe z lunetami i zwierciadlane, w pozostałych salach stropy drewniane i płaskie, niektóre z dekoracją fasetową. Schody prowadzące na piętro, usytuowane na piętro posiadają bogato rzeźbione drewniane balustrady utrzymane w stylu art deco. Z dawnego wyposażenia na piętrze zachował się kominek o prostych formach i częściowo boazerie. Przy skrzydle południowo-wschodnim znajduje się kanał rzeki Oławki. Natomiast od drogi prowadzącej do Strzelina zabudowania oddziela park i kamienny mur otaczający majątek, od strony południowo-zachodniej, północno-zachodniej i północno-wschodniej. Zespół pałacowo parkowy to kompozycja geometryczna (budynki układają się w czworobok ograniczający podwórze). Czworobok zabudowań zamyka od strony południowo-zachodniej pałac. Oddzielony jest on od podwórza gospodarstwa dużym prostokątnym trawnikiem i grupą drzew. Park o swobodnym rozmieszczeniu iglastych i liściastych drzew, przecinają biegnące w różnych kierunkach aleje. Główne wejście prowadzące do pałacu znajduje się w kamiennym murze przy zachodnim narożniku założenia. W parku krajobrazowym z lat sześćdziesiątych XIX w. zachowały się ciekawe okazy starodrzewu: dęby, lipy, platany klonolistne, świerki srebrzyste. W pobliżu dawny folwark wzniesiony wokół dwóch prostokątnych dziedzińców. Pierwotny układ zespołu pałacowego nie uległ zmianom. Do dnia dzisiejszego istnieją wszystkie obiekty założenia w różnym stanie ich zachowania.

Fot. Krzepice - pałac

Fot. Krzepice - park

Ludów Polski

Zabudowania majątku ziemskiego znajdują się terenie północno-wschodniej części wsi. Wzdłuż południowo-zachodniego skrzydła folwarku przybiega droga asfaltowa Strzeli – Wrocław. Pałac usytuowany jest na północ w znacznej odległości od folwarku, ponadto jest on oddzielony sadem i ogrodem warzywnym. Rezydencja otoczona jest o północy i wschodu parkiem. Fundamenty i cokoły pałac wykonane są z kamienne. Budynek murowany z cegły, otynkowany, dwuskrzydłowy, założony na planie litery „L”, podpiwniczony, dwu- i trzykondygnacyjny w partii ryzalitu. Pałac przykryty dwuspadowym dachem, nad ryzalitem znajduje się niski czterospadowy dach, natomiast nad tarasem jednospadowy. Fasada ośmioosiowa, z głównym wejściem znajdującym się w niższym skrzydle. Wejście poprzedzają schody i ganek. Elewacje przekształcone, dzielone lizenami i gzymsami, poza tym pozbawione detali architektonicznych.

Fot. Ludów Polski - Park

Muchowiec

Zespół dworski znajduje się północnej części wsi. Budynki tworzą trapez, w którego południowo-wschodnim narożniku usytuowany jest dwór. Od strony budynków biegnie droga, od wschodu ogródki i drewniane komórki, a od zachodu dziedziniec gospodarstwa. Dwór wolnostojący, którego dłuższa przekątna obiektu wyznacza kierunek północ-południe. Od strony północnej znajdują się pozostałości zdewastowanego ogrodu. Dwór powstał w XVII w., pozostałe zabudowania zespołu dworskiego wzniesione zostały w XVIII i pod koniec XIX w. Ściany dworu są kamiennie-ceglane, ściany wewnętrzne i obramienia ceglane. Na parterze budynku znajdują się sklepienia kolebkowe z lunetami i krzyżowe, stropy w budynku są drewniane i otynkowane. W piwnicach natomiast sklepienia kolebkowe ceglane. Więźba dachowa drewniana, a dach pokryty jest podwójną dachówką karpiówką. Otwory okienne budynku mają kształt prostokątny, natomiast na I poziomie poddasza zamknięte łukiem półokrągły, lukarny powiekowe. Główny otwór drzwiowy zamknięty łukiem odcinkowym, pozostałe proste. Dwór zbudowany jest na planie podkowy, od strony północno-wschodniej prostokątne skrzydła jednotraktowe, bryła zwarta, jednokondygnacyjna podpiwniczona. Dach nad korpusem naczółkowy, nad skrzydłami nakrycie dwuspadowe. Dach korpusu dwukrotnie wyższy od korpusów skrzydeł. Elewacja południowo-wschodnia dworu jest jednokondygnacyjna, ośmioosiowa, otynkowana. Osie wyznaczone są prostokątnymi oknami (druga od lewej to otwór drzwiowy), na czółku centralnie umieszczone lukarna powiekowa. Elewacja południowo-zachodnia jednokondygnacyjna, czteroosiowa okna prostokątne rozmieszczone nieregularnie, w połaci dachowej umieszczone są trzy lukarnie powiekowe okna, jedno niżej dwa wyżej. Elewacja północno-zachodnia jednokondygnacyjna, siedmioosiowa. Elewacja północno-wschodnia jest jednokondygnacyjna, przy jej lewym narożniku znajdują się prostokątne obsadzone drzwi z jednym kamiennym stopniem. Elewacja południowo-wschodnia skrzydła północno-zachodniego jest jednokondygnacyjna, trzyosiowa. W tej elewacji znajduje się otwór drzwiowy z kamiennymi stopniami. Elewacja północno-wschodnia korpusu, jest jednokondygnacyjna i czteroosiowa, w dachu lukarny rozmieszczone jak w elewacji południowo-zachodniej. Elewacja południowo-zachodnia skrzydła południowo-wschodniego, jest jednokondygnacyjna, dwuosiowa. Pierwsza oś od lewej to otwór drzwiowy zamknięty dobudowaną szopą z desek krytą płaskim daszkiem. Elewacja północno-wschodnia skrzydła południowo-wschodniego to otynkowana ściana zwieńczona trójkątnym szczytem w którym znajduje się prostokątne okno.

Fot. Muchowiec – dwór.

Fot. Muchowiec – Oficyna mieszkalna I nr 40

Fot. Muchowiec – Oficyna mieszkalna II nr 42

Fot. Muchowiec – Stodoła.

Fot. Muchowiec – Gorzelnia

Fot. Muchowiec – Spichlerz

Fot. Muchowiec – Stodoła I i II

Fot. Muchowiec – Stodoła III i IV

Nieszkowice

Kościół p.w. Św. Jana Kantego, jednonawowy, orientowany, zbudowany na rzucie prostokąta z wydzielonym trójbocznie zamkniętym oskarpowanym prezbiterium usytuowany jest wysokim wzgórzu na południowym wschodzie od drogi prowadzącej ze Strzelina do Ząbkowic. Kościół otoczony jest kamiennym murem z bramą od strony zachodniej. Wokół kościoła znajdują się relikty zdewastowanego cmentarza. Kościół w stylu gotyckim został wybudowany w XV w., restaurowany w XVIII w., a następnie na początku XX w. położono nowy dach oraz dobudowano kruchtę zachodnią. Do 1945 r. był to kościół ewangelicki. Mury kościoła zbudowane są z granitu, cegłę użyto w obramieniach i dużych partiach północnej przybudówki. Stropy drewniane z otynkowaną podsufitką, więźba dachowa o konstrukcji drewnianej natomiast dach pokryty jest podwójną dachówką karpiówką, a sygnaturki łupkiem. Posadzki w korpusie kościoła są kamienne, natomiast w kruchcie i dobudówce północnej znajdują się jednobiegowe drewniane schody. Pulpity okien kamienne, otwory okienne w prezbiterium i zakrystii ostrołuczne, rozglifione w nawie prostokątne, zamknięte półokrągło. Do prezbiterium od północy przylega zakrystia na planie prostokąta ora klatka schodowa. Od strony zachodniej znajduje się kruchta założona na rzucie prostokąta. Wnętrze kościoła salowe, na emporę obiegającą nawę prowadzą schody, wnętrze prezbiterium oddzielone ostrołuczną tęczą. W północnej ścianie kościoła znajduje się wejście do zakrystii, nad którym znajduje się półkoliści otwarta empora, na którą prowadzą schody biegnące w wąskim korytarzyku.

Fot. Nieszkowice – Kościół p. w. św. Jana Kantego

Dwór usytuowany jest u podnóża zalesionych Wzgórz Lipowych stanowiących część pasma wzniesień zwanych Wyżyną Strzelińską w pobliżu szosy łączącej Strzelin z Ząbkowicami Śląskimi. Budowla zwrócona jest skrzydłami w stronę rozległego czworobocznie uszeregowanego majdanu, z którym łączy się ona poprzez murowany, przerzucony przez obecnie wyschniętą fosę pomost. Pomiędzy skrzydłami dworu –

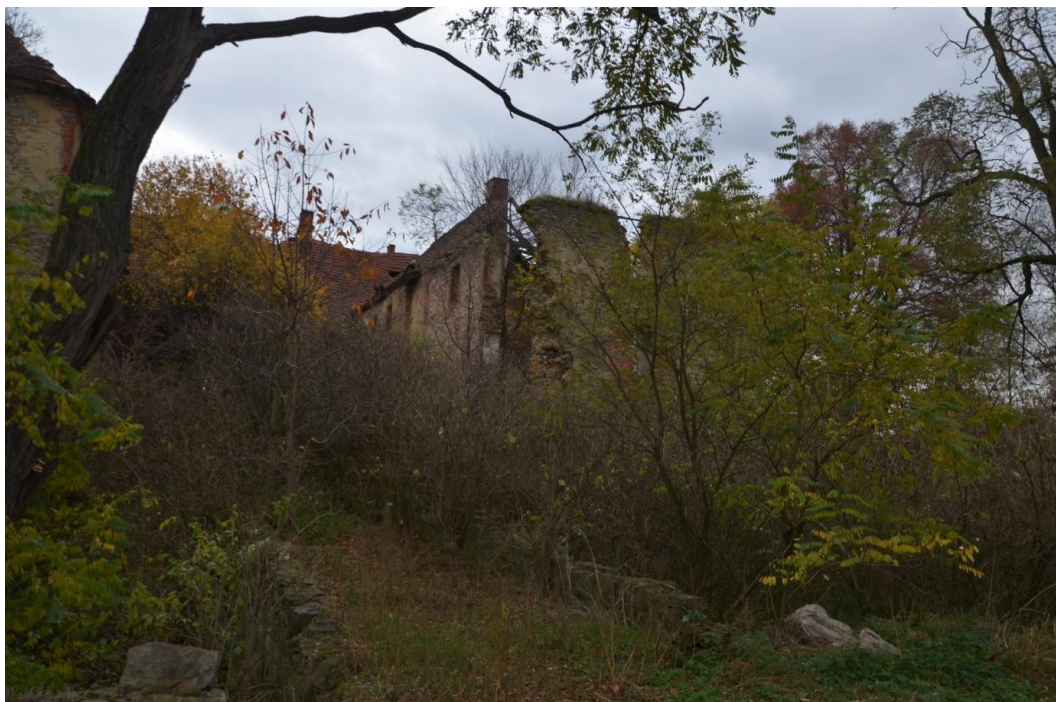
czworoboczny dziedziniec częściowo wyłożony kamiennymi blokami. Rów fosy pierwotnie okalającej dwór z trzech stron zachowała się tylko w części północno-zachodniej. Teren po wschodniej stronie, po zasypaniu fosy, użytkowany jest jako pastwisko. Na południu usytuowany jest otoczony drewnianym i murowanym ogrodzeniem masyw zieleni dawnego niewielkiego parku oraz położony bardziej ku stronie zachodniej fragment ziemnego wału obronnego. Przy południowym skrzydle dworu rumowisko gruzu, powstałego w wyniku zawalenia się tej części budowli. Tutaj też od strony zachodniej i północnej rosną pojedyncze, stare kasztanowce i lipy oraz licznie dziko rosnące drzewa i krzewy. Na południe od majdanu na wzniesieniu znajduje się staw rybny, wzgórze ponad stawem jest miejscem lokalizacji wczesnośredniowiecznego grodziska. Ściany obwodowe i niektóre działowe murowane wykonano z kamienia łamanego, kładzionego w pseudowarstwach na zaprawie gliniano-wapiennej. Uzupełnienia i przemurowania ścian i otworów okiennych wykonane są z cegły palcówki i połączone zaprawą gliniano-wapienną. Z cegły palcówki wykonano ścianę konstrukcyjną zachodnią skrzydła wschodniego (arkady przyziemia i galeria) oraz ściany działowe skrzydła północnego. Nieliczne ścianki działowe wykonane są z cegły maszynowej, kominy wykonane zostały z kamienia i cegły. Detale architektoniczne (obramienia drzwi i okien) wykonane są z piaskowca i tynku. Ławy podokienne wykonane są z kamienia oraz kamienno-ceglane, natomiast parapety okien wykonano z drewna. Wewnątrz budowli znajdują się elementy sztukatorskie (kominki, gzymsy ściennie, dekoracje sufitów) wykonane w stiuku i tynku. Ściany wewnątrz i na zewnątrz zostały otynkowane tynkami wapienno-piaskowymi. Malatura ścian wapienne i kredowa. Pozostałości pokrycia ścian tapetą. Kominy kamienno-ceglane jedno i dwu kanałowe. Dwór w zachowanej do dzisiaj formie jest wynikiem wielu przekształceń. Najstarszym elementem budowli jest zachodnia część skrzydła północnego, pochodząca prawdopodobnie z XIV w. obrono-mieszkalna wieża. Z analizy rzutu wynika, iż została ona założona na planie zbliżonym do kwadratu. Z kolejną fazą przemian architektonicznych które miały miejsce pod koniec XV lub na początku XVI w. wiąże się modernizacja pierwotnej wieży mieszkalno-obronnej, która została rozbudowana w kierunku wschodnim. O wieloetapowości rozbudowy dworu świadczy zróżnicowanie poziomów kondygnacji w skrzydłach budowli, uwidocznione na zewnątrz nierównomiernym rozłożeniem okien. Sklepienia w dworze wykonane zostały z kamienia (szarogłaz i kamień eratyczny) mają kształt kolebkowy, kolebkowy z lunetami, kolebkowo-krzyżowy z „wyciągniętymi szwami”, stropy drewniane. W skrzydle wschodnim stropy nagie oraz belkowe na podciągu, belki stropu z fazowaniem i zaciosami, w skrzydle północnym południowym stropy posiadają podsufitkę wypełnioną glinianą polepą i przesłonięte powalą z desek. Więźba dachowa jest drewniana, krokwiowo-jętkowo-płatwiowa z mieczami, zastrzałami i ryglami, wzmocniona ściągiem, przebiegającym prostopadle do wiązarów. Łącznie elementów konstrukcyjnych wykonane są przy pomocy drewnianych ćwieków. Więźba dachowa jest o zróżnicowanej wysokości i uzależniona od skrzydła. Murlaty opierają się na murze, a belki podwali nowe stanowią podparcie dla krokwi, pokrycie dachu wykonane jest z dachówki karpiówki ułożonej w koronkę. Posadzki wykonane na pisakowej podsypce zostały ułożone z cegieł kładzionych na płasko i połączone zaprawą z gliny. W sieni skrzydła wschodniego posadzka cementowa wylana na ułożoną „w jodłę” cegłę. Na piętrach jednowarstwowe podłogi z desek sosnowych, kładzionych na belkach stropowych. W piwnicach posadzka wykonana z polepy i ubitej ziemi. Klatki schodowe są jednobiegowe drewniane. Otwory okienne z murowanymi węgarami i nadprożami. Obramienie drzwi zewnętrznych zachodniej części skrzydła północnego oraz wewnątrz, sieni skrzydła wschodniego jest wykonane z kamienia. Część otworów drzwiowych w poszczególnych skrzydłach umieszczona jest w oprawie drewnianej profilowanej. Budynek założony na rzucie

zblizonym do litere „C”, składający się z trzech skrzydeł, których ramiona otwierają się w kierunku zachodnim tworzą prostokątny dziedziniec. Układ wnętrz jednotraktowy.

Fot. Nieszkowice - Pałac

Fot. Nieszkowice - Pałac

Nowolesie

Kościół parafialny p.w. Św. Marcina jest neogotycką świątynią położoną u podnóża Wzgórz Strzelińskich we wschodnim krańcu miejscowości. Wybudowany w 1867 r. kościół znajduje się w miejscu pierwotnego zbudowanego w okresie średniowiecza kościoła. Zarówno kościół, cmentarz, kaplica pogrzebowa oraz kamienny mur cmentarny tworzą zespół kościelny. Od strony zachodniej do kościoła prowadzi główna brama i dwie furty, poprzedzone szerokimi schodami. Od bramy cmentarnej w kierunku portalu głównego droga została wyłożona kostką granitową. Ściany kościoła murowane z cegły, tynkowane na zewnątrz i wewnątrz. Gzymsy, fryzy, obramienia okien i drzwi tynkowane, balustrada oraz podest chóru wykonane z drewna. Sklepienie w prezbiterium jest dwuprzęsłowe, wąskie przeszło zachodnie oddzielone od wschodniego gurtym przykrytego kolebką, natomiast przeszło wschodnie zostało przykryte sklepieniem konchowym. Nawa kościoła jest nakryta drewnianym stropem belkowym na podciągach opartych na profilowanych również drewnianych wspornikach. Belki stropu nawy fazowane zdobione zaciosami. W przyziemiu chóru znajduje się strop belkowy wsparty na ośmiobocznych drewnianych zdobionych zaciosami i fazowanych filarach. Przedsionek nakryty stropem przesłoniętym podsufitką. W wieży stropy belkowe na podciągach. Schody prowadzące na chór wykonane są z drewna, jednobiegowe, plikowe, z profilowaną poręczą osadzoną na balustradzie tralkowej. Węgry, nadproża okien i drzwi murowane. Nisze okienne prezbiterium, nawy oraz wieży rozglifione jednostronnie do wewnątrz, zamknięte łukami pełnymi. Nad oknami prezbiterium w portal poddasza znajdują się ok ulusy. Portal główny i boczne zamknięte są łukiem pełnym, takim samym łukiem zostały zamknięte prezbiterium oraz otwór wejściowy między nawą a kruchtą. Prezbiterium dwuprzęsłowe zostało założone na rzucie półkola, flankowane dwoma

założonymi na planie prostokąta aneksami, w których znajdują się zakrystia i pomieszczenia o charakterze pomocniczym. Korpus nawowy, salowy, założony na rzucie prostokąta, w jego zachodniej części znajduje się chór. Od zachodu na osi nawy wyodrębniona jest w rzucie wieża o planie czworobocznym. Kościół orientowany, jednonawowy, z wyodrębnionym niższym od wydłużonej nawy, prezbiterium i czworoboczną pięciokondygnacyjną wieżą. Po obu stronach prezbiterium znajdują się niższe od niego prostopadłościennne aneksy mieszczące zakrystie i pomieszczenie pomocnicze. Korpus nawowy został nakryty dachem dwuspadowym, natomiast dachy aneksów są dwupołaciowe, wieża nakryta jest dachem czterospadowym, dzwonnica wieży w kształcie ostrosłupa. Pokrycie dachowe nawy, prezbiterium i aneksów wykonane jest z dachówki ceramicznej. Dzwonnica wieży pokryta blachą. W kościele większość posadzki wykonana została z płytek ceramicznych, natomiast w wieży znajduje się podłoga drewniana.

Fot. Nowolesie - Kościół parafialny p.w. Św. Marcina

Strzelin

Kościół parafialny p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego, gotycko-barokowy, orientowany, usytuowany jest w południowo-zachodniej części starego miasta, w pobliżu murów miejskich, między ul. Buczka i św. Floriana. Otoczony kamiennym murem z dwiema, znajdującymi się od strony północnej oraz wschodniej. Od strony północnej znajduje się ruina Domu Książęcego, od południa trójskrzydłowy klasztor. W 1296 r. Bolko I Świdniki sprowadził do miejscowości zakon sióstr Klarysek oraz ufundował kościół i klasztor. Na początku XIV w. wzniesiono pierwotny kościół, natomiast obecny kościół został wzniesiony w XV w. Już w XVI w. nastąpiła gruntowna przebudowa kościoła, a w pierwszej połowie XVII w. uległ on zniszczeniu. W 1689 r. przybywają z Wiednia bracia zakonnicy Augustianie i przejmują zabudowania klasztorne. Pod koniec XVII w. wyposażono wnętrze kościoła, a w 1706 r. wykonano renowację kościoła po pożarze. W 1841 r. staje się kościołem parafialnym, w 1886 r. przeprowadzono prace renowacyjne wieży i kruchty. W 1945 r. w wyniku działań wojennych został poważnie zniszczony -zawaliła się wieża zachodnia oraz części sklepienia i murów kapitałnych. W 1948 r. przeprowadzono wstępne prace konserwatorskie, w roku 1955 kościół został odbudowany. W latach 1956-57 wybudowano od podstaw wieżę, zrekonstruowano część nawy, uzupełniono brakujące partie sklepień kolebkowych. W latach 1963-64 położono nowe tynki zewnętrzne, wykonano polichromię wnętrza i uporządkowano otoczenie. W latach 1970-72 wykonano w kościele nowe witraże, w 1976 r. odbudowano wnętrze.

Kościół został wybudowany z granitu łamanego na zaprawie cementowo-wapiennej, otynkowany. Przy ścianie południowej wykonano dobudówkę z cegły którą datowana jest na XX w. Pulpity i skarpy okien znajdujące się w elewacji zachodniej są cementowe, w pozostałych elewacjach zostały pokryte blachą ocynkowaną, gzymsy i cokoły wykonane są z kamienia. W korpusie sklepienia kolebkowe z lunetami, w krzyżu kopulaste, w XX w. dobudówce strop betonowy. Więźba dachowa kościoła w całości wykonana z drewna, natomiast dach pokryty jest dachówką karpiówką podwójnie. W korpusie terakotowe posadzki, w zakrystii –kamienna. Schody znajdujące się od południowej strony nawy są jednobiegowe wykonane z kamienia, również kamienne schody prowadzą do wejścia zachodniego. Otwory drzwiowe zamknięte łukami ostrymi. Pierwotne otwory okienne zaznaczają ostrołukowe wnęki, dołem są one przebudowane nowszymi rozglifionymi zamkniętymi półkoliście barokowymi oknami. Kościół został zbudowany na rzucie krzyża łacińskiego, jednonawowy z transeptem z czteroprzęślową nawą i trójprzęślowym wydłużonym i zamkniętym trójbocznie prezbiterium. Zakrystia przy południowej ścianie prezbiterium wykonana jest na planie prostokąta, natomiast przy południowej stronie nawy

dobudowana na planie prostokąta XX wieczna dobudówka. Od strony północnej, między skrzydłem a nawą znajduje się prostokątna kruchta z wejściem, natomiast od strony zachodniej znajduje się wieża wybudowana na planie kwadratu. Kościół jest budowlą jednokondygnacyjną, z zamurowaną kryptą znajdującą się pod prezbiterium. Dach nad korpusem jest dwuspadowy, nad transeptem –trójspadowy, nad przybudówkami dach są płaskie. Nad skrzyżowaniem nawy z transeptem znajduje się sygnaturka kryta blaszanym hełmem. Wieża przykryta hełmem w kształcie ostrosłupa i obita ocynkowaną blachą. Elewacja zachodnia jest jednoosiowa, nieotynkowana –eksponowane jest kamienne lico muru. Elewację tą tworzy ściana wieży oraz szczytowa ściana nawy głównej, ujęta w prostopadłe trójskokowe skarpy. W dolnej strefie wysuniętej przed mur nawy wieży znajduje się półokrągło zamknięty otwór wejściowy. Nad nim podobnie ukształtowane okno. Powyżej jedno nad drugim –małe prostokątne okienko, a w strefie najwyższej (otynkowany) duży okrągły otwór i smukłe zamknięte ostrym łukiem okno. Ośmioosiową, jednokondygnacyjną elewację południową tworzą otynkowane ściany nawy, transeptu i prezbiterium. Ściana nawy –czteroosiowa, osie te wyznaczają smukłe, białe otynkowane, ostrołuczne wnęki z wybitymi, półokrągło zamkniętymi oknami. Między nimi znajdują się cztery trzyskokowe skarpy o licach tynkowanych. Południowa ściana transeptu zasłonięta jest w większości bryłą dostawionego do niej skrzydła klasztornego –widoczny jest fragment centralnie usytuowanego okna. Na tej elewacji znajduje się również ostrołukowy otwór wejściowy. Południowa ściana prezbiterium trziosiowa, między oknami znajdują się skarpy. Wschodnia ściana tej dobudówki posiada dwa okna i cofnięta jest w stosunku do trójbocznego zamknięcia prezbiterium. Elewacja północna jest ośmioosiowa i rozwiązana analogicznie jak południowa. Na pierwszej osi nawy przy transepcie, znajduje się niski przedsiónek o otworze drzwiowym zamknięty półkoliście. Wnętrze korpusu o sklepieniach zdobionych malowidłami, szczególnie kopuła, która jest wsparta na czterech półokrągłych podporach. Prezbiterium oddzielone jest łukiem tęczowym. Empora organowa jest natomiast murowana, w jej dolnej strefie znajdują się trzy otwory zamknięte półkoliście.

Kolejnym zabytkiem jest kościół parafialny p.w. Matki Chrystusa i św. Jana od Ewangelii Braci Czeskich mieszczący się przy ul. Staromiejskiej. Czas powstania kościoła jest trudny do ustalenia. Niemieccy uczeni przed okryciem rotundy św. Gotarda przez T. Kozaczewskiego w 1953 r. podwali, że kościół został założony przez Piotra Włosta w 1130 roku. Uważali, że kościół Panny Marii wzmiankowany w dokumencie z 1316 r. to kościół na Starym Przewornie. Od XIV w. uważany za budowlę gotycką, po zniszczeniach jakie dotknęły kościół w wyniku wojen husyckich w 1428 roku został kościołem cmentarnym Starego Przeworna. W XV w. został on powiększony, a w latach 1749-1779 uległ przebudowie w związku ze zmianą przynależności wyznaniowej (przydzielony został przybyłym z Czech osadnikom wyznania ewangelicko-reformackiego) restaurowany w 1922 roku. 19 Marca 1982 r. przekazany parafii rzymsko-katolickiej w Strzelinie.

Wolno stojący obiekt orientowany na miejscu przedkolacyjnego Strzelina (Stare Przeworno). Kościół od ulicy oddziela kamienny mur z furtą od strony południowej. W części wschodniej działki widoczne ślady rozplanowania starego cmentarza. Budowla jest jednokondygnacyjna, ściany zewnętrzne wzniesione z łamanego granitu w układzie warstwowym na zaprawie wapiennej. Ościeże okienne oraz ich wypełnienie, gzymsy i portale –granitowe. Dobudówki wschodnia i południowa wykonane są z cegły, nawa główna oraz prezbiterium pokryte jest dwuspadowym dachem ceramicznym –karpiówką w koronkę. Dachy znajdujące się nad dobudówkami są blaszane. Na kalenicy betonowa sygnaturka. Wieżba dachowa nad nawą główną dwuwieżakowa, nad prezbiterium w systemie płatwiowokleszczowym, nad kaplicą północną krokwiowo-jętkowa. W nawie głównej modrzewiowy

chór na który prowadzą drewniane schody. Bryła kościoła zbudowana jest na rzucie prostokąta z prostokątnym nieco węższym prezbiterium zamkniętym ścianą prostą. Do prezbiterium przylegają od północy XIV wieczna kaplica zbudowana na planie prostokąta, która jest zamknięta od strony wschodniej poligonalnie, przeszło zachodnie ze sklepieniem krzyżowo-żebrowym, przeszło wschodnie z żebrowym kombinowanym i przylegającym do niej od zachodu wąskim przedsionkiem. Od południa znajduje się XX wieczna przybudówka wykonana na planie prostokąta. Do korpusu kościoła od strony zachodniej przylega XIX wieczna kruchta wybudowana na rzucie prostokąta. Korpusu kościoła jest jednonawowy w układzie salowym, ściany zewnętrzne regularnie oskarpowane jednouskokowymi skarpami, okna umieszczone po jednym w każdym przeszle korpus i chóru. Okna są rozglifione, ostrołukowe z kamiennymi maswerkami i laskowaniami. Dobudowana kruchta z portalem zamkniętym półokrągło jest przykryta dwuspadowym dachem. W jej szczycie ponad portalem znajduje się prostokątne okno o granitowych ościeżach, na ścianach południowej i północnej znajduje się okapowy gzyms trzyuskokowy. W trójkątnym szczycie nad kruchtą znajduje się prostokątne okno, elewacja południowa czteroosiowa, w części korpusu znajdują się dwa dwudzielne duże okna między skarpami. Koronę muru obiega trzyuskokowy gzyms. Artykulacja architektoniczna powtórzona w południowej części niższego prezbiterium. Elewację wschodnią tworzą ściana prezbiterium jednoosiowa z wysokim oknem wypełnionym laskowaniami i maswerkami, ościeże okien wykonane w grubym murze, nad którym w szczycie znajduje się maleńkie półkoliście zamknięte okno. Boki ściany elewacji wschodniej korpusu są flankowane dwiema skarpami. Zamknięcie kaplicy –trzy osie wyznaczone trzema ostrołucznymi oknami. Całość wieńczy trójuskokowy gzyms. Elewacja północna dwuosiowa, ściana kaplicy i dwuosiowa korpusu nawowego. Wysokie okna elewacji są ostrołukowe, z ościeżami o lekko nachylonych ceglanych podokiennicach, wydzielają skarpy, całość wieńczy gzyms. W narożniku między ścianą cofniętego korpusu nawowego, a ścianą zachodnią kaplicy znajduje się prostokątny przedsionek z dwoma półokrągło zamkniętymi portalami. Nad nim znajduje się mały trójkątny szczyt kaplicy z małym ostrołucznym oknem. Dach nad korpusem kościoła, kaplicą południową i prezbiterium, znajdują się dwuspadowe dachy.

Kościół pomocniczy p.w. św. Gotarda, położony jest w północno-wschodniej części układu staromiejskiego przy ul. Szkolnej. Ulica ta i plac św. Jana tworzą wrzecionowate poszerzenie stanowiące hipotetyczny relikw przedkolacyjnego układu komunikacyjnego. Kościół jest usytuowany na terenie płaskim obok starej plebanii. Na południe od budowli posadowiony był drugi wzniesiony w XIV w kościół p.w. św. Michała, rozebrany w latach sześćdziesiątych XX w. Pierwsza wzmianka o kościele św. Gotarda występuje w 1300 roku.

Bryła rotundy kościoła zbudowana została z kamienia łamanego, o wątku opus emplektum, kamienie są o zbliżonej do siebie wielkości i połączone zaprawą wapienną, na zewnątrz nietynkowane. W ułożeniu warstw widoczna w elewacji różnica pomiędzy dolną partią muru do wysokości około 650cm od poziomu gruntu a górną partią nieotynkowanego muru rotundy. Użyte w górnej partii ściany kamienie charakteryzują się większą zróżnicowaniem wymiarów niż w części dolnej. W dolnej części ścian znajdują się metalowe ściągi konstrukcyjne. Ostatnia ośmioboczna kondygnacja murowana, z kamienia łamanego i cegły, otynkowana. Ściany wewnątrz rotundy w przyziemi są częściowo otynkowane, natomiast powyżej parteru nieotynkowane. Grubość murów jest niejednorodna. Korpus nawowy wykonany jest z kamienia łamanego o układzie warstwowym, łączony zaprawą wapienną. Kościół otoczony był cmentarzem na którym znajdowało się również ossuarium przylegające od strony północnej do rotundy. Fundamenty ossuarium odkryto w trakcie badań archeologicznych w 1978 r.

Kaplica szpitalna, p.w. św. Jerzego usytuowana jest na południowy wschód od rynku, orientowany, w stylu gotyckim. W głębi działki na południowy-zachód znajduje się budynek mieszkalny, który jest pozostałością dawnego szpitala. Po przeciwnej stronie ulicy znajdują się zabudowania browaru. Wzmianki archiwalne o powstaniu szpitala pochodzą z 1346 r., z 1351 r. pochodzą również wzmianki o powstaniu kaplicy, w 1523 r. szpital został rozbudowany, w 1577 r. po zniszczeniu szpitala w wyniku pożaru rozbudowano go, a na pamiątkę fundatora rozbudowy księcia brzeskiego Jerzego II szpital i kaplicę zyskały wezwanie św. Jerzego. W 1706 r. szpital przebudowano, natomiast kaplica pozostała w niezmienionej formie. Na początku XX wieku dokonano restauracji kaplicy w postaci położenia nowego dachu i nadbudowy szczytów. W 1945 roku w wyniku działań wojennych szpital został zniszczony, a kaplica częściowo uszkodzona. Mury kaplicy szpitalnej wykonane zostały z granitu łamanego, z uzupełnieniami ceglany, dotyczy to szczególnie zachodnich części elewacji północnej i południowej. Zachodnia klatka schodowa, szczyt znajdujący się nad nią oraz przybudówka południowa zbudowana została z cegły. Okna w prezbiterium z kamiennymi maswerkami. Okna w korpusie w obramieniach ceglanych. W prezbiterium sklepienia kamienne krzyżowo-żebrowe, otwory okienne rozglifione ostrołuczne. Schody betonowe dwubiegowe. Budynek prezbiterium i przybudówka zbudowany jest na rzucie prostokąta, jednonawowy, bryła zwarta, dwukondygnacyjna, podpiwniczona z wysokimi trójkątnymi szczytami. Elewację zachodnią tworzy ceglana ściana klatki schodowej z prostokątnym wejściem, powyżej na osi znajduje się prostokątny otwór okienny. Elewacja południowa jest dwukondygnacyjna trzyosiowa. Ściana nawy jednoosiowa i jednokondygnacyjna ściana prezbiterium. Pierwsza oś wyznaczona przez dwa okna, wybite niżej od dwóch następnych osi, nad nimi ceglany gzyms. Poddasze zabudowane płytami betonowymi z dużymi prostokątnymi oknami i lukarnami. Elewacja prezbiterium z dużym ostrołucznym oknem wypełnionym maswerkiem, zwieńczona jest ceglany gzymsem koronującym. W dolnej części prezbiterium dobudówka ceglana z dwoma skrajnymi prostokątnymi wejściami i czterema okienkami między nimi. Elewacja wschodnia jednoosiowa, ujęta w dwie jednokosokowe diagonalne przypory. Na osi środkowej ostrołuczne rozglifione okno z nowym maswerkiem z piaskowca, powyżej w trójkątnym szczycie małe prostokątne okienko. Elewacja północna w części prezbiterium analogiczne rozwiązana jak południowa strona nawy. Wewnątrz znajduje się dwuprzęsłowe prezbiterium kryte sklepieniem krzyżowo-żebrowym. Żebra kamienne, profilowane znajdujące się na kamiennych wspornikach. W zachodniej klatce schodowej znajdują się betonowe, dwubiegowe powrotne schody prowadzące na drugą kondygnację i poddasze.

Mury miejskie w Strzelinie datowane są na XIV – XV – XVI w. zezwolenie na budowę murów miejskich udzielił miastu Bolko II. Pierwsza wzmianka na ich temat pochodzi z 1328 r. miasto, wówczas otoczone było w całości dwoma pierścieniami kamiennych murów oddalonych od siebie o kilkanaście metrów, po ich zewnętrznej stronie znajdowała się fosa oraz obwałowanie ziemne. Mury z ciosów granitowych, ponadto duży fragment murów miejskich wykonany jest z cegły, tworzyły on dość regularny czworobok. Mur przykrywa okap z kamiennych płyt. Do miasta prowadziły trzy bramy: od strony południowej „Brama Wodna”, od strony północnej „Brama Wrocławska” i strony zachodniej „Brama Ziębicka”. Nad każdą z nich wznosiła się wieża. Oprócz tych umocnień każdy narożnik murów posiadał basztę: „Garncarska, Piekarska, Prochowa, Prosiana zwana Katowską”. Obwarowania miejskie poważnie ucierpiały w trakcie wojen husyckich oraz wojny trzydziestoletniej. Odrestaurowano je oraz podwyższono w latach 1654-1657. Przed wojną turecką zostały wzmocnione dodatkowo. Od 1819 r. rozpoczęto wyburzanie murów które zakończono w 1880 r. W 1823 r. zburzono Bramę Wrocławską, w 1838 r. Bramę Wodną, a na miejscu dawnych

fos powstały promenady. Na północny-zachód od Starego Miasta zachował się duży fragment drugiego pierścienia umocnień biegnący zgodnie z kierunkiem północ-południe. Obecnie znaczna część jest zrekonstruowana, od zewnętrznej strony murów znajdują się planty z drzewami. W pobliżu poczty zachowały się w części północno-zachodniego narożnika umocnień (pierwszego i drugiego pierścienia), które zostały wtórnie wykorzystane, jako ogrodzenie dziedzińca dawnego więzienia, pochodzące z II połowy XIX w. Od strony zewnętrznej drugiego pierścienia murów biegną planty z prowadzącymi na nie od strony ulicy kamiennymi stopniami posiadającymi wykutą datę „1840”. W miejscu, w którym kończy się widoczna nad ziemią część obwarowań znajduje się pozostałość owalnej baszty łupinowej – schowana pod gruntem. Za nią biegnie także ukryty w ziemi dalszy fragment murów. Z pierwszego pierścienia, na południe od Starego Miasta, zachował się znaczny odcinek umocnień częściowo odsłonięty. Ponad ziemią przetrwała niewielka ale ciekawa część. W jej głównej partii widnieją trzy pełne arkady wsparte na kamiennych kroksztynach. Jest to ślad istniejącego tu niegdyś „ganku obrońców”. Ten relikw obwarowań został wtórnie wykorzystany jako ogrodzenie dziedzińca kuchni więziennej przylegającej do więzienia od strony wschodniej. Z zachodniego ciągu umocnień przetrwał do dziś niewielki fragment kamiennego muru i to najprawdopodobniej znacznie przebudowany. Użyto go jako ogrodzenie dawnej parafii ewangelickiej. Po stronie zewnętrznej założone są planty z trzema rzędami drzew. W południowo-zachodnim narożniku dawnych obwarowań zachowała się Baszta Prochowa. Z południowego ciągu pierwszego pierścienia umocnień przetrwało do dziś kilka fragmentów, jeden z nich znajduje się przy ul. Brzegowej pomiędzy budynkiem mieszkalnym od ul. Wodnej, a pozostającymi w ruinie zabudowaniami browaru. Na zewnętrznej stronie kamiennego muru zachowały się ślady po istniejących tu niegdyś budynkach, na wewnętrznej stronie, zasłoniętej w dużej części przez przybudówki gospodarcze widoczne są pozostałości „ganku Obrońców” w formie trzech pełnych arkad wspartych na kamiennych kroksztynach i siedmiu kamiennych wspornikach. Inny odcinek tego ciągu umocnień znajduje się na zachód od ul. Wodnej i jest związany z terenem dawnego zamku, ten fragment kamiennych murów nadbudowano cegłą i użyto jako tylne ściany domów mieszkalnych. Dolna partia zewnętrznej jego strony jest zasłonięta rzędem murowanych przybudówek gospodarczych. Pozostałe dwa fragmenty południowej części umocnień biegną równolegle do przepływającej obok rzeki Młynówki. Mury są różnej grubości i wysokości, częściowo otynkowane, usytuowane są między wolno stojącymi budynkami mieszkalnymi, stanowiąc ogrodzenie znajdującego się na północ od nich klasztoru. Wiele fragmentów murów ma zniszczoną koronę i spoiny. Widoczne są też duże ubytki kamiennego lica.

Zamek Książęcy wzmiankowany było już w latach 1281 i 1317 roku. Po 1427 roku stracił na znaczeniu w związku z budową zamku w Gromniku. W 1616 roku jest wymieniony jako alte Schloss. Z 1666 r. pochodzi opis zamku „dwukondygnacyjny budynek zdobiony szczytem”, na rysunku Schmidta z około 1780 roku przedstawiony jest jako budowla o trzech skrzydłach ułożonych w kształt podkowy, ujmujący dziedziniec zamknięty od ulicy murem ogrodzeniowym z małą bramą. W 1820 roku został rozebrany i na jego miejscu powstały inne budowle. Obecny dom mieszkalny w którego skład wchodzi relikty zamku książęcego. Dom jest murowany, z kamienia łamanego, otynkowany, stropy betonowe, w piwnicy sklepienie kolebkowe, więźba dachowa o konstrukcji drewnianej, pokrycie dachu karpiówką podwójnie. Wewnątrz wykonano posadzki cementowe, schody drewniane, trójbiegowe, do piwnicy jednobiegowe cementowe. Otwory okienne prostokątne bez obramień, drzwi drewniane, płycinowe, podwójne. Budynek zbudowano na rzucie zbliżonym do kwadratu, dwutraktowy, od strony północno-wschodniej do elewacji przylega rampa murowana. Od strony

południowo-wschodniej znajduje się przybudówka wykonana na planie trapezu. Bryła budynku zwarta, od strony południowo-wschodniej niższa, sięgająca 2/3 elewacji budynku. Dach naczółkowy z użytkowym poddaszem, nad przybudówką niski dach dwuspadowy. Dom dwukondygnacyjny podpiwniczony. Fasada budynku czteroosiowa, dwukondygnacyjna, okna prostokątne w obu kondygnacjach, otwór w drugiej północno-zachodniej osi ujęty opaską podniesioną w formie pseudokłucza w nadprożu. Skrajne osie zaakcentowane pseudoryzalitami wyznaczonymi w tynku. Dolna kondygnacja oddzielona od wyższej prostym pasem gzymsu działowego, fasadę wieńczy gzyms podokapowy. Pod prawym skrajnym oknem parteru znajduje się zejście do piwnicy. Od strony południowo-wschodniej przylega do elewacji frontowej dwukondygnacyjna fasada niższej przybudówki, która jest trójosiowa o niewielkich prostokątnych otworach. Elewacja północno-wschodnia trzyosiowa, z prostokątnymi osiami w obu kondygnacjach, pod oknami parteru znajduje się rampa. Elewację południowo-wschodnią tworzy partia poddasza rozwiązana analogicznie jak w elewacji północno-zachodniej. Wewnątrz budynku znajdują się dwa trakty pomieszczeń po dwóch stronach korytarza w którego końcu znajdują się trójbiegowe schody prowadzące na wyższą kondygnację. Ciąg południowo-wschodni poprzedzielany ceglanyściankami, na mniejsze pomieszczenia. Południowo-wschodnia część przybudówki zaadaptowana na mieszkanie. W górnej kondygnacji pomieszczenia (w systemie amfiladowym) rozmieszczone są wokół centralnie usytuowanej klatki schodowej. Pod domem znajduje się jednoprzestrzenna piwnica. Wnętrze piwniczne wybiega w kierunku północno-zachodnim poza budynek aż do granicy kamiennego muru ustawionego równoległe do ściany szczytowej domu.

Budynek plebanii ewangelickiej zbudowany został około 1875 roku. Porównanie zachowanych projektów plebanii ze stanem obecnym pokazuje jak uboższa pod względem dekoracji jest ta budowla od planowanych rozwiązań. Budynek usytuowany jest w pobliżu rotundy św. Gotarda, na wschód od rynku na osi północ-południe, wolnostojący, natomiast od strony wschodniej teren byłego ogrodu okolony murem kamiennym. Mury zewnętrzne i ścianki działowe z cegły na zaprawie cementowo-wapiennej, otynkowane. Nad piwnicami sklepienia odcinkowe z cegły oraz stropy Kleina, posadzki cementowe i żelbetowe, dach o więźbie drewnianej, płatwiowo kleszczowej, krytej podwójnie karpiówką. Okna podwójne skrzydłowe, drzwi drewniane, płycinowe, dwuskrzydłowe. Budynek zbudowany jest na planie prostokąta, bryła zwarta, trzykondygnacyjna, podpiwniczona, z prostokątnymi ryzalitami mieszczącymi klatki schodowe, flankującymi wschodnią elewację ogrodową. Budowla od południ i północy ma dostawione dobudówki, budynek trójtraktowy. Dach niski dwuspadowy, poddasze użytkowe. Od południa i północy ganki o wysokości 1/3 elewacji. Elewacja zachodnia, trzykondygnacyjna, wyznaczona przez regularnie rozmieszczone w każdej kondygnacji prostokątne otwory okienne. Dolną strefę stanowią cokół z piwnicznymi oknami. Pierwsza kondygnacja oddzielona od wyższej gzymsem ceglany, dwie osie w północnej i południowej części fasady ujęte w płaskie lizeny. Elewacja północna, jednoosiowa, trzykondygnacyjna. Na wysokości pierwszej kondygnacji ganek z dużymi prostokątnymi oknami, zwieńczony balustradą, pod którą przebiega gzyms rozciągający się na całą elewację. Nad gankiem znajdują się drzwi wejściowe na balkon, a powyżej znajduje się okno. Otwory te ujęte są w lizeny. Elewacja wschodnia flankowana przez dwuosiowe trzykondygnacyjne ryzality z wejściami w dolnych strefach. Ściana między nimi opracowana jak elewacja zachodnia. Ściana południowa została rozwiązana jak ściana północna. Dostawiono do niej przewyższający budynek, o prostokątnym kształcie. Wnętrze: po obu stronach korytarza dwa ciągi pomieszczeń o różnych wielkościach i kształtach pozbawionych cech stylowych.

Klasztor Sióstr Bromeuszek (dawny klasztor Klarysek) usytuowany jest w południowo-zachodniej części Starego Miasta w pobliżu murów miejskich, otoczony kamiennym murem, przylega do kościoła od strony południowej, od zachodu i południa otoczony ogrodami. Obecny budynek klasztoru powstał w XVIII wieku i posiada cechy stylowe skromnego późnego baroku. Ściany wykonano z granitu łamanego – częściowo ceglane, sklepienia ceglane, kolebkowe, z lunetami i krzyżowe. Wieża dachowa wykonana z drewna, a dach dwuspadowy pokryto podwójnie karpiówką. Posadzki cementowe i terakotowe. Schody drewniane, dwubiegowe, drzwi płycinowe drewniane, okna skrzynkowe podwójne, otwory okienne i drzwiowe prostokątne. Trójskrzydłowy klasztor, tworzy z budowlą kościelną prostokąt obejmujące wewnętrzny wirydarz. W południowo zachodnim narożu wirydarza i na przedłużeniu w kierunku południową wschodniego krusz ganka znajdują się ryzality w formie dostawionych wież. Bryła budynku jest zwarta, dwukondygnacyjna, budynek podpiwniczony. Wieża –od strony wirydarza, wyższa od korpusu budowli i pokryta została dachem namiotowym. Ryzalit południowy równy bryle kościoła i pokryty dachem trójspadowym. Zewnętrzną elewację skrzydła zachodniego stanowi ściana szczytowa budowli, dwukondygnacyjna, jednoosiowa. Oś ta utworzona w dolnej partii przez otwór wejściowy, prostokątny, o kamiennym obramieniu –w górnej przez okno, przesunięta jest w kierunku wschodniego naroża fasady. W trójkątnym szczycie elewacji znajduje się małe kwadratowe okienko. Brak ozdób oraz podziałów pionowych i poziomych. Zewnętrzną dziesięcioosiową dwukondygnacyjną elewację skrzydła zachodniego zdobi w pierwszej kondygnacji boniowanie w tynku tworzące cokół dla gładkich ścian piętra, którego okna ujęte są w tynkowe, uszakowe opaski. Elewację tę flankuje od strony południowej masywna, wysoka, diagonalna przypora. Przy południowym krańcu dachu wstawka ceglana z dwoma oknami. Wejście znajduje się na siódmej osi od strony północnej. Elewacja zewnętrzna południowa, dwunastoosiowa, dwukondygnacyjna, pozbawiona dekoracji. Wejście znajduje się na dziesiątej osi od strony zachodniej. Oś jedenastą stanowi ryzalit południowy o gładkich ścianach, oś dwunastą okna w uszakowach opaskach tynkowych. W dachu ceglana wstawka o dziewięciu oknach. W ośmioosiowej dwukondygnacyjnej elewacji wschodniej okna zdobione tynkowanymi opaskami uszakowymi, a wejście znajduje się na szóstej osi od strony południowej. Dwukondygnacyjne elewacje zewnętrzne skrzydeł klasztornych znajdujące się od strony wirydarza, są opracowane bardzo skromnie –bez podziałów pionowych i poziomych. Gładkie płaszczyzny ścian rozbijają jedynie prostokątne okna, które w dolnej kondygnacji zostały ujęte w arkadowe wnęki. Wnęki zostały obramowane prostymi opaskami z kostkami głowic u nasady łuku i z kluczem. Okna kondygnacji górnej ujmują tynkowe opaski uszakowe. Wnętrze klasztoru stanowi ciąg małych pomieszczeń z krużgankiem znajdującym się od strony wirydarza. W skrzydle wschodnim i południowym zachowane stare klatki schodowe z zabytkową stolarką drzwiową. Wiele pomieszczeń zachowało sklepienia kolebkowe z lunetami. Kaplica znajduje się w południowo-zachodnim narożniku budowli i jest zdobiona sztukateriami.

Dom Księżąt Brzeskich usytuowany jest w pobliżu południowo-zachodniego narożnika placu rynkowego. Od strony południowej sąsiaduje z kościołem parafialnym. Teren na którym usytuowany jest zabytek od 1427 r. do 1675 r. był własnością księżąt brzeskich. Budowniczym kwatery książęcej był Hans Lucas, który w latach 1603-1616 pozostawał w służbie księcia ziebicko-oleśnickiego, Konrada II. W późniejszym czasie budynek pełnił funkcję książęcego poborcy podatków. W 1766 r. został przebudowany, dwuspadowy dach pozbawiono ozdobnych szczytów. W XIX wieku budynek adaptowano na gmach sądu królewskiego i dobudowano klatkę schodową. W 1945 roku obiekt został zniszczony. Mury

zewnątrzne i pierwotne ściany działowe zostały wzniesione z kamienia łamanego. Wykusze, szczyty, ryzalit klatki schodowej od południa oraz nowsze ścianki działowe wykonano z cegły. Zachowały się liczne kamienne obramienia okienne i także portal. Sklepienia w piwnicach –koleby kamienne, w pomieszczeniach parteru koleby z cegieł. Otwory kamienne prostokątne, portal zamknięty półokrągłym łukiem. Budynek zbudowany na rzucie prostokąta z ryzalitem od południe na planie prostokąta. W narożniku północno-wschodnim owalny wykusz. Układ budynku dwutraktowy, zbudowany na planie prostokąta. Wydłużoną bryłę budynku urozmaica wysoki ryzalit południowy i wykusz. Wewnątrz na parterze w części środkowej frontального traktu obszerna sień nakryta kolebką z lunetami. Na zachód od niej również sklepiona sala, także sklepione pomieszczenia zachodniej części południowego traktu. W ryzalicie od strony południowej XIX wieczna klatka schodowa. W latach 1992-1996 prowadzono prace przy odbudowie i remoncie w trakcie których odbudowano dach z lukarnami i szczytami, mury wewnętrzne, ściany działowe wewnętrzne oraz stropy. Wstawiono stolarkę okienną.

Neogotycki budynek poczty wzniesiono 1889 roku. Istniejący wcześniej urząd pocztowy (połączenia telegraficzne Strzelin posiadał od 1865 r.) w tym samym roku przeniósł się do tego obiektu. Obiekt w czasie działań wojennych nie został zniszczony. Jest to budynek wolnostojący usytuowany u zbiegu ul. Pocztowej i Mickiewicza, po jego północnej dziedziniec brukowany kostką granitową, z budynkami gospodarczymi od północy. Od strony północno-zachodniej znajduje się ogród. Działka otoczona jest ceglanym murem z bramami. Od strony ul. Pocztowej filary bramne zwieńczone pseudo krenelazem, od strony ul. Mickiewicza dwuspadowymi daszkami, otwory bramne są zamknięte żelaznymi, dwuskrzydłowymi, kutymi, ażurowymi skrzydłami bramy. Mury ceglane, elewacje wyłożone licówką, obramienia ceglane, cokoły kamienne (granitowe), w piwnicach strop odcinkowy, nad salą operacyjną (główny hol) sklepienie gwiaździste. W przedsionku tej Sali krzyżowo-żebrowe, w pozostałych pomieszczeniach stropy drewniane. Konstrukcja dachu drewniana czterospadowa, dach pokryty karpiówką. Posadzki w piwnicy wykonane są z cegły, w magazynie materiałów liniowych podłoga jest drewniana. Stopnie schodowe w piwnicach ceglane, w przedsionku i od strony dziedzińca kamienne. W klatce schodowej znajdującej się od strony ul. Pocztowej znajdują się schody trójbiegowe. Podesty sklepione na belkach stalowych, stopnie kamienne na parterze, wyżej drewniane. Żeliwna ażurowa balustrada, na wyższej kondygnacji przechodzi w balustradę drewnianą. Otwory okienne i drzwiowe zamknięte ostrołucznie lub łukiem odcinkowym. Budynek wzniesiony na rzucie zbliżonym do litery „L”, dwutraktowy, z wewnętrznym korytarzem, z ryzalitem mieszczącym klatkę schodową od północnego-wschodu i przedsionkiem od strony południowej. Bryła zwarta, dwukondygnacyjna, budynek całkowicie podpiwniczono, przykryty przenikającymi się wielospadowymi dachami. Strefa dachu wzbogacona sterczynami i ażurowymi balustradkami. Na elewacjach występują detale architektoniczne w postaci laskowań i fryzów podokiennych, zdobią je także pasy z glazurowanej cegły. Okna zamknięte odcinkowe i obramowane laskowaniem. Ponad oknami fasady –gzymsy w kształcie łuku odcinkowego. Budynek w strefie najniższej obwiedziony jest kamiennym cokołem, lekko wysuniętym przed lico ściany. Fasada budynku istnieje zarówno przy ul. Pocztowej jak i Mickiewicza. Centralną jej część stanowi nakryty oddzielony dachem (nad kalenicą żeliwna balustradka) nieco podwyższony, trójboczny ryzalitowany narożnik. Jego ściana południowa jest dwukondygnacyjna, jednoosiowa, strefę parteru stanowi przedsionek zwieńczony tarasem z centralnie umieszczonym ostrołucznie portalem. Węgry portalu akcentowane są wtopionymi w ścianę parami kolumn. Otwór drzwiowy zamykają dwuskrzydłowe drzwi z naświetleniem wypełnionym kratą. Nad przedsionkiem duży otwór zamknięty odcinkowo, prowadzi on na

taras. Po bokach emblematy poczty umieszczone w owalnych płycinach obwiedzionych laskowaniem. Ściana narożnika zwieńczona jest schodkowym szczytem kryjącym czterospadowy daszek. Szczyt ten zdobią ostrołukowe blendy. W środkowej, większej blendzie znajduje się prostokątne okno, a powyżej owalny otwór. Ściany boczne części narożnikowej są identycznie skomponowane. W strefie kamiennego cokołu dwa prostokątne okna piwniczne. Strefę parteru stanowią zdwojone okna. W płycinach podokiennych ceglany fryz z ornamentem czterolistnej rozety, parter oddziela od piętra ceglany gzyms. Ponad nim znajduje się duży otwór okienny z emblematami poczty jak na ścianie narożnej. W płycinie podokiennej fryz arkadowy, zwieńczony łukiem trójlistnym. Ściany te koronuje fryz z motywem czterolistnej rozety. Skrajna oś skrzydła północno-zachodniego zaakcentowana jest w podobny sposób. Wieńczy ją szczyt schodkowy z ostrołucznymi blendami. Brak natomiast fryzu koronującego elewację a okno piętra ujęte jest w dwie ostrołuczne blendy. Między tą częścią fasady a narożnikiem południowym znajduje się lekko cofnięta, dwukondygnacyjna, trzyosiowa ściana. Oś tworzą w strefie cokołu dwa prostokątne otwory, wyżej zdwojone okna z fryzem rozetowym w blendach podokiennych. Ponad podwójnym gzymsem oddzielającym kondygnację okna podobne lecz z fryzem arkadowym. Nad każdą osią połączy dachowej, facjatki zwieńczone pseudowieżyczkami z blachy. Skrajna oś skrzydła północno-wschodniego zwieńczona skrzydłem schodkowym, powtarza elementy ścian bocznych części narożnikowej – zamiast okien zdwojonych, na parterze okno pojedyncze. Cofnięta ściana między osiami skrajnymi tego skrzydła odpowiada kompozycyjnie ścianie skrzydła północno-zachodniego lecz okna zdwojono zredukowano tu do jednego otworu. Elewacja północno-zachodnia dwukondygnacyjna, trójosiowa, oś centralną parteru wyznacza okno piwniczne w cokole, powyżej blenda z motywem czterolistnej rozety, a nad nią okno zamknięte odcinkowo. Lewą oś stanowi zamurowana ostrołuczna arkada wsparta na kamiennej kolumnie usytuowanej w północnym narożniku. Oś prawą stanowi gładkie lico ściany. Kondygnacja druga oddzielona jest od niższej podwójnym gzymsem. Oś środkową tworzy wykusz ze zdwojonymi oknami (lewe zamurowane) wsparty na kamiennych konsolach. W płycinie podokiennej fryz arkadowy. Wykusz zwieńczony szczytem schodkowym. Skrajne osie tej kondygnacji wyznaczają smukłe ostrołuczne blendy. Elewacja podwórzowa skrzydła północno-zachodniego dwukondygnacyjna i czteroosiowa, dwie się pierwszej kondygnacji od lewej strony to zakratowane duże okna wysuniętego mocno parterowego ryzalitu nakrytego płaskim dachem. W cokole dwa piwniczne otwory. Oś trzecią wyznacza ostrołuczny portal, zamknięty dwuskrzydłowymi drzwiami z naświetleniem, prowadzą do niego wąskie kamienne stopnie. Ostatnia oś parteru to zakratowane okno w ostrołucznej blendzie. Elewacje flankuje kamienna kolumna. Pierwsza i trzecia oś owej drugiej kondygnacji to okna pojedyncze, oś druga okna zdwojone, oś czwarta okna smukłe zdwojone, ostrołuczne blendy. W połączy dachowej długa współczesna lukarna wybudowana między oryginalnymi facjatkami z pseudowieżyczkami. Elewacja podwórzowa skrzydła północno-wschodniego dwukondygnacyjna, czteroosiowa, najniższa strefa to rampa. Pierwsza oś parteru to zakratowane okno, druga prostokątny otwór drzwiowy do którego wiodą kamienne stopnie. Oś teścia to kolejne zakratowane okno, a pod nim stopnie do piwnicy. Ściana piętra oddzielonego podwójnym gzymsem, przepruta jest czterema otworami okiennymi. W połączy dachowej między pierwszą a drugą i trzecią a czwartą osią facjatki z pseudowieżyczkami. Elewacja podwórzowa skrzydła południowo-wschodniego jest trzyosiowa i dwukondygnacyjna. Jej centralną część stanowi trójkondygnacyjny jednoosiowy ryzalit pokryty czterospadowym dachem. Pierwsza kondygnacja to otwór wejściowy zamknięty łukiem odcinkowym umieszczony we wnęcie, w jej górnej części trójdzielne okno. Najwyższą kondygnację wyznaczają trzy wąskie ostrołuczne okna. Część elewacji na lewo od ryzalitu, cofnięta dwukondygnacyjna ściana –w parterze ostrołuczna blenda, na piętrze, w niszy trzy

lancetowe blendy. Kondygnację oddziela podwójny gzyms. Ten fragment elewacji wieńczy fryz z motywem czterolistnej rozety. Cofnięta na lewo od ryzalitu ściana jest dwukondygnacyjna i jednoosiowa. Wąskie ostrołuczne okna na parterze i piętrze, przesunięte w stronę ryzalitu. Kondygnację oddziela podwójny gzyms. Wnętrz a w układzie dwutraktowym, niewielki sklepiony krzyżowo-żebrowo przedsionek oddzielony jest wahadłowymi drzwiami od holu głównego o gwieździstym sklepieniu wspartym na dwóch kolumnach. Zachowała się oryginalna stolarka i żeliwne balustrady w klatce schodowej.

Wieża ratuszowa była wzmiankowana wielokrotnie w XIV wiecznych źródłach. Jej ruina usytuowana jest w południowo-zachodnim narożu rynku. Stanowi jedyną pozostałość zabudowy śródrynkowej. Od strony południowej stół sędziowski z 1742 roku. W 1619 r. wieża spłonęła i w tym że roku odbudowana przez Melchiora Hoffmanna. W 1648 roku wieża runęła i uszkodziła ratusz. W 1649 r. odbudowano ją dodając hełm. W 1706 r. w czasie pożaru miasta ratusz i wieża zostały uszkodzone. W 1719 r. wieżę odbudowano wg Projektu Kaspara Franze. W 1827 roku uderzył w nią piorun, po raz kolejny runęła ni niszcząc ratusz. W 1945 r zniszczona prawie całkowicie. Z pierwszego gotyckiego ratusza zachowała się jedynie parterowa kondygnacja wieży bez wyraźnych cech stylowych. Ściany posiadają grubość od 1,5 do 3.23 m i zbudowane zostały z łamanego granitu. W obramieniach większych otworów cegły. Cokół kamienny, zwieńczony kamiennym gzymsem, wewnątrz sklepienie odcinkowe –ceglane i żelbetowy strop. Otwory zamknięte łukiem odcinkowym lub prosto. Wieża zbudowana na rzucie czworobocznym z zaakcentowanym przyziemiem i lekko wysuniętym przed lico cokołem. Od strony zachodniej pozostałości schodów kamiennych. Bryła zwarta o wysokości 14,5 m, podpiwniczona. Elewacja zachodnia o kamiennym licu, duży zamurowany otwór, zamknięty łukiem odcinkowym w obramieniu z cegieł, otwór ten znajduje się na 1/3 łyskości ściany. W przyziemiu przy narożniku północnym resztki stopni kamiennych. Elewacja południowa, lico kamienne, bez otworów. Na osi środkowej elewacji wschodniej, nad cokołem, duże, zamurowane prosto zamknięte otwory wejściowe (jeden nad drugim) w ceglanych obramieniach. W górnej strefie ściany płaszczyzna tynku. Elewacja północna z małymi nieregularnie rozmieszczonymi otworami okiennymi trzy w środkowej dwa zaś w górnej strefie ściany. W przyziemiu, przed lico ścian występuje 2 m wysokości cokół zakończony kamiennym profilowanym gzymsem, utworzonym z segmentów.

Fot. Strzelin – Strzelin, Kościół p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego

Fot. Strzelin – Klasztor ss. Boromeuszek

Fot. Strzelin – Kościół św. Gotarda

Fot. Strzelin – Kaplica szpitalna św. Jerzego

Fot. Strzelin – Kościół par. Matki Chrystusa i św. Jana od Ewangelii Braci Czeskich

Fot. Strzelin –Dworzec

Fot. Strzelin – Dworzec - osłony zejść podziemnych

Fot. Strzelin – Dworzec - Nastawnia

Fot. Strzelin – Zespół młyna

Fot. Strzelin – Dom mieszkalny – ul. Brzegowa 13

Fot. Strzelin – Dom Książąt Brzeskich

Fot. Strzelin –Pocztą

Fot. Strzelin – Wieża Ratuszowa

Fot. Strzelin – Dom mieszkalny ul. Stasica 4

Fot. Strzelin – Dom mieszkalny ul. Brzegowa 10

Fot. Strzelin – Dom mieszkalny ul Wodna 5

Fot. Strzelin – Dom mieszkalny ul. Wolności 12

Fot. Strzelin – Dom mieszkalny ul. Wolności 17

Fot. Strzelin – Dom mieszkalny ul. Brzegowa 17 b

Fot. Strzelin Mury miejskie ul. Brzegowa

Fot. Strzelin – Park miejski, Wzgórze parkowe

Warkocz

Wolnostojący dwór usytuowany jest w północno-zachodniej części wsi na zachód od drogi do Strzelina. Od strony zachodniej znajduje się staw, a od północnej park. Od strony wschodniej, południowo-wschodniej i południowej znajdują się zabudowania gospodarcze (PGR). Teren parku i zabudowania gospodarcze od strony wschodniej otoczone są kamiennym murem. Budynek został zbudowany w II połowie XVIII w., przebudowywany w XIX i XX w., a zniszczony podczas działań wojennych w 1945 r. ocalały jedynie mury. Budynek murowany jest z kamienia, otynkowany, sklepienie krzyżowe wykonane jest z cegły, stropy betonowe, więźba dachowa drewniana, pokrycie dachu podwójną karpiówką, posadzki wewnątrz budynku są betonowe, a schody prowadzące na piętro są trzybiegowe i drewniane, również schody biegnące na werandę wykonane są z drewna. Otwory okienne znajdujące się na pierwszej kondygnacji oraz otwory drzwiowe są prostokątne, otwory okienne parteru są rozglifione do wewnątrz, kształtem zbliżone do kwadratu. Drzwi prowadzące do budynku są dwuskrzydłowe, płycinowe. Budynek wykonany jest na planie litery „L”. Do najstarszego dłuższego, dwutraktowego skrzydła przylega od północy skrzydło krótsze. Bryła budynku jest zwarta dwukondygnacyjna, podpiwniczona, pokryta dachem czterospadowym, natomiast nad skrzydłem północnym dachy dwuspadowe, poddasze nieużytkowe. Fasada południowo-zachodnia dwukondygnacyjna ośmioosiowa. Na czwartej osi od zachodu w strefie parteru znajduje się kamienny portal na dwóch pilastrach o naczółku zamkniętym łukiem odcinkowym nadwieszonym. Powyżej w strefie dachu znajduje się trójkątny lukarny z dużym prostokątnym oknem. W południowo zachodnim narożniku budynku znajduje się przypora sięgająca górnej części otworów okiennych parteru. Elewacja południowo-wschodnia jest dwukondygnacyjna, utworzona przez trzyosiową ścianę dłuższego skrzydła i trzyosiową ścianę części północnej. Ściana tej elewacji wysunięta jest od południa i flankowana kwadratową przyporą. Między drugą i trzecią osią od narożnika południowego znajduje się mniejsza prostokątna skarpa. W pierwszej i trzeciej osi okna elewacja wykona analogicznie jak południowo-zachodnia. W osi drugiej wnęki okien zamurowane. Pierwszą od lewej oś ściany skrzydła północnego tworzy w dolnej kondygnacji prostokątny otwór drzwiowy, nad którym w kartuszu herbowym widnieje data „1765”. Elewacja północno-wschodnia jest dwukondygnacyjna, utworzona przez dwuosiową ścianę skrzydła południowego i trzyosiową ścianę skrzydła północnego. Elewacja północno-zachodnia jest dwukondygnacyjna czteroosiowa, znajdują się na niej wnęki po zamurowanych oknach.

Fot. Warkocz - Pałac

Fot. Warkocz – Park krajobrazowy

Wąwolnica

Rezydencja o cechach neorenesansowych, wzniesiona po 1840 roku, remontowany po 1985 roku. Pałac murowany z kamienia i cegły, otynkowany, założony na planie prostokąta, podpiwniczony, dwukondygnacyjny, z zagospodarowanym poddaszem, nakryty dachem czterospadowym i płaskim nad dobudówką. Elewacje zachowały liczne detale architektoniczne: boniowane przyziemie, proste gzymsy nadokienne. Pałac skierowany jest elewacją frontową na dziedziniec folwarczny. Wokół dziedzińca zabudowania gospodarcze z drugiej połowy XIX w. Od południa do rezydencji przylega niewielki park krajobrazowy z drugiej połowy XIX w. W parku dominuje liściasty drzewostan: dęby, kasztanowce, jesiony.

Fot. Wąwolnica – Park pałacowy

Żeleźnik

Pierwszy kościół w miejscowości p.w. Św. Anny wzmiankowany był w 1377 r. Pierwotny średniowieczny kościół został zniszczony w trakcie wojny trzydziestoletniej i zamieniony na protestancką kaplicę grobową. W 1676 r. następuje zmiana przynależności wyznaniowej i staje się on kościołem katolickim. W latach 1701-1707 wzmiankowany jest ponownie jako kościół katolicki, a w XVIII w. został przebudowany i w 1845 r. wzmiankowany jest jako kościół ewangelicki. Kościół utrzymany jest w stylu barokowym. Jest on budynkiem wolnostojącym, orientowany, usytuowany na południe od drogi ze Strzelina do Grotkowa. Teren kościelny odgradzony murem kamiennym z furtą od strony północnej. Ściany o grubości 1 metra zewnętrzne wykonane zostały z kamienia, otynkowane, wieża kościelna jest ceglana. Portal wczesnogotycki kamienny, nad nawą główną znajduje się strop belkowy. Zakrystia przykryta jest sklepieniem kolebkowym z lunetami. W kapliczce północnej sklepienie krzyżowo-żebrowe, konstrukcja dachu drewniana, a dach pokryty jest dachówką karpiówką, natomiast hełm wieży blachą ocynkowaną. Posadzki w kościele są ceramiczne, proste, chody prowadzące na emporę jednobiegowe drewniane. Otwory okienne w prezbiterium i górnej elewacji zamknięte łukiem wklęsło-wypukłym z uskokiem, pozostałe prostokątne. Portal główny zamknięty łukiem odcinkowym. Kościół jednonawowy zbudowany na rzucie prostokąta, bez wydzielonego prezbiterium, z kruchtą od strony południowej, zakrystią i kapliczką od strony północnej. Elewacja południowa czteroosiowa, dwukondygnacyjna ograniczona od strony zachodniej masywną przyporą. Wysuniętą na zachód oś kościoła wyznacza w górnej strefie okno zamknięte łukiem wklęsło-wypukłym z uskokiem, w dolnej kwadratowy otwór z metalową kratą. Podobny układ istnieje w górnych strefach dwóch wschodnich strefach tejże elewacji. W dolnych strefach wmurowane jest kamienne epitafium. Oś zachodnią od ww. dwukondygnacyjna kruchta z wejściem głównym zamkniętym łukiem odcinkowym. W wschodniej ścianie kruchty znajduje się kwadratowy otwór okienne, w zachodniej natomiast kamienne epitafium. W wyższej kondygnacji nad gzymsem przykrytym karpiówką, nad wejściem głównym znajduje się okrągłe okno. Elewacja wschodnia bryły kościoła dwuosiowa wyznaczona dwoma wydłużonymi oknami o zamknięciu analogicznym jak w górnej strefie elewacji południowej. Elewację północną tworzy ściana zakrystii kaplicy i prostokątne okratowane okno w ścianie korpusu między nimi. Z kruchty na emporę prowadzą proste jednobiegowe schody wykonane z drewna, w tejże samej kruchcie znajduje się wejście do korpusu prowadzące przez ostrołuczny gotycki portal z końca XIV w. W zakrystii na ścianie wschodniej płaskorzeźba przedstawiająca Ukrzyżowanie. Wewnątrz kościoła i jego zewnętrznych ścianach wmurowane są epitafia wykonane w piaskowcu pochodzące z XVI, XVII, i XVIII w.

Ponadto w miejscowości znajduje się pałac usytuowany w południowej części wsi, przy drodze prowadzącej do Strzelina, w sąsiedztwie kościoła od którego oddzielony jest wąskim przejściem. Pałac posadowiony jest na stromym stoku opadającym w kierunku południowym, teren tuż przy elewacji opadającym zboczem wykonano tarasy. Na dole zlokalizowano obszerny majdan gospodarczy w formie prostokąta z zabudowaniami na obrzeżu, od strony zachodniej przylega do pałacu park, którego teren również stromo opada w kierunku południowym, granicę jego stanowi przepływająca młynówka. Od strony drogi i kościoła teren pałacowy otoczony jest kamiennym murem, nakrytym kamiennym okapnikiem. Pałac został wzniesiony z cegły ceramicznej, na zaprawie cementowo-wapiennej z fragmentami kamienia łupanego i polnego. Obiekt obustronnie tynkowany. Opaska portalowa kamienna, dekoracja elewacji wykonana tynkiem szlachetnym. Nad piwnicami sklepienia ceglane, kolebkowe z lunetami, krzyżowe i odcinkowe na belkach stalowych. Nad parterem

strop jest podwójny: ceglany płaski na belkach stalowych z podsufitką na belkach drewnianych, nad pierwszym piętrem strop drewniany z podsufitką, na pierwszej kondygnacji strychowej strop drewniany nagi pomalowany. Wieżba dachowa drewniana czterospadowa jętkowa, w części południowej pod ściankami znajduje się przedłużenie w formie dwóch rzędów słupów. W części zewnętrznej znajdują się belki ukośne o większym kącie nachylenia niż w części górnej – połączone z krokwiami w układzie jętkowym. Pokrycie dachu ceramiczne, dachówką karpiówką podwójnie w koronkę. Klatka schodowa drewniana, trójbiegowa łamana, wsparta na ścianie nośnej i dwóch słupach, schody boczne drewniane policzkowe zabiegowe. Schody wiodące do pomieszczeń piwnicznych są jednobiegowe i wykonane z drewna, boczne zabiegowe wykonane również z drewna, z podwórza prowadzą schody ceglane zabiegowe, a pod tarasem południowym znajdują się schody kamienne. Posadzki w pomieszczeniach piwnicznych wykonane są z płytek terakotowych, ponadto znajduje się tam klepisko. Na kondygnacjach mieszkalnych występuje parkiet na deskach przybitych do legarów. Mury oporowe pałacu są kamienne, otynkowane, w partii centralnej z okładziną regularnych płyt które są przykryte okapnikiem kamiennym. Budynek pałacu został wybudowany na rzucie prostokąta i jest dwutraktowy. W partii środkowej traktu północnego, znajduje się klatka chodowa główna wsparta na ścianie nośnej, a z drugiej strony tejże samej ściany znajduje się klatka schodowa boczna. Układ rzutu pałacu jest symetryczny, przez środek budynku biegnie poprzecznie usytuowany szeroki hol, który obejmuje trzy środkowe osie budowli. Na parterze budynku pałacu znajdują się pomieszczenia jadalni i salonu, sień „gospodarcza” oraz sanitariaty. W drugiej części partii wschodniej znajdują się dwa mniejsze salony w układzie amfiladowym. Na piętrze od strony północnej znajduje się czworoboczny hol ze schodami łączący się po stronie południowej z wąskim korytarzem biegnącym wzdłuż budynku, z korytarza prowadzą wejścia do pięciu pokoi połączonych między sobą amfiladowo. Ponadto w północno-zachodnim narożniku piętra znajdują się dwa pokoje (dawne sypialnie dziecięce). Na drugiej kondygnacji – strychowej, od południa znajduje się pięć pokoi do których dojście znajduje się z wyodrębnionego wzdłuż budynku korytarza, pokoje są doświetlonych lukarnami. Na tej samej kondygnacji od strony północnej po obu stronach schodów znajdują się po dwa małe pokoiki. Budynek jest podpiwniczony w całości, ponadto w trzech miejscach piwnice wychodzą poza obrys budowli. Budynek nakryty jest czterospadowym dachem łamanym. Elewacja północna dwukondygnacyjna, jedenastoosiowa, symetryczna, narożniki elewacji zaznaczone szerokimi pilastrami o drobno profilowanych głowicach. Trzy środkowe osie okienne zaznaczone pilastrami wspierającymi trójkątny naczółek i tworzącymi płaski fronton. Wszystkie otwory okienne prostokątne w tynkowych profilowanych opaskach Uszakowach z kluczem. Na osi elewacji otwór wejściowy łukowy, obrzeżony kamienną opaską z kluczem nad którą znajdują się nadproża. W naczółku frontonu dekoracja tynkowa ramowa i okno – okulus. W połaciach dachowych znajdują się lukarny: w dolnej cztery duże mansardowe, w górnej trzy lukarny powiekowe. Elewacja zachodnia i wschodnia są podobne do siebie, pięcioosiowe, dwukondygnacyjne. Naroża elewacji ujęte pilastrami, sposób opracowania elewacji podobny jak w fasadzie. Elewacja południowa budynku jest dwukondygnacyjna, jedenastoosiowa, symetryczna. Elewacja dekorowana jest sześcioma pilastrami wydzielającymi po dwie osie okienne z każdej strony, a w środku trzy osie. W pasie międzykondygnacyjnym stiukowe „tonda” o falistej linii obwodu. Okna jak elewacji północnej. Na osi elewacji łukowy (koszowy) otwór drzwiowy w profilowanym obramieniu i z ozdobnym nadprożem. W połaci dolnej dachu sześć okien mansardowych jak w elewacji północnej, w połaci górnej trzy lukarny powiekowe, wejście poprzedzone prostokątnym tarasem, uprzednio ograniczonym tralkową balustradą. Taras wsparty na sklepieniu kolebkowym otwartym arkadowo na zewnątrz. W podcieniu tarasu znajdują się trzy otwory okienne doświetlające piwnic. Po prawej stronie znajduje się zejście do piwnicy

usytuowanej częściowo poza obrysem budynku. Z tarasu prowadzi zejście schodami typu lustrzanego, wiedzie ono na poniższe tarasy ziemne. Tarasy ziemne umocowane są murami oporowymi kamiennymi częściowo tynkowanymi.

Zespół folwarczny zlokalizowany jest w południowej części wsi. Od południa, zachodu i wschodu znajdują się pastwiska i pola uprawne. Teren folwarku jest znacznie obniżony w odniesieniu do pałacu, który usytuowany jest w północnej części założenia pełniącego funkcję krajobrazową (stanowi dominantę okolicy widoczną od południa i zachodu).

W skład zespołu folwarcznego wchodzi spichlerz, który to został wybudowany w XVIII w. i znacznie przebudowany na początku XX w. Obiekt usytuowany jest w południowej części folwarku, elewacja północna wychodzi na podwórze zespołu. W najbliższym sąsiedztwie znajdują się ogródki, a dalej rozciągają się pola uprawne. Przy elewacji zachodniej umiejscowiono kurniki. Mury spichlerza na całej wysokości mają grubość jednego metra i zbudowane są z kamienia łamanego, cokoły kamienne, niskie trójkątne obramowania okien wykonane z cegły, stropy belkowe wykonane z drewna wsparte w piwnicach na dwóch rzędach niskich kamiennych słupów, a w kondygnacjach wyższych występują słupy drewniane. Więźba dachowa drewniana, ze ściankami kolankowymi, dach kryty obecnie papą. Posadzka w piwnicy wykonana jest z kamienia, w kondygnacjach nadziemnych podłogi są drewniane. Otwory okienne i drzwiowe prostokątne, schody prowadzące do piwnicy są kamienne, a schody zewnętrzne północne znajdujące się przy elewacji wykonane są również z kamienia, natomiast wewnątrz budynku schody są drewniane, dwubiegowe drabiniaste. Drzwi wejścia głównego są dwuskrzydłowe. Budynek został zbudowany na planie prostokąta, którego wnętrze podzielone jest dwoma rzędami słupów ustawionych równolegle do osi dłuższej budynku. Spichlerz jest trzykondygnacyjny podpiwniczony z użytkowym poddaszem. Na osi centralnej elewacji północnej dostawione jest kamienne podwyższenie (o wysokości cokołu) na które prowadzą stopnie od strony wschodniej i zachodniej. Elewacja północna jest trzykondygnacyjna, pięcioosiowa, otynkowana, z wysokim nieznacznie wysuniętym przed lico muru cokołem. W kondygnacji parteru nad podestem znajduje się wejście do wnętrza spichlerza, ujęte kamiennym obramieniem. Powyżej znajduje otwór drzwiowy. Oś środkowa spichlerza zwieńczona jest trójkątnym tympanonem umieszczonym na wysokości trzeciej kondygnacji wspartym na dwóch pseudo lizenach. Dekorację tympanu stanowi tarcza zegarowa w otoczeniu płaskorzeźb przedstawiających znaki zodiaku. Z każdego boku tarczy zegarowej znajdują się małe owalne otwory wentylacyjne. W cokole pod większością pionów okiennych umiejscowiono małe okna piwniczne, jedynie pod drugim pionem licząc od lewej strony znajduje się otwór drzwiowy. Elewacja wschodnia to otynkowana dwukondygnacyjna, trzyosiowa ściana. Powyżej cokołu rozmieszczono regularnie trzy pionowe okna ukształtowanych jak w elewacji północnej, ścian zwieńczona jest niskim trójkątnym szczytem. Elewacja południowa trzykondygnacyjna, pięcioosiowa, otynkowana z cokołem. Otwory okienne każdej osi odpowiadają układem i formą rozwiązaniom poprzednio opisanych ścian budynków.

Fot. Żeleźnik – Kościół p. w. Matki Boskiej Szkaplerznej.

Fot. Żeleźnik – Pałac

Fot. Żeleźnik – Altana w Parku

Fot. Żeleźnik – Spichlerz.

Fot. Żeleźnik – Spichlerz

Fot. Żeleźnik – Park

6.4 Zabytki objęte prawnymi formami ochrony

Na terenie gminy zabytki chronione są dwiema formami ochrony zabytków pierwszą jest wpis do rejestru zabytków drugą zaś ochrona w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Rejestr dla zabytków znajdujących się na terenie województwa prowadzi wojewódzki konserwator zabytków. Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. (tj. Dz.U. z 2003 r. nr 162 poz. 1568 ze zm.), z dnia 23 lipca 2003 r. (Dz. U. z 2003 r. nr 162 poz. 1568, tekst jednolity Dz.U z 2014 r. poz. 1446 z późniejszymi zmianami)

Najwyższą formą ochrony jest wpis do rejestru zabytków, którego dokonuje wojewódzki konserwator zabytków na wniosek właściciela, użytkownika wieczystego gruntu lub z urzędu.

Do rejestru może być również wpisane otoczenie zabytku wpisanego do rejestru, a także nazwa geograficzna, historyczna lub tradycyjna tego zabytku. Wpisany może zostać również historyczny układ urbanistyczny, ruralistyczny. Jeżeli wpisem objęty jest większy obszar to nie wyklucza to możliwości wpisów indywidualnych poszczególnych zabytków.

Wpisanie zabytku nieruchomego do rejestru zawsze skutkuje wpisem w księdze wieczystej danej nieruchomości. Jeżeli wpis do rejestru sporządzony został na wniosek wojewódzkiego konserwatora zabytków daje to podstawę do ujęcia w katastrze nieruchomości. Informacja następnie jest publikowana w wojewódzkim dzienniku urzędowym.

W rejestrze zabytków ujmowane są również zabytki ruchome. Wpisu dokonuje wojewódzki konserwator zabytków na wniosek właściciela tego zabytku. W przypadku obawy, że zabytek o szczególnej wartości historycznej, artystycznej lub naukowej, może ulec zniszczeniu lub nielegalnej sprzedaży poza granicę kraju wojewódzki konserwator zabytków wpisuje go z urzędu do rejestru.

W rejestrze nie mogą być umieszczane zabytki ujęte w inwentarzach muzealnych stanowiących lub wchodzących w skład narodowego zasobu bibliotecznego.

Na zabytku nieruchomym wpisanym do rejestru mogą być umieszczane znaki informujące, że jest to zabytek, który podlega ochronie. Takie tablice może umieszczać starosta po wcześniejszym uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków.

Wzór, formę i wymiary takiej tablicy są określone w rozporządzeniach wydanych przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

W sytuacji, w której zabytek wpisany do rejestru, który uległ zniszczeniu, utracił wartość historyczną, artystyczną lub naukową albo którego wartość będąca podstawą wydania decyzji o wpisie do rejestru nie została potwierdzona w nowych ustaleniach naukowych, zostaje skreślony z rejestru przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Skreślenie zabytku z rejestru zabytków skutkuje wykreśleniem z księgi wieczystej oraz z katastru nieruchomości, a informacje o tym fakcie na wniosek wojewódzkiego konserwatora zabytków ogłasza się w wojewódzkim dzienniku urzędowym

Wszelkie prace konserwatorskie, restauratorskie, archeologiczne, roboty budowlane oraz badania naukowe przy zabytkach wymagają pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków.

Wydanie pozwolenia może być uzależnione od wykonania badań konserwatorskich, architektonicznych lub archeologicznych.

Egzemplarz ww. dokumentacji badań jest przekazywany nieodpłatnie wojewódzkiemu konserwatorowi zabytków.

Kolejną formą ochrony zabytków są ustalenia w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. W koncepcji planów w szczególności:

- uwzględnia się krajowy program ochrony zabytków i opieki nad zabytkami;
- określa się rozwiązania niezbędne do zapobiegania zagrożeniom dla zabytków, zapewnienia im ochrony przy realizacji inwestycji oraz przywracania zabytków do jak najlepszego stanu;
- ustala się przeznaczenie i zasady zagospodarowania terenu uwzględniające opiekę nad zabytkami.

W miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego uwzględnia się, w szczególności ochronę:

- zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru i ich otoczenia;
- innych zabytków nieruchomych, znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków;
- parków kulturowych.

W planie, o którym mowa, ustala się, w zależności od potrzeb, strefy ochrony konserwatorskiej obejmujące obszary, na których obowiązują określone ustaleniami planu ograniczenia, zakazy i nakazy, mające na celu ochronę znajdujących się na tym obszarze zabytków.

Projekty i zmiany planu zagospodarowania przestrzennego podlegają uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków w zakresie kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu.

Gmina nie planuje dokonywania wpisów do rejestru kolejnych zabytków oraz utworzenia dodatkowych form ochrony w postaci uznania za pomnik historii, utworzenia parku kulturowego.

6.5 Zabytki o najwyższym znaczeniu dla gminy

Zabytkami o najwyższym znaczeniu dla gminy, są: romański kościół św. Gotarda w Strzelinie, kościół parafialny p.w. podwyższenia Krzyża Świętego w Strzelinie z XV w. oraz kościół filialny p.w. Matki Bożej Szkaplerznej w Żeleźniku z XIV w. z malowanym stropem belkowym oraz barokowym ołtarzem głównym. Ponadto do najcenniejszych należy zaliczyć miejskie mury obronne Strzelina oraz stanowiska archeologiczne np. grodzisko w Nieszkowicach.

7. Ocena stanu dziedzictwa kulturowego gminy. Analiza szans i zagrożeń

Zabytki na terenie gminy znajdują się w różnym stanie. Obiekty architektury sakralnej są remontowane i nie tracą swoich pierwotnych walorów architektonicznych. Przetrwała stosunkowo duża liczba obiektów o drewnianej więźbie dachowej – budynków mieszkalnych. Problemem jest pogarszający się ich stan techniczny. Postępujące uszkodzenia dachów mogą spowodować przyspieszoną destrukcję konstrukcji.

Zagrożeniem dla stanowisk archeologicznych jest działalność poszukiwaczy z wykrywaczami metalu.

8. Założenia programowe

8.1 Priorytety programu opieki

Priorytet I:

Rewaloryzacja dziedzictwa kulturowego jako element rozwoju społeczno-gospodarczego gminy.

Kierunki działań

- **Zahamowanie procesu degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania.**

Zadania:

- Prowadzenie prac remontowo-konserwatorskich przy obiektach zabytkowych stanowiących własność gminy. Prace budowlane przy dawnym ratuszu, rewitalizacja terenu zielonego przy kościele św. Gotarda.
- Wsparcie finansowe budynków należących do związków wyznaniowych.
- Opracowanie długofalowego, uwzględniającego kompleksowość działań planu remontów obiektów zabytkowych znajdujących się w zasobach komunalnych.
- Dofinansowanie prac rewaloryzacyjnych przy obiektach niebędących własnością gminy w tym związków wyznaniowych na prace remontowo konserwatorskie przy zabytkach ruchomych i nieruchomych.
- W ramach „Programu opieki nad zabytkami Gminy Strzelin”, przyznawanie dotacji z budżetu gminy Strzelin na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków. Jeżeli zabytek posiada wyjątkową wartość historyczną, artystyczną lub naukową albo wymaga przeprowadzenia złożonych pod względem technologicznym prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych albo gdy sytuacja wymaga niezwłocznego podjęcia prac lub robót budowlanych przy zabytku, dotacja może być udzielona w wysokości do 100% nakładów koniecznych na wykonanie tych prac lub robót budowlanych.
- Przyznawanie nagród za osiągnięcia w dziedzinie upowszechniania i ochrony kultury materialnej miasta i gminy Strzelin o nazwie „Ładna Fasada”.
- Zabezpieczenie obiektów zabytkowych przed pożarem, zniszczeniem i kradzieżą (montaż instalacji przeciwpożarowej i alarmowej, zabezpieczeń przeciw włamaniom, znakowanie ewidencjonowanie zabytków ruchomych itp.).
- Opracowanie planu systematycznych kontroli stanu utrzymania i sposobu użytkowania obiektów zabytkowych znajdujących się w zasobach komunalnych.

Podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków na potrzeby społeczne, turystyczne i edukacyjne.

- Prowadzenie bieżących prac porządkowych przy zabytkowych zespołach zieleni: zabytkowych alejach, dawnych parkach dworskich(pozostałościach) itp.

Priorytet II:

Ochrona i świadome kształtowanie krajobrazu kulturowego.

Kierunki działań:

-Zintegrowana ochrona dziedzictwa kulturowego i środowiska przyrodniczego.**Zadania:**

- Konsekwentne egzekwowanie zapisów dotyczących działalności inwestycyjnej na obszarach objętych ochroną określonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.
- Umieszczanie w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego zapisów mających na celu ochronę dziedzictwa kulturowego i środowiska przyrodniczego.

Priorytet III:

Badanie i dokumentacja dziedzictwa kulturowego oraz promocja i edukacja służąca budowaniu tożsamości.

Kierunki działań.**Szeroki dostęp do informacji o dziedzictwie kulturowym gminy.****Zadania:**

- Udostępnienie informacji o zabytkach gminy na stronie internetowej gminy.
- Edukacja i popularyzacja wiedzy o regionalnym dziedzictwie kulturowym
- Organizowanie szkoleń związanych z ochroną dziedzictwa kulturowego i udział w nich.
- Organizowanie i wspieranie realizacji konkursów, wystaw i innych działań edukacyjnych.
- Wprowadzenie i upowszechnienie tematyki ochrony dziedzictwa kulturowego do systemu edukacji przedszkolnej i szkolnej poprzez organizowanie i wspieranie zajęć, konkursów itd.
- Specjalistyczne rozpoznanie badawcze poszczególnych obiektów, zespołów oraz obszarów zabytkowych związane z przygotowywanym lub realizowanym procesem inwestycyjnym.
- Prowadzenie monitoringu i weryfikacji obiektów uwzględnionych w gminnej ewidencji zabytków.
- Cyfryzacja Gminnej Ewidencji Zabytków.

8.2 Kierunki działań programu opieki.

Kierunki działań programowych są zgodne z priorytetami zawartymi w **punkcie 8.1**. Ponadto będzie prowadzona aktualizacja wpisów do ewidencji.

8.3 Zadania programu opieki.

W ramach przyjętych kierunków działań zostały wskazane zadania wyznaczone na 4 lata obowiązywania programu opieki. Możliwy jest podział realizacji zadań na podokresy w powiązaniu z ustawowym obowiązkiem złożenia po 2 latach przez władze gminy sprawozdania z wykonania programu opieki.

9. Zasady oceny realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami.

Co dwa lata wójt, (burmistrz, prezydent miasta) sporządza sprawozdanie z realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami i przedstawia je właściwej radzie gminy. Wykonanie sprawozdania powinna poprzedzić ocena poziomu realizacji gminnego programu uwzględniająca:

- wykonanie zadań przyjętych do realizacji w okresie czteroletnim obowiązywania gminnego programu opieki nad zabytkami,
- efektywność ich wykonania. W rozdziale należy wskazać kryteria i wskaźniki oceny realizowanych zadań.

Przykładowe kryteria prowadzenia oceny realizacji programu opieki.

W ramach priorytetu I: Rewaloryzacja dziedzictwa kulturowego jako element rozwoju społeczno-gospodarczego gminy.

- Poziom (w %) wydatków budżetu gminy na ochronę i opiekę nad zabytkami.
- Wartość finansowa zrealizowanych kompleksowych programów rewaloryzacji i rewitalizacji oraz liczba (bądź inne mierniki) obiektów poddanych rewaloryzacji w ramach tych programów.
- Wartość finansowa wykonanych prac remontowo-konserwatorskich przy zabytkach oraz liczba obiektów poddanych ww. pracom.
- Zakres współpracy z organizacjami pozarządowymi.
- Inne.

W ramach priorytetu II: Ochrona i świadome kształtowanie krajobrazu kulturowego.

- Poziom (w %) objęcia terenu gminy wykonanymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.
- Liczba wniosków o wpis do rejestru zabytków obszarów, obiektów i zespołów zabytkowych.
- Liczba wniosków o uznanie obiektów i obszarów za pomniki historii.
- Zakres współpracy z organizacjami pozarządowymi.
- Inne.

W ramach priorytetu III: Badanie i dokumentacja dziedzictwa kulturowego oraz promocja i edukacja służąca budowaniu tożsamości.

- Liczba opracowanych prac studialnych (studia historyczno-urbanistyczne, studia krajobrazowe, katalogi typów zabudowy regionalnej i detalu architektonicznego).
- Liczba zrealizowanych konkursów, wystaw, działań edukacyjnych na terenie gminy.
- Liczba utworzonych szlaków turystycznych, tras rowerowych, konnych, wodnych.
- Liczba opracowanych, wydanych wydawnictw (w tym folderów promocyjnych, przewodników).
- Liczba utworzonych, zmodernizowanych elementów infrastruktury służących funkcjonowaniu i rozwojowi turystyki kulturowej.
- Liczba osób zwiedzających muzea, skanseny, izby regionalne itp.
- Liczba szkoleń lub liczba pracowników biorących udział w szkoleniach związanych z ochroną dziedzictwa kulturowego.
- Inne.

10. Źródła finansowania gminnego programu opieki nad zabytkami.

Przykładowe możliwości finansowania ochrony i opieki nad zabytkami na terenie gminy z uwzględnieniem środków:

- publicznych (np. budżet państwa, budżety jednostek samorządów terytorialnych wszystkich szczebli, środki Unii Europejskiej, inne źródła zagraniczne),
- prywatnych (osób fizycznych, fundacji, osób prawnych, kościelnych itp.)
- Informacje o zasadach i kryteriach dotyczących możliwości pozyskiwania środków finansowych na zadania związane z ochroną i opieką nad zabytkami znajdują się na podanych poniżej stronach internetowych.
- Informacje dotyczące programu operacyjnego „Promesa Ministra Kultury”
– www.mkidn.gov.pl
- Informacje dotyczące programu operacyjnego „Dziedzictwo kulturowe”
– www.mkidn.gov.pl
- Informacje dotyczące programu operacyjnego „Fundusz wymiany kulturalnej”
– www.mkidn.gov.pl
- Informacje dotyczące programu operacyjnego „Innowacyjna gospodarka”, projektu nr 6.4. Inwestycje w produkty turystyczne o znaczeniu ponadregionalnym
– www.fundusze-turystyka.pl
- Informacje dotyczące programów operacyjnych „Regionalne programy operacyjne”
– www.fundusze-strukturalne.gov.pl
- Informacje dotyczące programu operacyjnego „Kapitał ludzki”
– www.mrr.gov.pl
- Informacje dotyczące programu operacyjnego „Infrastruktura i środowisko”
– www.mrr.gov.pl
- Informacje dotyczące programu operacyjnego „Europejskiej współpracy terytorialnej”
– www.mrr.gov.pl
- Informacje dotyczące programu operacyjnego „Fundusz dla organizacji pozarządowych”
– www.funduszngo.pl
- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

11. Realizacja i finansowanie przez gminę zadań z zakresu ochrony zabytków

W budżecie gminy na rzecz ochrony zabytków kwota zostanie określona corocznie.

12. Załączniki**I. Ewidencja obiektów nieruchomości wpisanych do rejestru zabytków****II. Ewidencja zabytków nieruchomości ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków****III. Ewidencja zabytków archeologicznych****I. Ewidencja obiektów nieruchomości wpisanych do rejestru zabytków w miejscowości Strzelin**

Lp	Miejscowość	obiekt	lokalizacja	nr	Rodzaj obiektu		Data rejestru
32.	Strzelin	Miasto			Obszar	A/1422/39 2	25-11-1956
33.	Strzelin	Pozostałości obwarowań miejskich			Mury miejskie	A/1423/16 36	12-04-1966
34.	Strzelin	Kościół par. Podwyższenia Krzyża św.	ul. Św. Floriana	2	Kościół	A/1437/14 0	10-03-1950
35.	Strzelin	Klasztor ss. Boromeuszek	ul. Św. Floriana, (Książąt Brzeskich 5)	2	Klasztor	A/1319/14 1	10-03-1950
36.	Strzelin	Kościół par. Matki Chrystusa i św. Jana od Ewangelii Braci Czeskich	Ul. Staromiejska	23	Kościół	505/A/05	15-04-2005
37.	Strzelin	Kościół pom. Św. Gotarda	Ul. Michała Archanioła		Kościół	A/1320/13 9	10-03-1950
38.	Strzelin	Kaplica szpitalna św. Jerzego	Ul. Brzegowa	10	Kaplica	A/1321/16 21	08-04-1966
39.	Strzelin	Park miejski	Wzgórze parkowe		park/ogród	A/1424/55 0/W	27-12-1984
40.	Strzelin	D. Gasthaus ob. Hotel Maria	Wzgórze parkowe		Publiczny		
41.	Strzelin	Zespół dworca kolejowego	ul. Bolka I Świdnickiego		Zespół	A/1429/65 4/W	15-06-1991
42.	Strzelin	Dworzec	ul. Bolka I Świdnickiego		Dworzec	A/1429/65 4/W	15-06-1991
43.	Strzelin	Świetlica i telegraf			Publiczny	A/1429/65 4/W	15-06-1991
44.	Strzelin	2 wiaty peronowe			Przemysłowy	A/1429/65 4/W	15-06-1991
45.	Strzelin	3 osłony zejść podziemnych			Inny	A/1429/65 4/W	15-06-1991

46.	Strzelin	Nastawnia			Inny	A/1429/65 4/W	15-06- 1991
47.	Strzelin	Zespół młyna	Ul. Brzegowa	2	Zespół	A/1432/47 2/W	22-12- 1980
48.	Strzelin	dom mieszkalny	Ul. Brzegowa	2	budynek mieszkalny	A/1432/47 2/W	22-12- 1980
49.	Strzelin	Budynek - młyn ob. Zakład produkcyjny	Ul. Brzegowa	2	budynek gospodarczy	A/1432/47 2/W	22-12- 1980
50.	Strzelin	budynek	Ul. Brzegowa	2	Ogrodzenie	A/1432/47 2/W	22-12- 1980
51.	Strzelin	Willa	Ul. Brzegowa	11	budynek mieszkalny	A/1433/47 5/W	22-12- 1980
52.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Brzegowa	15	budynek mieszkalny	A/1434/47 5/W	22-12- 1980
53.	Strzelin	Dom mieszkalny	Ul. Brzegowa	17b	budynek mieszkalny	A/1435/47 6/W	22-12- 1980
54.	Strzelin	Dom mieszkalny (relikty zamku)	ul. Św. Floriana	14	budynek mieszkalny	A/1436/52 9/W	02-09- 1987
55.	Strzelin	D. plebana ewangelika	ul. Św. Jana	10	Plebania	465/527/ W	02-09- 1987
56.	Strzelin	Pocztą	ul. Pocztowa	11	Publiczny	A/1439/48 0/W	22-12- 1980
57.	Strzelin	Ratusz	Rynek		Ratusz	A/1440/53 1/W	02-09- 1987
58.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Staszica	4	budynek mieszkalny	A/1441/47 3/W	22-12- 1980
59.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Wodna	5	budynek mieszkalny	A/1442/47 7/W	22-12- 1980
60.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Wolności	12	budynek mieszkalny	A/1443/47 8/W	22-12- 1980
61.	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Wolności	17	budynek mieszkalny	A/1444/48 1/W	22-12- 1980

Ewidencja obiektów nieruchomości wpisanych do rejestru zabytków na terenie gminy Strzelin.

Lp	Miejscowość	Obiekt	Nr	Rodzaj obiektu	Rejestr Zabytku	Data wpisu do rejestru
	Biały Kościół	Kościół par. NMP		kościół	A/1312/316	2.06.1954
1.	Biedzychów	Kościół fil. Naradzenia św. Jana Chrzyciela	14	kościół	A/1313/1241	23.08.2002
2.	Brożec	Kościół par. św. Jakuba Apostoła	2	kościół	A/1314/1610	24.02.2005
3.	Brożec	Pałac	69	pałac	A/1386/602/W	31.09.1996
4.	Dankowice	Kościół par. św. Józefa Oblubieńca	11	kościół	A/1315/1611	24.02.2005
5.	Dobrogoszcz	Zespół pałacowy		zespół pałacowy	138/A/02/1-11	
6.	Dobrogoszcz	Pałac		pałac	138/A/02/1-11	
7.	Dobrogoszcz	Oficyna mieszkalna		budynek mieszkalny		
8.	Dobrogoszcz	Spichlerz		budynek gospodarczy	138/A/02/1-11	
9.	Dobrogoszcz	Stodoła		budynek gospodarczy	138/A/02/1-11	
10	Dobrogoszcz	Stodoła		budynek gospodarczy	138/A/02/1-11	
11	Dobrogoszcz	Magazyn		magazyn	138/A/02/1-11	
12	Dobrogoszcz	Stajnia		budynek gospodarczy	138/A/02/1-11	
13	Dobrogoszcz	Stajnia		budynek gospodarczy	138/A/02/1-11	
14	Dobrogoszcz	Ogrodzenie zespołu		ogrodzenie	138/A/02/1-11	
15	Dobrogoszcz	Park		park/ogród	138/A/02/1-11	
16	Dobrogoszcz	Budowla parkowa		inny	138/A/02/1-11	
17	Gębzyce	Dwór		dwór	A/1381/1629	24.02.2009
18	Głęboka	Park pałacowy		park/ogród	A/1382/526/W	30.07.2012
19	Karszów	Cmentarz i kościół		Cmentarz i kościół	A/1316/575/W	1.09.1987
20	Krzepice	Pałac	8	pałac	A/1384/1631	
21	Krzepice	Park pałacowy			A/1383/574/W	
22	Ludów Polski	Pałac	16 a	pałac	A/1385/528/W	30.07.2012
23	Muchowiec	Zespół Dworski		zespół dworski	A/1411/723/W	
24	Muchowiec	Dwór, ob. Dom mieszkalny	42	dwór	A/1411/723/W	
25	Muchowiec	Oficyna mieszkalna I	40	budynek mieszkalny	A/1411/723/W	
26	Muchowiec	Oficyna mieszkalna II	42	budynek mieszkalny	A/1411/723/W	
27	Muchowiec	Obora	42	budynek	A/1411/723/W	

				gospodarczy		
28	Muchowiec	Gorzelnia ob. Obora	42	przemysłowy	A/1411/723/W	
29	Muchowiec	Spichlerz	42	budynek gospodarczy	A/1411/723/W	
30	Muchowiec	Stodoła I	42	budynek gospodarczy	A/1411/723/W	
31	Muchowiec	Stodoła II	42	budynek gospodarczy	A/1411/723/W	
32	Muchowiec	Stodoła III	42	budynek gospodarczy	A/1411/723/W	
33	Muchowiec	Stodoła IV	42	budynek gospodarczy	A/1411/723/W	
34	Muchowiec	Mur graniczny		ogrodzenie	A/1411/723/W	
35	Muchowiec	Teren sadu i ogrodów gosp.		park/ogród	A/1411/723/W	
36	Nieszkowice	Kościół fil. Św. Jana Kantego		kościół	A/1317/1617	24.02.2005
37	Nieszkowice	Zamek z fosą (ruina)	47	zamek	A/1387/590/W	32133
38	Nowolesie	Kościół par. św Marcina	36	kościół	A/1318/505/W	30.04.1936
39	Warkocz	Oficyna mieszkalna I	22	budynek mieszkalny	A/1412/534/W	32022
40	Warkocz	Park krajobrazowy		park/ogród	A/1413/580/W	3.10.1943
41	Wąwolnica	Park pałacowy		park/ogród	A/1414/522/W	30.07.2012
42	Żeleźnik	Zespół kościelny		zespół kościelny		
43	Żeleźnik	Kościół fil. Matki Boskiej Szkaplerznej	6	kościół	A/1322/1625	24.02.2005
44	Żeleźnik	Pałac	5	pałac	A/1415/1245	23.08.2002
45	Żeleźnik	Altana		inny	A/1415/1246	23.08.2003
46	Żeleźnik	Park		park/ogród	A/1416/581/W	31.10.1943
47	Żeleźnik	Spichlerz	11	budynek gospodarczy	A/1417/1637	24.02.2009

II. Ewidencja zabytków nieruchomych ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków na terenie miasta Strzelin.

L.p	Miejscowość	obiekt	Lokalizacja	Nr	Rodzaj obiektu
406	Strzelin	Historyczny układ urbanistyczny miasta z przedmieściami			Obszar
407	Strzelin	Fragment pierścienia murów	ul. Pocztowa, Staszica, Brzegowa		Mury miejskie
408	Strzelin	Baszta Prochowa			Mury miejskie
409	Strzelin	Zespół klasztorny	ul. św. Floriana	2	Zespół klasztorny
410	Strzelin	Dzwonnica	ul. Św. Floriana	2	Dzwonnica
411	Strzelin	Mur kościoła z bramą			Ogrodzenie
412		Mur klasztorny	Ul. Św. Floriana	2	Ogrodzenie
413	Strzelin	Zespół kościelny			Zespół kościelny
414	Strzelin	Mur kościoła z bramą	Ul. Staromiejska		Ogrodzenie
415		Cmentarze husycki	Ul. Staromiejska		Cmentarz
416		Zespół cmentarny	Ul. Oławska		Zespół
417	Strzelin	Cmentarz żydowski, ob. Kat	Ul. Oławska		Cmentarz
418	Strzelin	Kaplica cmentarna			Kaplica
419	Strzelin	Mur cmentarny z bramą			Ogrodzenie
420	Strzelin	Park miejski d. cmentarz	ul. Staszica		park/ogród
421	Strzelin	Cmentarz starołuterański	ul. Wojska Polskiego		Cmentarz
422	Strzelin	Cmentarz ewangelicki	ul. Wojska Polskiego		Cmentarz
423	Strzelin	Cmentarz adwentyści dnia siódmego	ul. Wojska Polskiego		Cmentarz
424	Strzelin	Cmentarz katolicki	ul. Wrocławska		Cmentarz
425	Strzelin	kaplica	ul. Wrocławska		Kaplica
426	Strzelin	D. cmentarz kat. ob. Baza PKS	ul. Wrocławska	27	Cmentarz
427	Strzelin	D. Gasthaus ob. Hotel Maria	Wzgórze parkowe		Publiczny
428	Strzelin	Ekspedycja kolejowa			Inny
429	Strzelin	Waga kolejowa			przemysłowy
430	Strzelin	Kamienica	ul. Bolka I Świdnickiego	2	budynek mieszkalny
431	Strzelin	Kamienica	ul. Bolka I Świdnickiego	3	budynek mieszkalny
432	Strzelin	Willa	ul. Bolka I Świdnickiego	4	budynek mieszkalny
433	Strzelin	Kamienica	ul. Bolka I Świdnickiego	5	budynek mieszkalny
434	Strzelin	Willa. Ob. Prokuratura Rejonowa	ul. Bolka I Świdnickiego	6	Urząd
435	Strzelin	Budynek Sądu	ul. Bolka I	7	Publiczny

		Rejonowego	Świdnickiego		
436	Strzelin	Kamienica	ul. Bolka I Świdnickiego	9	budynek mieszkalny
437	Strzelin	Kamienica	ul. Bolka I Świdnickiego	11	budynek mieszkalny
438	Strzelin	Dom Wycieczkowy PTTK "Polonia"	ul. Bolka I Świdnickiego	14	Publiczny
439	Strzelin	Kamienica	ul. Bolka I Świdnickiego	14a	budynek mieszkalny
440	Strzelin	Kamienica	ul. Bolka I Świdnickiego	16, 18-20	budynek mieszkalny
441	Strzelin	Kamienica	ul. Bolka I Świdnickiego	17	budynek mieszkalny
442	Strzelin	Kamienica	ul. Bolka I Świdnickiego	27	budynek mieszkalny
443	Strzelin	Zespół mleczarni	ul. Borowska	55	Zespół
444	Strzelin	Budynek biurowy	ul. Borowska	55	budynek biurowy
445	Strzelin	Budynek produkcyjny	ul. Borowska	55	przemysłowy
446	Strzelin	Transformator	ul. Borowska	55	transformator
447	Strzelin	Ogrodzenie z bramami	ul. Borowska	55	Ogrodzenie
448	Strzelin	Dom mieszkalny	Ul. Brzegowa	6	budynek mieszkalny
449	Strzelin	Browar	Ul. Brzegowa	7	przemysłowy
450	Strzelin	Budynek produkcyjny I	ul. Brzegowa	7	przemysłowy
451	Strzelin	Budynek produkcyjny II	Ul. Brzegowa	7	przemysłowy
452	Strzelin	Budynek produkcyjny III	Ul. Brzegowa	7	przemysłowy
453	Strzelin	Kotłownia	Ul. Brzegowa	7	przemysłowy
454	Strzelin	Brama wjazdowa	ul. Brzegowa	7	Inny
455	Strzelin	Mur graniczny	ul. Brzegowa	7	Ogrodzenie
456	Strzelin	Dom mieszkalny	Ul. Brzegowa	14	budynek mieszkalny
457	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Brzegowa	16	budynek mieszkalny
458	Strzelin	Dom mieszkalno - gospodarczy	ul. Brzegowa	17a	budynek mieszkalno - gospodarczy
459	Strzelin	Zabudowa gospodarcza	ul. Brzegowa	18	budynek gospodarczy
460	Strzelin	Budynek gospodarczy I	Ul. Brzegowa	18	budynek gospodarczy
461	Strzelin	Budynek gospodarczy II	ul. Brzegowa	18	budynek gospodarczy
462	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Brzegowa	22	budynek mieszkalny
463	Strzelin	Budynek gospodarczy	ul. Brzegowa	22	budynek gospodarczy
464	Strzelin	Budynek gospodarczy	ul. Brzegowa	26	budynek gospodarczy
465	Strzelin	Dom mieszkalno-gospodarczy	ul. Brzegowa	28	budynek mieszkalno - gospodarczy
466	Strzelin	Dom mieszkalno-gospodarczy	ul. Brzegowa	29	budynek mieszkalno-

					gospodarczy
467	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Brzegowa	31	budynek mieszkalny
468	Strzelin	Stodoła	ul. Brzegowa	31	budynek gospodarczy
469	Strzelin	Dom mieszkalny	Ul. Brzegowa	32	budynek mieszkalny
470	Strzelin	Zagroda	ul. Brzegowa	34	Zespół
471	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Brzegowa	34	budynek mieszkalny
472	Strzelin	Budynek gospodarczy I	ul. Brzegowa	34	budynek gospodarczy
473	Strzelin	Budynek gospodarczy II	Ul. Brzegowa	34	budynek gospodarczy
474	Strzelin	Budynek gospodarczy III	ul. Brzegowa	34	budynek gospodarczy
475	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Brzegowa	36	budynek mieszkalny
476	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Brzegowa	37	budynek mieszkalny
477	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Brzegowa	38	budynek mieszkalny
478	Strzelin	Budynek gospodarczy	ul. Brzegowa	38	budynek mieszkalny
479	Strzelin	Dom mieszkalno-gospodarczy	Ul. Brzegowa	40	budynek mieszkalno-gospodarczy
480	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Brzegowa	44	budynek mieszkalny
481	Strzelin	Budynek gospodarczy I	ul. Brzegowa	44	budynek gospodarczy
482	Strzelin	Budynek gospodarczy II	ul. Brzegowa	44	budynek gospodarczy
483	Strzelin	Dom mieszkalny	Ul. Brzegowa	48	budynek mieszkalny
484	Strzelin	Budynek gospodarczy	ul. Brzegowa	48	budynek gospodarczy
485	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Brzegowa	49	budynek mieszkalny
486	Strzelin	Brama wjazdowa	Ul. Brzegowa	49	Inny
487	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Brzegowa	50	budynek mieszkalny
488	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Brzegowa	51	budynek mieszkalny
489	Strzelin	Budynek gospodarczy	ul. Brzegowa	51	budynek gospodarczy
490	Strzelin	Dom mieszkalny	Ul. Brzegowa	51a	budynek mieszkalny
491	Strzelin	Budynek gospodarczy	ul. Brzegowa	51a	budynek gospodarczy
492	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Brzegowa	52	budynek mieszkalny
493	Strzelin	Stodoła	Ul. Brzegowa	52	budynek gospodarczy
494	Strzelin	Brama wjazdowa	Ul. Brzegowa	52	Inny
495	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Brzegowa	53	budynek mieszkalny
496	Strzelin	Stodoła	ul. Brzegowa	53	budynek gospodarczy
497	Strzelin	Dom mieszkalno-gospodarczy	Ul. Brzegowa	54	budynek mieszkalno-gospodarczy

498	Strzelin	Budynek gospodarczy	ul. Brzegowa	54	budynek gospodarczy
499	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Brzegowa	55	budynek mieszkalny
500	Strzelin	Zabudowa gospodarcza	ul. Brzegowa	55	budynek gospodarczy
501	Strzelin	Dom mieszkalny	Ul. Brzegowa	56	budynek mieszkalny
502	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Brzegowa	56	budynek mieszkalny
503	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Brzegowa	60	budynek mieszkalny
504	Strzelin	Dom mieszkalno-gospodarczy	Ul. Brzegowa	61	budynek mieszkalno-gospodarczy
505	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Brzegowa	62	budynek mieszkalny
506	Strzelin	Dom mieszkalny ob.. Lecznica dla zwierząt	ul. Brzegowa	63	budynek mieszkalny
507	Strzelin	Dom mieszkalny	Ul. Brzegowa	64	budynek mieszkalny
508	Strzelin	Zakład Przetwórstwa Mięsnego (zespół rzeźni)	ul. Brzegowa	68	Zespół
509	Strzelin	Budynek administracji	ul. Brzegowa	68	budynek biurowy
510	Strzelin	Budynek produkcji	ul. Brzegowa	68	przemysłowy
511	Strzelin	Magazyn	Ul. Brzegowa	68	Magazyn
512	Strzelin	Hala uboju	ul. Brzegowa	68	przemysłowy
513	Strzelin	Zakład produkcji wody	ul. Brzegowa	69	Zespół
514	Strzelin	Przepompownia wody pitnej	Ul. Brzegowa	69	przemysłowy
515	Strzelin	Stacja uzdatniania wody	ul. Brzegowa	69	przemysłowy
516	Strzelin	Przepompownia ścieków	ul. Brzegowa	70/71	przemysłowy
517	Strzelin	Budynek przepompowni	Ul. Brzegowa	70	przemysłowy
518	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Brzegowa	70	budynek mieszkalny
519	Strzelin	Młyn Wierzbowy Młyn (Ruina)	ul. Brzegowa - przedłużenie		Młyn
520	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Dubois	1/3.	budynek mieszkalny
521	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Dubois	2/4.	budynek mieszkalny
522	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Dzierżoniowska	1	budynek mieszkalny
523	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Dzierżoniowska	2	budynek mieszkalny
524	Strzelin	Zabudowa rejonu energetycznego	ul. Dzierżoniowska	51	przemysłowy
525	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Dworcowa	25	budynek mieszkalny
526	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Św. Floriana	6	budynek mieszkalny
527	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Św. Floriana	10	budynek mieszkalny
528	Strzelin	Willa	ul. Św. Jana	4	budynek mieszkalny
529		Willa	ul. Św. Jana	6	budynek mieszkalny
530	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Św. Jana	20	budynek mieszkalny
531	Strzelin	Dom mieszkalny ob. Internat LC	ul. Jana Pawła II	22	budynek mieszkalny
532	Strzelin	Budynek LC., d. Gimnazjum Królewskie	ul. Jana Pawła II	23	Szkoła

533	Strzelin	Szkoła podstawowa d. bud. Garnizonowy (ujeżdżalnie)	ul. Jana Pawła II	1	Szkoła
534	Strzelin	Zespół gazowni	ul. Kamienna	3	Zespół
535	Strzelin	Budynek główny gazowni	ul. Kamienna	3	przemysłowy
536	Strzelin	Zbiornik gazu	ul. Kamienna	3	przemysłowy
537	Strzelin	Willa d. właściciela	ul. Kamienna	3	budynek mieszkalny
538	Strzelin	Kamienica	ul. Kilińskiego	1	budynek mieszkalny
539	Strzelin	Kamienica	ul. Kopernika	23	budynek mieszkalny
540	Strzelin	Kamienica	ul. Kopernika	25	budynek mieszkalny
541	Strzelin	Kamienica	ul. Kościelna	12	budynek mieszkalny
542	Strzelin	Kamienica	ul. Kościuszki	2	budynek mieszkalny
543	Strzelin	Kamienica	ul. Kościuszki	27	budynek mieszkalny
544	Strzelin	Kamienica	ul. Kościuszki	29	budynek mieszkalny
545	Strzelin	Kamienica	ul. Kościuszki	31	budynek mieszkalny
546	Strzelin	Kamienica	ul. Kościuszki	33	budynek mieszkalny
547	Strzelin	Kamienica	ul. Kościuszki	34	budynek mieszkalny
548	Strzelin	Kamienica	ul. Kościuszki	36	budynek mieszkalny
549	Strzelin	Kamienica	ul. Kościuszki	38	budynek mieszkalny
550	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Kościuszki	40	budynek mieszkalny
551	Strzelin	Kamienica	ul. Kościuszki	42	budynek mieszkalny
552	Strzelin	Dom mieszkalny d. stajnie	ul. Kościuszki	43	budynek mieszkalny
553	Strzelin	Willa	ul. Królowej Jadwigi	1	budynek mieszkalny
554	Strzelin	Willa	ul. Królowej Jadwigi	2	budynek mieszkalny
555	Strzelin	Willa	ul. Królowej Jadwigi	3	budynek mieszkalny
556	Strzelin	Willa	ul. Królowej Jadwigi	4	budynek mieszkalny
557	Strzelin	Willa	ul. Królowej Jadwigi	5	budynek mieszkalny
558	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Królowej Jadwigi	5/7.	budynek mieszkalny
559	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Królowej Jadwigi	6/8.	budynek mieszkalny
560	Strzelin	Sąd Królewski tzw. Dom książąt Brzeskich	ul. Książąt Brzeskich	1	Publiczny
561	Strzelin	Pałacyk	ul. Książąt Brzeskich	7	Pałac
562	Strzelin	Budynek mieszkalny	ul. 1 Maja	1-6.	budynek mieszkalny
563	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Matejki	11/13/15	budynek mieszkalny
564	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Matejki	19/21/23	budynek mieszkalny
565	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Matejki	25/29/31	budynek mieszkalny
566	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Matejki	28/30	budynek mieszkalny
567	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Matejki	33/35/37	budynek mieszkalny
568	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Mickiewicza	12,12a	budynek mieszkalny
569	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Mickiewicza	13	budynek mieszkalny
570	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Mickiewicza	14	budynek mieszkalny
571	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Mickiewicza	16	budynek mieszkalny
572	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Mickiewicza	18	budynek mieszkalny
573	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Mickiewicza	20	budynek mieszkalny

574	Strzelin	Budynek gospodarczy na terenie zakładu "Hycral"	W głębi kwartalu: Mickiewicza - Bolka I Świdnickiego – Piłsudskiego		budynek gospodarczy
575	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Ogrodowa	1/2.	budynek mieszkalny
576	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Ogrodowa	3/4.	budynek mieszkalny
577	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Ogrodowa	5/6.	budynek mieszkalny
578	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Ogrodowa	7/8.	budynek mieszkalny
579	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Ogrodowa	9/10.	budynek mieszkalny
580	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Ogrodowa	11	budynek mieszkalny
581	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Ogrodowa	13	budynek mieszkalny
582	Strzelin	Dom mieszkalno-gospodarczy	ul. Okrzei	1	budynek mieszkalno-gospodarczy
583	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Okrzei	2	budynek mieszkalny
584	Strzelin	Willa	ul. Okrzei	6	budynek mieszkalny
585	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Okrzei	8	budynek mieszkalny
586	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Okrzei	9	budynek mieszkalny
587	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Oławska	1	budynek mieszkalny
588	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Oławska	2	budynek mieszkalny
589	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Oławska	3	budynek mieszkalny
590	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Oławska	4	budynek mieszkalny
591	Strzelin	Willa	ul. Parkowa	1	budynek mieszkalny
592	Strzelin	Willa	ul. Parkowa	2	budynek mieszkalny
593	Strzelin	Willa	ul. Parkowa	3	budynek mieszkalny
594	Strzelin	Willa	ul. Parkowa	4	budynek mieszkalny
595	Strzelin	Willa	ul. Parkowa	5	budynek mieszkalny
596	Strzelin	Willa	ul. Parkowa	6	budynek mieszkalny
597	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Piłsudskiego	1	budynek mieszkalny
598	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Piłsudskiego	5	budynek mieszkalny
599	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Piłsudskiego	6	budynek mieszkalny
600	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Piłsudskiego	7	budynek mieszkalny
601	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Piłsudskiego	9	budynek mieszkalny
602	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Piłsudskiego	11	budynek mieszkalny
603	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Piłsudskiego	16	budynek mieszkalny
604	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Piłsudskiego	18	budynek mieszkalny
605	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Piłsudskiego	19/21	budynek mieszkalny
606	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Piłsudskiego	20	budynek mieszkalny
607	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Piłsudskiego	22/24	budynek mieszkalny
608	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Piłsudskiego	23/25	budynek mieszkalny
609	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Piłsudskiego	27/29	budynek mieszkalny
610	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Piłsudskiego	31/33	budynek mieszkalny
611	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Piłsudskiego	35	budynek mieszkalny
612	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Piłsudskiego	37/39	budynek mieszkalny

613	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Piłsudskiego	41/43	budynek mieszkalny
614	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Pocztowa	3	budynek mieszkalny
615	Strzelin	Dom mieszkalny d. Węzienie	ul. Pocztowa	4	budynek mieszkalny
616	Strzelin	Willa	ul. Pocztowa	5	budynek mieszkalny
617	Strzelin	Willa	ul. Pocztowa	6	budynek mieszkalny
618	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Pocztowa	13	budynek mieszkalny
619	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Polna	1	budynek mieszkalny
620	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Polna	2	budynek mieszkalny
621	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Polna	3	budynek mieszkalny
622	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Polna	4	budynek mieszkalny
623	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Polna	14	budynek mieszkalny
624	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Powstańców Śląskich	1/2.	budynek mieszkalny
625	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Powstańców Śląskich	3/4.	budynek mieszkalny
626	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Powstańców Śląskich	5/6.	budynek mieszkalny
627	Strzelin	Budynek gospodarczy	ul. Różana		budynek gospodarczy
628	Strzelin	Willa	ul. Rybna	10	budynek mieszkalny
629	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Rybna	12	budynek mieszkalny
630	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Rycerska	5	budynek mieszkalny
631	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Rycerska	7	budynek mieszkalny
632	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Rycerska	10	budynek mieszkalny
633	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Rycerska	12	budynek mieszkalny
634	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Sienkiewicza	1/3.	budynek mieszkalny
635	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Sienkiewicza	2/4.	budynek mieszkalny
636	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Sienkiewicza	9/11.	budynek mieszkalny
637	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Sienkiewicza	10/12.	budynek mieszkalny
638	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Sienkiewicza	13/15	budynek mieszkalny
639	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Sienkiewicza	14/16	budynek mieszkalny
640	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Sienkiewicza	17/19	budynek mieszkalny
641	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Sienkiewicza	18/20	budynek mieszkalny
642	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Sienkiewicza	21/23	budynek mieszkalny
643	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Sienkiewicza	22/24	budynek mieszkalny
644	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Sienkiewicza	25/27	budynek mieszkalny
645	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Sienkiewicza	26/28	budynek mieszkalny
646	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Sienkiewicza	29/31	budynek mieszkalny
647	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Sienkiewicza	30/32	budynek mieszkalny
648	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Sienkiewicza	33/35	budynek mieszkalny
649	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Sienkiewicza	34/36	budynek mieszkalny
650	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Sienkiewicza	37/39	budynek mieszkalny
651	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Sikorskiego	1	budynek mieszkalny
652	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Sikorskiego	3	budynek mieszkalny

653	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Sikorskiego	4	budynek mieszkalny
654	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Sikorskiego	5	budynek mieszkalny
655	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Sikorskiego	6	budynek mieszkalny
656	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Sikorskiego	7	budynek mieszkalny
657	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Sikorskiego	8	budynek mieszkalny
658	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Sikorskiego	9	budynek mieszkalny
659	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Sikorskiego	10	budynek mieszkalny
660	Strzelin	Kamienica	ul. Sikorskiego	11	budynek mieszkalny
661	Strzelin	Kamienica	ul. Sikorskiego	12	budynek mieszkalny
662	Strzelin	Kamienica	ul. Sikorskiego	13	budynek mieszkalny
663	Strzelin	Kamienica	ul. Sikorskiego	14	budynek mieszkalny
664	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Słowackiego	3	budynek mieszkalny
665	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Słowackiego	5	budynek mieszkalny
666	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Słowackiego	6/8.	budynek mieszkalny
667	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Słowackiego	9/11.	budynek mieszkalny
668	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Słowackiego	10/12.	budynek mieszkalny
669	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Słowackiego	14/16	budynek mieszkalny
670	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Słowackiego	15	budynek mieszkalny
671	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Słowackiego	18/20	budynek mieszkalny
672	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Słowackiego	22/24	budynek mieszkalny
673	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Słowackiego	26	budynek mieszkalny
674	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Słowackiego	28	budynek mieszkalny
675	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Słowackiego	30	budynek mieszkalny
676	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Staromiejska	6	budynek mieszkalny
677	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Staromiejska	8	budynek mieszkalny
678	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Staromiejska	9	budynek mieszkalny
679	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Staromiejska	9a	budynek mieszkalny
680	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Staromiejska	10	budynek mieszkalny
681	Strzelin	Dom mieszkalny, d. plebania kościoła lutherańskiego	ul. Staromiejska	12	budynek mieszkalny
682	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Staromiejska	14	budynek mieszkalny
683	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Staromiejska	16	budynek mieszkalny
684	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Staromiejska	18	budynek mieszkalny
685	Strzelin	Willa	ul. Staromiejska	20	budynek mieszkalny
686	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Staromiejska	21	budynek mieszkalny
687	Strzelin	Schronisko młodzieżowe, ob. Klub sportowy "Strzelin"	ul. Staromiejska	24	Publiczny
688	Strzelin	Dom mieszkalno- gospodarczy	ul. Staromiejska	25	budynek mieszkalno- gospodarczy
689	Strzelin	Budynek gospodarczy	ul. Staromiejska	25	budynek gospodarczy
690	Strzelin	Stodoła	ul. Staromiejska	25	budynek

					gospodarczy
691	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Staromiejska	27	budynek mieszkalny
692	Strzelin	Dom mieszkalno-gospodarczy	ul. Staromiejska	29	budynek mieszkalno-gospodarczy
693	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Staromiejska	31	budynek mieszkalny
694	Strzelin	budynek gospodarczy I	ul. Staromiejska	31	budynek gospodarczy
695	Strzelin	Budynek gospodarczy II	ul. Staromiejska	31	budynek gospodarczy
696	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Staromiejska	32	budynek mieszkalny
697	Strzelin	Budynek gospodarczy	ul. Staromiejska	32	budynek gospodarczy
698	Strzelin	Zespół d. plebanii ewangelickiej	ul. Staromiejska	34	Zespół
699	Strzelin	D. plebana ewangelika ob.. Dom mieszkalny	ul. Staromiejska	34	budynek mieszkalny
700	Strzelin	Budynek gospodarczy I	ul. Staromiejska		budynek gospodarczy
701	Strzelin	Budynek gospodarczy II	ul. Staromiejska		budynek gospodarczy
702	Strzelin	Stodoła	ul. Staromiejska		budynek gospodarczy
703	Strzelin	Bram wjazdowa z ogrodzeniem	ul. Staromiejska		Inny
704	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Staromiejska	35	budynek mieszkalny
705	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Staromiejska	40	budynek mieszkalny
706	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Staromiejska	42	budynek mieszkalny
707	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Staromiejska	44	budynek mieszkalny
708	Strzelin	Dom mieszkalno-gospodarczy	ul. Staromiejska	46	budynek mieszkalno-gospodarczy
709	Strzelin	Dom mieszkalno-gospodarczy	ul. Staromiejska	48	budynek mieszkalno-gospodarczy
710	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Staromiejska	56	budynek mieszkalny
711	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Staromiejska	58	budynek mieszkalny
712	Strzelin	Dom mieszkalno-gospodarczy	ul. Staromiejska	60	budynek mieszkalno-gospodarczy
713	Strzelin	Zagroda	ul. Staromiejska	62, 62a	Zespół
714	Strzelin	Budynek przemysłowy	ul. Staromiejska	64	przemysłowy
715	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Staszica	66	budynek mieszkalny
716	Strzelin	Zespół Szkół Zawodowych	ul. Wodna	5	Szkoła
717	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Wodna	7	budynek mieszkalny
718	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Wodna	9	budynek mieszkalny
719	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Wodna	11	budynek mieszkalny

720	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Wodna	12	budynek mieszkalny
721	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Wodna	14	budynek mieszkalny
722	Strzelin	Willa	ul. Wojska Polskiego	3	budynek mieszkalny
723	Strzelin	Willa	ul. Wojska Polskiego	5	budynek mieszkalny
724	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Wojska Polskiego	7	budynek mieszkalny
725	Strzelin	Willa	ul. Wojska Polskiego	9	budynek mieszkalny
726	Strzelin	Willa	ul. Wojska Polskiego	11	budynek mieszkalny
727	Strzelin	D. Łaźnie	ul. Wojska Polskiego	18	Publiczny
728	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Wojska Polskiego	20	budynek mieszkalny
729	Strzelin	Kamienica	ul. Wolności	9	budynek mieszkalny
730	Strzelin	Kamienica ob.. Powiatowa Komenda Policji	ul. Wolności	15	Publiczny
731	Strzelin	Kamienica	ul. Wolności	19/20	budynek mieszkalny
732	Strzelin	Kamienica	ul. Wolności	23	budynek mieszkalny
733	Strzelin	Kamienica	ul. Wolności	25	budynek mieszkalny
734	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Wolności	27	budynek mieszkalny
735	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Wolności	29	budynek mieszkalny
736	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Wolności	31	budynek mieszkalny
737	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Wrocławska	24	budynek mieszkalny
738	Strzelin	Budynek Liceum Medycznego	ul. Wrocławska	25	Szkoła
739	Strzelin	Willa ob. Zakład produkcyjny	ul. Wrocławska	28	budynek mieszkalny
740	Strzelin	Zespół d. Domu Ludowego	ul. Wrocławska	30	Publiczny
741	Strzelin	Budynek d. Spółdzielni Pracy "Dzianintex"	ul. Wrocławska	30	Inny
742	Strzelin	Kuźnia i stajnia	ul. Wrocławska	32, 32a	budynek gospodarczy
743	Strzelin	Willa	ul. Wrocławska	34	budynek mieszkalny
744	Strzelin	Willa	ul. Wrocławska	36	budynek mieszkalny
745	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Wrocławska	39/41	budynek mieszkalny
746	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Wrocławska	43/45	budynek mieszkalny
747	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Wrocławska	47/49	budynek mieszkalny
748	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Wrocławska	50	budynek mieszkalny
749	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Wrocławska	54	budynek mieszkalny
750	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Wrocławska	58	budynek mieszkalny
751	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Wrocławska	60	budynek mieszkalny
752	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Wrocławska	62	budynek mieszkalny
753	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Wrocławska	64	budynek mieszkalny
754	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Wrocławska	78/80	budynek mieszkalny
755	Strzelin	D. zajazd ob. Budynek administracyjny	ul. Ząbkowicka	9	Publiczny
756	Strzelin	Zespół budynków	ul. Ząbkowicka	11	Zespół
757	Strzelin	Budynek Urzędu Miasta i Gminy	ul. Ząbkowicka	11	Publiczny

758	Strzelin	Oficyna, ob.. Biura	ul. Ząbkowicka	11a	budynek biurowy
759	Strzelin	Willa	ul. Ząbkowicka	18	budynek mieszkalny
760	Strzelin	Willa	ul. Ząbkowicka	19	budynek mieszkalny
761	Strzelin	Willa	ul. Ząbkowicka	21	budynek mieszkalny
762	Strzelin	Willa	ul. Ząbkowicka	22	budynek mieszkalny
763	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Ząbkowicka	24	budynek mieszkalny
764	Strzelin	Willa	ul. Ząbkowicka	26	budynek mieszkalny
765	Strzelin	Willa	ul. Ząbkowicka	27	budynek mieszkalny
766	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Ząbkowicka	28/29	budynek mieszkalny
767	Strzelin	Ośrodek Szkolno- Wychowawczy, d. Dom Starców	ul. Ząbkowicka	30	Szkoła
768	Strzelin	Willa	ul. Ząbkowicka	31	budynek mieszkalny
769	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Ząbkowicka	32	budynek mieszkalny
770	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Ząbkowicka	45	budynek mieszkalny
771	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Ząbkowicka	60	budynek mieszkalny
772	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Ząbkowicka	64	budynek mieszkalny
773	Strzelin	Szkoła, ob.. Internat ZSZ	ul. Ząbkowicka	70	Szkoła
774	Strzelin	Zespół cukrowni	ul. Ząbkowicka		Zespół
775	Strzelin	Budynek administracji	ul. Ząbkowicka		budynek biurowy
776	Strzelin	Laboratorium	ul. Ząbkowicka		przemysłowy
777	Strzelin	Produktownia	ul. Ząbkowicka		przemysłowy
778	Strzelin	Magazyn wyśrodków suchych	ul. Ząbkowicka		przemysłowy
779	Strzelin	Magazyn wyśrodków II	ul. Ząbkowicka		przemysłowy
780	Strzelin	Budynek wagi i plantacji	ul. Ząbkowicka		przemysłowy
781	Strzelin	Pakownia	ul. Ząbkowicka		przemysłowy
782	Strzelin	Budynek pras wyśrodkowych	ul. Ząbkowicka		przemysłowy
783	Strzelin	Magazyn cukru	ul. Ząbkowicka		przemysłowy
784	Strzelin	Dział budowlany	ul. Ząbkowicka		przemysłowy
785	Strzelin	D. suszarnia, ob.. Magazyn techniczny	ul. Ząbkowicka		przemysłowy
786	Strzelin	D. suszarnia, ob.. Magazyn cukru	ul. Ząbkowicka		przemysłowy
787	Strzelin	Waga kolejowa	ul. Ząbkowicka		przemysłowy
788	Strzelin	Odlewnia	ul. Ząbkowicka		przemysłowy
789	Strzelin	Kotłownia	ul. Ząbkowicka		przemysłowy
790	Strzelin	Piec wapienny	ul. Ząbkowicka		Przemysłowy
791	Strzelin	Surownia	ul. Ząbkowicka		Przemysłowy
792	Strzelin	Garaże	ul. Ząbkowicka		Przemysłowy
793	Strzelin	Remiza Zakładowa	ul. Ząbkowicka		Przemysłowy
794	Strzelin	Dom mieszkalny dla pracowników	ul. Ząbkowicka	47-49- 51	budynek mieszkalny
795	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Zielna	6	budynek mieszkalny

796	Strzelin	Stodoła	ul. Zielna	6	budynek gospodarczy
797	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Zielna	9	budynek mieszkalny
798	Strzelin	Budynek gospodarczy	ul. Zielna	9	budynek gospodarczy
799	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Zielna	4	budynek mieszkalny
800	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Żwirki i Wigury	5	budynek mieszkalny
801	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Żwirki i Wigury	8	budynek mieszkalny
802	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Żwirki i Wigury	9	budynek mieszkalny
803	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Żwirki i Wigury	11/13.	budynek mieszkalny
804	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Żwirki i Wigury	12	budynek mieszkalny
805	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Żwirki i Wigury	15	budynek mieszkalny
806	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Żwirki i Wigury	16	budynek mieszkalny
807	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Żwirki i Wigury	18	budynek mieszkalny
808	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Żwirki i Wigury	20	budynek mieszkalny
809	Strzelin	Dom mieszkalny	ul. Żwirki i Wigury	21	budynek mieszkalny
810	Strzelin	Wieża Ciśnień	na pd. Wschód od miasta		Przemysłowy

Ewidencja zabytków nieruchomych ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków na terenie gminy Strzelin

Lp	Miejscowość	Obiekt	nr	Rodzaj obiektu
649.	BIAŁY KOŚCIÓŁ	Historyczny układ ruralistyczny wsi		Obszar
650.	Biały Kościół	Cmentarz wiejski		Cmentarz
651.	Biały Kościół	Mur cmentarny		Ogrodzenie
652.	Biały Kościół	Zespół folwarczny	25	zespół folwarczny
653.	Biały Kościół	Dom mieszkalny	25	budynek mieszkalny
654.	Biały Kościół	Oficina mieszkalna	25	budynek mieszkalny
655.	Biały Kościół	Budynek gospodarczy I	25	budynek gospodarczy
656.	Biały Kościół	Budynek gospodarczy II	25	budynek gospodarczy
657.	Biały Kościół	Obora I	25	budynek gospodarczy
658.	Biały Kościół	Obora II, ob. Magazyn	25	budynek gospodarczy
659.	Biały Kościół	Stodoła	25	budynek gospodarczy
660.	Biały Kościół	Spichlerz	25	budynek gospodarczy
661.	Biały Kościół	Stajnia	25	budynek gospodarczy
662.	Biały Kościół	Młyn gospodarczy z domem mieszkalnym	1	Młyn
663.	Biały Kościół	Dom mieszkalny	16	budynek mieszkalny
664.	Biały Kościół	Poczt. Ob. Dom mieszkalny	19	budynek mieszkalny
665.	Biały Kościół	Dom mieszkalny	22	budynek mieszkalny
666.	Biały Kościół	Dom mieszkalny	28	budynek mieszkalny
667.	Biały Kościół	Dom mieszkalny	29	budynek mieszkalny

668.	Biały Kościół	Budynek gospodarczy	29	budynek mieszkalny
669.	Biały Kościół	Dom mieszkalny	30	budynek mieszkalny
670.	Biały Kościół	Dom mieszkalny	31	budynek mieszkalny
671.	Biały Kościół	Zespół dworca kolejowego		Zespół
672.	Biały Kościół	Dworzec		Dworzec
673.	Biały Kościół	2 nastawnie kolejowe		Przemysłowy
674.	Biały Kościół	Budynek gospodarczy		budynek gospodarczy
675.	Biały Kościół	Budynek WC		Inny
676.	BIEDRZYCHÓW	Historyczny układ ruralistyczny wsi		Obszar
677.	Biedrzychów	Cmentarz		Cmentarz
678.	Biedrzychów	Mur cmentarny		Ogrodzenie
679.	Biedrzychów	Dom mieszkalny	9	
680.	Biedrzychów	Budynek gospodarczy	9	
681.	Biedrzychów	Obora	9	
682.	Biedrzychów	Dom mieszkalny	23	
683.	Biedrzychów	Budynek gospodarczy	23	
684.	Biedrzychów	Dom mieszkalny	24	
685.	Biedrzychów	Dom mieszkalny	30	
686.	Biedrzychów	Zagroda	32/34	
687.	Biedrzychów	Dom mieszkalny	32	
688.	Biedrzychów	Dom mieszkalny	34	
689.	Biedrzychów	Stodoła	34	
690.	Biedrzychów	Dom mieszkalny	35	
691.	Biedrzychów	Dom mieszkalny	43	
692.	Biedrzychów	Obora	43	
693.	Biedrzychów	Stodoła	43	
694.	Biedrzychów	Transformator		
695.	BIERZYN	Historyczny układ ruralistyczny wsi		Obszar
696.	Bierzyn	Zespół folwarczny	3	zespół folwarczny
697.	Bierzyn	Oficyna I	3	budynek gospodarczy
698.	Bierzyn	Oficyna II	3	budynek gospodarczy
699.	Bierzyn	Dom mieszkalno-gospodarczy	3	budynek mieszkalno-gospodarczy
700.	Bierzyn	Budynek gospodarczy	3	budynek gospodarczy
701.	Bierzyn	Obora	3	budynek gospodarczy
702.	Bierzyn	Owczarnia, ob. Obora	3	budynek gospodarczy
703.	Bierzyn	Stodoły I-II-III	3	budynek gospodarczy
704.	Bierzyn	Stajnia, ob.. magazyn	3	budynek gospodarczy
705.	Bierzyn	Kuźnia	3	budynek gospodarczy
706.	Bierzyn	Park dworski		park/ogród
707.	Bierzyn	Dom mieszkalny	18	budynek mieszkalny

708.	Bierzyn	Obora	18	budynek gospodarczy
709.	Bierzyn	Dom mieszkalny	30	budynek mieszkalny
710.	Bierzyn	Park dworski		park/ogród
711.	BROŻEC	Historyczny układ ruralistyczny wsi		Obszar
712.	Brożec	Zespół kościelny		zespół kościelny
713.	Brożec	Cmentarz		Cmentarz
714.	Brożec	Mur cmentarny z bramą		Ogrodzenie
715.	Brożec	D. plebania	81	Plebania
716.	Brożec	Zespół pałacowy	69	zespół pałacowy
717.	Brożec	Kapliczka		Kaplica
718.	Brożec	Stajnia	69	budynek gospodarczy
719.	Brożec	Obora	69	budynek gospodarczy
720.	Brożec	Stodoła	69	budynek gospodarczy
721.	Brożec	Ogrodzenie	69	Ogrodzenie
722.	Brożec	Dom mieszkalny	8	budynek mieszkalny
723.	Brożec	Zagroda	9	Zespół
724.	Brożec	Dom mieszkalny	9	dom mieszkalny
725.	Brożec	Stodoła	9	budynek gospodarczy
726.	Brożec	Dom mieszkalno- gospodarczy	13	budynek mieszkalno- gospodarczy
727.	Brożec	Dom mieszkalny	24	budynek mieszkalny
728.	Brożec	Dom mieszkalny	25	budynek mieszkalny
729.	Brożec	Obora	25	budynek gospodarczy
730.	Brożec	Zagroda	39	Zagroda
731.	Brożec	Dom mieszkalny	39	budynek mieszkalny
732.	Brożec	Obora	39	budynek gospodarczy
733.	Brożec	Stodoła	39	budynek gospodarczy
734.	Brożec	Ogrodzenie	39	Ogrodzenie
735.	Brożec	Dom mieszkalny	42	budynek mieszkalny
736.	Brożec	Dom mieszkalny	57	budynek mieszkalny
737.	Brożec	Dom mieszkalny	59	budynek mieszkalny
738.	Brożec	Dom mieszkalny	66	budynek mieszkalny
739.	Brożec	Dom mieszkalny	67	budynek mieszkalny
740.	Brożec	Dom mieszkalny	68	budynek mieszkalny
741.	Brożec	Dom mieszkalny	70	budynek mieszkalny
742.	Brożec	Dom mieszkalny, d. szkoła	71	budynek mieszkalny
743.	Brożec	Dom mieszkalno- gospodarczy	76	budynek mieszkalno- gospodarczy
744.	Brożec	Stodoła	76	budynek gospodarczy
745.	Brożec	Dom mieszkalny	77	budynek mieszkalny
746.	Brożec	Zagroda	78	Zespół
747.	Brożec	Dom mieszkalny	78	budynek mieszkalny
748.	Brożec	Stajnia	78	budynek gospodarczy

749.	Brożec	Obora I	78	budynek gospodarczy
750.	Brożec	Obora II	78	budynek gospodarczy
751.	Brożec	Spichlerz, ob. Magazyn	78	budynek gospodarczy
752.	CHOCIWIEL	Historyczny układ ruralistyczny wsi		Obszar
753.	Chociwiel	Zespół sołectwa	14	Zespół
754.	Chociwiel	Oficyna mieszkalna I		budynek mieszkalny
755.	Chociwiel	Oficyna mieszkalna II	15	budynek mieszkalny
756.	Chociwiel	Kuźnia, ob. Dom mieszkalny i sklep		budynek gospodarczy
757.	Chociwiel	Budynek gospodarczy I		budynek gospodarczy
758.	Chociwiel	Budynek gospodarczy II		budynek gospodarczy
759.	Chociwiel	Budynek gospodarczy III		budynek gospodarczy
760.	Chociwiel	Obora, ob.. Spichlerz		budynek gospodarczy
761.	Chociwiel	Stajnia		budynek gospodarczy
762.	Chociwiel	Zagroda	17	Zespół
763.	Chociwiel	Dom mieszkalny	17	budynek mieszkalny
764.	Chociwiel	Budynek gospodarczy I	17	budynek gospodarczy
765.	Chociwiel	Budynek gospodarczy II	17	budynek gospodarczy
766.	Chociwiel	Stodoła	17	budynek gospodarczy
767.	Chociwiel	Obora	17	budynek gospodarczy
768.	Chociwiel	Zagroda	21	Zespół
769.	Chociwiel	Dom mieszkalny	21	budynek mieszkalny
770.	Chociwiel	Budynek gospodarczy	21	budynek gospodarczy
771.	Chociwiel	Stodoła	21	budynek gospodarczy
772.	CZESZYCE	Historyczny układ ruralistyczny wsi		Obszar
773.	Czeszyce	Zespół folwarczny		zespół folwarczny
774.	Czeszyce	Domek stajennego		budynek mieszkalny
775.	Czeszyce	Obora		budynek gospodarczy
776.	Czeszyce	Stodoła		budynek gospodarczy
777.	Czeszyce	Stajnia		budynek gospodarczy
778.	Czeszyce	Park krajobrazowy		park/ogród
779.	DANKOWICE	Historyczny układ ruralistyczny wsi		Obszar
780.	Dankowice	Cmentarz		Cmentarz
781.	Dankowice	Ogrodzenie cmentarza		Ogrodzenie
782.	Dankowice	Plebania		Plebania
783.	Dankowice	Cmentarz wiejski		Cmentarz
784.	Dankowice	Zespół dworski	15	zespół dworski
785.	Dankowice	Dwór	15 b	Dwór
786.	Dankowice	Oficyna mieszkalna I	15	budynek mieszkalny
787.	Dankowice	Oficyna mieszkalna II	15	budynek mieszkalny
788.	Dankowice	Stodoła I	15	budynek gospodarczy

789.	Dankowice	Stodoła II	15	budynek gospodarczy
790.	Dankowice	Stodoła III	15	budynek gospodarczy
791.	Dankowice	Stajnia I	15	budynek gospodarczy
792.	Dankowice	Stajnia II	15	budynek gospodarczy
793.	Dankowice	Obora	15	budynek gospodarczy
794.	Dankowice	Spichlerz	15	budynek gospodarczy
795.	Dankowice	Ogrodzenie z bramą	15	Ogrodzenie
796.	Dankowice	Park dworski		park/ogród
797.	Dankowice	Dom mieszkalny	2	budynek mieszkalny
798.	Dankowice	Dom mieszkalny	3	budynek mieszkalny
799.	Dankowice	Dom mieszkalny	14	budynek mieszkalny
800.	DĘBNIKI	Historyczny układ ruralistyczny wsi		Obszar
801.	Dębnyki	Stodoła	1	budynek gospodarczy
802.	Dębnyki	Dom mieszkalny	2	budynek mieszkalny
803.	Dębnyki	Dom mieszkalny	3	budynek mieszkalny
804.	Dębnyki	Dom mieszkalny	7	budynek mieszkalny
805.	Dębnyki	Dom mieszkalny	8	budynek mieszkalny
806.	Dębnyki	Dom mieszkalny	10	budynek mieszkalny
807.	Dębnyki	Dom mieszkalny	17	budynek mieszkalny
808.	DOBROGOSZCZ	Historyczny układ ruralistyczny wsi		Obszar
809.	Dobrogoszcz	Dom mieszkalny		budynek mieszkalny
810.	Dobrogoszcz	Dom mieszkalny		budynek mieszkalny
811.	Dobrogoszcz	Dom mieszkalny		budynek mieszkalny
812.	Dobrogoszcz	Dom mieszkalny		budynek mieszkalny
813.	GĘBCZYCE	Historyczny układ ruralistyczny wsi		Obszar
814.	Gębczyce	Zespół dworski		
815.	Gębczyce	Oficyna mieszkalna		budynek mieszkalny
816.	Gębczyce	Spichlerz		budynek gospodarczy
817.	Gębczyce	Obora		budynek gospodarczy
818.	Gębczyce	Stodoły		budynek gospodarczy
819.	Gębczyce	Wozownia		budynek gospodarczy
820.	Gębczyce	Stajnia		budynek gospodarczy
821.	Gębczyce	Gołębnik i kurnik		Inny
822.	Gębczyce	Fragment ogrodzenia z bramą		Ogrodzenie
823.	Gębczyce	Park dworski		park/ogród
824.	Gębczyce	Dom mieszkalny		budynek mieszkalny
825.	Gębczyce	Zagroda		Zespół
826.	Gębczyce	Dom mieszkalny przy wapiennikach		budynek mieszkalny

827.	Gębczyce	Komórki gospodarcze przy domu		budynek gospodarczy
828.	Gębczyce	Wapiennik I z murem		Inny
829.	Gębczyce	Wapiennik II		Inny
830.	Gębczyce	Kuźnia		budynek gospodarczy
831.	GĘBICE	Historyczny układ ruralistyczny wsi		Obszar
832.	Gębice	Szkoła		Szkoła
833.	Gębice	Dom mieszkalny	5	budynek mieszkalny
834.	Gębice	Dom mieszkalny	7	budynek mieszkalny
835.	Gębice	Obora	7	budynek gospodarczy
836.	Gębice	Stodoła	7	budynek gospodarczy
837.	Gębice	Dom mieszkalny	17	budynek mieszkalny
838.	Gębice	Budynek gospodarczy	17	budynek gospodarczy
839.	Gębice	Dom mieszkalny	18	budynek mieszkalny
840.	Gębice	Dom mieszkalny	25	budynek mieszkalny
841.	Gębice	Dom mieszkalny	29	budynek mieszkalny
842.	GĘSINIEC	Historyczny układ ruralistyczny wsi		Obszar
843.	GŁĘBOKA	Historyczny układ ruralistyczny wsi		Obszar
844.	Głęboka	Zespół pałacowy		zespół pałacowy
845.	Głęboka	Pałac	18	Pałac
846.	Głęboka	Oficyna mieszkalna	15	budynek mieszkalny
847.	Głęboka	Dom mieszkalny	17	budynek mieszkalny
848.	Głęboka	Stajnia, ob.. Budynek gospodarczy		budynek gospodarczy
849.	Głęboka	Obora I		budynek gospodarczy
850.	Głęboka	Obora II		budynek gospodarczy
851.	Głęboka	Stodoła		budynek gospodarczy
852.	Głęboka	Spichlerz		budynek gospodarczy
853.	Głęboka	Wozownia		budynek gospodarczy
854.	Głęboka	Ogrodzenie zespołu		Ogrodzenie
855.	Głęboka	Aleja przy ogrodzeniu		Inny
856.	Głęboka	Zespół młyna		Zespół
857.	Głęboka	Młyn z częścią mieszkalną	1	Młyn
858.	Głęboka	Dom mieszkalny	2	budynek mieszkalny
859.	Głęboka	Dom mieszkalny	11	budynek mieszkalny
860.	Głęboka	Kuźnia		budynek gospodarczy
861.	Głęboka	Zespół budynków kolejowych		Zespół
862.	Głęboka	Dom dróżnika		Inny
863.	Głęboka	Budynek gospodarczy		budynek gospodarczy

864.	GOŚCIECICE	Historyczny układ ruralistyczny wsi		Obszar
865.	Gościence	Dom mieszkalny	2	budynek mieszkalny
866.	Gościence	Dom mieszkalny	4	budynek mieszkalny
867.	Gościence	Dom mieszkalny	19	budynek mieszkalny
868.	Gościence	Budynek gospodarczy	19	budynek gospodarczy
869.	Gościence	Dom mieszkalny	19a	budynek mieszkalny
870.	Gościence	Budynek gospodarczy	19a	budynek gospodarczy
871.	Gościence	Dom mieszkalny	24	budynek mieszkalny
872.	Gościence	Budynek gospodarczy	24	budynek gospodarczy
873.	Gościence	Dom mieszkalny	25	budynek mieszkalny
874.	Gościence	Dom mieszkalny	26	budynek mieszkalny
875.	Gościence	Stodoła	26	budynek gospodarczy
876.	Gościence	ogrodzenie	26	ogrodzenie
877.	Gościence	Dom mieszkalny	29	budynek mieszkalny
878.	Gościence	Dom mieszkalny	30	budynek mieszkalny
879.	Gościence	Dom mieszkalny	35	budynek mieszkalny
880.	Gościence	Dom mieszkalny	37	budynek mieszkalny
881.	Gościence	Dom mieszkalny	76	budynek mieszkalny
882.	Gościence	Dom mieszkalny	79	budynek mieszkalny
883.	Gościence	Stodoła	79	budynek gospodarczy
884.	Gościence	Dom mieszkalno- gospodarczy	83	budynek mieszkalno- gospodarczy
885.	Gościence	Dom mieszkalny	84 a	budynek mieszkalny
886.	Gościence	Dom mieszkalny	87	budynek mieszkalny
887.	Gościence	Dom mieszkalny	88	budynek mieszkalny
888.	Gościence	Dom mieszkalny	96	budynek mieszkalny
889.	Gościence	Dom mieszkalny	98	budynek mieszkalny
890.	Gościence	Dom mieszkalny	101	budynek mieszkalny
891.	Gościence	Dom mieszkalny	103	budynek mieszkalny
892.	Gościence	Dom mieszkalny	106	budynek mieszkalny
893.	Gościence	Dom mieszkalny	107	budynek mieszkalny
894.	Gościence	Dom mieszkalny	109	budynek mieszkalny
895.	Gościence	Dom mieszkalny	111	budynek mieszkalny
896.	Gościence	Dom mieszkalny	112	budynek mieszkalny
897.	Gościence	Dom mieszkalny	138	budynek mieszkalny
898.	Gościence	Dom mieszkalny	148	budynek mieszkalny
899.	Gościence	Dom mieszkalny	150	budynek mieszkalny
900.	Gościence	Dom mieszkalny	151	budynek mieszkalny
901.	Gościence	Dom mieszkalny	158	budynek mieszkalny
902.	Gościence	Szkoła, ob. Dom mieszkalny		budynek gospodarczy
903.	Gościence	Kuźnia		budynek gospodarczy
904.	GÓRZEC	Historyczny układ ruralistyczny wsi		obszar

905.	Górzec	Zespół pałacowy		zespół pałacowy
906.	Górzec	Pałac, ob. Dom dziecka	21	pałac
907.	Górzec	Ogrodzenie zespołu		ogrodzenie
908.	Górzec	Park		park/ogród
909.	Górzec	Zespół dworski(Solectwo)	6	zespół dworski
910.	Górzec	Dwór Sołtysa, ob. Dom mieszkalny	6	dwór
911.	Górzec	Stajnia	6	budynek gospodarczy
912.	Górzec	Stodoła	6	budynek gospodarczy
913.	Górzec	Obora	6	budynek gospodarczy
914.	Górzec	Spichlerz	6	budynek gospodarczy
915.	Górzec	Ogrodzenie	6	ogrodzenie
916.	Górzec	Dom mieszkalny	4	budynek mieszkalny
917.	Górzec	Zagroda	10	zespół
918.	Górzec	Dom mieszkalny	10	budynek mieszkalny
919.	Górzec	Stajnia	10	budynek gospodarczy
920.	Górzec	Obora	10	budynek gospodarczy
921.	Górzec	Stodoła	10	budynek gospodarczy
922.	Górzec	Budynek gospodarczy	10	budynek gospodarczy
923.	Górzec	Ogrodzenie z bramą	10	ogrodzenie
924.	Górzec	Zespół młyński, ob. Fabryka pasz		zespół
925.	Górzec	Spichlerz, d. młyn	10	budynek gospodarczy
926.	Górzec	Spichlerz		budynek gospodarczy
927.	Górzec	Magazyn		budynek gospodarczy
928.	Górzec	Budynek bramny	14	inny
929.	Górzec	Zespół szkolny	20	zespół
930.	Górzec	Szkoła	20	szkoła
931.	Górzec	Budynek gospodarczy	20	budynek gospodarczy
932.	Górzec	Ogrodzenie	20	ogrodzenie
933.	Górzec	Dom mieszkalny	20	budynek mieszkalny
934.	Górzec	Budynek gospodarczy	22	budynek gospodarczy
935.	Górzec	Zagroda	22	zespół
936.	Górzec	Dom mieszkalny	24/25	budynek mieszkalny
937.	Górzec	Obora	24/26	budynek gospodarczy
938.	Górzec	Stajnia	24/27	budynek gospodarczy
939.	Górzec	Budynek gospodarczy	24/28	budynek gospodarczy
940.	Górzec	Stodoła	24/29	budynek gospodarczy
941.	Górzec	Zagroda	26/27	zespół
942.	Górzec	Dom mieszkalny	26	budynek mieszkalny
943.	Górzec	Stodoła	26	budynek gospodarczy
944.	Górzec	Dom mieszkalny	27	budynek mieszkalny
945.	Górzec	Stajnia	28/27	budynek gospodarczy
946.	Górzec	Ogrodzenie z balustradą	31	ogrodzenie

947.	Górzec	Dom mieszkalny		budynek mieszkalny
948.	KACZÓW	Historyczny układ zabudowy przysiółka		obszar
949.	Kaczów	Dom mieszkalny	185	budynek mieszkalny
950.	Kaczów	Dom mieszkalny	186	budynek mieszkalny
951.	Kaczów	Dom mieszkalny	189	budynek mieszkalny
952.	Kaczów	Dom mieszkalny	197	budynek mieszkalny
953.	Kaczów	Dom mieszkalny	203	budynek mieszkalny
954.	Kaczów	Dom mieszkalny	205	budynek mieszkalny
955.	Kaczów	Dom mieszkalny	206	budynek mieszkalny
956.	KARSZÓW	Historyczny układ ruralistyczny wsi		obszar
957.	Karszów	Zespół kościelny		zespół kościelny
958.	Karszów	Kościół fil. Niepokalanego Poczęcia NMP		kościół
959.	Karszów	Kaplica grobowa		kaplica
960.	Karszów	Ogrodzenie cmentarza z bramą		ogrodzenie
961.	Karszów	Zespół dworski		zespół dworski
962.	Karszów	Dwór	42	budynek Dwór
963.	Karszów	Dom mieszkalny	40	budynek mieszkalny
964.	Karszów	Dom mieszkalny	39	budynek mieszkalny
965.	Karszów	Budynek gospodarczy I		budynek gospodarczy
966.	Karszów	Budynek gospodarczy II		budynek gospodarczy
967.	Karszów	Brama wjazdowa		inny
968.	Karszów	Zbiorcza szkoła gminna		szkoła
969.	KARSZÓWEK	Historyczny układ ruralistyczny wsi		obszar
970.	Karszówek	Zespół pałacowy	36	zespół pałacowy
971.	Karszówek	Oficyna pałacowa ob. Dom mieszkalny	36	budynek mieszkalny
972.	Karszówek	Oficyna		budynek mieszkalny
973.	Karszówek	Oficyna mieszkalna z wozownią		budynek mieszkalny
974.	Karszówek	Stajnia I		budynek gospodarczy
975.	Karszówek	Stajnia II		budynek gospodarczy
976.	Karszówek	Stajnia z wozownią		budynek gospodarczy
977.	Karszówek	Obora		budynek gospodarczy
978.	Karszówek	Stodoła		budynek gospodarczy
979.	Karszówek	Kuźnia		budynek gospodarczy
980.	Karszówek	Brama wjazdowa		inny
981.	Karszówek	Park pałacowy		park/ogród
982.	Karszówek	Zespół budynków gospodarczych	19	zespół
983.	Karszówek	Budynek gospodarczy	19	budynek gospodarczy
984.	Karszówek	Stodoła	19	budynek gospodarczy
985.	Karszówek	Młyn wodny, ob. Elektryczny	39	młyn

986.	KAZANÓW	Historyczny układ ruralistyczny wsi		obszar
987.	Kazanów	Zespół folwarczny		zespół folwarczny
988.	Kazanów	Dom mieszkalny	48 a	budynek mieszkalny
989.	Kazanów	Oficyna mieszkalna	49	budynek mieszkalny
990.	Kazanów	Oficyna mieszkalna	50	budynek mieszkalny
991.	Kazanów	Oficyna mieszkalna	50	budynek mieszkalny
992.	Kazanów	Oficyna mieszkalna	50 a-b	budynek mieszkalny
993.	Kazanów	Oficyna mieszkalna	50 e	budynek mieszkalny
994.	Kazanów	Oficyna mieszkalna	50 f	budynek mieszkalny
995.	Kazanów	Stajnia	50 g	budynek gospodarczy
996.	Kazanów	Obora	50	budynek gospodarczy
997.	Kazanów	Spichlerz	49	budynek gospodarczy
998.	Kazanów	Zespół młyn		zespół
999.	Kazanów	Młyn, ob. Dom mieszkalny	5	młyn
1000.	Kazanów	Stajnia	5	budynek gospodarczy
1001.	Kazanów	Obora	5	budynek gospodarczy
1002.	Kazanów	Brama wjazdowa	5	inny
1003.	Kazanów	Dom mieszkalny	17	budynek mieszkalny
1004.	Kazanów	Willa	21	budynek mieszkalny
1005.	Kazanów	Transformator		transformator
1006.	KRZEPICE	Historyczny układ ruralistyczny wsi		obszar
1007.	Krzepice	Zespół pałacowy		zespół pałacowy
1008.	Krzepice	Oficyna mieszkalna I		
1009.	Krzepice	Oficyna mieszkalna II		
1010.	Krzepice	Spichlerz		
1011.	Krzepice	Obora I		
1012.	Krzepice	Obora II		
1013.	Krzepice	Stajnia, ob. Budynek gospodarczy		
1014.	Krzepice	Stodoła		
1015.	Krzepice	Ogrodzenie z bramą		
1016.	Krzepice	Dom mieszkalny, d. szkoła		
1017.	Krzepice	Dom mieszkalny		
1018.	Krzepice	Młyn wodny, ob. Dom mieszkalno-gospodarczy		
1019.	KUROPATNIK	Historyczny układ ruralistyczny wsi		obszar
1020.	Kuropatnik	Kościół parafialny Narodzenia NPM		kościół
1021.	Kuropatnik	Szkoła		szkoła
1022.	Kuropatnik	Biblioteka publiczna		publiczny
1023.	Kuropatnik	Dom mieszkalny	2	budynek mieszkalny

1024	Kuropatnik	Dom mieszkalny	5	budynek mieszkalny
1025	Kuropatnik	Obora	5	budynek gospodarczy
1026	Kuropatnik	Stodoła	5	budynek gospodarczy
1027	Kuropatnik	Dom mieszkalny	6	budynek mieszkalny
1028	Kuropatnik	Dom mieszkalny	10	budynek mieszkalny
1029	Kuropatnik	Dom mieszkalny	18	budynek mieszkalny
1030	Kuropatnik	Dom mieszkalny	34	budynek mieszkalny
1031	Kuropatnik	Dom mieszkalny	40	budynek mieszkalny
1032	Kuropatnik	Dom mieszkalny	42	budynek mieszkalny
1033	Kuropatnik	Dom mieszkalny	43	budynek mieszkalny
1034	Kuropatnik	Dom mieszkalny	60	budynek mieszkalny
1035	Kuropatnik	Dom mieszkalny	66	budynek mieszkalny
1036	Kuropatnik	Dom mieszkalno- gospodarczy	69	budynek mieszkalno- gospodarczy
1037	Kuropatnik	Dom mieszkalny	75	
1038	Kuropatnik	Dom mieszkalny	76	
1039	Kuropatnik	Dom mieszkalny	77	
1040	Kuropatnik	Dom mieszkalny	58	
1041	Kuropatnik	Dom mieszkalny	105	
1042	Kuropatnik	Dom mieszkalny	112	
1043	Kuropatnik	Dom mieszkalny	115	
1044	Kuropatnik	Dom mieszkalny	122	
1045	Kuropatnik	Dom mieszkalny	123	
1046	Kuropatnik	Dom mieszkalno- gospodarczy	124	
1047	Kuropatnik	Dom mieszkalny	126	
1048	LUDÓW POLSKI	Historyczny układ ruralistyczny wsi		obszar
1049	Ludów Polski	Zespół pałacowy		zespół pałacowy
1050	Ludów Polski	Park pałacowy		park/ogród
1051	Ludów Polski	Zespół dworski	17	zespół dworski
1052	Ludów Polski	Dwór	17	dwór
1053	Ludów Polski	Oficyna mieszkalna	17	budynek mieszkalny
1054	Ludów Polski	Obora	17	budynek gospodarczy
1055	Ludów Polski	Spichlerz	17	budynek gospodarczy
1056	Ludów Polski	Stodoła	17	budynek gospodarczy
1057	Ludów Polski	Dom mieszkalny	7 a-b	budynek mieszkalny
1058	MIKOSZÓW	Historyczny układ ruralistyczny wsi		obszar
1059	Mikoszów	Zespół folwarczny		zespół folwarczny
1060	Mikoszów	Oficyna	10	budynek mieszkalny
1061	Mikoszów	Oficyna mieszkalno- gospodarcza	11	budynek mieszkalny
1062	Mikoszów	Oficyna, ob. Dom mieszkalny	11	budynek mieszkalny
1063	Mikoszów	Stodoła		budynek gospodarczy
1064	Mikoszów	Dom mieszkalny	3	budynek mieszkalny

1065	Mikoszów	Dom mieszkalny	12	budynek mieszkalny
1066	Mikoszów	Szkoła	27	szkoła
1067	Mikoszów	Dom mieszkalny	33 a	budynek mieszkalny
1068	Mikoszów	Stodoła	33 a	budynek gospodarczy
1069	Mikoszów	Zespół gorzelni		zespół
1070	Mikoszów	Obora ob. Magazyn		budynek gospodarczy
1071	Mikoszów	Spichlerz		budynek gospodarczy
1072	MUCHOWIEC	Historyczny układ ruralistyczny wsi		obszar
1073	Muchowiec	Dom mieszkalny	13	budynek mieszkalny
1074	Muchowiec	Dom mieszkalny	16	budynek mieszkalny
1075	Muchowiec	Dom mieszkalny	19	budynek mieszkalny
1076	Muchowiec	Dom mieszkalny	20	budynek mieszkalny
1077	Muchowiec	Dom mieszkalny	21	budynek mieszkalny
1078	Muchowiec	Dom mieszkalny	22	budynek mieszkalny
1079	Muchowiec	Dom mieszkalny	26	budynek mieszkalny
1080	Muchowiec	Stodoła	26	budynek gospodarczy
1081	MYSZKOWICE	Historyczny układ zabudowy przysiółka		obszar
1082	Myszkowice	Dom mieszkalny	1	budynek mieszkalny
1083	Myszkowice	Dom mieszkalny	2	budynek mieszkalny
1084	Myszkowice	Dom mieszkalny	3	budynek mieszkalny
1085	NIESZKOWICE	Historyczny układ ruralistyczny wsi		obszar
1086	Nieszkowice	Zespół kościelny		zespół kościelny
1087	Nieszkowice	Cmentarz		cmentarz
1088	Nieszkowice	Mur cmentarny		ogrodzenie
1089	Nieszkowice	Zespół zamkowy	47	zespół zamkowy
1090	Nieszkowice	Oficyna mieszkalna	47	budynek mieszkalny
1091	Nieszkowice	Oficyna mieszkalno- gospodarcza	47 a	budynek mieszkalno- gospodarczy
1092	Nieszkowice	Oficyna mieszkalna	47 b	budynek mieszkalny
1093	Nieszkowice	Stajnia z wozownią	47	budynek gospodarczy
1094	Nieszkowice	Stodoła	47 a	budynek gospodarczy
1095	Nieszkowice	Stodoła II	47	budynek gospodarczy
1096	Nieszkowice	Stajnia	47	budynek gospodarczy
1097	Nieszkowice	Obora	47	budynek gospodarczy
1098	Nieszkowice	Most na fosie		most
1099	Nieszkowice	Ogrodzenie wokół fosy		ogrodzenie
1100	Nieszkowice	Ogrodzenie gospodarcze		park/ogród
1101	Nieszkowice	Dom mieszkalny	8	budynek mieszkalny
1102	Nieszkowice	Dom mieszkalny	12	budynek mieszkalny
1103	Nieszkowice	Dom mieszkalny	14	budynek mieszkalny
1104	Nieszkowice	Dom mieszkalny	15	budynek mieszkalny

1105	Nieszkowice	Dom mieszkalny	18	budynek mieszkalny
1106	Nieszkowice	Dom mieszkalny	19	budynek mieszkalny
1107	Nieszkowice	Dom Ludowy, ob. mieszkalny	24	publiczny
1108	Nieszkowice	Dom mieszkalny	27	budynek mieszkalny
1109	Nieszkowice	Dom mieszkalny	34	budynek mieszkalny
1110	Nieszkowice	Dom mieszkalny	35	budynek mieszkalny
1111	Nieszkowice	Dom mieszkalny	46	budynek mieszkalny
1112	NOWOLESIE	Historyczny układ ruralistyczny wsi		obszar
1113	Nowolesie	Zespół kościelny		zespół kościelny
1114	Nowolesie	Kaplica - kostnica		kaplica
1115	Nowolesie	Cmentarz		cmentarz
1116	Nowolesie	Mur ceglany z bramą		ogrodzenie
1117	Nowolesie	Zespół folwarczny	39	zespół folwarczny
1118	Nowolesie	Dom mieszkalny	39	budynek mieszkalny
1119	Nowolesie	Oficina mieszkalna	39	budynek mieszkalny
1120	Nowolesie	Spichlerz	39	budynek gospodarczy
1121	Nowolesie	Stajnia I, ob. Obora	39	budynek gospodarczy
1122	Nowolesie	Stajnia II, ob. Obora	39	budynek gospodarczy
1123	Nowolesie	Stodoła I	39	budynek gospodarczy
1124	Nowolesie	Stodoła II	39	budynek gospodarczy
1125	Nowolesie	Budynek gospodarczy	39	budynek gospodarczy
1126	Nowolesie	Dom mieszkalny	3	budynek mieszkalny
1127	Nowolesie	Dom mieszkalny	6	budynek mieszkalny
1128	Nowolesie	Dom mieszkalny	8	budynek mieszkalny
1129	Nowolesie	Dom mieszkalny	9	budynek mieszkalny
1130	Nowolesie	Dom mieszkalny	17	budynek mieszkalny
1131	Nowolesie	Dom mieszkalny	21	budynek mieszkalny
1132	Nowolesie	Dom mieszkalny	24	budynek mieszkalny
1133	Nowolesie	Dom mieszkalny	24 a	budynek mieszkalny
1134	Nowolesie	Dom mieszkalny	26	budynek mieszkalny
1135	Nowolesie	Dom mieszkalny	30	budynek mieszkalny
1136	Nowolesie	Dom mieszkalny	31	budynek mieszkalny
1137	Nowolesie	Dom mieszkalny	33	budynek mieszkalny
1138	Nowolesie	Dom mieszkalny	34	budynek mieszkalny
1139	Nowolesie	Obora	34	budynek gospodarczy
1140	Nowolesie	Stodoła	34	budynek gospodarczy
1141	Nowolesie	Kuźnia, ob. Remiza		budynek gospodarczy
1142	PĘCZ	Historyczny układ ruralistyczny wsi		
1143	Pęcz	Cmentarz		
1144	Pęcz	Szkoła		
1145	Pęcz	Dom mieszkalny	42	budynek mieszkalny

1146	Pęcz	Stodoła	42	budynek gospodarczy
1147	Pęcz	Dom mieszkalny	46	budynek mieszkalny
1148	PIOTROWICE	Historyczny układ ruralistyczny wsi		obszar
1149	Piotrowice	Zespół pałacowy		zespół pałacowy
1150	Piotrowice	Pałac		pałac
1151	Piotrowice	Oficyna mieszkalna	9	budynek mieszkalny
1152	Piotrowice	Zagroda	7	zespół
1153	Piotrowice	Dom mieszkalny	7	budynek mieszkalny
1154	Piotrowice	Obora I	7	budynek gospodarczy
1155	Piotrowice	Obora II	7	budynek gospodarczy
1156	Piotrowice	Stodoła	7	budynek gospodarczy
1157	Piotrowice	Budynek gospodarczy	7	budynek gospodarczy
1158	Piotrowice	Zagroda		zespół
1159	Piotrowice	Dom mieszkalny	8	budynek mieszkalny
1160	Piotrowice	Obora I	8	budynek gospodarczy
1161	Piotrowice	Obora II	8	budynek gospodarczy
1162	Piotrowice	Stajnia	8	budynek gospodarczy
1163	Piotrowice	Dom mieszkalny	19	budynek mieszkalny
1164	Piotrowice	Obora	19	budynek mieszkalny
1165	Piotrowice	Stajnia	19	budynek mieszkalny
1166	PŁAWNA	Historyczny układ ruralistyczny wsi		obszar
1167	Pławna	Cmentarz wiejski		cmentarz
1168	Pławna	Grobowiec		grobowiec
1169	Pławna	Zespół pałacowy	31	zespół pałacowy
1170	Pławna	Dom zarządcy		rządcówka
1171	Pławna	Oficyna mieszkalna	31	budynek mieszkalny
1172	Pławna	Budynki mieszkalno- gospodarcze	31	budynek mieszkalno- gospodarczy
1173	Pławna	Obory I-II-III	31	budynek gospodarczy
1174	Pławna	Spichlerz	31	budynek gospodarczy
1175	Pławna	Suszarnia owoców I, ob. Magazyn	31	przemysłowy
1176	Pławna	Suszarnia owoców II, ob. Magazyn	31	przemysłowy
1177	Pławna	Ogrodzenie z bramą		ogrodzenie
1178	Pławna	Park dworski		park/ogród
1179	SZCZAWIN	Historyczny układ ruralistyczny wsi		obszar
1180	Szczawin	Dom mieszkalny	7	budynek mieszkalny
1181	Szczawin	Dom mieszkalny	11	budynek mieszkalny
1182	Szczawin	Kuźnia		budynek gospodarczy
1183	Szczawin	Dom mieszkalny	17	budynek mieszkalny
1184	Szczawin	Stajnia	17	budynek gospodarczy
1185	Szczawin	Stodoła	17	budynek gospodarczy

1186	Szczawin	Zagroda		zespół
1187	Szczawin	Dom mieszkalny	18	budynek mieszkalny
1188	Szczawin	Dom mieszkalny	19/20	budynek mieszkalny
1189	Szczawin	Obora I	19/20	budynek gospodarczy
1190	Szczawin	Obora II	19/20	budynek gospodarczy
1191	Szczawin	Stajnia	19/20	budynek gospodarczy
1192	Szczawin	Stodoła	19/20	budynek gospodarczy
1193	Szczawin	Zagroda		zespół
1194	Szczawin	Stajnia	22	budynek gospodarczy
1195	Szczawin	Obora	22	budynek gospodarczy
1196	Szczawin	Zagroda		zespół
1197	Szczawin	Dom mieszkalny	25 b	budynek mieszkalny
1198	Szczawin	Obora	25 b	budynek gospodarczy
1199	Szczawin	Stajnia	25 b	budynek gospodarczy
1200	Szczawin	Stodoła	25 b	budynek gospodarczy
1201	Szczawin	Zagroda		zespół
1202	Szczawin	Dom mieszkalny	31	budynek mieszkalny
1203	Szczawin	Obora	31	budynek gospodarczy
1204	Szczawin	Stajnia	31	budynek gospodarczy
1205	Szczawin	Stodołą	31	budynek gospodarczy
1206	Szczawin	Zagroda		zespół
1207	Szczawin	Dom mieszkalny	32	budynek mieszkalny
1208	Szczawin	Obora	32	budynek gospodarczy
1209	Szczawin	Magazyn	32	magazyn
1210	Szczawin	Stodoła	32	budynek gospodarczy
1211	Szczawin	Ogrodzenie z bramą	32	ogrodzenie
1212	Szczawin	Dom mieszkalny	32	budynek mieszkalny
1213	Szczawin	Stodoła	32	budynek gospodarczy
1214	Szczawin	Dom mieszkalny	36	budynek mieszkalny
1215	Szczawin	Dom mieszkalny	38	budynek mieszkalny
1216	Szczawin	Obora	38	budynek gospodarczy
1217	Szczawin	Stodoła	38	budynek gospodarczy
1218	SZCZODROWICE	Historyczny układ ruralistyczny wsi		obszar
1219	Szczodrowice	Zespół pałacowy		zespół pałacowy
1220	Szczodrowice	Pałac, ob. Dom mieszkalny	6	pałac
1221	Szczodrowice	Obora		budynek gospodarczy
1222	Szczodrowice	Dom mieszkalny	2	budynek mieszkalny
1223	TRZEŚNIE	Historyczny układ ruralistyczny wsi		obszar
1224	Trzeźnie	Dom mieszkalny	7	zespół pałacowy
1225	Trzeźnie	Dom mieszkalny	7	pałac
1226	Trzeźnie	Ogrodzenie		ogrodzenie

122	Trzeźnie	Transformator	22	transformator
122	Trzeźnie	Zespół mieszkalno- - gospodarczy	22	zespół
122	Trzeźnie	Dom mieszkalny	22	budynek mieszkalny
123	Trzeźnie	Stajnia	22	budynek gospodarczy
123	Trzeźnie	Budynek gospodarczy	22	budynek gospodarczy
123	Trzeźnie	Stodoła	22	budynek gospodarczy
123	Trzeźnie	Brama wjazdowa	22	inny
123	Trzeźnie	Dom mieszkalny	24	budynek mieszkalny
123	WARKOCZ	Historyczny układ ruralistyczny wsi		obszar
123	Warkocz	Zespół dworski	22 b	zespół dworski
123	Warkocz	Dwór		dwór
123	Warkocz	Oficyna mieszkalna II		budynek mieszkalny
123	Warkocz	Stodoła, ob. Garaże		budynek gospodarczy
124	Warkocz	Stodoła II		budynek gospodarczy
124	Warkocz	Stodoła III		budynek gospodarczy
124	Warkocz	Obora		budynek gospodarczy
124	Warkocz	Budynek gospodarczy		budynek gospodarczy
124	Warkocz	Ogrodzenie z bramą		ogrodzenie
124	Warkocz	Zespół Domu Ludowego	12	zespół
124	Warkocz	Dom Ludowy	12	publiczny
124	Warkocz	Sala widowiskowa		publiczny
124	Warkocz	Ogrodzenie		ogrodzenie
124	Warkocz	Zagroda	15	zespół
125	Warkocz	Dom mieszkalny	15	budynek mieszkalny
125	Warkocz	3 budynki gospodarcze	15	budynek gospodarczy
125	Warkocz	Ogrodzenie	15	ogrodzenie
125	Warkocz	Zespół zabudowy gospodarczej	23	zespół
125	Warkocz	Budynek gospodarczy I	23	budynek mieszkalny
125	Warkocz	Budynek gospodarczy II	23	budynek gospodarczy
125	Warkocz	Ogrodzenie	23	ogrodzenie
125	WĄWOLNICA	Historyczny układ ruralistyczny wsi		obszar
125	Wąwolnica	Zespół sołectwa	6	zespół
125	Wąwolnica	Sołectwo, ob. Dom mieszkalny		budynek mieszkalny
126	Wąwolnica	Zabudowania gospodarcze I (skrzydło pd. - zach.)		budynek gospodarczy
126	Wąwolnica	Zabudowania gospodarcze II (skrzydło pd. - zach.)		budynek gospodarczy
126	Wąwolnica	Zabudowania gospodarcze III (skrzydło pn. - zach.)		budynek gospodarczy
126	Wąwolnica	Zabudowania gospodarcze IV (skrzydło pn. - wsch.)		budynek gospodarczy

126	Wąwolnica	Zabudowania gospodarcze V (skrzydło pd. - wsch.)		budynek gospodarczy
126	Wąwolnica	Ogrodzenie		ogrodzenie
126	Wąwolnica	Zagroda	7	zespół
126	Wąwolnica	Dom mieszkalny	7	budynek mieszkalny
126	Wąwolnica	Stajnia	7	budynek gospodarczy
126	Wąwolnica	Stodoła	7	budynek gospodarczy
127	Wąwolnica	Obora	9	budynek gospodarczy
127	Wąwolnica	Ogrodzenie z bramą i furką	14	ogrodzenie
127	Wąwolnica	Dom mieszkalny		budynek mieszkalny
127	Wąwolnica	Dom mieszkalny		budynek mieszkalny
127	ŻELEŹNIK	Historyczny układ ruralistyczny wsi		obszar
127	Żeleźnik	Zespół kościelny		zespół kościelny
127	Żeleźnik	Cmentarz		cmentarz
127	Żeleźnik	Mur cmentarny z bramą		ogrodzenie
127	Żeleźnik	Zespół pałacowy		zespół pałacowy
127	Żeleźnik	Zespół folwarczny	11	zespół folwarczny
128	Żeleźnik	Oficyna mieszkalna	11	budynek mieszkalny
128	Żeleźnik	Obora	11	budynek gospodarczy
128	Żeleźnik	Ogrodzenie zespołu z bramami		ogrodzenie
128	Żeleźnik	Zespół młyna		zespół
128	Żeleźnik	Młyn ob. Dom mieszkalny	1	młyn
128	Żeleźnik	Budynek gospodarczy	1	budynek gosp.
128	Żeleźnik	Brama i furka	1	inny
128	Żeleźnik	Dom mieszkalny	2	budynek mieszkalny
128	Żeleźnik	Stodoła	2	budynek gosp.
128	Żeleźnik	Obora	2	budynek gosp.
129	Żeleźnik	Dom mieszkalny	7	budynek mieszkalny
129	Żeleźnik	Dom mieszkalny	9	budynek mieszkalny
129	Żeleźnik	Dom mieszkalny	13	budynek mieszkalny
129	Żeleźnik	Dom mieszkalny	28	budynek mieszkalny
129	Żeleźnik	Ogrodzenie z bramą	28	ogrodzenie
129	Żeleźnik	Dom mieszkalny	33	budynek mieszkalny
129	Żeleźnik	Stodoła	33	budynek gosp.

III. Ewidencja zabytków archeologicznych

Nr	Miejscowość	Nr obszaru / nr stan. na obszarze (AZP)	Funkcja	Chronologia	Nr i data wpisu do rejestr
BIAŁY KOŚCIÓŁ					
1	Biały Kościół	88-28/1	ślad osadnictwa	neolit	
2	Biały Kościół	88-28/2	cmentarzysko ciałopalne	ep. brązu III (łużycka)	
3	Biały Kościół	88-28/43	punkt osadniczy ślad osadnictwa	wczesne średniowiecze neolit?	822/Arch/1976 z 18.03.1976 r.
4	Biały Kościół	88-28/44	osada ślad osadn.	wczesne średniowiecze XIII ep. kamienia	818/Arch/1976 z 18.03.1976 r.
5	Biały Kościół	88-28/45	nieokreślona punkt osadn. punkt osadn.	pradzieje neolit neolit	819/Arch/1976 z 18.03.1976 r.
6	Biały Kościół	88-28/46	nieokreślona punkt osadn. osada	pradzieje wczesne średn. neolit	820/Arch/1976 z 18.03.1976 r.
7	Biały Kościół	88-28/47	ślad osadnictwa	ep. kamienia	
8	Biały Kościół	88-28/48	punkt osadn. ślad osadn. osada?	wczesne średn. owl faza D neolit	821/Arch/1976 z 18.03.1976 r.
BIEDRZYCHÓW					
1	Biedrzychów	87-29/49	nieokreślona osada ślad osadn. ślad osadn.	pradzieje wczesne średn. faz młodsze owr późny (przeworska) neolit (kpl)	981/Arch/1981 z 04.12.1981 r.

Nr	Miejscowość	Nr obszaru / nr stan. na obszarze (AZP)	Funkcja	Chronologia	Nr i data wpisu do rejestr
2	Biedrzychów	87-29/50	osada punkt osadn. osada?	wczesne średn. faz młodsze owl (przeworska) (łużycka) neolit wczesny (kcwr)	982/Arch/1981 z 04.12.1981 r.
3	Biedrzychów	87-29/51	punkt osadn. osada śląd osadn.	wczesne średn. faz młodsze ep. brązu IV (łużycka) neolit (kpl)	1007/522/1982 z 05.04.1982 r.
4	Biedrzychów	87-29/52	osada	(łużycka)	1006/522/1982 z 05.04.1982 r.
BIERZYN					
1	Bierzyn	86-28/12	grób szkielet. osada	neolit ? późne średn.	
2	Bierzyn	86-28/13	cmentarzysko szkieletowe	okr.latencki (k.celtycka)	
3	Bierzyn	86-28/14	cmentarzysko ciałopalne	okr.halsztacki (k.łużycka)	617/Arch/1972 z 06.06.1972 r.
4	Bierzyn	86-28/15	osada osada osada	(k.łużycka) (k.przeworska) wczesne średn.	631/Arch/1972 z 30.06.1972 r.
5	Bierzyn	86-28/16	grodzisko stożkowate	późne średn.	
6	Bierzyn	86-28/17	grób szkieletowy	epoka kamienia	
7	Bierzyn	86-28/18	śląd osadnictwa	neolit (kcsz)	
8	Bierzyn	86-28/19	śląd osadnictwa	neolit	
9	Bierzyn	86-28/20	nieokreślona	-	
10	Bierzyn	86-28/21	śląd osadn. śląd osadn. śląd osadn.	epoka kamienia wczesne średn. późne średn.	
11	Bierzyn	86-28/22	osada osada śląd osadn.	(k.łużycka) wczesne średn. średniowiecze	
12	Bierzyn	86-28/23	śląd osadn.	wczesne średn.	
13	Bierzyn	86-28/24	śląd osadn.	okr.wp.rzym	
14	Bierzyn	86-28/25	śląd osadn. śląd osadn.	pradzieje średniow.	
15	Bierzyn	86-28/26	śląd osadn. śląd osadn.	(k.łużycka) średniowiecze	
BROŻEC					
1	Brożec	86-29/16	cm. ciałop.	(k. łużycka)	
2	Brożec	86-29/17	grób szkielet. śląd osadn. śląd osadn.	neolit ep. kamienia	
3	Brożec	86-29/18	osada	laten późny (przeworska)	

Nr	Miejscowość	Nr obszaru / nr stan. na obszarze (AZP)	Funkcja	Chronologia	Nr i data wpisu do rejestr
4	Brożec	86-29/19	grób szkielet. osada	ep. brązu (unietycka) ep. brązu (unietycka)	
5	Brożec	86-29/20	osada osada	wcz. średn. (przeworska)	
6	Brożec	86-29/21	śląd osadn.	ep. brązu IV-V (łużycka)	
7	Brożec	86-29/22	śląd osadn.	okr. wp. rzym. (przeworska)	
8	Brożec	86-29/23	osada osada osada	wcz. Średniowiecze XII (przeworska) neolit	
9	Brożec	86-29/24	cment.szk	ep. brązu I (unietycka)	
10	Brożec	86-29/25	śląd osadn.	późne średn.	
11	Brożec	86-29/26	śląd osadn.	późne średn.	
12	Brożec	86-29/27	śląd osadn.	późne średn.	
13	Brożec	86-29/28	osada ? osada	(przeworska) (łużycka)	
14	Brożec	86-29/29	osada	wcz. średn.	
15	Brożec	86-29/30	śląd osadn.	ep. kamienia	
16	Brożec	86-29/31	osada śląd osadn.	(k. łużycka) (przeworska)	
17	Brożec	86-29/32	śląd osadn.	średniowiecze	
CHOCIWEL					
1	Chociwel	87-29/2	osada cment. szkielet.	owr faza B (przeworska) neolit	
1	Chociwel	86-29/50	osada osada	neolit (kpl) neolit (kak)	1295/730/1993 z 19.04.1993 r.
2	Chociwel	86-29/51	śląd osadn. śląd osadn. cm. ciałop. śląd osadn.	neolit ep. brązu I ep. brązu V -halsztat (łużycka) owr faza B (przeworska)	
3	Chociwel	86-29/52	śląd osadn.	neolit	
4	Chociwel	86-29/53	śląd osadn. śląd osadn.	wcz. średn. średniow.	
5	Chociwel	86-29/54	osada ?	halsztat (łużycka)	
6	Chociwel	86-29/54	cment.szkielet.	wcz.średn. połowa XI	
6	Chociwel-Pławna	86-29/114	cmentarzysko i osada osada	kultura łużycka kultura przeworska i wczesne średniowiecze	1255/690/1992, 1304/739/1993 z 07.07.1993 r.
CZĘSZYCE					
1	Częszyce	86-29/33	śląd osadn. osada osada osada	ep. kamienia ep. brązu (łużycka) owr III NE wcz. średn.	472/Arch/1969 z 25.08.1969 r.
2	Częszyce	86-29/34	osada śląd osadn.	neolit (kpl) wcz. średn.	
3	Częszyce	87-29/48	nieokreślona punkt osadn. punkt osadn. osada punkt osadn.	pradzieje późne średniow. XIII- XI owr (przeworska) (łużycka) neolit	980/Arch/1980 z 04.12.1981 r.
4	Częszyce	86-29/36	śląd osadn.	ep. brązu II	
5	Częszyce	86-29/37	śląd osadn.	-	
6	Częszyce	86-29/38	śląd osadn.	póź. średn.	
7	Częszyce	86-29/35	grodzisko ?	późne średn.	

Nr	Miejscowość	Nr obszaru / nr stan. na obszarze (AZP)	Funkcja	Chronologia	Nr i data wpisu do rejestr
8	Częszczyce	86-29/39	śląd osadn. osada śląd osadn.	pradzieje wcz. średn. średniow.	
9	Częszczyce	86-29/40	śląd osadn. śląd osadn. śląd osadn. osada ?	ep. kamienia (k. łużycka) wcz. średn. średniowiecze	
10	Częszczyce	86-29/41	osada osada śląd osadn.	(k. łużycka) (przeworska) średniowiecze	
11	Częszczyce	86-29/42	śląd osadn. śląd osadn.	pradzieje wcz. średniowiecze	
12	Częszczyce	86-29/43	osada śląd osadn.	(k. łużycka) średniowiecze	
12	Częszczyce	86-29/44	śląd osadn. śląd osadn.	pradzieje średniowiecze	
14	Częszczyce	86-29/45	śląd osadn. śląd osadn.	pradzieje średniowiecze	
DANKOWICE					
1	Dankowice	88-28/56	śląd osadn. punkt osadn.	wczesne średniow. (przeworska?)	
2	Dankowice	88-28/57	osada	wczesne średn. XII- XIII	881/Arch/1979 z 12.12.1979 r.
DOBROGOSZCZ					
1	Dobrogoszcz	87-28/46	osada śląd osadn. osada osada	pradzieje wczesne średniow. owr-owl faza C1-D (przeworska) ep.brązu V/halsztat C	882/Arch/1979 z 12.12.1979 r.
2	Dobrogoszcz	87-28/47	śląd osadn. osada punkt osadn.	późne średniow. (łużycka) neolit (kpl)	883/Arch/1979 z 12.12.1979 r.
3	Dobrogoszcz	87-28/48	nieokreślona śląd osadn. osada osada śląd osadn.	pradzieje późne średniow. owr (przeworska) ep.brązu IV-V (łużycka) neolit wczesny (kcwr)	884/Arch/1979 z 12.12.1979 r.
10	Dobrogoszcz	87-28/49	nieokreślona osada? osada osada osada	(przeworska) średniowiecze XIII owl faza D(przeworska) owr faza 2(przeworska) laten faza A(przeworska)	
11	Dobrogoszcz	87-28/50	nieokreślona śląd osadn. osada osada osada	pradzieje późne średniow. owr (przeworska) ep.brązu IV- V(łużycka) neolit wczesny (kcwr)	
GĘBICE					
3	Gębice	88-28/3	śląd osadn. cmentarzysko ciałopalne	laten późny (przeworska) ep.brązu IV-V (łużycka)	824/Arch/1976 z 18.03.1976 r.
2	Gębice	88-28/4	osada? punkt osadn.	wczesne średniow. ep.brązu (łużycka)	

Nr	Miejscowość	Nr obszaru / nr stan. na obszarze (AZP)	Funkcja	Chronologia	Nr i data wpisu do rejestr
3	Gębice	88-28/5	ślad osadn. osada osada?	późne średniow. ep.brązu IV-V (łużycka) neolit	
5	Gębice	88-28/6	punkt osadn. punkt osadn. ślad osadn.	późne średniow. wczesne średniow. ep.brązu (łużycka)	
7	Gębice	88-28/7	punkt osadn. ślad osadn.	ep.brązu ? (łużycka) neolit	
8	Gębice	88-28/8	punkt osadn. punkt osadn.	wczesne średniow. ep.brązu (łużycka)	
9	Gębice	88-28/9	punkt osadn.	ep.brązu (łużycka)	
10	Gębice	88-28/10	cmentarzysko ciałopalne	halsztat (łużycka)	
11	Gębice	88-28/11	punkt osadn.	(łużycka)	
13	Gębice	88-28/12	punkt osadn. punkt osadn. punkt osadn.	wczesne średniow. (przeworska) (łużycka)	
14	Gębice	88-28/13	punkt osadn.	(łużycka)	
15	Gębice	88-28/14	osada punkt osadn.	(łużycka) neolit (kpl)	823/Arch/1976 z 18.03.1976 r.
16	Gębice	88-28/15	punkt osadn. punkt osadn. punkt osadn.	wczesne średniow. owr (przeworska) (łużycka)	
17	Gębice	88-28/16	skarb monet	wczesne średniow. XI	
18	Gębice	88-28/49	nieokreślona osada osada osada ślad osadn.	pradzieje wczesne średniow. owr późny (przeworska) ep.brązu ? (łużycka) neolit?	825/Arch/1976 z 18.03.1976 r.
19	Gębice	88-28/50	nieokreślona osada osada punkt osadn.	pradzieje wczesne średniow. owr (przeworska) neolit?	826/Arch/1976 z 22.03.1976 r.
20	Gębice	88-28/51	osada ? punkt osadn.	(łużycka) neolit - ep.brązu wczesna	
GĘSINIEC					
1	Gęsiniec	87-29/26	nieokreślona punkt osadn. ślad osadn.	pradzieje wczesne średniow. ep.kamienia	827/Arch/1976 z 22.03.1976 r.
2	Gęsiniec	87-29/27	osada ?	późne średniow.	
3	Gęsiniec	87-29/28	ślad osadn.	wczesne średniow.	
GŁĘBOKA					
1	Głęboka	87-29/53	ślad osadn. osada ślad osadn.	wczesne średniowiecze faz młodsze (łużycka) neolit	1005/520/1982 z 05.04.1982 r.
2	Głęboka	87-29/54	nieokreślona punkt osadn. punkt osadn. ślad osadn. ślad osadn.	pradzieje wczesne średniow. (łużycka) neolit (kpl) neolit wczesny (kcwr)	1004/519/1982 z 05.04.1982 r.
GOŚCIECICE					
1	Gościence	87-29/20	ślad osadn.	neolit	
2	Gościence	87-29/21	ślad osadn.	wczesne średniow.	
3	Gościence	87-29/58	osada	on XVI-XVIII	

Nr	Miejscowość	Nr obszaru / nr stan. na obszarze (AZP)	Funkcja	Chronologia	Nr i data wpisu do rejestr
4	Gościęcice	87-29/59	osada ślad osadn.	późne średniow. - on mezolit	
5	Gościęcice	87-29/60	osada	on XVI-XVIII	
6	Gościęcice	87-29/61	osada	późne średniow. - XIII-XI	
GÓRZEC					
1	Górzec	86-29/62	osada	póź. średn.	
2	Górzec	86-29/63	ślad osadn.	(k. łużycka)	
3	Górzec	86-29/64	ślad osadn. osada osada osada	neolit laten późny (przeworska) owł (przeworska) wcz. średn.	480/Arch/1969 z 29.12.1969 r.
4	Górzec	86-29/65	ślad osadn. cm. ciałop. osada osada osada osada	ep. kamienia halsztat ep. brązu V-halsztat (łużycka) owr III- VNE(przeworska) wcz. średn. późne średniow.	478/Arch/1969 z 29.12.1969 r.
5	Górzec	86-29/66	osada osada osada	owr III- VNE(przeworska) wcz. średn. póź. średn.	477/Arch/1969 z 29.12.1969 r.
6	Górzec	86-29/67	osada osada osada	owr? IVNE(przeworska) ep. brązu V wcz. średn.	479/Arch/1969 z 29.12.1969 r.
7	Górzec	86-29/68	osada	owr (przeworska)	
8	Górzec	86-29/69	ślad osadn.	-	
9	Górzec	86-29/70	osada ślad osadn. ślad osadn.	owr (przeworska) wcz. średn. póź. średn.	
10	Górzec	86-29/71	ślad osadn.	-	
11	Górzec	86-29/72	osada ?	-	
12	Górzec	86-29/73	osada ?	-	
13	Górzec	86-29/74	nieokreślona	-	
14	Górzec	86-29/75	nieokreślona	-	
15	Górzec	86-29/76	osada	laten późny	
16	Górzec	86-29/77	grób szkieł.	owr? IV NE	
17	Górzec	86-29/78	cmentarzysko	(przeworska)	
18	Górzec	86-29/79	ślad osadn.	ep. kamienia	
19	Górzec	86-29/80	ślad osadn.	-	
20	Górzec	86-29/81	ślad osadn.	wcz. średn.	
21	Górzec	86-29/82	ślad osadn. ślad osadn.	wcz. średn. średniow.	
22	Górzec	86-29/83	ślad osadn. ślad osadn.	pradzieje średniow.	
KARSZÓW					
	Karszów	87/28	cmentarzysko	okres późnolateński	609/Arch/1972 z 06.06.1972 r.
3	Karszów	87-28/14	osada	kultura łużycka	607/Arch/1972 z 06.06.1972 r.
4	Karszów	87-28/15	cmentarzysko	kultura łużycka	611/Arch/1972 z 08.08.1972 r.
5	Karszów	87-28/16	osada	kultura łużycka	608/Arch/1972 z 06.06.1972 r.
	Karszów	87-28/6	osada	okres późnolateński	610/Arch/1972 z 06.06.1972 r.

Nr	Miejscowość	Nr obszaru / nr stan. na obszarze (AZP)	Funkcja	Chronologia	Nr i data wpisu do rejestr
8	Karszów	87-28/57	osada punkt osadn. punkt osadn.	wcz. średn. laten późny(przeworska) - (łużycka)	885/Arch/1979 z 12.12.1979 r.
9	Karszów	87-28/58	nieokreślona osada osada punkt osadn.	pradzieje on (łużycka) neolit (kak?)	
10	Karszów	87-28/59	nieokreślona osada śląd osadn. punkt osadn.	pradzieje późne średn. - on wczesne, średn. owr faza B(przeworska)	
11	Karszów	87-28/60	nieokreślona punkt osadn. śląd osadn. śląd osadn. śląd osadn.	pradzieje późne średn. wczesne. średn. (łużycka) neolit	
12	Karszów	87-28/61	osada punkt osadn. punkt osadn.	on późne średn. (łużycka)	
13	Karszów	87-28/62	osada punkt osadn. punkt osadn.	późne średn. - on (łużycka) neolit (kpl)	
14	Karszów	87-28/63	nieokreślona osada punkt osadn.	pradzieje ep.brązu V/halsztat C (łużycka) neolit	
15	Karszów	87-28/64	nieokreślona osada osada osada punkt osadn. punkt osadn.	pradzieje późne średn. laten faza A(przeworska) ep. brązu (łużycka) ep. brązu wczesna (unietycka?) neolit (lendzielska)	1150/585/1985 z 27.12.1985 r.
16	Karszów	87-28/65	nieokreślona punkt osadn. punkt osadn. osada	pradzieje późne średn.- on wczesne. średn. XIII owr? (przeworska)	
17	Karszów	87-28/66	nieokreślona punkt osadn. osada	pradzieje późne średn.- on owr (przeworska)	
18	Karszów	87-28/67	nieokreślona osada punkt osadn. osada osada osada	pradzieje późne średn. wczesne, średn. owr faza B(przeworska) laten faza A(przeworska) (łużycka)	1151/586/1985 z 27.12.1985 r.
19	Karszów	87-28/68	nieokreślona osada punkt osadn. punkt osadn. osada	pradzieje późne średn.-on późne średn. (przeworska) (łużycka)	

Nr	Miejscowość	Nr obszaru / nr stan. na obszarze (AZP)	Funkcja	Chronologia	Nr i data wpisu do rejestr
20	Karszów	87-28/69	nieokreślona osada punkt osadn. osada osada punkt osadn.	pradzieje późne średn.-on późne średn. owr późny (przeworska) (łużycka) neolit?	1152/587/1985 z 27.12.1985 r.
21	Karszów	87-28/70	nieokreślona osada punkt osadn. osada punkt osadn.	pradzieje późne średn. Wczesne. średn. owr późny (przeworska) (łużycka)	
22	Karszów	87-28/71	nieokreślona osada osada osada punkt osadn. ślad osadn.	pradzieje późne średn. wczesne. średn. laten faza D(przeworska) (łużycka) ep. kamienia	1153/588/1985 z 27.12.1985 r.
23	Karszów	87-28/72	nieokreślona punkt osadn. osada ślad osadn.	pradzieje późne średn. wczesne. średn. neolit	1154/589/1985 z 27.12.1985 r.
KAZANÓW					
1	Kazanów	88-28/24	punkt osadn. punkt osadn. punkt osadn.	(przeworska?) (łużycka) neolit	
2	Kazanów	88-28/25	osada?	ep. brązu(łużycka)	
3	Kazanów	88-28/26	punkt osadn. punkt osadn.	wczesne, średn. ep brązu II(przedłużycka)	
4	Kazanów	88-28/27	punkt osadn. punkt osadn. punkt osadn. punkt osadn.	wczesne, średn. (przeworska) ep brązu (łużycka) neolit	
6	Kazanów	88-28/28	osada	owl faza D(przeworska)	
7	Kazanów	88-28/29	nieokreślona punkt osadn. osada	pradzieje wczesne, średn. owr-owl faza C-D (przeworska)	839/Arch/1976 z 16.09.1976 r.
8	Kazanów	88-28/58	nieokreślona ślad osadn. punkt osadn. osada osada	pradzieje wczesne. średn. (łużycka) owr (przeworska) neolit (kpl?)	840/Arch/1976 z 16.09.1976 r.
9	Kazanów	88-28/59	nieokreślona punkt osadn. osada?	pradzieje wczesne. średn. owl fazaD (przeworska)	841/Arch/1976 z 16.09.1976 r.
10	Kazanów	88-28/60	osada? osada	owl fazaD (przeworska) ep. brązu IV-V (łużycka)	842/Arch/1976 z 16.09.1976 r.
11	Kazanów	88-28/61	punkt osadn. osada ślad osadn.	wczesne, średn. owl fazaD (przeworska) neolit	843/Arch/1976 z 17.09.1976 r.

Nr	Miejscowość	Nr obszaru / nr stan. na obszarze (AZP)	Funkcja	Chronologia	Nr i data wpisu do rejestr
12	Kazanów	88-28/62	nieokreślona osada osada punkt osadn.	pradzieje wczesne. średn. owr-owl faza C2-D (przeworska) neolit	844/Arch/1976 z 17.09.1976 r.
13	Kazanów	88-28/63	nieokreślona osada	pradzieje wczesne. średn.faz młodsze	845/Arch/1976 z 17.09.1976 r.
14	Kazanów	88-28/64	osada osada osada punkt osadn.	wczesne. średn.faz młodsze owl fazaD? (przeworska) (łużycka) neolit	846/Arch/1976 z 17.09.1976 r.
15	Kazanów	88-28/65	nieokreślona punkt osadn. osada osada punkt osadn.	pradzieje wczesne. średn.faz młodsze wczesne. średn. owl fazaD (przeworska) neolit	847/Arch/1976 z 17.09.1976 r.
16	Kazanów	88-28/66	śląd osadn. osada	(przeworska) późne średn.	899/Arch/1976 z 20.12.1979 r.
17	Kazanów	89-28/95	śląd osadn. osada	(przeworska) późne średn.	
KRZEPICE					
2	Krzepice	87-29/13	punkt osadn.	wczesne. średn.	
4	Krzepice	87-29/14	punkt osadn. punkt osadn.	wczesne. średn. owr III NE(przeworska)	
5	Krzepice	87-29/41	osada punkt osadn. osada punkt osadn.	wczesne, średn. owr późny(przeworska) (łużycka) neolit wczesny (kcwr)	992/507/1982 z 30.03.1982 r.
6	Krzepice	87-29/42	nieokreślona osada osada osada	pradzieje wczesne. średn. wczesne. średn. owr późny(przeworska)	991/506/1982 z 30.03.1982 r.
7	Krzepice	87-29/43	nieokreślona osada osada osada śląd osadn.	pradzieje wczesne. średn.faz młodsze wczesne. średn.faz starsze ep. brązu IV(łużycka) neolit	990/505/1982 z 30.03.1982 r.
8	Krzepice	87-29/44	punkt osadn. punkt osadn. osada śląd osadn. śląd osadn.	późne. średn. wczesne. średn. (łużycka) neolit neolit	989/504/1982 z 30.03.1982 r.
9	Krzepice	87-29/45	nieokreślona punkt osadn. śląd osadn. punkt osadn. śląd osadn.	pradzieje wczesne średn. (przeworska) (łużycka) neolit	988/503/1982 z 30.03.1982 r.
10	Krzepice	87-29/46	osada	kultura ceramiki wstęgowej rytej; wczesne średniowiecze	979/Arch/1981 z 04.12.1981 r.

Nr	Miejscowość	Nr obszaru / nr stan. na obszarze (AZP)	Funkcja	Chronologia	Nr i data wpisu do rejestr
11	Krzepice	87-29/47	osada	kultura pucharów lejowatych, kultura łużycka, wczesne średniowiecze, średniowiecze	1009/524/1982 z 05.04.1982 r.
1	Krzepice	86-29/46	cmentarzysko	kultura łużycka	468/Arch/1969 z 25.08.1969 r.
3	Krzepice	86-29/47	cm. ciałop. punkt osadn. osada punkt osadn. punkt osadn. punkt osadn.	ep. brązu IV (łużycka) późne średn. wczesne. średn.faz młodsze wczesne. średn.faz starsze (łużycka?) neolit (kpl)	473/Arch/1969 z 25.08.1969 r.
12	Krzepice	86-29/48	ślad osadn.	neolit	
13	Krzepice	86-29/49	ślad osadn. ślad osadn. ślad osadn.	neolit (przeworska) średniowiecze	
KUROPATNIK					
1	Kuopatnik	87-29/22	ślad osadn.	neolit	
4	Kuopatnik	87-29/23	nieokreślona osada punkt osadn. osada	pradzieje późne średn. wczesne. średn. owl faza D (przeworska)	
5	Kuopatnik	87-29/24	nieokreślona osada ? osada ślad osadn. osada	pradzieje późne średn. wczesne. średn. (łużycka) neolit (kpl)	
6	Kuopatnik	87-29/25	nieokreślona punkt osadn. osada	pradzieje wczesne. średn. neolit (kpl)	
2	Kuopatnik	87-29/62	osada	późne średn. - on	
3	Kuopatnik	87-29/63	osada ślad osadn.	późne średn. - on neolit	
4	Kuopatnik	87-29/64	osada	późne średn.	
5	Kuopatnik	87-29/65	osada	późne średn.	
6	Kuopatnik	87-29/66	ślad osadn. osada	pradzieje późne średn.	
7	Kuopatnik	87-29/67	osada	późne średn.	
8	Kuopatnik	87-29/68	osada	późne średn.	
LUDÓW POLSKI					
1	Ludów Polski	86-29/96	cm. szkieł.	ep. brązu I	
2	Ludów Polski	86-29/97	osada osada osada	neolit (k. łużycka) owr (przeworska)	
4	Ludów Polski	86-29/98	grób szkieł.	-	
5	Ludów Polski	86-29/99	ślad osadn. ślad osadn.	wcz. średn. średniow.	
7	Ludów Polski	86-29/100	ślad osadn.	średniow.	
8	Ludów Polski	86-29/101	ślad osadn. ślad osadn.	wcz. średn. średniow.	
9	Ludów Polski	86-29/102	ślad osadn. ślad osadn.	wcz. średn. średniow.	
10	Ludów Polski	86-29/103	ślad osadn. ślad osadn.	(k. łużycka) wcz. średn.	

Nr	Miejscowość	Nr obszaru / nr stan. na obszarze (AZP)	Funkcja	Chronologia	Nr i data wpisu do rejestr
3	Ludów Polski	85-29/137	cm. ciałop. śląd osadn. osada śląd osadn.	halsztat (k.łużycka) laten?(lateńska ?) owr-owl faza C3-D1 (przeworska) pradzieje	
10	Ludów Polski	85-29/138	śląd osadn. śląd osadn.	pradzieje póź.średn.	
11	Ludów Polski	85-29/139	śląd osadn. śląd osadn. śląd osadn	pradzieje wczesne średn. póź.średn.	
MIKOSZÓW					
1	Mikoszów	87-29/16	punkt osadn. skarb	póź.średn. ep.brązu I (unietycka)	
3	Mikoszów	87-29/17	śląd osadn.	ep. kamienia	
4	Mikoszów	87-29/18	cm. ciałop.	ep.brązu III (łużycka)	
2	Mikoszów	87-28/45	punkt osadn. osada osada	owl IV/V NE(przeworska) laten I PNE(przeworska) ep.brązu IV-V (łużycka)	903/Arch/1979 z 22.12.1979 r.
NIESZKOWICE					
1	Nieszkowice	88-28/38	grodzisko	wczesne średn.	75/Arch/1964 z 17.10.1964 r.
2	Nieszkowice	88-28/39	punkt osadn.	laten-owl faza A-D (przeworska)	
3	Nieszkowice	88-28/40	śląd osadn.	neolit	
4	Nieszkowice	88-28/79	osada	ep.brązu IV	864/Arch/1977 z 28.12.1977 r.
5	Nieszkowice	88-28/80	nieokreślona punkt osadn. osada punkt osadn. punkt osadn.	pradzieje wczesne średn. Faz młodsze owr? (przeworska) laten późny (przeworska) (łużycka)	865/Arch/1977 z 28.12.1977 r.
6	Nieszkowice	88-28/81	nieokreślona punkt osadn. punkt osadn. osada	pradzieje wczesne średn. neolit (kpl?) neolit wczesny (kcwr)	866/Arch/1977 z 28.12.1977 r.
8	Nieszkowice	88-28/82	osada punkt osadn. śląd osadn.	ep.brązu IV? (łużycka) neolit neolit wczesny (kcsz)	869/Arch/1977 z 28.12.1977 r.
9	Nieszkowice	88-28/83	nieokreślona osada osada? punkt osadn.	pradzieje owr faza C? (przeworska) (łużycka) neolit?	833/Arch/1976 z 15.09.1976 r.
10	Nieszkowice	88-28/84	osada śląd osadn.	(łużycka) neolit?	834/Arch/1976 z 15.09.1976 r.
11	Nieszkowice	88-28/85	osada	wczesne średn.	904/Arch/1979 z 22.12.1979 r.
12	Nieszkowice	88-28/86	osada	ep.brązu (łużycka)	905/Arch/1979 z 22.12.1979 r.
13	Nieszkowice	88-28/113	śląd osadn. osada	pradzieje późne średn.	
14	Nieszkowice	88-28/114	osada śląd osadn.	neolit (kcwr) późne średn.	
15	Nieszkowice	88-28/115	osada	-	

Nr	Miejscowość	Nr obszaru / nr stan. na obszarze (AZP)	Funkcja	Chronologia	Nr i data wpisu do rejestr
PĘCZ					
1	Pęcz	87-29/1	cmentarzysko ciałopalne	ep.brązu-halsztat (łużycka)	
3	Pęcz	86-28/30	osada osada osada ślad osadn. osada	epoka brązu (łużycka) halsztat (łużycka) laten (przeworska) (celtycka) owr późny (przeworska)	
4	Pęcz	86-28/31	ślad osadn. osada cment.szkieł. osada osada ślad osadn.	epoka kamienia neolit (kak) neolit (kcsz grupa marszowicka) epoka brązuV (łużycka) halsztat (łużycka) wczesne średn.	
5	Pęcz	86-28/32	osada osada	neolit owr	
6	Pęcz	86-28/33	ślad osadn. ślad osadn. osada osada osada ślad osadn.	epoka kamienia pradzieje neolit (kak) neolit (kpl) neolit (kcwr) średniow.	
7	Pęcz	86-28/34	osada osada osada	neolit okr.wp.rzym wczesne średn.	
8	Pęcz	86-28/35	ślad osadn. osada	owr (przeworska) wczesne średn.	
9	Pęcz	86-28/36	osada ślad osadn.	(k.łużycka) wczesne średn.	
10	Pęcz	86-28/37	osada	(k.łużycka)	
11	Pęcz	86-28/38	osada	(k.łużycka)	
13	Pęcz	86-28/39	osada	owr (przeworska)	
2	Pęcz	86-28/40	osada ?	wczesne średn.	
12	Pęcz	87-28/40	punkt osadn. punkt osadn.	późne średn.-on	
14	Pęcz	87-28/40	nieokreślona punkt osadn. ślad osadn.	pradzieje późne średn.-on (łużycka)	
PIOTROWICE					
7	Piotrowice	87-28/56	osada	neolit, kultura przeworska, wczesne średniowiecze, średniowiecze	1156/591/1985 z 27.12.1985 r.
1	Piotrowice	86-28/46	ślad osadn.	neolit (kcsz grupa marszowicka)	
2	Piotrowice	86-28/47	grób szkieł. osada	neolit owr III-IV(przeworska)	
3	Piotrowice	86-28/48	osada osada	epoka brązu (łużycka) owr III NE (przeworska)	
4	Piotrowice	86-28/49	osada	wczesne średn.	
5	Piotrowice	86-28/50	ślad osadn.	neolit	
8	Piotrowice	86-28/51	cmentarzysko	-	
9	Piotrowice	86-28/52	grób szkieł.	(kcsz grupa marszowicka)	

Nr	Miejscowość	Nr obszaru / nr stan. na obszarze (AZP)	Funkcja	Chronologia	Nr i data wpisu do rejestr
7	Piotrowice	87-28/7	nieokreślona osada osada punkt osadn. śląd osadn.	pradzieje późne średn. wczesne średn. owl faza D(przeworska) ep. kamienia	
PŁAWNA					
11	Pławna	85-29/84	osada osada śląd osadn. osada	neolit (KPL) ep.brązuV-halsztat (k.łużycka) opr (k.przeworska) owr późny (k.przeworska)	
12	Pławna	85-29/85	osada? osada? śląd osadn. śląd osadn. śląd osadn. osada śląd osadn. śląd osadn.	póź. średn wczesne średn. f.młód pradzieje owr późny (k. przeworska) opr (k.przeworska) ep.brązuV-halsztat (k.łużycka) neolit (lendzielska) neolit (KPL)	
13	Pławna	85-29/86	osada osada osada	neolit (KPL) owr późny (przeworska) wczesne średn.	
14	Pławna	85-29/87	osada	póź. średn	
15	Pławna	85-29/88	osada	póź. średn	
16	Pławna	85-29/89	śląd osadn.	pradzieje	
17	Pławna	85-29/90	śląd osadn.	owr-owl faza C3-D (przeworska)	
18	Pławna	85-29/91	osada śląd osadn.	póź. średn pradzieje	
19	Pławna	85-29/92	śląd osadn. śląd osadn.	halsztat (łużycka) pradzieje	
20	Pławna	85-29/93	śląd osadn.	pradzieje	
1	Pławna	86-29/104	osada osada	halsztat (k.łużycka) owr (przeworska)	626/Arch/1972 z 06.06.1972 r.
2	Pławna	86-29/105	osada osada	owr ?(przeworska) wcz. średn.	619/Arch/1972 z 06.06.1972 r.
3	Pławna	86-29/106	osada osada śląd osadn.	halsztat (łużycka) laten późny(przeworska) wcz. średn.	627/Arch/1972 z 06.06.1972 r.
4	Pławna	86-29/107	śląd osadn. osada osada	ep. kamienia (k. łużycka) owr (przeworska)	625/Arch/1972 z 06.06.1972 r.
5	Pławna	86-29/108	śląd osadn.	?	
6	Pławna	86-29/109	grodzisko stożkowate	póź. średn.	
7	Pławna	86-29/110	śląd osadn. śląd osadn.	wcz. średn. średniow.	
8	Pławna	86-29/111	osada osada śląd osadn.	owr (przeworska) wcz. średn średniow..	
9	Pławna	86-29/112	osada osada	(przeworska) wcz. średn	
10	Pławna	86-29/113	śląd osadn. śląd osadn.	ep. brązu średniow..	

Nr	Miejscowość	Nr obszaru / nr stan. na obszarze (AZP)	Funkcja	Chronologia	Nr i data wpisu do rejestr
SKOROSZOWICE					
1	Skoroszwice	89-28/87	śląd osadn.	neolit	
2	Skoroszwice	89-28/87	śląd osadn.	pradzieje	
1	Skoroszwice	88-28/87	osada	neolit wczesny (kcwr)	870/Arch/1978 z 05.06.1978 r.
4	Skoroszwice	88-28/87	osada	neolit wczesny	
5	Skoroszwice	88-28/87	osada	neolit (kcwr)	
STRZEGÓW					
2	Strzegów	87-29/19	śląd osadn.	neolit	
4	Strzegów	87-29/23	osada	kultura przeworska	836/Arch/1976 z 15.09.1976 r.
5	Strzegów	87-29/24	osada	neolit	837/Arch/1976 z 15.09.1976 r.
6	Strzegów	87-29/25	osada	neolit (kultura pucharów lejowatych)	838/Arch/1976 z 15.09.1976 r.
3	Strzegów	87-28/43	śląd osadn. punkt osadn. osada śląd osadn.	wczesne średniow. laten późny(przeworska) ep.brązu V/halsztat C (łużycka) neolit	835/Arch/1976 z 15.09.1976 r.
7	Strzegów	87-28/44	osada	owi (przeworska)	907/Arch/1980 z 15.01.1980 r.
8	Strzegów	87-28/6	nieokreślona punkt osadn. punkt osadn.	pradzieje późne średniow. neolit (kak)	
9	Strzegów	87-28/77	nieokreślona punkt osadn. punkt osadn. osada osada	pradzieje późne średniow. wczesne średniow. owr (przeworska) (łużycka)	
STRZELIN					
1	Strzelin	87-29/3	punkt osadn.	ep. brązu III? (łużycka)	
2	Strzelin	87-29/4	cmmentarzysko szkieletowe	neolit	
3	Strzelin	87-29/5	śląd osadn.	neolit	
4	Strzelin	87-29/6	cmmentarzysko szkieletowe	neolit	
5	Strzelin	87-29/7	śląd osadn.	ep. brązu I (unietycka?)	
6	Strzelin	87-29/8	śląd osadn.	neolit	
8	Strzelin	87-29/9	punkt osadn.	neolit	
9	Strzelin	87-29/10	punkt osadn.	późne średn.	
10	Strzelin	87-29/11	osada	(przeworska)	
11	Strzelin	87-29/12	osada osada punkt osadn.	ep. brązu V/halsztat C (łużycka) (przedłużycka) neolit (kpl)	1002/517/1982 z 05.04.1982 r.
12	Strzelin	87-29/29	punkt osadn. śląd osadn. punkt osadn.	późne średn. (łużycka) neolit	1001/516/1982 z 05.04.1982 r.
13	Strzelin	87-29/30	nieokreślona śląd osadn. osada, cmment śląd osadn.	pradzieje późne średniow. ep. brązu V (łużycka) neolit (kpl)	1000/515/1982 z 05.04.1982 r.
14	Strzelin	87-29/31	nieokreślona osada osada	pradzieje wczesne średn. owl (przeworska)	999/514/1982 z 05.04.1982 r.

Nr	Miejscowość	Nr obszaru / nr stan. na obszarze (AZP)	Funkcja	Chronologia	Nr i data wpisu do rejestr
15	Strzelin	87-29/32	nieokreślona punkt osadn. osada osada osada ślad osadn. ślad osadn.	pradzieje wczesne średn. owl (przeworska) laten późny (przeworska) (łużycka) neolit środkowy neolit wczesny	998/513/1982 z 05.04.1982 r.
16	Strzelin	87-29/33	osada ślad osadn.	ep brązu późna(łużycka) neolit (kpl)	997/512/1982 z 05.04.1982 r.
17	Strzelin	87-29/34	punkt osadn. punkt osadn. osada	późne średniow. wczesne średniow. ep brązu późna(łużycka)	996/511/1982 z 05.04.1982 r.
18	Strzelin	87-29/35	punkt osadn. punkt osadn. punkt osadn. osada osada	wczesne średniow. owr późny(przeworska) laten późny (przeworska) ep brązu (łużycka) neolit (kpl)	995/509/1982 z 30.03.1982 r.
19	Strzelin	87-29/36	ślad osadn. ślad osadn. osada	późne średniow. wczesne średniow. neolit wczesny(kcw)	994/510/1982 z 30.03.1982 r.
20	Strzelin	87-29/37	osada	owl (przeworska)	993/508/1982 z 30.03.1982 r.
21	Strzelin	87-29/38	osada punkt osadn.	późne średniow.- on (przeworska ?)	
22	Strzelin	87-29/39	nieokreślona punkt osadn. punkt osadn. punkt osadn. osada osada	Pradzieje późne średniow. wczesne średniow.faz młodsze wczesne średniow.faz starsze ep brązu ? (łużycka) neolit (kpl)	1302/737/1993 z 02.07.1983 r.
23	Strzelin	87-29/40	punkt osadn. osada	(łużycka) neolit (kpl)	1301/736/1993 z 02.07.1983 r.
SZCZAWIN					
1	Szczawin	86-28/41	osada osada osada	neolit halsztat (k.łużycka) owr I NE (przeworska)	
4	Szczawin	86-28/42	osada osada osada	halsztat (k.łużycka) owr (przeworska) wczesne średniow.	
5	Szczawin	86-28/43	osada osada	(k.łużycka) wczesne średniow.	635/Arch/1972 z 02.08.1972 r.
6	Szczawin	86-28/44	osada osada	neolit ? (k.łużycka)	636/Arch/1972 z 02.08.1972 r.
11	Szczawin	86-28/45	ślad osadn. osada	Halsztat (k.łużycka) owr (przeworska)	
2	Szczawin	86-29/55	ślad osadn. osada osada ślad osadn.	średniowiecze wczesne średniow.faz młodsze owr? IVNE (przeworska) ep. kamienia	
3	Szczawin	86-29/56	osada osada	(k. łużycka) wcz. średn.	
7	Szczawin	86-29/57	grób szkieł.	neolit (kcwr)	

Nr	Miejscowość	Nr obszaru / nr stan. na obszarze (AZP)	Funkcja	Chronologia	Nr i data wpisu do rejestr
8	Szczawin	86-29/58	grób szkieł.	nowożytność	
9	Szczawin	86-29/59	śląd osadn.	ep. brązu III (łużycka)	
10	Szczawin	86-29/60	śląd osadn.	neolit	
12	Szczawin	86-29/61	śląd osadn.	paleolit ?	
13	Szczawin	86-29/84	śląd osadn. śląd osadn. śląd osadn. śląd osadn.	ep. kamienia pradzieje średniow. póź. średn.	
14	Szczawin	86-29/85	osada? śląd osadn.	średniowiecze ep. kamienia	
15	Szczawin	86-29/86	osada osada	(przeworska) wcz. średn.	
16	Szczawin	86-29/87	śląd osadn.	pradzieje	
17	Szczawin	86-29/88	śląd osadn. śląd osadn.	pradzieje średniow.	
SZCZODROWICE					
1	Szczodrowice	88-28/17	osada	ep. brązu III (łużycka)	
0	Szczodrowice	88-28/18	grób szkieł. punkt osadn.	wczesne średniow. ep. brązu (łużycka)	
0	Szczodrowice	88-28/19	śląd osadn.	neolit	
2	Szczodrowice	88-28/52	nieokreślona osada?	pradzieje neolit (kcw)	828/Arch/1976 z 22.03.1976 r.
3	Szczodrowice	88-28/53	osada osada punkt osadn.	(łużycka ?) neolit (lendzielska ?) neolit (kpl)	829/Arch/1976 z 22.03.1976 r.
4	Szczodrowice	88-28/54	osada	ep. brązu V- halsztat C (łużycka)	906/Arch/1980 z 14.01.1980 r.
WARKOCZ					
1	Warkocz	86-28/27	śląd osadn. cm. ciałop. śląd osadn.	neolit ep. brązu -halsztat (k. łużycka) k. przeworska	
2	Warkocz	86-28/28	grodzisko stożkowe	późne średn.	
4	Warkocz	86-28/29	śląd osadn. śląd osadn. śląd osadn.	(k. łużycka) (celtycka) średniowiecze	
3	Warkocz	86-29/89	śląd osadn.	wcz. średn.	
5	Warkocz	86-29/90	śląd osadn. śląd osadn. śląd osadn.	ep. kamienia pradzieje średniow.	
6	Warkocz	86-29/91	śląd osadn. śląd osadn.	ep. kamienia laten?	
7	Warkocz	86-29/92	śląd osadn. śląd osadn.	pradzieje wcz. średn.	
8	Warkocz	86-29/93	śląd osadn. śląd osadn.	neolit średniow.	
9	Warkocz	86-29/94	śląd osadn. śląd osadn. śląd osadn.	ep. kamienia wcz. średn. średniow.	
10	Warkocz	86-29/95	śląd osadn. śląd osadn. śląd osadn.	(k. łużycka) wcz. średn. średniow.	
11	Warkocz	85-29/128	śląd osadn. śląd osadn.	owr (k. przeworska) pradzieje	
12	Warkocz	85-29/129	śląd osadn. śląd osadn. śląd osadn.	neolit (KPL ?) laten faza B2-C? (lateńska) owr (k. przeworska)	
WĄWOLNICA					

Nr	Miejscowość	Nr obszaru / nr stan. na obszarze (AZP)	Funkcja	Chronologia	Nr i data wpisu do rejestr
1	Wąwolnica	88-28/20	punkt osadn?	ep. brązu ?(łużycka)	
2	Wąwolnica	88-28/21	cmmentarzysko ciałopalne?	(łużycka)	
3	Wąwolnica	88-28/22	osada?	wczesne średniow.	
4	Wąwolnica	88-28/23	osada	neolit (kczk)	
5	Wąwolnica	88-28/55	osada	ep. brązu V (łużycka)	867/Arch/1977 z 08.12.1977 r.